

ବିପ୍ଳବ ହୁଏନା

ସ୍ୱପ୍ନକୁ କିଆଁଟ

Mourn not the dead
But the apathetic throng.
The cowed and the meek,
Who see the world's great wrong
And dare not speak.

ଭଗବତ୍ ପ୍ରସାଦ ରଥ

ହୃଦୟରୁ ଧୂଳି ଯିବେ, ମୃତ୍ୟୁରୁ ବିରାଟ

ଭଗବତ୍ ପ୍ରସାଦ ରଥ

କାନ୍ତକାମୀ ଲେଖକ ଓ ପାଠକ ସଂଘ
ଗଞ୍ଜାମ

ବିଡ଼ୁ କୁରନ୍ତ ଯେ, ମୃତ୍ୟୁ ବରତ

ଲେଖକ :

ଉଗବତ୍ ପ୍ରସାଦ ରଥ

ରଞ୍ଜାମ

ସବ ସତ୍ତ୍ୱ ସଂରକ୍ଷିତ

ପ୍ରକାଶକ :

ବ୍ରାହ୍ମକାମୀ ଲେଖକ ଓ ପାଠକ ସଂଘ

ରଞ୍ଜାମ

ପ୍ରଥମ ସଂସ୍କରଣ : ଜାନୁୟାରୀ ୧୯୮୮

ମୁଦ୍ରଣ :

ଜ୍ଞାନ ପ୍ରକାଶିନୀ

ବ୍ୟାଞ୍ଚିଷ୍ଟନ୍ ଡୋଷ୍ଟେକ ସ୍ତେଡ଼୍

ବ୍ରହ୍ମପୁର-୭୭୦୦୦୧

ମୂଲ୍ୟ-୧୨-୦୦ [ବାର ଟଙ୍କା ମାତ୍ର]

Mourn not the dead
But ^{rather} the apathetic throng.
The cowed and the meek,
Who see the world's great wrong
And dare not speak.

ଶୋକ କରନାହିଁ ମୃତ ଲୋକଙ୍କର ପାଇଁ,
ବରଂ ଦୁଃଖବର ଉଦାସୀନ ନିଷ୍ଠୁର ଲୋକଙ୍କପାଇଁ
କାରଣ,
ସେହି କାଳ୍ପସ୍ତ ଓ ଭୟାଳୁ ଲୋକମାନେ
ପୃଥିବୀର ଅମାପ ଅନ୍ୟାୟ ଦେଖି ମଧ୍ୟ
ସାହାସ କରନ୍ତିନି ମୁହଁ ଖୋଲିବାରପାଇଁ

ସବୁ କିଛି ହଜିଯିବାର ସେଇ ଭୟଙ୍କର ମୁହୂର୍ତ୍ତ ଗୁଡ଼ିକ ।

ସେଇ କରପତଳ କଠିନ ସମୟ, ଯେତେବେଳେ ଦୁଃଖର କୁପ୍ରଭୁ
ବାରମ୍ବାର ପାନ କରିକରି ମଣିଷର ମନ ଅସାଧ ହୋଇଯାଏ ।

ଆଉ ଆଶାର ମଶାଣିରେ ଚଢ଼ିଉଠେ ଖାଲି ଭଙ୍ଗା ଭଙ୍ଗା ସ୍ଵପ୍ନର
ଛୋଟ ଛୋଟ ଟୁକୁର ଗୁଡ଼ିକ ।

କି ବରଷ ! କି ନିର୍ମମ ! କି ମର୍ମନ୍ତୁବ !

ଭାରତର ରାଜଧାନୀ କାନ୍ଦୁଛି ।

କାନ୍ଦୁଛି ଐତିହାସିକ ନଗରୀ, ଯେ ଦେଖିବ ଏଇ ପ୍ରଗଣ ପ୍ରମିଳ
ମାଟିର ପାଞ୍ଚଦଳାର ବର୍ଷର ଇତିହାସକୁ ।

ଦିଲ୍ଲୀର ଜୀବନ ପୁସ୍ତକରେ କାନ୍ଦିବାର ଅଧ୍ୟାୟ ସଂଖ୍ୟା କମ୍ ନୁହେଁ ।
ଚନ୍ଦୀର ଇତିହାସରେ କୁନ୍ତସେପରେ କୌରବ କୁଳର ଧ୍ଵଂସ ଦିଲ୍ଲୀକୁ ଶିଫରତ
କରିବ ।

ଶତଦଳ ପଦ୍ମର ରୂପକୁ ଧକ୍କାଛାଡ଼ିବା ବାରବାଳା ସଂସ୍କାର
ଚିତାସ୍ଵେଦଣ ଦିଲ୍ଲୀ ଚକ୍ଷୁକୁ ସଜଳ କରିଛି ।

ଚେଙ୍ଗିଜ ଖାଁ, ଅହମଦ୍ ଶା, ଗୋରା ପଲ୍ଟନ୍ ସମସ୍ତଙ୍କର ଦୌରାନ୍ତ୍ୟ
ଦିଲ୍ଲୀ ଧରିଯିବା କଂପିତ କରିବ, ଶଂକତ କରିବ । ପୁଣି ଆସିବ ଏକ କରୁଣ
ଅଧ୍ୟାୟ ଦିଲ୍ଲୀ ଜୀବନରେ ! ଲଭି ଆସୁଛି ଏକ ଗାପ୍‌ଟିଣା ଯାହାର ଅନେକ
ସାରା ଭାରତକୁ ଉଜ୍ଜଳ କରିଥିଲା ।

ଦକ୍ଷୀର ରାତି ସଙ୍ଗତା ପୌର୍ବଦେରେ ଉଜ୍ଜଳ । ତାର ଚନ୍ଦ୍ରରେ
ଅସଂଖ୍ୟ ରଙ୍ଗିନ ଆଲୁଅର ପଟୁଆର ।

‘ଏ କାଳରାତି କ’ଣ ପାଢ଼ିବନି ?’ ପ୍ରେମୀ ଜନଦଳର ଚରୁଣ
ନେତା ଗୌତମଙ୍କ କଣ୍ଠ ଅଶ୍ରୁଳ ଥିଲା । ମନ୍ଦାର ପାଖୁଡ଼ା ଭଲ ଲଲ ଫୁଲ ଫୁଲ
ଅଖିର ଦୁର୍ଲ୍ଲଭ ଗୌତମଙ୍କ ଉପରେ କେନ୍ଦ୍ରୀତକରି ସମ କୃଷ୍ଣନ୍ କହିଲେ, ‘ତମେ
ତେବେ ବଶାମ କର ଗୌତମ ଫୁଲୁ ତମେ ଅନୁଦିନ ତଳେ ମୁକୁଳିବ ।’

‘ଆଉ ବଶାମ ?’ ମୁନୁହସ ଗୌତମ ସିଂଙ୍କ ଅଧରକୁ ପାଡ଼ିବ
ଚରୁଥିଲା । ପୁସୁଫ୍ ବସିଥିଲେ ଏକ ଚିତ୍ତ ପ୍ରତିମା ଭଳି ।

ପାର୍ଲମେଣ୍ଟରେ ଝଡ଼ ସୃଷ୍ଟି କରୁଥିବା ଜନଜଣ ଚରୁଣ ସଭ୍ୟଙ୍କ
ମୁହଁର ଢେର ମଉଳି ଯାଇଥିଲା । କାରଣ ବସୁଙ୍କ ଜନଦଳର ପ୍ରତିଷ୍ଠାତା
ଚରୁଣ ହିମାବତୀ ପ୍ରେସାଲ ହୋମ୍‌ରେ ଶେଷ ପ୍ରହର ଗଣୁଥିଲେ ।

‘ଡାକ୍ତରମାନଙ୍କର ଅନୁମତି ମୋତେ ମିଳିଲାଣି ଗୁରୁଦେବଙ୍କ ଦର୍ଶନ
କରିବାପାଇଁ ।’ ଗୌତମଙ୍କ ସ୍ଵରରେ କାନ୍ଦଣାର ଉଜ୍ଜ୍ଵାସ ଗୁପ୍ତ ନଥିଲା ।

‘ମୋର ସନ୍ଦେହ ଏ ଭିତରେ କିଛି ଗତଯନ୍ତ୍ର ରହିଛି ।’ ପୁସୁଫ୍
ବହୁ ସମୟପରେ ନୀରବତା ଭଙ୍ଗ କରିଥିଲେ ।

‘ଗତଯନ୍ତ୍ର ଆଉ ରହିଲା କେଉଁଠି ? ହୃଦ୍‌ପିଣ୍ଡ ପ୍ରେସାଲଷ୍ଟ୍ରମାନେ ତ
ଏ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଛନ୍ତି ।’ ସମକୃଷ୍ଣନ କହିଲେ ।

‘ମୋତେ ସବୁ କେମିତି କେମିତି ଅଦ୍ଭୁତ ଜଣାଯାଉଛି ।
ସରକାରଙ୍କ ଅତ୍ୟଧିକ ଆଗ୍ରହକୁ ମୁଁ ଦର୍ଶନ କରିପାରୁନି ।’

‘ପୁସୁଫ୍ ସବୁ କଥାରେ ସନ୍ଦେହ ।’ ସମକୃଷ୍ଣନ୍ କହି ଉଠିଲେ ।

‘ଏହା କେମିତି ସମ୍ଭବ ହେଲା ? ଏତେ ସୁନ୍ଦର ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟ !’
ଗୌତମଙ୍କ ଅଶ୍ରୁଳ କଣ୍ଠରୁ ଶବ୍ଦ ଯେମିତି ନିର୍ଗତ ହୋଇପାରୁ ନଥିଲା ।

‘ଦୁର୍ଭାଗା ଏ ଦେଶ !’ ଗମକୃଷ୍ଣନ୍ କହିଉଠିଲେ ।

ଦୁଃଖର ସମୟ ଶୀଘ୍ର ଗତି କରୁନଥିଲା । ସମଗ୍ର ଭାରତରେ ଆତଙ୍କ ଓ ଉଦ୍‌ବେଗର ଏକ କଳାହୁୟା ବୁଲିଯାଇଥିଲା । ‘ଏଥିରେ ଏ ଜନ୍ମାଦି ସରକାରର କିଛି ହାତ ନାହିଁତ ?’ ଧୂସୂର୍ ପୁଣି ଟବ୍ରା ମନ୍ତ୍ରାଦି ଦେଖେ ।

ଗମକୃଷ୍ଣନ୍ ମଧ୍ୟ ଚିନ୍ତାତ ଥିଲେ । ବାହାରିକ ଧୂସୂର୍ କଥାକୁ ପ୍ରବୟାସ ମିଥ୍ୟା ବୋଲି ଉଡାଇଦେବା ସମ୍ଭବ ନଥିଲା । ରେଡ଼ିଓ ଓ ଖବର କାଗଜରେ ଯେଉଁଭଳି ପ୍ରବଚନର ସୁଅ ଛୁଟିଥିଲା, ଫେସାଲିଷ୍ଟ ଡାକ୍ତରମାନେ ଯେଉଁଭଳି ସମସ୍ତଙ୍କଠାରୁ ଗୋଟିକୁ ଅଲଗା ରଖିବାର କଥା ବ୍ୟବସ୍ଥା ବୁଲୁ ରଖିଥିଲେ; ସେ ସମସ୍ତର ମାଧ୍ୟାଧିକ୍ୟ ସନ୍ଦେହର ପ୍ରଶ୍ନପୋଷକତା କରୁଥିଲା ।

କାନ୍ଥ ଦିଗରେ ବୁଲିଟା ବାଜିଲା । ହଠାତ୍ ଟେଲିଫୋନ କୋରୁରେ ବାଜି ଉଠିଲା । ଗମକୃଷ୍ଣନ୍ ଟେଲିଫୋନ ଧରି ସରକରେ ଉପିଭରୁ ଥୋଇ-ଦେଲେ । ‘ସାପ ଲାଉଗଲା !’ ଗମକୃଷ୍ଣନ୍ ଥରା କଣ୍ଠରେ କହିଲେ ।

ଗୌତମଙ୍କ ମୁଣ୍ଡ ଟେବୁଲ ଉପରେ ନଇଁ ପଡ଼ିଲା । ଧୂସୂର୍ କଇଁ କଇଁହୋଇ କାନ୍ଦି ଉଠିଲେ । ମନେ ହେଲା ଯେପରି ୧୯୪୮ର ଡିସେମ୍ବର କାନ୍ଦୁ-ପାଗା ଶର୍କା ଉଠିବ । ଗମକୃଷ୍ଣନ୍ ବାହାରକୁ ଯାଇ ଜିପ୍ ଡ୍ରାଇଭରକୁ ଉଠାଇଲେ । ଗର୍ବ କମ ସମୟରେ ତେଜ ବ୍ୟବ ବାହାରି ପଡ଼ିଲେ ସେମାନଙ୍କର ପ୍ରିୟ ନେତାଙ୍କର ପକ୍ଷୀସ୍ଥାନ ପିଞ୍ଜିର ଦେଖିବାଲାଗି ।

ଫେସାଲି ହୋମରେ ପଡ଼ିଥିଲାବେଳକୁ ସକାଳ ହୋଇ ଯାଇଥିଲା । ସୂର୍ଯ୍ୟଲଲ ଆଖିରେ ସହରକୁ ବୁଝୁଥିଲେ ।

କେବଳ ନିଷ୍ଠୁରତା ସେମାନଙ୍କ ପାଇଁ ମାନ ମୁଖର ଅପେକ୍ଷା କରିଥିଲା । ହିମାବଳୀଙ୍କ ପବିତ୍ର ଦେହ ସେତେବେଳକୁ ବସନ୍ତ ଆକାଶର ବନ୍ଧବର କୋରପୁଟ ବୁଲୁଥିଲା । ତନ୍ମୟ ଦେବକାଳୀଙ୍କ ଅଧ୍ୟାତ୍ମ ଅଗ୍ରହର ଦୁର୍ଗାମୀ ବିମାନ ଗର୍ଭରେ ବନ୍ଦ ପଡ଼ୁଥିଲା ।

‘ଭୂତାକାହାଜ ଭୂତା କରିବା, ଗୌତମଜୀ ?’ ବଳରାଜ ପୁସୁଫ୍ ପ୍ରଶ୍ନକଲେ ।

‘ଗାଁଫଣ୍ଡର ଏତେ ପଇସା ନାହିଁ ।’ ଗୌତମ ଏକ ଧର୍ମଶୃଙ୍ଖଳା ଟାଣି କଲେ ।

‘ତାହେଲେ ଅମେ କ’ଣ ନେତାଙ୍କର ଶେଷ ଦର୍ଶନ ପାଇବାନି ?’ ପୁସୁଫ୍ ବ୍ୟାକୁଳ କଣ୍ଠରେ ପ୍ରଶ୍ନକଲେ ।

ଗୌତମ ମାରବ ଥିଲେ । ଆଖିରୁ ତାଙ୍କର ଗଜାୟମ୍ନା ଛୁଟୁଥିଲା ।
ରାମକୃଷ୍ଣନଙ୍କ ଇଙ୍ଗିତରେ ଡ୍ରାଇଭର ପୁଣି ଜିପ୍ସୁ ଫେରାଇ ନେଇଥିଲା ।

ହୃଦୟ ଦୋହଲ ଦୁଃଖ କ’ଣ ଏକାକୀ ଆସ ?

ସକାଳ ଆଣିଲା ଦଳପାଇଁ ଆଉ ଏକ ସଙ୍ଗୀତାଣୀ ଖବର । ରେଡିଓ
ଘୋଷଣା କଲା ‘ଦ ରେବେଲ’ର ସପାଦକ ସାକେତ ଶର୍ମା ଏନ୍‌କାଉଣ୍ଟର୍‌ରେ
ମାରିବା ହେଉଛି ।

‘ଭୁଲିଗଲେ ସାକେତ ଶର୍ମା !’ ରାମକୃଷ୍ଣନ୍ ଗୁଣୁ ଗୁଣୁ କରି କହି
ଉଠିଲେ ।

‘ସେ କେମିତି ସବୁ ପାରିଥାନ୍ତେ ପ୍ରିୟ ବନ୍ଧୁ ହିମାଞ୍ଜଳିଙ୍କର
ଚକ୍ଷେଦକୁ ?’

ହିମାଞ୍ଜଳି ଓ ଶର୍ମା !

ଭାରତର ରାଜନୈତିକ ଆକାଶର ଦୁଇ ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ତାରା । ସାକେତ
ଶର୍ମାଙ୍କର ଲେଖାରେ ଭରବାସାରାଧାର, ବାଣୀରେ ଆଗ୍ନେୟଗିରିର ଚଣ୍ଡୋରଣ
ଶକ୍ତି ଥିଲା ।

ଶାସକ ଦଳର ଆକାଶରେ ଏ ବନ୍ଧୁହୃଦ ଥିଲେ ଅଗ୍ନିବର୍ଣ୍ଣୀ
ଧୂମକେତୁ ।

ଗୌତମ ଦେହରେ ଚେତନା ଥିବା ଭଳି ଜଣା ଯାଉନଥିଲା ।

ଉଦ୍ୟତ ଅଶ୍ରୁକୁ ବେକୁ ବେକୁ ସୁସୁପ୍ତ ଗାଈ ଉଠିଥିଲେ
ନମ୍ରଶିରେ ସୁଖେଇ ଚିନେ

ତୋମାର ମୁଖ ଲଇବ ଚିନେ,
ଦୁଖେଇ ରାତେ ନିଶିଲ ଧସ ଯେତେନ କରେ ବଚନା
ତୋମାରେ ଯେନ ନା କର ସଂଶୟ ।

ହସ୍ତକୀ ଜନତଳ ? ଏକ ତରମ ଦୁର୍ଦ୍ଦିନରେ ଭାରତ ଶୁଣିଥିଲା
ତାର ଜନ୍ମର ଶୂଭବାଣ୍ଟ ।

ଅବସାଦଗ୍ରସ୍ତ ଜନତାର ମନକୋଠସ୍ଥରେ ଆଶାର ମହମବସ୍ତ୍ର ଜଳି
ଉଠିଥିଲା ।

ଦେଶସାରା ଦୁର୍ନୀତିର ଉଦ୍ଭଟ ପତକେଷେପ ।

ପ୍ରତିଶୃତିର ଜଙ୍ଗଲ ମଧ୍ୟରେ ଉଲ୍ଲସୁନ ପଥଦସ । ଶାସକବଳର ଘୃନ
ସ୍ଵାର୍ଥପରତାର ଚୂଡ଼ା ଆକାଶପୁର୍ଣ୍ଣୀ । ଉଦାସ ମଣିଷ ଆକାଶଆଡ଼େ ବୁଝି
ଭରୁଥିଲା, ‘ଏ ଯାତନାର କ’ଣ ଶେଷ ନାହିଁ ?’

ଗାଁ ଗାଁରେ ଅସ୍ତବର କଳାଗୁପ୍ତା ବୁଲି ସାରିଥିଲା । ବଡ଼ ବଡ଼ ନଗରର
ଆକାଶଚୂମ୍ବୀ ମହଲରେ ମଦ୍ୟର ବସନ୍ତ ବସନ୍ତ ଭଣ୍ଡାର ତିଆରି ବୁଲୁଥିଲା ।

ଆଖିରୁ ଚମକାଇ ଦଉଥିବା ଜୈନ ଆଲେକର ଉଚ୍ଛ୍ଵସିତ ଅଭ୍ୟର୍ଥନା
ଭିତରେ କ୍ୟାବାରେର ରୂପସି ନର୍ତ୍ତନୀ ଗୋଟି ଗୋଟି ଅଙ୍ଗଦାସ ଫୋପାଡ଼ି
ଦଉଥିଲା ।

ଅଲ୍ଲ ନାହିଁ, ବସ୍ତ୍ର ନାହିଁ, ଶିକ୍ଷା ନାହିଁ, ଔଷଧ ନାହିଁ, ରହବାକୁ
କୁଡ଼ିଆ ନାହିଁ ।

କେବଳ ଚିତ୍କାର ! ହୃଦୟଥସ ଅସହାୟ କାନ୍ଦଣା ! ଶାସକବଳ
ଦ୍ଵାରା ଜନସାଧାରଣ ଛତାରିତ । ଶାସକବଳର ବଡ଼ପଣାକ ହାତରେ ଶାସନ
କଳକିତ । ବଢ଼ି ବୁଲିଛି ଭୟର ସାମ୍ରାଜ୍ୟ । ବଢ଼ି ବୁଲିଛି ଅତଳପୁର୍ଣ୍ଣ

ଶୋଷଣ ! ଭବେଧୁ ଦଳ ଶତଧା ଭେଦ । ସେମାନଙ୍କର ରକ୍ତରେ ଶତକା
ଲେଉଟର ପ୍ରଚୁର ବସାକୁ ଖାଦ୍ୟ !

ଶାସକଦଳଜାଗୀ ବହୁ ଅସନ୍ନଷ୍ଟ ନରଦ୍ରବ୍ୟକ ଅନ୍ଧୋପସ୍ ଆଲିଙ୍ଗନରେ
ଷ୍ଟୁଦଳଗୁଡ଼ିକ ତଳତଳି-ରହିତ ।

ପଥ କାହିଁ ?

ଦିନେ Indian Expressର ପାଠକ ପଢ଼ିଥିଲ ଗ୍ରେଟ ଖବଟିଏ ।
ତେଣୁ ରାଜ୍ୟ ଓଡ଼ିଶାର ଶୋଷଣର ଘର କୋରସୁଟ ଜିଲ୍ଲାରେ ଜଳନ୍ତିଥିଲ :
ଗ୍ରେଟ ଦୀପଟିଏ । ବହୁ ବର୍ଷର ସଗ୍ରାମ ପରେ ଆଦିବାସୀ ପୁଅ ହୁମାରିତା
ଦଳଇ ଦେଇଥିଲ କୋରସୁଟକୁ ।

ବାସ ଓ ଗୋଡ଼ର ରାଜ୍ୟ ତଥକ ହୋଇ ଉଠିଥିଲ । ପୂର୍ବଭୂତ ଅନ୍ଧାର
ଚରୁତରେ ସନ୍ଧିକିତ ସ୍ବର ଶୁଣାଯାଇଥିଲ । ମନ୍ତ୍ରୀମାନେ ଧନୀ ରୁମ୍ବୁମାନଙ୍କ
ସ୍ବାର୍ଥରକ୍ଷା ପାଇଁ ବ୍ୟସ୍ତ ହୋଇ ଉଠିଥିଲେ ।

ଭୁବନେଶ୍ବରରୁ ଗୁପ୍ତ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଗଲା । ରେଭେନ୍ସାର ଗ୍ରାଜୁଏଟ
ଆଦିବାସୀ ଯୁବକ ହୁମାରିତାକୁ ଯେ କୌଣସି ମତେ ନବତ କରିବା ପାଇଁ ।
କୋରସୁଟର ଚରୁଣ ଆଇ. ଏ. ଏସ୍., ଆଇ. ପି. ଏସ୍. ମାନେ ତମକ
ଉଠିଥିଲେ ।

ସେମାନେ ଅନୁଭବ କରିଛନ୍ତି ଅଦୃଶ୍ୟ ଆଦିବାସୀର ଶ୍ରାଦ୍ଧାନ୍ତ ଦୁଃଖକୁ

ସେମାନେ ଭେଟିଛନ୍ତି ଶିଳ୍ପପତିର ଅତିଥିଶାଳାରେ ଦଳଇ ଦେବ
ପାନରତ ମନ୍ତ୍ରୀମାନଙ୍କୁ ।

ବାରମ୍ବାର ସେମାନଙ୍କର ଫୋନ୍ ବାଜିଛନ୍ତି । ଅସାମାଜିକ ବ୍ୟକ୍ତି
ଓ ବ୍ରେକବଜାରୀଙ୍କ ସପକ୍ଷରେ ମନ୍ତ୍ରୀ ଓ ଏମ୍. ଏଲ୍. ଏ. କର ଦର୍ପିତ ସ୍ବର,
ଫୋନ୍ରେ ଅନୁସ୍ବେଧ ଓ ଆଦେଶର ରାଗ ଆକାଶ କରିଛୁ ।

ସେମାନେ ସ୍ବଦେଶ ପ୍ରେମୀ । ଆଦର୍ଶ ପ୍ରତି ସେମାନଙ୍କର ଚରୁଣ ସୁଲଭ
ଆକର୍ଷଣ ।

ଏ ଦେଶକୁ ସେମାନେ ଭଲପାଇଛନ୍ତି ନିବିଡ଼ ଭାବରେ ।

ହମ୍ପାରିକାର ବନ୍ଧୁ ସାକେତ ଶର୍ମା ଅସମ୍ଭବ ବଦ୍ଧାନ । ସାକେତ ଶର୍ମାଙ୍କ ସହ ଆଲୋଚନା କଲବେଳେ ବୁଦ୍ଧିମାନ ଅଫିସରମାନେ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଛନ୍ତି । ସମର୍ଥନ ଦେଇଛନ୍ତି । ଶୋଷଣ ବିରୋଧ ଯୋଗୁଁ ସେମାନଙ୍କ ଠାରୁ ସମତା କାତ୍ ନିଆଯାଇଛି । ସେମାନଙ୍କୁ ଅସୁବିଧାଜନକ ସ୍ଥାନମାନଙ୍କୁ ବଦଳ କରାଯାଇଛି ।

ତତ୍ପରେ ଅଫିସରେ ପହଞ୍ଚିବୁଡ଼ି ହେବୁ ହମ୍ପାରିକାର କେଜାଗ୍ର ମଧ୍ୟ ପୂର୍ଣ୍ଣ କରାଯାଇପାରିନି । ସାକେତ ଶର୍ମାଙ୍କ ସୁଦର୍ଶନ ପାତଳା ଦେହକୁ କାରଗାରରେ ବନ୍ଦୀ କରାଯାଇ ପାରିନି ।

ଚାପରେ ଦଲଲ ବସୁ ଅଫିସରମାନଙ୍କ ସାହାଯ୍ୟରେ ହମ୍ପାରିକାକୁ ମିଥ୍ୟା ମକଦ୍ଦମାରେ ପକାଇବାକୁ ଉଦ୍ୟମ ହୋଇଛି । ସାକେତ ଶର୍ମାଙ୍କ ବହୁବଳେ ବୁଦ୍ଧିମାନଙ୍କୁ ଉତ୍ସାହିତ କରାଯାଇଛି ।

କୋରପ୍ଟ ମାଡ଼ ଉଠିଛି । ଲଙ୍ଗଳା ଶ୍ରେକଲ ଆଦିବାସୀ ଲଳନା ଚନ୍ଦ୍ରର ବିଦ୍ରୋହର ଅଗ୍ନିକଣା ଝଲିପି ଉଠିଛି ।

ସାକେତ ଶର୍ମାଙ୍କର ଲେଖା ବିଶିଷ୍ଟ ବୁଦ୍ଧିଜୀବୀଙ୍କର ଦୃଷ୍ଟି ଆକର୍ଷଣ କରିଛି ।

ଅଦୃଷ୍ଟ-ପୂର୍ବ ଗାନ୍ଧୀବାଦୀ ଆନ୍ଦୋଳନ କୋରପ୍ଟକୁ ଅଥୟ କରିଛି । ସାବ ଭାରତର ସ୍ୱାଧୀନତେଜା ସାମ୍ବାଦକମାନେ କୋରପ୍ଟର ଆଦିବାସୀ କୁଡ଼ିଆରେ ଦେଖା ଦେଇଛନ୍ତି । କୋରପ୍ଟର ସମ୍ବାଦଗୁଡ଼ିକ ସାବ ଭାରତରେ ଆଲୋଡ଼ନ ସୃଷ୍ଟି କରିଛି । ସୁପ୍ରିମ କୋର୍ଟର କେତେକ ପ୍ରଶ୍ନାତ ଆଇନଜୀବୀ ଦକ୍ଷିଣ ଓ ନବାବଜଲଲ ନେହେରୁ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟର ଛାତ୍ର ନେତାଙ୍କ ସହ କୋରପ୍ଟକୁ ଆସିଛନ୍ତି ହମ୍ପାରିକା ଓ ସାକେତ ଶର୍ମାଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ଅନୁଧ୍ୟାନ କରିବାକୁ ।

କୋରପ୍ଟ ଜିଲ୍ଲାର ସମ୍ବରଜା ସହରରେ ‘ବିପ୍ଳବୀ ଜନଦଳର’ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ହୋଇଛି ।

ଦେଶର ଦୁଃଖ, ଦୁର୍ଦ୍ଦଶା, ଦୁର୍ନୀତି ବହୁତରେ ଏକ ପ୍ରକାଶ ନାହିଁ-
ଦୈତ୍ୟର ଜନ୍ମ ସମନ ଶୁଣାଯାଇଛି ।

ଅସୁନ୍ଦେ ଉତ୍ସାହର ବେନୀ ଜଳ ମାଡ଼ି ମାଡ଼ି ଯାଇଛି । କୋଉଠି ଥିଲା
ଏବେ ଶକ୍ତି ? କୋଉଠି ଥିଲା ଏବେ ଉଦ୍ଦାମ ଅଭିପ୍ରେୟ ?

ଯୁଗ ଯୁଗ ଶ୍ରେକର ଗୀତନରେ ଅସହାୟ ଶୁଦ୍ଧ ମଣିଷର ପ୍ରାଣରେ
କେଉଁଠି ଲୁଚିଥିଲା ଏବେ ସାହସ ? ରକ୍ତମୁଖା ହୋଇ ଉଠିଛି କ୍ଷମତାର ନଳ
ଦଳଗୁଡ଼ିକ । ଶାନ୍ତ ତାଳ-ନାଟକେଳ ଭାବ ପଲ୍ଲୀଗୁଡ଼ିକର ମଣିଷ ରକ୍ତ ମାଟିକୁ
ସିକ୍ତ କରିଛି ।

ମେଘନାଥ ପାଚେଶ୍ୱେର କାରାଗାରରେ ଧୂଳିଭାସ କୋଠସର ବନ୍ଦୀ
ମଣିଷ ଗାଇ ଉଠିଛି

Stone walls do not a prison make

Nor iron bars a cage.

ହଂସା ନାହିଁ, ରକ୍ତପାତ ନାହିଁ, ଦୃଶ୍ୟ ନାହିଁ, ଏକ ଶାନ୍ତ ସ୍ଥିରତା :
ଏକ ଶୁଦ୍ଧ ଶୁଚିତା । ସାର୍ବ ଆନ୍ଦୋଳନକୁ ସୁଦୃଢ଼ କରିଛି ।

ଫେର ଆସିଛି ୧୯୩୦ । ହିମାଳୟର କଣ୍ଠରେ ବାଣୀ ଶୁଭର ଶ୍ରାବତ-
ବର୍ଷର ନିର୍ମାତା ଆତ୍ମାର । ଶ୍ରାବତର ଆକାଶରେ ପୁଣି ଶୁଣାଯାଇଛି ସେହି
ଉଦାର ବାଣୀ ।

ପାଉଁଶ ତଳୁ ନିଆଁ ଦମକ ଉଠିଛି । ଦାଣ୍ଡି ସତ୍ୟାଗ୍ରହର ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣିମ ଦଳ
ଗୁଡ଼ିକର ପୁନରବୃତ୍ତି ଦେଖିଛି ।

ଦେଶର ଶାସନରେ ଗୋରା ନାହାନ୍ତି । ସାତ ସମୁଦ୍ର ତେର ନଈ
ପାରିର ଏକ ସମ୍ରାଟ ଏ ଦେଶକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରିତ କରୁନାହାନ୍ତି ।

ତଥାପି କ'ଣ ଏ ଦେଶର ଲୋକ ମଣିଷ ଭଳି ରହିବାର ସୁଯୋଗ
ପାଇଛି ?

ଦଉଳକପା ଆଉ ମାଡ଼ି ଆସୁଛି ଶୋଷଣ ଓ ଦୁର୍ନୀତିର ରକ୍ତଗୁଣା
ପବନ । ପବନ ବହି ଆତ୍ମର ଅନ୍ଧାରରୁ ରାଶି ରାଶି ତଳଇ ବାଲି ।

କୋଠାପରେ କୋଠା । ବଡ଼ ବଡ଼ ନଗରରେ ଆକାଶ ଛୁଇଁଛି ଧନ
ଲୋକଙ୍କର ବଳାସ ଭବନ । ବରଟ ବରଟ ପାଇବୁଣ୍ଡାର ହୋଟେଲରେ
ଭଜନ ବଳାସ ଓ ଉଦ୍ଭଟ ପ୍ରାର୍ଥୀର ଦୃଷ୍ଟିକଟୁ ପ୍ରଦର୍ଶନ ।

ଦେଶସାରା ଛୁଇଁଯାଇଛନ୍ତି ତୋଷାମୋଦା ତଳ ।

ଇଚ୍ଛା ନାହିଁ ଏ ମାଟିରେ ଗରୁଡ଼ ମଣିଷର ।

ପୁର ପୁରର ଉଲ୍ଲଟ ପରମ୍ପରା ଓ ଅମଳିନୀ ସଂସ୍କୃତିର ବାହନ ଏଇ
ଭାବେ ବର୍ଷ ।

ଅଦ୍ଭୁତ ଇତିହାସର ବକରଣୀ କିଏ ଏ ଦେଶର ମାଟି ଓ ପଥର ।

ଅମୃତ ମାନବତାର ପ୍ରଭୁ କରେ ଏ ମାଟିର ଧର୍ମ ଓ ସଂସ୍କୃତି ।

ଭବିଷ୍ୟତ ଆବେଗ ମୈତ୍ର ବଳପୁରୀ ଯୋଦ୍ଧା ଏ ଦେଶରେ ଶାନ୍ତିପଥେ
ଚଣଦେ ମଣିଷର କେ ନିଶ୍ଚୟ କରି ।

ପୃଥିବୀର ଆଉ କେଉଁ ଦେଶ ଜନ୍ମ ଦେଇପାରିବ ଅଶୋକ ଭଳି ଏକ
ବିଶେଷ କର୍ମୀ ପ୍ରଜାତି ସମ୍ରାଟକୁ ?

ପୃଥିବୀର କେଉଁ ନାଟ୍ୟକାର ଲେଖିପାରିବ ‘ମୁଦ୍ରା ସନ୍ଧ୍ୟା’ ଭଳି ଏକ
ସମାଧର୍ମୀ ସୁନ୍ଦର ନାଟକକୁ ?

ଆହୁରି କିଛି ଶତାବ୍ଦୀପାଇଁ ସବୁଶ୍ରେଷ୍ଠ ବାଣୀ ବହନକରେ ଏଇ ସୁନ୍ଦର
ନାଟକଟି ।

କୃଷି ମନ୍ତ୍ରରେ ସାଗରେଇଲି ଅଳଳମୟ ଶକ୍ତିର ଅଧିକାରୀ ରୁଣକ୍ୟ ।
ଅମାପ ପ୍ରଜ୍ଞାର ବିକାରଣରେ ଘାତ୍ର ପ୍ରଶସ୍ତ ଲଳିତ ।

ରୁଣକ୍ୟ ପ୍ରାଣର ଅଗ୍ନିଶିଖା ମଧ୍ୟରେ ଲୁପ୍ତ ପ୍ରସିଦ୍ଧ ନନ୍ଦବୀଣ ।

ଭାରତର ସାମ୍ବେଦନିକ ଗଗନ ମେଘମୁକ୍ତ ।

ରୁଣକ୍ୟ-ଶିଷ୍ୟ ବୃଷଲୀପୁତ୍ର ଚନ୍ଦ୍ରଗୁପ୍ତ ଭାରତର ସମ୍ରାଟ ।

ରୁଣକ୍ୟ ଓ ଚନ୍ଦ୍ରଗୁପ୍ତଙ୍କର ପ୍ରଧାନ ଶତ୍ରୁ ନନ୍ଦ ଅମାତ୍ୟ ସନ୍ଧ୍ୟା ।

ଅମୀମ ପ୍ରତିଭା ପ୍ରଭୁ ଭକ୍ତ ବନ୍ଧନଙ୍କର ।

ସୂର୍ଯ୍ୟ ଭଳି ତେଜସ୍ବୀନ ବୃଣଦ୍ୟଙ୍କର ସମସ୍ତ ଶକ୍ତି କେନ୍ଦ୍ରିତ ବନ୍ଧନଙ୍କ ପଦମୋହିନୀ ଦୁହେଁ, ବନ୍ଧନଙ୍କର ହୃଦୟ ପରିବର୍ତ୍ତନପାଇଁ ।

ବନ୍ଧୁ ନାଟକ ମଣ୍ଡଳୀ ମଧ୍ୟରେ ମୁଦ୍ରାବନ୍ଧସ ଏକ ବ୍ୟତିଷ୍ଟମ, ଏକ ବସୁଧା । ଗ୍ରୀକ୍ ଟ୍ରାଜେଡ଼ି ମଧ୍ୟରେ ଏ ସ୍ବର ମିଳେନା ପଦ୍ମ ଓ ସୋଫୋକଲସ୍, ସୁର-ପାଦପଦ୍ମ, ଏସ୍କାଇଲସ୍ ପୃଥ୍ବୀର ଅଗ୍ରଗଣ୍ୟ ନାଟ୍ୟଭାର ।

ମିଳେନା ଏ ଅଦ୍ଭୁତ କଥା ବସୁଧା ଫାପୋଜନା ବନ୍ଧୁର ମୂର୍ତ୍ତିନ୍ୟ କଳାକାର ସେକ୍ସପିଅରଙ୍କର ରଚନାକଳୀର ପୃଷ୍ଠାରେ । ଅଶୋକ, ବୃଣଦ୍ୟ, ଗୋଟି । ଗୋଟିଏ ସୂକ୍ଷ୍ମରେ ପ୍ରାୟତଃ ତିନୋଟି ବୃଣଦ୍ୟାତ, ତିନୋଟି ସୁଗନ୍ଧର ପ୍ରତିଭା ।

ଭାରତର ନିଶ୍ଚେତନ ମାନସର ଅମୃତରେ ଏମାନେ ପୁଷ୍ପ । ସାଧାରଣକୁ ଅସାଧାରଣ କରିବାକୁ ଅସୁବିଧା ଶିଖିବା ବଦଳ କରେ ଏ ମାଟି ।

ବ୍ୟାଘ୍ର, କଳିତାନ ପୁରେ ପୁରାଣ, ଆବେଗାସୁତ ନିଶ୍ଚିତ ବ୍ୟାପାର, ମହାଭାରତରେ ଶୀରପୁଷ୍ପ ଗ୍ରାମ୍ୟ ହନତାକୁ । କମ୍ବଦନ୍ତୀ, କାହାଣୀର ଦେଶରେ ଦାବୀନିରାକର ବ୍ୟାପିଗଲା । କୋରପୁଟର ଚରମ ଆତ୍ମବ୍ୟାପାର ଓ ଦୃଢ଼ତାର ବାଣୀ ।

ହିମାଳୟ ଓ ସାକେତ ଶର୍ମା ଦୃଷ୍ଟି ଆକର୍ଷଣ ଭରିଛନ୍ତି ସାରା ଭାରତର ।

ଦିଲ୍ଲୀ ବୃଣଦ୍ୟାଳୟର ପୁସ୍ତକ ପୁନିପୁନ ସଜାଜ, ଭାରତର ଶ୍ରେଷ୍ଠ ପୁସ୍ତକ କଳା ଗୋଟିଏ ସିଂ ଅଭିଭୂତହୋଇ ଘୋଷଣା କଲେ, 'କୋରପୁଟରେ ଏକ ନୂତନ ସୂର୍ଯ୍ୟ ଜନ୍ମ ନେଇଛି ଏବଂ ସେ ତାଙ୍କ ଗର୍ବର ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଅଧ୍ୟାୟଗୁଡ଼ିକ ଏହି ସୂର୍ଯ୍ୟର ବଦଳା ଗାଇ ଗାଇ କଟାଇ ଦେବେ ।'

ମାନ୍ଦ୍ରାଜ ବୃଣଦ୍ୟାଳୟର ସ୍ବର୍ଣ୍ଣ ପଦକଧାରୀ ନାହିଁତ ରମକୃଷ୍ଣନ ଆସିଥିଲେ 'ଦ ହିନ୍ଦୁ'ର ଲେଖାରେ ପ୍ରଲୁବ୍ଧ ହୋଇ । ହିମାଳୟ ଓ ସାକେତ ଶର୍ମାଙ୍କ ଆକର୍ଷଣକୁ ଏଡ଼ାଇ ପାରିଲେନ ସେ ।

କେଲାରୁ ଆସିଥିଲା ସୁସୁପ୍ ଅଲ, ପ୍ରସିଦ୍ଧ ଆଲଗଡ଼ ମୁସଲିମ ବୃଣଦ୍ୟାଳୟର ପୁସ୍ତକ ।

ଏକାନ୍ତ ଶ୍ରବଣେ ପ୍ରେମରେ ପଡ଼ିଯାଇଥିଲା ସେ ହିମାବତୀ ଓ ସାବେତ ଶର୍ମାଙ୍କର ଆଦର୍ଶ ।

ବିପ୍ଳବୀ ଜନଦଳର ପ୍ରତିଷ୍ଠାକେଳେ ଉପହାସ କରିଥିଲେ କେତେ ଜଣ ବର୍ଣ୍ଣାସ୍ଥାନ ନେତା । ମନ୍ତବ୍ୟ ଦେଇଥିଲେ ସେମାନେ ‘ମୋଦ ବିହାନ ବଜ୍ର ଭଳି ଏହାର ପ୍ରଭାବ ଶିଖିଯାଉ’ ।

ଞ୍ଜେରିଶ ବର୍ଷରୁ ଅଧିକ ବୟସର ଜଣେ ମଧ୍ୟ ନେତା ନଥିଲେ ବିପ୍ଳବୀଜନଦଳର । ତାହୁଣ୍ଡେ ଆଲୋଚନାରେ ଝଲମଲ କରି ଉଠୁଥିଲେ ନୂତନଦଳଟି ।

ସେତୁବର ନିର୍ମାଣକାରୀ ହନୁମାନଭଳି ସହସ୍ର ଦ୍ରୋଣ ମଧ୍ୟରେ ତାହା ବିସ୍ତାର କରି ରୁଲିଲା ବିପ୍ଳବୀ ଜନଦଳ । ସମସ୍ତ ବିରୋଧୀଙ୍କୁ ନିପ୍ରଭ କରି ବଡ଼ ଆନ୍ଦୋଳନର ଅଗ୍ନି ପରିସ୍ରା ମଧ୍ୟରେ ଦଳ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରବେଶ କରିଥିଲା ପୋଷା ଦୁର୍ଭିକ୍ଷ ।

ନୂତନ ନିର୍ବାଚନର ଏକବର୍ଷ ଧୂବରୁ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ ଶକ୍ତିଶାଳୀ ଗୁରୋ ସମ୍ମାନ ଜଣାଇଦେଲେ । “ବିପ୍ଳବୀ ଜନଦଳର ଅପ୍ରତିହତ ଗତି ବିପଜ୍ଜନକ ।”

ଜନପ୍ରିୟତାର ବାବେମିଟର ସୂଚନାଦେଲେ ବିପ୍ଳବୀ ଜନଦଳର ଅସମ୍ଭବ ବୃଦ୍ଧି ବୁଝିଲା । ଅଗ୍ନି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଦୃତଭଳି ସମସ୍ତ ପ୍ରକାର ତମନ ବୁଝିକରି ରୁଲିଲା ବିପ୍ଳବୀ ଜନଦଳର ପ୍ରଭାବ ।

ବିନୋଦି ଉପନିବାରନରେ ନିବାରଣ ହୋଇ ଆସିଥିବା ଭଜନଶ ଚରୁଣ ସୃଷ୍ଟିକଲେ ପାର୍ଲ୍ୟାମେଣ୍ଟରେ ଚିତ୍ରାସ । ସେମାନଙ୍କର ଅକାଟ୍ୟ ସୃଷ୍ଟି, ପ୍ରଚାର ତଥ୍ୟ ସମ୍ବଳିତ ବ୍ୟାପ୍ୟ ବାବୁଲାସ ପାର୍ଲ୍ୟାମେଣ୍ଟରେ ସୃଷ୍ଟିକଲ ଦୃଷ୍ଟିବାଜ୍ୟ । ବିପ୍ଳବୀ ସଖ୍ୟା ଗରିଷ୍ଠତା ସତ୍ତ୍ୱେ ଜଳଦର୍ପୀ ହୋଇଉଠିଲେ ପ୍ରସାଶ ମନ୍ତ୍ରୀମାନେ ।

ସାମ୍ବାଦକମାନେ ଶତକନ୍ଧ ହୋଇଉଠିଲେ ଚରୁଣ ସଭ୍ୟମାନଙ୍କ ପ୍ରଶଂସାରେ । ବିଭିନ୍ନ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟର ଅସଂଖ୍ୟ କୃଷକ୍ରମ ଆକର୍ଷିତ ହେଲେ ବିପ୍ଳବୀ ଜନଦଳ—ପ୍ରତି ।

ଆଜି ବସ୍ତ୍ରା ଜନଦଳ ବପର୍ଯ୍ୟସ୍ତ । ପ୍ରସ୍ତୁତନ ପୂର୍ବରୁ ଭୁଲୁଣିତ ହୋଇଯାଇଛି ସୁନ୍ଦର କଳିକାଟି ।

ଏ କ'ଣ ଏକ ଏକସିଞ୍ଚେଷ ?

ଏ ବପର୍ଯ୍ୟସ୍ତରେ ଆକସ୍ମିକତାର ମାତା କେତେ ଓ କୁଟିଳ ଶତ୍ରୁଯନ୍ତ୍ରର ମାତା କେତେ, ସ୍ଥିର କରିପାରୁ ନଥିଲେ ଦଳର ତରୁଣ ଏମ୍. ପି. ମାନେ ।

ଶାସକ ଦଳର ଆନ୍ଦ୍ର ଓ ଉଚ୍ଛ୍ୱାସର ମାତା ବଢ଼ି ବଢ଼ି ଚାଲିଥିଲା ।

ବସ୍ତ୍ରା ଜନଦଳର ଦୁଇ ମୃତ ପ୍ରତିଷ୍ଠାତାଙ୍କୁ ପ୍ରାଣଶୋଳ ଶ୍ରଦ୍ଧାଞ୍ଜଳି ଜଣାଉଥିଲେ ଶାସକଦଳର ଅଗ୍ରଗାମୀ ନେତାମାନେ ।

ଶାବନ କାଳ ମଧ୍ୟରେ ଶାସକ ଦଳର ସମାଧିପାଇଁ କଫିନ୍ ତିଆରି କରୁଥିଲେ ଯେଉଁ ଦୁଇଜଣ ନେତା, ମୃତ୍ୟୁ ସେମାନଙ୍କୁ ଆଣିଦେଇଥିଲା ଶାସକ ଗୋଷ୍ଠୀର ଆନୁରାଗ ଓ ପ୍ରାବକତା ।

ଭାରତର କୋଣେ କୋଣେ କଳା ଟଙ୍କାରେ ଗଢ଼ିଉଠୁଥିଲା ସେମାନଙ୍କର ପ୍ରତିମା ଗୁଡ଼ିକ ।

ସେମାନଙ୍କର ଅସଂଖ୍ୟ ତୈଳ ଚିତ୍ର ମଣ୍ଡନ କରିବା ଆରମ୍ଭ କରିଥିଲା ଦେଶର ବହୁଳ ଅନୁଷ୍ଠାନର ମୁଖ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟମାନଙ୍କୁ ।

ଶବ ପୂଜା ମଧ୍ୟରେ ସେମାନଙ୍କର ଆଦର୍ଶ ନିଃଶ୍ୱାସ ରୁଦ୍ଧହୋଇ ଯାଇଥିଲା ।

ସେପାରି ଜଗତରୁ ସେମାନେ ଯଦି ଆସିଛାରିଥାନ୍ତେ, ସେମାନେ ଶାସକ ଦଳକୁ ନିଶ୍ଚୟ କହିଥାନ୍ତେ, ‘ଏ କଣ କରୁଛ ତମେ ? ଘାପଶିଖାଟିକୁ ଲିଭାଇଦେଇ ଘୋଳୀର ବଦନା ଗାଇ ତମେ କ’ଣ ଲଭ ପାଉଛ ?’

ହଁ, ସେମାନେ ଲଭ ପାଇଥିଲେ ।

ସେମାନଙ୍କର ପ୍ରଥମ ଶିକାର ହୋଇଥିଲେ ଦେବବାଳା ହିମାରିକା । ଶାସକଦଳର ଉପନେତ୍ରୀ ପଦ ଅଳଙ୍କୃତ କରିଥିଲେ ସେ ।

ଦେବକାଳା ତନ୍ମୀ । ଦେବକାଳା ବାଗ୍ନୀ ହିମୀଶିଳାଙ୍କ ଧର୍ମପତ୍ନୀ
ଭାବରେ ତାଙ୍କର ଜନପ୍ରିୟତା ଅତୁଳନୀୟ ।

ବିପ୍ଳବୀ ଜନଦଳର ଏକ ବିଶିଷ୍ଟ କନ୍ଦେନ୍ଦ୍ରସନ୍ରେ ତର୍ଜି ଉଠିଥିଲେ
ଗୌତମ ସିଂ ।

‘ଦେବକାଳାଦେବୀଙ୍କର ଦଳ ପ୍ରତି ବିଶ୍ୱାସ ଘାତକତାକୁ ଇତିହାସ
କେବେ କ୍ଷମା ଦେବ ନାହିଁ ।’

ଯୁୟୁଫ୍ ଓ ଗମକୃଷ୍ଣନ୍ଙ୍କ ଗଣ୍ଡଦେଶଦେଇ ବହି ଯାଇଥିଲା ଧାର ଧାର
ଲୁହ । ଦୁଇ ଭାଗ ହୋଇଯାଇଥିଲା ବିପ୍ଳବୀ ଜନଦଳ । ଦଳର ଏକ ଶକ୍ତିଶାଳୀ
ଗୋଷ୍ଠୀ ଆନୁଗତ୍ୟ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ ଦେବକାଳାଙ୍କ ପ୍ରତି । ସେମାନେ ଯୁକ୍ତି
କରିଥିଲେ ଶାସକ ଦଳ ହିଁ ମୃତ ନେତାଙ୍କ ଆଦର୍ଶ ଠିକ୍ ଠିକ୍ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ
କରିପାରିବ ।

ସାଧାରଣ ନିର୍ଦ୍ଦାତନ ବିପ୍ଳବୀ ଜନଦଳକୁ ଆଉ ଏକ ଶକ୍ତି ଧକ୍କା
ଦେଇଥିଲା ।

ଯୁୟୁଫ୍, ଗମକୃଷ୍ଣନ୍ଙ୍କ ସମେତ ଦଳର ଅଧିକାଂଶ ନେତା ଶୋଚନୀୟ
ଭାବରେ ପରାଜିତ ହୋଇଥିଲେ ।

ଦଳର ଚରମ ଦୁର୍ଦ୍ଦିନରେ ମଧ୍ୟ ଗୌତମ ଓ ତାଙ୍କର ବ୍ୟଧୁମାନେ
ସାହାସ ହରାଇ ନଥିଲେ ।

ବରମୁଣ୍ଡି ଆକାଶକୁ ଉ ଶୁଳତକର ଏମ୍. ପି. ଗୌତମ ସିଂ
ଗାଇଉଠିଥିଲେ :

ତୋର ଆପନଜନ ଗୁଡ଼ିକେ ତୋରେ

ତାକଲେ ଭାବନା କର ଛଲକେ ନା

ତୋର ଆଶାଲତା ପଡ଼ିବେ ଛୁଣ୍ଡେ

ହସ୍ତ ତୋର ଫଳ ଫଳକେ ନା

ଗମ କୃଷ୍ଣନ୍ ଓ ଯୁୟୁଫ୍ ପଦ ମିଶାଇଥିଲେ ।

ଆସ୍ତବେ ପଥେ ଆଁଧାର ନାମେ
ତାଇ ବଳେକ ରଇବି ଆମେ ।
ତୋରେ ବାରେ ବାରେ ଜୁଲୁତେ ହବେ
ହସ୍ତତୋରେ ବାଡ଼ି ଜୁଲୁବେନା ।
ଚାବଲେ ଶ୍ରବନା କବ ଚଲବେନା ।

ପଥ ବାଲୁକାମୟ ।

ଉପରେ ନିଷ୍ଠୁର ସୂର୍ଯ୍ୟ ।

ବରନ୍ତ ବସ୍ତ୍ରତ ଶଗଳ ଭୂମିରେ ଜଳର ଦେଖାନାହିଁ ।

କ୍ୟାବସନ୍ କ୍ଳାନ୍ତ । ବାହନ ମାନେ ଅଶାନ୍ତ ।

ତଥାପି ଆଗେଇବାକୁ ର ପଡ଼ବ ।

ଦେବକାଳାଙ୍କ ଯୋଗଦାନ ଶାସକଦଳର ନୀତିରେ ଗୌଣସି ପଶ୍ଚିବର୍ତ୍ତନ
ଅଶିଲ୍ଲନ ।

ଅନ୍ୟାୟ, ଦୁର୍ନୀତି, ମିଥ୍ୟାଚରଣ ସେମିତି ଜୟଯାଆ ପଥରେ
ଆଗେଇଗଲା ପୁରୁଷ ।

ଦେବକାଳା ଦେବୀଙ୍କର ସମସ୍ତ ଉଦ୍ୟମ ବଫଳ ହୋଇଯାଇଥିଲା ।

ଶାସକଦଳର ଅତ୍ୟନ୍ତ କର୍ମେ ମନ୍ତ୍ରୀ ଥିଲେ ସେ ।

ନିରାଡ଼ମ୍ବର ଜୀବନ ! ସଂଯତ ବ୍ୟବହାର । ଚମ୍ପକାର ବାଗ୍‌ବିଭକ୍ତ ।

ବସ୍ତ୍ରୋପାଧି ପ୍ରତି ସମ୍ମାନଜନକ ବ୍ୟବହାର ।

ଦୁର୍ନୀତିର ସାଗରରେ ସେ ଥିଲେ ଏକ ନୀତିର ଦ୍ଵୀପ ।

ବିପ୍ଳବଜନଦଳ ଶାସକଦଳର ଜନବିରୋଧୀ ନୀତିର ପ୍ରତିବାଦ କଲା ।

ଆନ୍ଦୋଳନର ପ୍ରଥମ ଆଲୋକ ଜଳି ଉଠିଥିଲା ଗାନ୍ଧୀ, ପଟେଲ,
ଭବଶଙ୍କରଙ୍କର ଗୁଜରାଟରେ ।

ପରେ ପରେ ଜାଣିଉଠିଲି ସାରା ଭାବତବର୍ଷ ।

ଦଳିତଶ୍ରେଣୀ ଚକ୍ଷୁରେ ଥିଲା ନୂତନ ଚମକ ।

ବୃଷିର ଗଡ଼ରେ ଦେଖା କେଇଥିଲା ନୂତନ ତେଜ ।

କଡ଼ ଲେଉଟାଇଥିଲା ଯୁଗ ଯୁଗର ସ୍ୱପ୍ନ ଘଞ୍ଚିଜଙ୍ଗଲ ।

‘ଏ ଦେଶରେ ଆମେ ବଞ୍ଚିବାକୁ ଚାହୁଁ ମଣିଷଭଲ ।’

‘ଗାଁର ଅସହାୟା ନାଶ ପିଇବା ପାଣିପାଇଁ ତୁ’ ସାତ କଲେମିଟର
ବୁଲିଲବେଳେ, ତମ ପ୍ରାସାଦରେ ଛୁଟିଛି ମଦର ନଈ ।’

‘କେତେ ଦିନ ଅନାଦାର, ଅଶିକ୍ଷା ଓ ଭୋଗର ଛୁପାତଳେ ଘୁରୁ
ବୁଲୁଥାଉ ଆମେ ?’

ଅସଂଖ୍ୟ ସ୍ଥୋଗାନ । ଅଶେଷ ସତ୍ତା ।

ଶାସକଦଳର କେତେକ ବକ୍ତିଷ୍ଟ ନେତା ବିଦେଶରୁ ସତର ଅର୍ଥ
ଉଦ୍ଧାର ନେଇ ଘୈନୀ ବିଭାଗପାଇଁ କଣିଥିଲେ ନିମ୍ନମାନର ଉଡ଼ାନାଟକ ଓ
ଟ୍ୟାଙ୍କ ଗୁଡ଼ିଏ ।

କେତେ ଜଣ ଅନୁସନ୍ଧାନ ସାମ୍ବାଦକ ଏ ସମ୍ପର୍କରେ ତଥ୍ୟ ଉଦ୍ଧିତ
କେତେକ ଲେଖା ପ୍ରକାଶ କଲେ ସମ୍ବାଦ ପତ୍ତରେ ।

ପାର୍ଲ୍ୟାମେଣ୍ଟରେ ଦୃଷ୍ଟିବାନ୍ଧା ସୃଷ୍ଟି କଲେ ଗୌତମ ସିଂହ ।

ଭାବତସାର ପଲ୍ଲୀ ଜନଦଳର କର୍ମୀମାନେ ଡାକରାଦେଲେ ସତ୍ୟାଗ୍ରହ ।

ଶାସକଦଳର ଦମନଲୀଳା ଜନସାଧାରଣଙ୍କୁ ଉଦ୍ରେକିତ କଲା । ପାଟେଲ
ଆସିଲା ଆଉ ଏକ ସାଧାରଣ ନିବାସନର ଦିନ ।

ହଠାତ୍ ଦିନେ ରେଡ଼ିଓ ଘୋଷଣା ଶୁଣାଗଲା ‘ଦେବକାଳା ହିମାଞ୍ଚଳା
ରାଜନୀତିରୁ ଅବସର ନେବେ କୋଲି ଘୋଷଣା କରିଛନ୍ତି ।’

ଶାସକ ଦଳର ସମସ୍ତ ନେତା ଏ ଘୋଷଣା ପ୍ରତ୍ୟାହାର କରିବାପାଇଁ
ଅନୁରୋଧ ଜଣାଇଲେ ଦେବକାଳା ଓଦଶଙ୍କୁ, କିନ୍ତୁ ଦେବକାଳା ଥିଲେ ତାଙ୍କ
ନିଷ୍ପତ୍ତିରେ ଅଟକି ।

ପ୍ରାଣମୁକ୍ତି । ନିବାରଣ କରେଇପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେଲା ଶାସକଦଳ ।

ଟଙ୍କା, ଗୁଣ୍ଡା, ଶାସନକଳ : ସମସ୍ତ ଶକ୍ତି ଶାସକଦଳ ପ୍ରୟୋଗ କଲ ନିବାରଣ କରେଇପାଇଁ ।

ଭାବପ୍ରବଣ ଭାରତୀୟ ଜନତା ଶୋଚନୀୟ ଭାବରେ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କଲ ଶାସକ ଦଳକୁ ।

ଦଳର ପ୍ରସିଦ୍ଧ ରଥୀ, ମହାତ୍ମୀମାନଙ୍କୁ ଗ୍ରାମ୍ୟ ଜନସାଧାରଣ ଫୋପାଡ଼ି ଦେଇଥିଲେ ଇତିହାସର ଅଳିଆଗଦାରେ ।

ପ୍ରମୁଖ ହୋଇଯାଇଥିଲା ସମଗ୍ର ପୃଥିବୀ ନିରକ୍ଷର ଜନତାର ପୋଷକ ବସ୍ତ୍ରର ଶକ୍ତିର ପରିଚୟ ପାଇ ।

ବିପ୍ଳବୀ ଜନଦଳର ଅନ୍ଧାର କର୍ମୀମାନେ ମଧ୍ୟ ଜନତାର ବେଷ ଯୋଗୁଁ ଶକ୍ତିଶାଳୀ ଶାସକଦଳର ନେତାମାନଙ୍କୁ ହସର ପାଇଥିଲେ ।

କି ତମତୁକାର ଥିଲା ସେ ଦିନ ଚୁଡ଼ିକ । ସେତେବେଳେ ସିନିକ୍ସ ସନ୍ଦେହ ଆଖିରେ ମଧ୍ୟ ତମତର ଅସୁବ ଆଶ୍ର ପଲେକ୍ଷିତ ହୋଇଥିଲା । ଏକ ମହାନ ଦେଶର ଉଦାସୀ ଅମ୍ଭା ହଠାତ୍ ଜାଗ୍ରତ ହୋଇ ଅଗ୍ରହ ଓ ଆନନ୍ଦ ସହକାରେ ନୂତନକୁ ସ୍ୱାଗତ କରିଥିଲା । ହଜାର ହଜାର ବର୍ଷର ସ୍ୱଚ୍ଛ ପରମ୍ପରା ସ୍ତୋତ ସ୍ୱାର୍ଥପରତାର ଆବର୍ଜନାକୁ ହଟାଇ କଳ କଳ ଗତିରେ ମାଡ଼ି ଚାଲିଗଲା ।

ତଳ ବ୍ୟୁ ପ୍ରମୁଖ ଥିଲେ । ଅଞ୍ଚଳର ସାଧନା-ମୁଦ୍ରାଙ୍କିତ କଣ୍ଠକତ ଦିନଗୁଡ଼ିକ ସେମାନଙ୍କର ସ୍ମୃତିରେ ଉଦ୍‌ଭାସିତ ହୋଇ ଉଠୁଥିଲା ।

ହୁମାୟୁନ ଓ ସାକେତ ଶର୍ମାଙ୍କର ଦୁଇଟି ପୃଷ୍ଠାବଦ୍ଧ ତିଳଗଣ ଶାଞ୍ଚି ଅଫିସର ମୃତ୍ୟୁ କଷକୁ ଶୋଭିତ କରୁଥିଲା । ପାଞ୍ଚିର କର୍ମୀମାନେ ନୀରବରେ ଦୁଇଟି ଚିତ୍ରର ପାଦ ଦେଶରେ ପୁଷ୍ପ ଅର୍ପଣକରି ଭୁଲି ଯାଉଥିଲେ ।

ପାଞ୍ଚିର ଅଧିକାଂଶ ସଭ୍ୟଙ୍କ ଆଖି ଲୁହରେ ଭୟୋଇଥିଲା ।

ଯାକେତ ଶର୍ମାଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ ଅସ୍ୱାଭାବିକ ଭାବରେ ଘଟିଥିଲା । ଶ୍ରୀକାକୁଳମ୍ବର ଶସ୍ୟ କ୍ଷେତ୍ରରେ ତାଙ୍କର ପବିତ୍ର ବସ୍ତୁକୁ ଘୋଳିତ ଗୁଳି ଭେଦ କରିଥିଲା । ତାଙ୍କର ଦେହ ଓ ମୃତ୍ୟୁ ଏତେ ବଳୁତ ହୋଇପଡ଼ିଥିଲା ଯେ ତାଙ୍କୁ ଚିହ୍ନିବା ତାଙ୍କ ପରିବାରର ଲୋକଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ମଧ୍ୟ ସମ୍ଭବ ହୋଇନଥିଲା । କେବଳ ବକାସ ମୁଦ୍ରିକାର ଉପସ୍ଥିତି ହିଁ ତାଙ୍କ ପରିଚୟକୁ ପ୍ରମାଣିତ କରିଥିଲା ।

ଶାକେତ ଶର୍ମା ଆତଙ୍କ ବାଦର ଗସ୍ତକୁ ପସନ୍ଦ କରୁନଥିଲେ । ଯାଆରଣ ଜନତାର ଜାତରଣ ବିନା ଭାରତର ଯେ ଉଦ୍ଧାର ନାହିଁ, ଏଥିରେ ତାଙ୍କର ଦୃଢ଼ ବିଶ୍ୱାସ ଥିଲା । ତେଣୁ ତାଙ୍କର ଆତଙ୍କବାଦୀ ଶିବିରରେ ମୃତ୍ୟୁ ବରଣ ଦଳ ପକ୍ଷରେ ଅବିଶ୍ୱାସ୍ୟ ସମ୍ଭାବ ଥିଲା ।

ନିଗୂଢ଼ମୁଖ ପରିବେଶରେ ଗୌତମ ସିଂ ଓ ଅନ୍ୟମାନେ ଶପଥ ଗ୍ରହଣ ଉତ୍ସବ ସାଙ୍ଗ କରିଥିଲେ । ଶପଥ ଗ୍ରହଣର କିଛି ସମୟପରେ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଗୌତମ ସିଂ ଦେବବାଳା ଦେଶାଙ୍କର ଜଣେ ବିଶ୍ୱସ୍ତ କର୍ମଚାରୀଙ୍କୁ ଏକ ସିଲ୍‌କର ମୁଣିଟିଏ ପାଇଥିଲେ । ମୁଣି ଉପରେ ‘ଏକାନ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ’ ଓ ‘ଜରୁରୀ’ ଏଇ ଦୁଇଟି ଛେ ନାଲି ଅକ୍ଷରରେ ଲେଖା ଯାଇଥିଲା ।

ପ୍ରଧାନ ମନ୍ତ୍ରୀ ଲକ୍ଷ୍ମୀନାଥ ଖୋଲି ଚିଠି ପଢ଼ି ଚମକି ପଡ଼ିଲେ । ଦେବବାଳା ଦେଶାଙ୍କର ଚିଠିଟିରେ ଚନ୍ଦ୍ରମ ବନ୍ଦୁ ତାଙ୍କପାଇଁ ଅପେକ୍ଷାକରି ରହିଥିଲା ।

ଅଳ୍ପ ସମୟପରେ ବିଦ୍ୱାନ୍ ଜନଦଳର ତିନି ଜଣ ନେତାଙ୍କୁ ବଦନ କରି ଗୋଟିଏ କାର୍ କୌଣସି ଅଜ୍ଞାତ ସ୍ଥାନ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଛୁଟିଗଲା ।

ସୁଦୃଢ଼ ଘରୋଇ ମନ୍ତ୍ରୀ ଦେବବାଳା ଦେଶାଙ୍କର ଚିଠିଟି ସୁସୁପ୍ତ ହାତରେ ଥିଲା । ଚିଠିଟି ତାଙ୍କୁ ଦେଲେବେଳେ ପ୍ରଧାନ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଆଖିରେ ଲୁହ ଥିଲା ଓ କଣ୍ଠରେ ଘଷା ନଥିଲା, ଚିଠିଟି ପଢ଼ି ସୁସୁପ୍ତ ଓ ରମ୍ୟସ୍ତନ ସ୍ୱରୂପ ହୋଇଗଲେ । ଚିଠିଟିରେ ଲେଖାଥିଲା :—

ଶ୍ରଦ୍ଧେୟ ଗୌତମ,

ଏ ଚିଠି ପାଇଲା ବେଳକୁ ମୁଁ ଜୀବନରେ ନଥିବି । ଆତ୍ମହତ୍ୟା ଛଡ଼ା ମୋ ପକ୍ଷରେ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଯୋଗ ନଥିଲା ।

ଶ୍ରୀକ୍ଷିପ୍ତାନମାନେ ମୃତ୍ୟୁ ସୁଦୃଢ଼ ସମସ୍ତ ପାପ ଅକପଟ ଚିତ୍ତରେ ସ୍ୱୀକାର କରିଥାନ୍ତି । ମୁଁ ହୃଦୟ ଦେଲେ ମଧ୍ୟ ଶ୍ରୀକ୍ଷିପ୍ତାନଙ୍କ ଭଲ ମୋର କଳକଟି ଜୀବନର ପାପୀ ଅଧ୍ୟାତ୍ମଗୁଡ଼ିକୁ ତମ ନିକଟରେ ଉନ୍ମୋଚିତ ନକରି ମୃତ୍ୟୁ ବରଣ କଲେ ମୋର ଆତ୍ମା ଶାନ୍ତି ପାଇପାରିବନି । ତେଣୁ ମୋର ଜୀବନ ମୁଁ ତୁମ ହସ୍ତରେ ଅର୍ପଣ କଲି ।

ମଣିଷ ପରିସ୍ଥିତିରେ ଦାସ । ମୁଁ ମଧ୍ୟ ଏକ ଜୀବନ୍ତ ପରିସ୍ଥିତିର ଶୀତଳନକ ହୋଇ ବହୁ ଅପରାଧ କରୁଛି ।

ଛୁପି ଜୀବନରେ ମୋର ବହୁ ସୁନ୍ଦର ସ୍ୱପ୍ନ ଥିଲା । ସେ ସବୁ ରଙ୍ଗିନ ସ୍ୱପ୍ନ ଏକ ନିଷ୍ଠୁର ହସ୍ତର ଶକ୍ତି ଆଦାତରେ ଚୁରମାର ହୋଇଯାଇଛି ।

'The Rebel'ର ସମ୍ପାଦକ ସାକେତ ଶର୍ମା ବଂଚିଛନ୍ତି । ଦକ୍ଷିଣ ଦକ୍ଷିଣର ଗୁପ୍ତ କସର ତଳ ନମ୍ବର ସେପ୍ଟର ଉପର ଆକରେ ତାଙ୍କ ସମ୍ପର୍କରେ ସଠିକ୍ ବବରଣୀ ରହିଛି । ତମେ ତାଙ୍କୁ ଉଦ୍ଧାର କର । ମୋର ଡାଏରେଟି ିକ୍ ସମୟରେ ତମେ ପାଇବ ।

ଯେତେବେଳେ ବଞ୍ଚିଥିଲି ଛୁତିରେ ଖୁବ୍ ଦୃଢ଼ନ ଓ ଜ୍ୱାଳା ନେଇ ବଞ୍ଚିଥିଲି ।

ମୋ ପାପର ପ୍ରାୟଶ୍ଚିତ ନାହିଁ । ତର ବଦାୟ ବେଳାରେ ମୋତେ କ୍ଷମା କରିବ ଓ ତମର ବ୍ୟଧାନଙ୍କୁ ମୋତେ କ୍ଷମା କରିବାକୁ କହିବ ।

ହତଭାଗିନୀ

ଦେବକାଳା

ଉଚ୍ଛ୍ୱସିତ କାନ୍ଦଣାରେ ଶ୍ରୀ ପଡ଼ୁଥିଲା ହୃଦୟ । ତଥାପି ପଥରପରି ବସି ରହିଥିଲେ ତଳ ବ୍ୟଥ । ବସ୍ତୁର ଜନଦଳର ସାପାନ୍ତରେ କିଛିଟା ଅଂଶ ନିଶ୍ଚିତ ଭାବରେ ଥିଲା ଦେବକାଳା ଦେଖାଇବ ।

ସରକାରଙ୍କର ଏକ ରକ୍ତମୁଖା ବସ୍ତ୍ରକୁ ବହୁ ପରିମାଣରେ ସହନଶୀଳ ଚରଣପାରିଥିଲେ ସେ । ତାଙ୍କ ସମୟରେ ଅବରୁଦ୍ଧ ଗୁଳିକାଣ୍ଡ ଘଟଣା ଖୁବ୍ ତମ୍ ବଢ଼ିଥିଲା । ଅତି ଦକ୍ଷିଣ ଓ ନିଷ୍ଠୁର ସହିତ ସେ ତାଙ୍କର ବସ୍ତ୍ର ପରିଚାଳନା କରିଥିଲେ । ଆନ୍ଦୋଳନକାଳୀନ ପ୍ରତି ତାଙ୍କର ସଦାମୁଖେ

ଦଳର ବଡ଼ ପଣ୍ଡାକର ଚକ୍ରଃଶୂଳ ଥିଲା କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କର ଚରମ ଦକ୍ଷତା ଓ ଜନପ୍ରିୟତା ଯୋଗୁଁ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ତାଙ୍କୁ ମନ୍ତ୍ରୀ ମଣ୍ଡଳରୁ ବଦାୟ ଦେଇପାରି ନଥିଲେ ।

ଏକ ସୁଦୃଶ୍ୟ କୋଠା ଆଗରେ କାରୁଟି ରହିଲା । ଏଇ ଭିତର କାନ୍ଥର ସ୍ୱର ବାୟୁ ମଣ୍ଡଳକୁ କାରୁଣ୍ୟଭର କରିଥିଲା । ବାହାରେ ଶୋକାକୁଳ ଜନତାର ଭିଡ଼ ବଢ଼ି ବଢ଼ି ଚାଲିଥିଲା ।

ମୃତ୍ୟୁ ମହମାନ୍ୟତ କରିଥିବା ସେହି ଦୁଃଖୀ ନାଶ୍ତର ଦେହଟିକୁ ତଳ ନେତା ନିଶ୍ଚଳ ଶବ୍ଦରେ ନିଶ୍ୱାସଣ କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ ।

ଦେବତାଳା ଦେଶଙ୍କର ଠିକ୍ ମୁଣ୍ଡ ପାଖରେ ହୁମାରିବାକର ଏକ ପୁଷ୍ପଦାର ମଣ୍ଡିତ ପ୍ରକାଶ ଚାରିପଟେ ରହିଥିଲା ।

ଦେବତାଳା ଦଳାସ ବ୍ୟସନ ଦୁରରେ ଥିଲେ । କ୍ଷଣରେ କୌଣସି ଦାମୀ ଆସବାବ ନଥିଲା ।

ଦେବତାଳା ଦେଶଙ୍କର ଶେଷଭକ୍ତା ଅନୁସାରେ ତାଙ୍କ ଗଡ଼କୁ ଇଲେକ୍ଟ୍ରିକ୍ ଚୁଲରେ ଡାହ କରିଦିଆଗଲା । ସମସ୍ତ ଦକ୍ଷୀ ସହର ଏଇ ମହାପୁରୀ ନାଶ୍ତର ବଦାୟରେ ପ୍ରବ୍ୟ ହୋଇ ପଡ଼ିଥିଲା । ଦେଶର ସମସ୍ତ ଖବର କାଗଜ ତାଙ୍କର କାର୍ଯ୍ୟକଳାପର ଭୂପୃଷ୍ଠୀ ପ୍ରଶଂସାକର ସମ୍ପାଦକୀୟ ଲେଖିଥିଲେ ।

ମନ୍ତ୍ରୀମାନେ ଶପଥଗ୍ରହଣ କରିବା ଦିନ ଶୁଭ ଏକାଦଶୀ ବେଳେ ଗୁଲିପୁରର ଏକ ଗୁପ୍ତନେତାର ଦାୟିତ୍ୱରେ ଥିବା ଅଫିସର ଗୋଷ୍ଠୀ ବସୁଦ ହୋଇ ଯିଥିଲେ । ସ୍ୱୟଂ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଗୌତମ ସିଂ ଅତିବ୍ୟସ୍ତ ଶବ୍ଦରେ ଜେଲ୍ ରକ୍ଷକର ସହ ଚାଲି ନମ୍ବର କୋଠା ଆଡ଼େ ଚାଲିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ଚାଲି ନମ୍ବର କୋଠାରେ ତାଲାବନ୍ଦ ଶବ୍ଦକରି ଖୋଲିଗଲାପରେ ଗୌତମ ଡାକିଲେ ‘ଧାରୁ’ ।

କକାଳସାର ବନ୍ଦୀଟି ତମକପଡ଼ି କହିଲା, ‘କଏ ? ବାହା ସ୍ୱର ମୁଁ ଶୁଣୁଛି ?’

‘ମୁଁ ଗୌତମ ସାର୍ । ପୁସ୍ତୁର୍ ଆଉ ବମକ୍ଷୁନ୍ ମଧ୍ୟ ଆସିଛନ୍ତି ।’
 ‘ଗୌତମ୍ । ପୁସ୍ତୁର୍ । ବମକ୍ଷୁନ୍ ତମେମାନେ ଆସିବ’ ।

ଦେବ ଆଖିରୁ ଲୁହ ଗଡ଼ିପଡ଼ିଲା । ତାପରେ ହଠାତ୍ ସେ ଭୁକୁଷ୍ମନ
 ନାଲେ । ସେ ବଶାସ କରାଯାଇ ନ ଥିଲେ ଯେ ପତେ ବଡ଼ ଅଦ୍ଭୁତ କଥା
 ସମ୍ଭବ ହୋଇପାରିଛି ।

‘ମୁଁ ସ୍ବପ୍ନ ଦେଖୁଛି କ ?’

‘ନା ସାର୍ । ଆପଣ ସ୍ବପ୍ନ ଦେଖିନାହାନ୍ତି । ଆମଦଳ, ଆପଣଙ୍କର
 ଚପୁରା ନନଦଳ, ସମତା ଦଖଲ କରିବ !’

ତମେ....., ଆମଦଳ ସମତା ଦଲେ କରିବ ?

ତେଲ ଡାକ୍ତର ଆଗେଇ ଆସି କହିଲେ, ‘ଦୟାକରି ଆଉ କିଛି
 କହନ୍ତୁ ନାହିଁ ।’

ସାତେକର୍ମୀ ଥରଥର ଥରୁଥିଲେ । ଡାକ୍ତର ଓ ଅନ୍ୟମାନେ ଧସାଧସ
 କରି ତାଙ୍କୁ ତାଙ୍କ ଶେଯରେ ଶୁଆଇ ଦେଲେ । ସେ କିଛି କହିବାପାଇଁ
 ବୁଝୁଥିଲେ କିନ୍ତୁ କହି ପାରୁନଥିଲେ । ବହୁ କଷ୍ଟରେ ସେ ତଳିଆ ତଳକୁ
 ଅଙ୍ଗୁଳ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ କଲେ ।

ଗୌତମ ମୁଣ୍ଡରେ ହାତ ଦେଇ ତାଙ୍କ ପାଦତଳରେ ବସିପଡ଼ିଲେ ।
 ଡାକ୍ତର ତାଙ୍କର ଶିର ଓ ହୃଦୟିକା ପରୀକ୍ଷାକରି କହି ଉଠିଲେ ‘ସବୁ ଶେଷ’ ।

ଏକ ମହାର୍ଦ୍ଦ ଚପୁରା ଜୀବନର ଅବସାନ ହୋଇଯାଇଥିଲା । ବମକ୍ଷୁନ୍
 ଶରୀରର କଞ୍ଚିତ ଅନୁପାୟୀ ତଳିଆକୁ ସାମାନ୍ୟ ଉଠାଇ ତାର ତଳେ ଥିବା
 ପାଣ୍ଡୁଲିପିକୁ ଆବସ୍ଥାପନ କଲେ ।

ଭାରତରେ ଗୋଟିଏ ପୁରୀର ସମାପ୍ତି ଘୋଷିତ ହୋଇଥିଲା । ପ୍ରବନ୍ଧନା,
 ଗୁଣ୍ଡାକାତ, ଦନ୍ତା ଓ ଲୁଣ୍ଠନର ଏକ ଅଧ୍ୟାୟ ଶେଷ ହୋଇଯାଇଥିଲା । ବରତ
 ପୁରୀର ଉଦ୍‌ୟାନର ସତର କାହାଣୀ ଦୁଇଟି ପାଣ୍ଡୁଲିପିରେ ଲିପିବଦ୍ଧ ଥିଲା ।
 ଚପୁରା ନନଦଳର ସତ୍ୟମାନେ ଦୁଇଟି ପାଣ୍ଡୁଲିପି ମଧ୍ୟରେ କ’ଣ ଲେଖା ରହିଛି
 ଜାଣିବାପାଇଁ କ୍ୟାକୁଳ ହୋଇପଡ଼ିଥିଲେ ।

ସାକେତ ଶର୍ମାଙ୍କ ଡାଏରୀ

*And let me speak to th' yet unknowing world
How these things came about, so shall you know
Of carnal, bloody and unnatural acts.....*

—Shakespeare

ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କିଛି ଜାଣିନଥିବା ପୃଥିବୀର ଲୋକଙ୍କୁ
ମୁଁ ଚିତ୍ତେଇ କେମିତି ଏ ସବୁ ଘଟିଗଲା
ତାହେଲେ ତମେ ଜାଣିପାରିବ
ତାମଲଲସା ପୁକ୍ତ ରକ୍ତାକ୍ତ, ଅପ୍ରାକୃତିକ ଘଟଣାଗୁଡ଼ିକ ବୁଝାସୁଝା.....

—ସେକ୍ସପିଅର

ହେ ଅସହାୟ ମେଣ୍ଟାବଳମାନେ ! ମୁଁ ତମକୁ ଦୃଶା କରେ । ମୋର ଏ ଲେଖା ତମପାଇଁ ନୁହେଁ । ତମ ଆଖିର ଲୁହରେ କେଉଁ ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣଲଙ୍କା ଭୃଷ୍ଟ ପଡ଼ିବନି କିମ୍ବା ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣରଙ୍ଗ ଏ ପୃଥିବୀ-କୁକୁରେ ଓହ୍ଲାଇ ଆସିବନି । ଲଞ୍ଜିତା ପାଞ୍ଚାଳୀକୁ ଅତି ବେଶୀରେ ତମେ ହରଷିତା ଦୀର୍ଘଶ୍ୱାସ ଉମଡ଼ାର ଦେଇପାର କିମ୍ବା ମାୟାବିମ୍ବା ତଳମରେ ତାର କଞ୍ଚା ଦେହର ମଧୁର ଗନ୍ଧକୁ ମନେ ମନେ ଆଦ୍ରାଣ କରିପାର କିନ୍ତୁ ତମେ କେବେ ଉରୁଭଙ୍ଗର ଶପଥ ନେଇ ପାରିବନି ।

ତମ ମଣ୍ଡରେ ଶବ୍ଦର କଟିନ ଭିତରେ ସଙ୍ଗର ମୂର୍ଦ୍ଧାର ପଡ଼ି ରହିଥାଏ । ତମ ପ୍ରାର୍ଥନା ବହିର ରଙ୍ଗିନ ପୃଷ୍ଠା ଭିତରେ ମଣିଷପଣିଆ ଭରେ ଅମୃତତା ।

ବିପ୍ଳବର ପ୍ରସବବେଦନା କେବେ ତମେ ସହିପାରିବନି । ତମ ମଧ୍ୟବର୍ତ୍ତୀୟ ମନ ଓ ପାଠୁଆ ବୁଦ୍ଧିର ପରା ନର୍କମାରେ ଘୁରି ବୁଲନ୍ତି କେବଳ କେତେକ ସ୍ୱାର୍ଥପରତାର ଲୁଙ୍ଘାଡ଼ିଆ ପୋକ ।

ମୁଁ ଅଜି ହିଙ୍ଗେୟ ପାସର ଭାକୁଣି ଖୋଲିଦେବି । ନିର୍ଜଳା ସଙ୍ଗର ସେହି ଭୟଙ୍କର କ୍ରୋଡ଼ ରୂପକୁ ମୁଁ ତମ ଆଗରେ ଥୋଇଦେବି ।

ଓଁ, ଓଁରୁ ପଥ ଧୁନି ଶୁଣାଗଲଣି । ମୋତେ ଏ ସବୁ କାଗଜ ଲୁଗାଇ ଦେବାକୁ ପଡ଼ିବ ।

ଓଁ, ଓଁରୁ ଶୁଣିଗଲଣି । ବାହାରେ ବର୍ଷାର ପଦଧ୍ୱନି । ବର୍ଷା କି ସୁନ୍ଦର ! ଭଜା ଭଜା ଦାସ, ପକ୍ଷର ଅମାପ ଆଶୁସ୍ତ୍ରୀ ଓ ଆନନ୍ଦର ବାଉଁଶବୃକ୍ଷ ଆକାଶର କଳା କଳା ମେଘ । ବାଉଁଶ, ନଡ଼ିଆ, ତାଳ ବେଷ୍ଟିତ ମୋର ଛୋଟିଆ ଗାଁରେ ପାଣି ବହି ଯାଉଥିବ କୁଳୁକୁଳୁ କୁଳୁକୁଳୁ । ବାରିର ସଜନା ଗଛ, ଲେଉଟିଆ କିଆରି ଉପରେ ଦର୍ବର ଜୁଆର ଛୁଟୁଥିବ । ନା, ମୋପାଇଁ ଆଉ ବର୍ଷା ଆଣିବନି ଆନନ୍ଦର ବାଉଁଶ । ବାହାରେ ପବନକୁ ମଧ୍ୟ ମନା କରାଯାଇଛି

ମୋ ସହଚ ମିଶିବାପାଇଁ । ମୁଁ କୁଆଡ଼େ ସ୍ୱାଧୀନ ଅଛନ୍ତି । ମୋ ପ୍ରାଣ
କୁଆଡ଼େ ଆଲୁଅ ଓ ପବନକୁ କରକ କଲକିତ ।

ହୋଇ, ତୁ କଣ ଭାବପାରିଥିବୁ ତୋ ପୁଅ କେଉଁଠି ଅଛି ? ପୋଲିସ୍
ଗୁଳିରେ ତୋ ପୁଅ ମରିବ ବୋଲି ତୁ ଯେଉଁ ଦିନ ସମ୍ଭାବ ପାଇଥିବୁ, ସେଦିନ
ତୋ ଘରେ ପବନ ମଧ୍ୟ ନିଶ୍ଚୟ ହୋଇଯାଇଥିବ । ତୋ ପାଟିଭାରି ଅଖିରୁ
ମଧ୍ୟ ବରକୋଳିଆ ଟୋପା ଖସି ପଡ଼ିଥିବ । ଆଉ ସଞ୍ଜବେଳର ନଅଟିକ
ଆଲୁଅ ପାଖରେ ତୋର ମୁହଁଟି ଦେହକୁ ଜଣି ବସିଥିବେ ବାବା ଓ ଭାଇ ।

ପ୍ରଭା, ମୁଲ୍ଲା ଆଜି କେତେ ବଡ଼ ହେବେଣି ? ସକାଳ, ସନ୍ଧ୍ୟାରେ ବସନ୍ତ
ଆକାଶ ଆହୁରି ବସନ୍ତ ହୋଇଉଠୁଥିବ ତମର ନିଶ୍ଚୟରଣ ଶବ୍ଦ ଶୁଭ୍ର ହାତ
ନିଶ୍ଚୟରଣ କରି । ତମର ମନେ ପଡ଼ିଯାଉଥିବ ଅନ୍ଧାର ସେଇସୁନ୍ଦର ବନଗୁଡ଼ିକ ।

ମୁଁ ମରିନି ପ୍ରଭା ମୁଁ ମରିନି ! ଏବେକ ପ୍ରଧାନ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କର ନବମ
ନବ ଭାବି ଯାଉଥିବ ମୋର ଅଶ୍ରୁର ଛୁଆର ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖି ଆଜି ରାତିର ନିଶ୍ଚୟ
ପ୍ରହରରେ ପାନପାତ୍ର ଉପରେ ତୁମ୍ଭେ ଗାଡ଼ିବ ଦୋର ଉଠୁଥିବ ଶୁଭରା
ବସନ୍ତର ମୁଖ୍ୟଙ୍କର ।

ଚରଣ ଚୁମ୍ବିତ ! ଆକାଶରେ ସୂର୍ଯ୍ୟର ଚନ୍ଦ୍ର ମୁନ ହୋଇପାରେ,
ଅଶାନ୍ତ ପାଗରର ବେଳାଭୂମିରେ ମଥା ପିଟୁଥିବା ଚନ୍ଦ୍ର ପ୍ରବ୍ୟ
ହୋଇପାରେ; କିନ୍ତୁ ଚରଣ ଅପରାଧେୟ ଅପମୟ, ଓ ଅନମୟ, ସୃଷ୍ଟିର
ଅଙ୍ଗନରେ ସେ ଏକ ବ୍ୟତିଷ୍ଟ, ଏକ ବିସ୍ତାପ ।

ଚରଣ ! ଭାଇ ! ମୁଁ ଜାଣେ ବନ୍ଦର ଘାତକମାନେ କଲକ ତମକୁ
କଲ କଲକର ହତ୍ୟା କରିଛନ୍ତି । ଏଇ ବଞ୍ଚକ ସମାଜର ତମେ ଥିଲ ଶତ୍ରୁ,
ଶ୍ରେଷ୍ଠତମ ଶତ୍ରୁ ! ଦେଶର ଦଳିତ ଜନତାର ତମେ ଥିଲ ମୁକ୍ତିର ମଶାଲ !
ମୋ ଦେଶର ଗଣ୍ଡକ ଜନତାର ତମେ ଥିଲ ଆଶାର ଅଲଗା ପ୍ରଦୀପ । ଅସଂଖ୍ୟ
ପ୍ରଗତିବାନ ଛାତ୍ର ଓ ସଂଗ୍ରାମୀ ବ୍ୟୁତ୍କର ତମେ ଥିଲ ସଫଳ ପଥ ପ୍ରଦର୍ଶକ !
ଏ ଜାତିର ସଭ୍ୟତାର ଉଦ୍‌ବିଗ୍ନ ନାୟକମାନେ ତୁମକୁ ସତ୍ୟ କରିପାରିଲେନି ।
ସେମାନେ ତମକୁ ଶେଷ କରିଦେଲେ । କେଉଁ ପରିସ୍ଥିତିରେ ତମର ମୃତ୍ୟୁ
ହେଲ ତାହା କେହି ଜାଣନ୍ତିନି । କେବଳ ଜାଣିଛୁ ମୁଁ ।

ମୋର ଏ ଲେଖା ଯଦି ସୂର୍ଯ୍ୟାଲୋକ ଦେଖିବ, ତେବେ ସାର ଦେଖି
ଜାଣିବ କିଭଳି ସପ୍ତରାଜ ହୋଇପାରିବେ ଦେଶର ଜନନାୟକମାନେ ।
ମିଥ୍ୟାର ଚଳା ପରତାକୁ ଛାଡ଼ିଦିଅନ୍ତୁ କରି ସତ୍ୟ ଦେଖାଦେବ ଜୀବନର ରଞ୍ଜିତ
ରଙ୍ଗମଞ୍ଚ ଉପରେ ।

ମୋତେ କ୍ଷମା ଦେବ ଚରଣ । ତମର ଜୀବନ କାହାଣୀ ଲେଖିବାପାଇଁ
ସକ୍ଷମ ଲେଖନୀ ମୋ ହାତରେ ନାହିଁ । ମୁଁ ଲେଖକ ନୁହେଁ । ତଥାପି ମୁଁ
ଲେଖିବି କାରଣ ଏ ଜୀବନ ସହିତ ଘନିଷ୍ଠ ଭାବରେ ସଂଶ୍ଳିଷ୍ଟ ଅଛି କେହି
ବ୍ୟକ୍ତି ଏହା ଲେଖିବେନି ।

ମୁଣ୍ଡିଷ୍ଟ ଭିତରେ ମୋର ପ୍ରଚଣ୍ଡ ଆଲୋଚନା ଆରମ୍ଭ ହୋଇଗଲାଣି । ଏ
ଉତ୍ତେଜନା ମୋତେ କିଛି ସମୟ ଅଶାନ୍ତ କରିଦେବ । କିଛି ସମୟ ଏଇ
ଚୋଟି କୋଠାରେ ଘଣ୍ଟାର ବଳତପରି ମୋତେ ପଡ଼ିବୁରଣା କରିବାକୁ
ପଡ଼ିବ ।

କି ଭୟଙ୍କର ସେମାନେ ! ତାଙ୍କର ସେଇ ମିଠା ମିଠା ହସ କି ବିଷାକ୍ତ !
ନିଷ୍ଠାପ ପୁଲଗୁଡ଼ିକ ପାଖୁଡ଼ା ପାଖୁଡ଼ାକରି ଉଡ଼ାଇ ଦେବାରେ ସେମାନଙ୍କର
କି ଆନନ୍ଦ !

ଅମଦୁଷ୍ଟତାର ଏହି ନିଷ୍ଠୁର ଶତାବ୍ଦୀ କି ଭୟାନକ ! ଏ ଶତାବ୍ଦୀର
ତମେ ଥିଲ ଏକ ରହସ୍ୟ !

ତମର ଶପଥ ଥିଲା ଛଦ୍ମତାର ମୁଖାଖୋଲି ଧସି ନନ୍ତ ସତ୍ୟର ଆବାହନ
କରିବା ।

ନର୍କର ସମସ୍ତ ବଞ୍ଚିଷିକାରେ ସେମାନେ ସ୍ନାତ କରାଇଛନ୍ତି ତମକୁ ।
ସପ୍ତରାଜମାନେ ତଳେ ତଳେ ଆହତ, କ୍ଷତାକ୍ତ କରିଛନ୍ତି ତମର ସେହି
ଗର୍ବ୍ୟବନ୍ତ ବସୁକୁ ।

ଦଲ୍ଲି ଦୈଜ୍ଞାନିକମାନେ ଗବେଷଣା କରିଛନ୍ତି ସୁରସୁଷ୍ପର ବିନୟ-
ମନ୍ଦାର ଭଳି ତମର ସଦା ଜାଗ୍ରତମନକୁ ଧୁ ମାଛନ୍ତି କରିବାକୁ । ଯନ୍ତ୍ରଣାର
ସୁଅ କାଟି କାଟି ତମକୁ ଆଗେଇବାକୁ ପଡ଼ିବ ମୁହୂର୍ତ୍ତ ମୁହୂର୍ତ୍ତ ଧରି । ତଥାପି

ତମର ସ୍ୱରାଧାର ବୁଦ୍ଧିରେ କଳଙ୍କର କଳାବନ୍ଧୁ ଦେଖାଦେଇନି । ଦୃଷ୍ଟ
ମୁହଁ ନିର୍ମଳ ହେବାର ସୂଚନା ସେମାନଙ୍କୁ ଉଲ୍ଲସିତ କରେ । ସମାଜରେ
ଉଚ୍ଚପଦ ବହନ କରିଥିବା ସେଇ ଶୂନ୍ୟବୁଦ୍ଧି ସ୍ୱଳ୍ପ ସମ୍ବେଦନାମାନଙ୍କୁ । ତମେ
ଅବଜ୍ଞା ଓ ତାହାଙ୍କର ଦୃଷ୍ଟିରେ ଅବରାହନ କରଇଚ । ଇତିହାସରେ
ଆଗଙ୍କା ସେମାନଙ୍କର ସୁର-ସାଙ୍ଗ-ଚନ୍ଦ୍ରିତ ରଜନୀ କଣ୍ଠକତ ହୋଇପଡ଼ିଛି
ଭୟ ଓ ଅସହାୟତାର ଭୂଷାର ଶୀତଳ ସ୍ରୋତ ସେମାନଙ୍କ ହୃଦୟକୁ
ଆଚ୍ଛନ୍ନ କରିଚ ।

ତାପରେ— ? ଅବଶ୍ୟମ୍ବାସୀ ଯାହା ତାହା ଘଟିଛି । ସେଇ ସ୍ଥାନ
ପ୍ରଚାରକ, ନରହନ୍ତାଦଳ ତମକୁ ସହ୍ୟ କରି ପାରିନାହାନ୍ତି । ତମର
ଅଦମ୍ଭସ୍ୱ ଆତ୍ମା ଏକ ଉଲ୍ଲଙ୍ଘିତରକାଶ ଭଳି ସେମାନଙ୍କୁ ଶାସନ କରିଚ ।
ସେମାନଙ୍କର ମର୍ମେ ମର୍ମେ ବିସ୍ମାଦ ଓ ଚକ୍ରତାର ଲତା ଲଟେଇ ଦେଇଚ ।
ପ୍ରତ୍ୟେକ ବର୍ଗଭିତ୍ତିରେ ଅତ୍ୟାଚାରର ମୁଦ୍ରାଙ୍କ ବହନ କରିଥିବା ତମର ପବନ
ଦେହରେ ସେମାନେ ଦୁଇ ଦୁଇଟି ଶତଲଭରର ବ୍ୟସ୍ତ ଖାଲି କରିଦେଇଛନ୍ତି ।
ମୃତ୍ୟୁର ସେଇ ନିର୍ମଳ ମୁହୂର୍ତ୍ତର ମଧ୍ୟ ତମର ଓଷ୍ଠଧାରରେ ଯେଉଁ ଅପରାଧେୟ
ସ୍ମୃତିଟି ଲାଗି ରହିଥିଲା, ତାହା ସେଇ ଆତତାପୀମାନଙ୍କ ମାନସ ଦିଗବଳୟର
ରକ୍ତମେଘର ଭୟଙ୍କରର ସୃଷ୍ଟି କରିଚ । ତେଣୁ ସେଇ ରକ୍ତମୁଖ ବ୍ୟାଘ୍ରମାନେ
ତମର ଶ୍ରେଷ୍ଠସାଥୀ ଯାକେତ ଉପରେ ନିର୍ଯ୍ୟାତନାର ପ୍ରଲେପ ଟାଣିନେବାପାଇଁ
ହୁଁ ଧାବୋଧ କରିଛନ୍ତି । ସମୟ କେତେ ହେବଣି ?

ଭୁଗର୍ଭର ଏଇ ନିଃସଙ୍ଗ କୋଠସ୍ତରେ ଦିନରାତିର ଭେଦ ବାରିବା
ସମ୍ଭବ ହେଉଛି କେବଳ ଆଲୋକର ଶାନ୍ତତା ଅନୁମାନ କରି । ଓହ୍ଲାଇବା
ଆଗମନ ଓ ତରୋଧାନ ହୁଁ ଏଠାରେ ସମୟକୁ ଚିହ୍ନିତ ଓ ଖଣ୍ଡିତ କରୁଛି ।

ମୋ ଲେଖା କଣ ବ୍ୟସ୍ତମାନଙ୍କ ପାଖରେ ପହଞ୍ଚିପାରିବ ? ଏ ଲେଖା
ଅବାରତ ସୂର୍ଯ୍ୟାଲୋକ ଦେଖିଲେ ମୋ ଦେଶର ରାଜନୈତିକ ଜଗତରେ
ଏକ ଭୂମିକା ଦେଖାଦେବ ଏବଂ ଜନତାର ଭୂଖାୟ ଚକ୍ଷୁ ନିଶ୍ଚୟ ଧସ୍ ଧସ୍
କଲି ଉଠିବ ।

ସରକାରମାନଙ୍କୁ ଧନ୍ୟବାଦ ସେମାନେ କେତେ ଦିନ ହେଲା ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ
ପୁସ୍ତକ ଅଧ୍ୟୟନ କରିବାକୁ ମୋତେ ଅନୁମତି ଦେଇଛନ୍ତି ଓ ଲଣ୍ଡନ ବ

ଯୋଗାଇଦେଇଛନ୍ତି । ବଉଳ ଧର୍ମ ଗ୍ରନ୍ଥ, ପୁରାଣ, ସେକସ୍ପିଅର୍ ଓ କାଳିଦାସ ମୋର ଏ ଅଙ୍କିତ କାସରେ ସବୁତରୁ ସାଥର ଭୂମିକା ନିର୍ବାହ କରିଛନ୍ତି । ନିୟୁତ ଭାବରେ । କିନ୍ତୁ କାଗଜ ଓ ଦୁଇଟି କଲମ ମଧ୍ୟ ମୋର ନରବହିନୀ ଅବସରେ ସାଥୀରୁ ବରଣ କରିଛନ୍ତି ।

ପୃ-୧ ମୋ ଲେଖାଗୁଡ଼ିକ ଓପାଡ଼ର ନେଇଯାଇଥିଲା । ତେଣୁ ମୁଁ ପୁରାଣର ଅନୁବାଦ ଓ ବଉଳ ଧର୍ମ ଗ୍ରନ୍ଥକୁ ଭୁଲନାକରି ଲେଖା ଲେଖୁଥିଲି । ଏବେ ଆଉ ଓପାଡ଼ର ମୋ ଲେଖାଗୁଡ଼ିକ ମାଗୁନି । ସମ୍ଭବତଃ ବହୁବର୍ଷ ହେଲା ମୋ ଲେଖାଗୁଡ଼ିକର ଏକ ସୁସତା ଲକ୍ଷ୍ୟରେ ସେମାନେ ନଷ୍ଟ ହୋଇଯାଇଛନ୍ତି । ହୁଏତ କୌଣସି ଶତନୈତିକ ପରବର୍ତ୍ତନ ଜେଲ ଶୃଙ୍ଖଳକୁ ଶିଥିଳ କରିଦେଇଛି ।

ସତ୍ତ୍ୱହତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ପରମାତ୍ମା ବୋନା ଭଳି ମାସମୁକ ଏ ଲେଖାକୁ ମୋତେ ଲୁଚାଇ ରଖିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ଜୀବନର ସକଳା ଧଃଶେଷ ହୋଇଯିବା ପୂର୍ବରୁ ମୋତେ ସିଂହାସନର ଦୃଶ୍ୟ ଶତ୍ରୁଯନ୍ତ୍ରର ଧୋକା ଛୁଇଁଭଲ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ ।

ଆଃ ! ମସ୍ତିଷ୍କ ଯଦି ମୋର ପୁରୁଷଲ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ଆତ୍ମା ? ନା, ତା ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ କାରଣ ସୂର୍ଯ୍ୟ-ପବନ-ବର୍ଜିତ ଏଇ କୋଠାରେ ବହୁବର୍ଷର ନିବାସ ମୋ ମସ୍ତିଷ୍କକୁ ଧ୍ୱଂସକରି କରିଦେଇଛି ।

ସେତେନ ଆନ୍ତର୍ଯ୍ୟାବଦ୍ୟାଳୟ ତର୍କ ପ୍ରତିଯୋଗିତା ପରେ ପ୍ରଫେସର ଦାସ୍ ମୋତେ କୁଣ୍ଡେଇ ଧରି କହିଥିଲେ, ‘ତୁମେ ପାଲିମେଣ୍ଟକୁ ଯାଅ ଶର୍ମା । ତମର ସ୍ୱରକ୍ଷାଣିତ ଯୁକ୍ତି ଦେଶବାସରେ ଲାଗିବା ଉଚିତ ।’

ସୁଶାନ୍ତ ନାସାଧାର ଅନିତା ଦାସ ସେତେନ ଭ୍ରୂ ନବୁଲ କହିଥିଲା, ‘ତମ ସହିତ ତର୍କ କରିବାରେ ଆନନ୍ଦ ରହିବ ଶର୍ମା ।’

ଅନିତା ଦାସ ପୁର ବର୍ଷର ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଡାକିକ ପୁରସ୍କାର ପାଇଥିଲା ।

ବଧୁମାନେ ତୁଟାଇ ଦେଇଥିଲେ ଅଭିନୟନର ସୁଅ ।

କେତେଶୀଘ୍ର ବୁଲିଗଲା ସେ ସବୁଜମାଉସ ଦିନଗୁଡ଼ିକ ।

ବହୁସ୍ମୃତି, ବହୁଚିତ୍ର ରେଖାକାଳରେ ପଥ ହରାଇଲଣି ।

ମୁକ୍ତାବୁଡ଼ାଳ ଭଳି ମୋତେ ଅନ୍ଧାର ସାଗରଭେରେ ଅବତରଣ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ ।

କି ଭୟାନକ ଶତଯନ୍ତ୍ର କରିଥିଲେ ସଭାଧ୍ୟକ୍ଷମାନେ ହିମାଳୟକୁ ନିଡ଼ଶେଷ କରି ଦେବାଲାଗି । ଶ୍ଵରଚକ୍ରର ଅଖ୍ୟାତ ଅଞ୍ଚଳ ସ୍ଵପ୍ନଗତରେ ଯେଉଁ ନୂତନ ସୂର୍ଯ୍ୟ ଜନ୍ମ ନେଇଥିଲା, ତାକୁ ସାରା ଶ୍ଵରଚକ୍ରର ଦଳିତ ବର୍ଗ ଚାହିଁ ରହିଥିଲେ ଆଶା, ବିଶ୍ଵାସ ଓ ଉନ୍ମାଦନାର ଘାସାଳି ଜାଳି । ସ୍ଵପ୍ନର ଗନ୍ତାଘରେ ବହୁତ କୋଠସଂସ୍ଥାପନ ହେଉଥିଲା ମୋତେ ଖୋଜିବାକୁ ପଡ଼ିବ ବହୁତ ସନ୍ତର୍ପଣରେ ।

ଅନ୍ଧାର ଧୀରେ ଧୀରେ ଧୂମିଳ ହୋଇ ଆସୁଛି । ହୃଦୟର ଆସିବ ଅନ୍ଧାରର ସାଥୀ ସାଥୀ ଛାଇ ବ୍ୟଗ୍ରତ ଆଉ କିଛି ମୋ ପାଖରେ ରହିବ ନାହିଁ । ଅନ୍ଧାର ଆଉ ଉଦ୍‌ବିଗ୍ନତ ଦୋଳାଇ ହୋଇ ପଡ଼ିରହିବ କେବଳ ଏକ ବେଦନାଭରଣ କରିମାନ ।

କେଉଁଠି ? କେଉଁ ଉଜ୍ଜ୍ଵଳ ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ତରୁଣ ସହର ମୋର ଦେଖା ହୋଇଥିଲା ? ମୁଁ ତ କଲ୍ୟାଣ କରିପାରୁନି ମୋର ସେଇ ଦିନଗୁଡ଼ିକୁ ଯେତେବେଳେ ତରୁଣ ଓ ମୋର ବସ ଅଲଗା ଅଲଗା ଥିଲା ।

ତରୁଣକୁ ସେମାନେ ହତ୍ୟା କରିଛନ୍ତି କିନ୍ତୁ ତରୁଣ ମୋତେ ଜାଗ କରିପାରିନି । ଏବେ ମଧ୍ୟ ନରମ ଆଲୋକରେ କଷକୁ ପ୍ରସନ୍ନତାର ତରୁଣ ଆସେ ମୋ ପାଖକୁ । ତାର ସେଇ ବେପରର ଆହ୍ୱାନରେ ମୋତେ ସ୍ଥାନ କରାଇ ସେ ପରାରେ, ‘ମୁଁ କ’ଣ ମରବ ? ମୁଁ କ’ଣ ମରପାରେ ??’

ମୁଁ ଖୋଜୁଥିବା ସ୍ଵପ୍ନର ଡାକ୍ତରୀରେ ଯୁବକ ଆଲୋକ ଜଳି ଉଠିଲାଣି । ଶବ୍ଦର ପାଖୁଡ଼ା ଗୁଡ଼ିକରେ ଯେତେବେଳେ ଗଙ୍ଗା ଓ ମହାନ ସମାବେଦ, ଆକାଶ ଆଉ ଧରଣୀରେ ଯେତେବେଳେ ସ୍ଵପ୍ନର ନିମନ୍ତ୍ରଣ, ତାରୁଣ୍ୟର ଏକ ସୁନ୍ଦର ମୁହୂର୍ତ୍ତକୁ ଗର୍ଭଧାନର ବାଉଁଶ ଶୁଣାଇବାକୁ ଆସିଥିଲା ହିମାଳୟ ।

ହିମାଳୟ ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ୱରେ କୋରସୁଟର ବନାମର ଗଭୀରତା ଓ ରହସ୍ୟ । ଦେହରେ ତାର ଶାଳବଣର କଠିନତା ଓ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ।

ରେଭେନ୍ସା କଲେଜର ଅନ୍ୟ ଅଫିସର ତରୁଣ ତରୁଣୀଭଳି ହିମାବତୀକୁ ମୁଁ ମୌନ ସ୍ଵାଗତ ଲାଗି କହିଥିଲି କୌତୁକୋଚ୍ଛ୍ଵଳ ମୁଖରେ ତୁମ୍ଭାତ୍ମିକର ମଣିଷଭଳି ସେ ଥିଲି ଆମ ପକ୍ଷରେ ଦୁଃଖୀ ଓ ଦୟାଳୁ ପାଠ୍ୟ ।

ଗଜପତି ମହାବିଦ୍ୟାଳୟରୁ ଇଣ୍ଟରମିଡ଼ିଏଟ୍ ପାଠିଫଳିତେ ନେଇ ତରୁଣ ହିମାବତୀ ଯୋଗ ଦେଇଥିଲେ ରେଭେନ୍ସା ସ୍ନାତକ ଶ୍ରେଣୀରେ ! ଓଡ଼ିଶାର କୃଷି ପ୍ରସମାନଙ୍କ କଳରବରେ ସେତେବେଳେ ରେଭେନ୍ସା ସାଙ୍ଗଣ ଶରୀରୀ । ହିମାବତୀଭଳି ହିତାୟ ଶ୍ରେଣୀର ଛାତ୍ର ସେଠାରେ ଅଂଶସ୍ଥେୟ ।

ସନ୍ଧ୍ୟା ସେବନ ବିତାୟ ନେଇସାରିଥିଲି ଅନେକ ଆରୋ । କଲେଜ ଛକରେ ବିଦ୍ୟୁତବିଜ୍ଞାନ ସବୁ ଉପସ୍ଥାପନ କରୁଥିଲେ ଯୌବନଜ୍ଞଳ ପ୍ରାଣର ଜ୍ଞାନ ଉଜ୍ଜ୍ଵାସ । କଲେଜ ଛକର ଅନତି ଦୂରରେ ଏକ ଶୁଦ୍ଧ ହୋଟେଲରେ ପିଆଜ ଓ ବାଇଗଣୀର ରୁପ ଓ ଗନ୍ଧକୁ ସମ୍ବର୍ଦ୍ଧନା କରାଉଥିଲି ମୁଁ । ହୋଟେଲଟିରେ ଦାରିଦ୍ର୍ୟର ମୁଦ୍ରାଙ୍କ ସୁପ୍ତ ଥିଲେ ରୁଚିର ଅନ୍ଧନ ନଥିଲା । ମାଲିକର ଭଦ୍ର ଓ ବସନ୍ତ ବ୍ୟବହାର, ଖାଦ୍ୟ ଜନସମୃଦ୍ଧିର ଚୂପ୍ତି ଦାୟକ ସ୍ଵତ ମୋତେ ବହୁ ସନ୍ଧ୍ୟାରେ ଏ ହୋଟେଲର ଅତିଥି କରୁଥିଲି ।

କୋରପୁଟରୁ ଆଗତ ତରୁଣ ହିମାବତୀକୁ ମୁଁ ବହୁ ସମୟରେ ଭେଟୁଥିଲି ଏଇ ହୋଟେଲଟିରେ । ସମ୍ଭବତଃ ମୋଭଳି ତାର ମଧ୍ୟ ଏଇ ହୋଟେଲଟି ପ୍ରତି ଆକର୍ଷଣ ଥିଲା । ବେଳେ ବେଳେ ଏଇ ନିଃସଙ୍ଗ କୃଷ୍ଣକାୟ ଯୁବକଟିର ସାକ୍ଷାତ ପାଇଲବେଳେ ମୋ ମନରେ କୌତୁହଳର ଜୁଆର ସୃଷ୍ଟି ହେଉଥିଲା । ତଥାପି ସଂକୀର୍ତ୍ତର ବାଲିବନ୍ଧ କେବେ ଅତିକ୍ରମ ହୋଇନଥିଲା ଓ ଚନ୍ଦ୍ରଶିଖର ନିବିଡ଼ ଅରଣ୍ୟଭଳି ଏ ତରୁଣର ଅଜଣା ରହସ୍ୟମୟ ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ଵ ମୋ ପକ୍ଷରେ ନିଷିଦ୍ଧାଞ୍ଚଳ ହୋଇ ପଡ଼ିଥିଲା ।

ଖାଦ୍ୟ ଶେଷ ହୋଇଥିଲେ ବି ମୁଁ ଆଶ୍ଵାସରେ ବସି ଅନ୍ୟ ଟେବୁଲରେ ଆଳାପରତ ତରୁଣମାନଙ୍କୁ ନିରୀକ୍ଷଣ କରୁଥିଲି । ମୋ ପାଖ ଟେବୁଲରେ ହିମାବତୀ ବସିଲେ ଖାଦ୍ୟ ଗଳାଧଃକରଣ କରୁଥିଲା ।

ହଠାତ୍ ଦୂରରେ ଥିବା ଟେବୁଲରେ ଆଳାପରତ କେତେଜଣ ଯୁବକଙ୍କୁ ରୁଷି ମୁଁ ଚମକ ପଡ଼ିଲି । କଲେଜର କୁଖ୍ୟାତ ଗୁଣ୍ଡା ଚପନ ସିପାଠୀ ତା

ତଳ ସହ ସେଠାରେ ଉପସ୍ଥିତ ଥିଲ । ମୋର ଆଶଙ୍କା ହେଲା ହୋଟେଲରେ ନିଶ୍ଚୟ କୌଣସି ଗଣ୍ଡଗୋଳ ହବ ।

ତତନ ଆଗମରେ ସିଗ୍ରେଟ ଟାଣୁଥିଲା ଏବଂ ବେପସେଆ ଭାବରେ ଧୂମ୍ର କୁଣ୍ଡଳୀ ସୃଷ୍ଟି କରୁଥିଲା । ସେ ହାତରେ ଏକ ବଳା ପିନ୍ଧିଥିଲା ଓ ଶିଙ୍ଗ ଶାଢ଼ୀରେ ଦାଢ଼ି ଓ କାଳ ରଖିଥିଲା ।

ତତନ ସାଧାରଣତଃ ବ୍ୟାଘାତ ହୋଟେଲମାନଙ୍କରେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଜମାଉଥିଲା । ତେଣୁ ଶୁଦ୍ଧ ହୋଟେଲଟିରେ ତାର ଅପ୍ରତ୍ୟାଶିତ ଆକର୍ଷକ ମୋତେ ବିସ୍ମିତ କରିଦେଇଥିଲା ।

କିନ୍ତୁ ସମୟରେ ତତନ ତାର ସାଙ୍ଗମାନଙ୍କୁ ଧରି ହୋଟେଲରୁ ବିଦାୟ ନେବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେଲା । ହୋଟେଲ ମାଲିକ ଅତ୍ୟନ୍ତ ନମ୍ରଭାବରେ ତତନକୁ ତାର ଦେୟ ଦେଇଦେବାପାଇଁ ଅନୁରୋଧ କଲେ । ତତନ ଏକ ହିଂସା ବୃତ୍ତାଣୀ ନିଶ୍ଚୟ ମାଲିକ ଜମ୍ମରେ କେନ୍ଦ୍ରୀୟକରି କହିଲା, ‘ବାଜେ ଜନସ ଖୁଆଇ ପଇସା ମାରିନେବାର ଫିକର ମୋ ପାଖରେ ଚଳିବ ନାହିଁ ।’

ମାଲିକ ଅତ୍ୟନ୍ତ ବିସ୍ମୟ ପ୍ରକାଶକରି କହିଲେ, ‘ବାଜେ ଜନସ ! ମୁଁ ତ ବାଜେ ଜନସ ବିଧି କରେନା । ଆପଣ ଏ ଗରାମାନଙ୍କୁ ପଚାରନ୍ତୁ ।’

ବସୁନ୍ଦେ ଛୁଟି ଯେତେବେଳେ ଉଦ୍ଧତ ବୃତ୍ତାଣୀ ବୁଲିଲା ବେଳେ ଟେବୁଲରେ ଶ୍ରେୟନରତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଉପରେ । ହଲର ପାଖକୁ ଗୋଡ଼ ନ ବଢ଼ାଇଥିବା ଏବଂ ମାଛକୁ ମ’ ନ କହୁଥିବା ଗୁରୁତ୍ବପୂର୍ଣ୍ଣ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଯେଉଁ ଦେଶରେ ଭଲ ଲୋକଙ୍କ ସୁନା ପାଗରେ ବିଭୂଷିତ ହୁଏ । ସେଠାରେ ତତନ ସିପାଠୀର ଚ୍ୟାଲେଞ୍ଜକୁ ଫରକରେ ହଜମକରିବା ଅତି ସ୍ବାଭାବିକ ଥିଲା ହୋଟେଲର ସମସ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ।

‘ମୁଁ ଯାହା କହୁଛି ସବୁ ଗ୍ରାହକ ତାହାହିଁ କହିବେ’, ତତନ ବେଶାବର ହସ ହସି କହିଲା ।

‘ତମ ହୋଟେଲର ଜନସ ପକ୍ଷ ନଷ୍ଟ ନକରି ଆମେ ଯେ ବୁଲିଯାଉଛୁ । ସେଥିପାଇଁ ଆମେ ଧନ୍ୟବାଦ ପାଇବାର କଥା ।’

ହୋଟେଲ ମାଲିକ ବଚଳିତ ଥିଲେ । ଗ୍ରାହକମାନଙ୍କ ଶ୍ରାନ୍ତତା-ପ୍ରସୂତ
ମାରବତା ତାଙ୍କୁ ବ୍ୟଥିତ କରିଥିଲା । ଅତି ଅସହାୟ ଶ୍ରାବରେ ସେ କହିଲେ,
‘ଆପଣମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଜଣେ ସୁଦ୍ଧା ସତ୍ୟକଥା କହିବେନି ।’ ତାଙ୍କ ଆଖିରେ
ଅଶ୍ରୁ ଟଳମଳ କରୁଥିଲା ।

‘ଆପଣ ଠିକ୍ କହିଛନ୍ତି । ଆପଣଙ୍କ ହୋଟେଲରେ କୌଣସି ଜନଶ
ବାଜେ ନୁହେଁ ।’

ବୋମା ପଡ଼ିଲେ ବି ଲୋକେ ଏତେଟା ତମକ ପଡ଼ିନଥାନ୍ତେ । ତପନର
ତନ୍ତ୍ରରେ ଲଳ ରଙ୍ଗ ତାର ଆସ୍ଥାନ ଜମାଇ ସାରିଥିଲା । ‘କିଏ ସେ କହୁଛି
ଏକଥା ?’ ତପନ ଶୁଣି ସ୍ବରରେ ପ୍ରଶ୍ନ କଲା । ଏକ ସେକେଣ୍ଡ ଅପେକ୍ଷାକରି
ପୁନର୍ବାର ସ୍ବରର କଠୋରତା ବଜାଇ ସେ ପ୍ରଶ୍ନ କଲା, ‘କିଏ ସେ କହିଲ
ଏ କଥା ?’

ଅନ୍ୟ ଗୋଟିଏ ଟେବୁଲରେ ଭୋଜନରତ ଶ୍ୟାମଳ ପୁବକଟିଏ ସାଧାରଣ
ସ୍ବରରେ ଉତ୍ତର ଦେଲା, ‘ମୁଁ କହିଲି ।’

‘ଏ କଥା ସତ୍ୟ ?’ ତପନର ଜଣେ ସାଥୀ ପ୍ରଶ୍ନ କଲା ।

‘ପ୍ରତ୍ୟୁଷର ସୂର୍ଯ୍ୟୋଦୟ ଏବଂ ପ୍ରତ୍ୟାସର ସୂର୍ଯ୍ୟାସ୍ତ ଭଳି ସତ୍ୟ ।’

‘ତମେ କ’ଣ କର ?’ ତପନ ଦଳର ଆଉ ଜଣେ ସ୍ତ୍ରୀର ପ୍ରଶ୍ନ ।

‘ପାଠ ପଢ଼େ’

‘କୋଉଠି ?’ ପୁଣି ପ୍ରଶ୍ନ

‘ରେଭେନ୍ସାରେ’

‘କୋଉ ଇଏର’

‘କୃଷ୍ଣପୁର’

‘ନୂଆ ଆସିତ ବୋଧହୁଏ । ଭର କେଉଁଠି ?’

‘ସ୍ବପ୍ନଗଡ଼ାରେ’

‘କୋସ୍ବପୁଟ ଜିଲ୍ଲା’

‘ହଁ’

‘ତମେ ମତେ ଚିହ୍ନିତ ?’ ତପନ ପଚାରିଲା ।

‘ନା, ଚିହ୍ନିବାର ସୁଯୋଗ ପାଇନି’, ସଞ୍ଜତ ଗଳାରେ ଯୁବକଟି ଉତ୍ତର ଦେଇଥିଲା ।

‘ପାଖକୁ ଆସ ।’

‘ମୋର ଆହାର ପଟ୍ଟ ସରିଲାପରେ ଆସିବି’

ଜଣେ ଦୁଇଜଣ ଛୁଟି ଆଗେଇଯାଇ ତା କାନରେ କିଛି କହିଲେ, କିନ୍ତୁ ସେମାନଙ୍କର ଧ୍ୟାନ ଶୁଣିବ କିଛି ସେ ଯୁବକ ଉପରେ ପଡ଼ିବା ଜଣାପଡ଼ିଲା ନା ।

ତପନ ଗୋଷ୍ଠୀର ଜଣେ ଛୁଟି ପଚାରିଲା — ‘ତମର ନାମ ?’

‘ଚରୁଣ ହିମୀରିକା ।’

‘ହିମୀରିକା !’ ହସରେ ଫାଟିପଡ଼ିଥିଲେ ତପନର ଦଳ ।

‘ହିମୀରିକା ! ହିମୀରିକା !’

‘ହଁ ହିମୀରିକା ! କୋରସପୁଅ ବନ ଭୂମିରେ ବାଘ, ଭଲୁଙ୍କ ସବୁ ଲଢ଼େଇରେ ଅଭ୍ୟାସ ବଢ଼ାଇ ଯନ୍ତ୍ରାମ ହିମୀରିକା ।’

‘ବାଘ !’

‘ଭଲୁ !’

‘ବାରୁଡ଼ା !’

‘ବରଷ ବରଷ ନଈ !’

‘ଗାଡ଼ାଡ଼ାଇଲି କାନ୍ଥ !’

‘କାହାର ?’

‘ହିମୀରିକାର !’

ତାଙ୍କର ହସରେ ସାରା ଡୋକଟେଲର ବାୟୁମଣ୍ଡଳକୁ ଶବ୍ଦାୟିତ କରିଥିଲେ ତପନର ଦଳ ।

ହଠାତ୍ ହମ୍ପିରିକା ଗମ୍ଭୀର କଣ୍ଠରେ କହିଲା— ‘ବନ୍ଦ କର ।’

ସମସ୍ତେ ମାରକ ହୋଇଗଲେ ।

‘ହମ୍ପିରିକା ! ତମେ କ୍ଷମା ପ୍ରାର୍ଥନା କର ।’ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ମାରକ କରାଯିବା
ଯୁକ୍ତିକଟି କହି ଉଠଲା ।

‘କାହିଁକି ?’ ହମ୍ପିରିକାର ପ୍ରଶ୍ନ ।

‘ତମେ ଆମକୁ ଅପମାନ କରିଛ ।’

‘ଏଠାରେ ଅପମାନର ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠିଲା କେଉଁଠୁ ?’

‘ଆମେ ଯେଉଁ ଖାଦ୍ୟକୁ ବାଜେ କହୁଛୁ ତମେ ତାକୁ ଭଲ ବୋଲି
ସାଟି ଫିକେଟ ଦେଉଛ ।’

‘ମୁଁ ମୋ ଜିଭ ଓ ନାକକୁ ଅବଶ୍ୟାସ କରିପାରିବନି ।’

‘ତମେ ମିଛ କହୁଛ ?’

ତରୁଣର ଚେହେରାର ଗାମ୍ଭୀର୍ଯ୍ୟ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଥିଲା ।

‘ମିଛ କହିବା ମୁଁ ଜାଣେନି ।’

‘ବାହାରେ ସତ୍ୟବାଦୀ ଯୁଧିଷ୍ଠିର !’ କିଏ ଜଣେ ଥଟ୍ଟା କରିଥିଲା ।

ହୋଟେଲ ମାଲିକକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟକରି ତପନ କହିଲା, ‘ତମେ ତା ଚିନ୍ତା
ବାଜେ ବୋଲି ସ୍ୱୀକାର କର ।’

ହୋଟେଲ ମାଲିକ ମାରକ ଥିଲା ।

‘ମୁଁ ତମକୁ ପାଞ୍ଚ ମିନିଟ୍ ସମୟ ଦେଲି । ପାଞ୍ଚ ମିନିଟ୍ ପରେ ମୋର
ସାହାଯ୍ୟକୁ ମୁଁ କରିବି ।’

‘କାହୁଁ ?’ ହୋଟେଲ ବାଲର କଣ୍ଠରେ ମିନତି ଥିଲା ।

‘ହମ୍ପିରିକା । ହାତ ମିଶାଅ ।’

ହମ୍ପିରିକା ଆଗେଇ ଆସି ତପନ ସାଥରେ ହାତ ମିଶାଇଲା । ତପନର
କୌଶଳସହ ପରିଚିତ ଥିବାରୁ ଆମେ ଖୁବ୍ ଶୀଘ୍ର ହମ୍ପିରିକା କଣ୍ଠରୁ ସନ୍ଦେଶ
ସୂଚକ ଶବ୍ଦ ଶୁଣିବୁ ବୋଲି ଆଶା କରିଥିଲୁ ।

ତପନ ତାର ଶରତରତ କୌଶଳ ପ୍ରୟୋଗକରି ହିମାବତୀକୁ କାବୁ କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିଥିଲା । କିନ୍ତୁ ପ୍ରଥମଥରପାଇଁ ଶୋଚନୀୟ ବ୍ୟର୍ଥତା ତାକୁ ପୁରସ୍କାର ମିଳିଥିଲା ।

‘ଆସ ! ହେଟେଲ ଛାଡ଼ି ଚାଲିଯିବା । ଆମେ ଘିଂଟୁ ସହିତ ଲଢ଼େଇ କରୁ, ମାଛ ସହିତ ନୃତ୍ୟ ।’ ତପନ କହିଲା ।

ତପନ ହିମାବତୀ ତାର ଦଳବଳସହ ହୋଟେଲ ଡ୍ୟାଗ କରିଥିଲା । ତପନର ସାଥୀବର୍ଗ କିମ୍ବା ହୋଟେଲର କେହି ଗ୍ରାହକ ସେହିନ ଅନୁମାନ କରିପାରିନଥିଲେ ଯେ ତପନ ବୁଦ୍ଧିମାନର କାମ କରିଛନ୍ତି ।

ବିଶ୍ୱବ୍ୟାପକତାରେ ଦ୍ୱିତୀୟ ସ୍ଥାନ ଅଧିକାର କରିଥିବା ଅହମିଆକୁ ବଦାୟୁଦେଇ ମୁଁ ସେହିନ ଚରୁଣକୁ ବ୍ୟଧିକାର ସ୍ୱର୍ଗ ଦେଇଥିଲି ଏବଂ ନିବ୍ୟାଧ ଭଳି ଶବ୍ଦଥିଲା ଯେ ମୁଁ ଏଭଳି ଏକ ପଦକ୍ଷେପ ନେଇ ଚରୁଣକୁ ଅନୁଗୃହୀତ କଲେ ।

ଗଟ କରିବାକୁ ଅନେକ ଜିନିଷ ମୋର ଥିଲା । ବସ୍ତ୍ର ସମ୍ପାଦନା ପରିବାରର ଅଭିନୀତ, ବିଶ୍ୱବ୍ୟାପକତାରେ ପ୍ରଥମସ୍ଥାନ, ହେମଗ୍ରେର ପତଳା ଦେହର ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ : ଏ ସମସ୍ତର ଅଧିକାର ପକ୍ଷରେ କିଛିଟା ଅହଙ୍କାର ଯୋଗ କରିବା ଅସମ୍ଭବ ନଥିଲା । ଶେଷ ଏକ ଭଲ ଶତାବ୍ଦୀ ପୁରୁଷର ସାମ୍ମିଧ୍ୟ ଲାଭ କରିବାର ସୌଭାଗ୍ୟକୁ ମୁଁ ସେତେବେଳେ ଦୃଢ଼ପୂର୍ବକ କରିପାରିନଥିଲି ।

ହିମାବତୀ ପ୍ରତି ମୁଁ ଆକୃଷ୍ଟଥିଲା ତାରଣ ତାର ଥିଲା ଏକ ପ୍ରତୀତି ସ୍ୱାତନ୍ତ୍ର୍ୟଧର୍ମୀ ବ୍ୟକ୍ତି । ମୁଁ ବହୁ ସାହସୀ ଲୋକ ଦେଖିଛି କିନ୍ତୁ ଏତେ ସର୍ବଲକ୍ଷଣପୂର୍ଣ୍ଣ ସାହସ ମୁଁ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତିଠାରେ ଦେଖିନି । ହିମାବତୀର ସାହସରେ ଭିନ୍ନତା ନଥିଲା କିମ୍ବା ଶବ୍ଦନା ପ୍ରସୂତ ନମ୍ରତା ନଥିଲା । ପବନ ଦେହରୁ ଉତ୍ସାହିତ ହେଉଥିଲା ସାହସ ତାର ଦୃଢ଼ ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ୱର ଏକ ଅଙ୍ଗ ଥିଲା ।

ଅବଲୋକାସମେ ଯେ କୌଣସି ପରିସ୍ଥିତିରେ ମଧ୍ୟ ହିମାବତୀ ତାର ମତ ଦୃଢ଼ଭାବେ ଉପସ୍ଥାପିତ କରୁଥିଲା । ଏବଂ ତାର ଗୁପ୍ତ ବନ୍ଧୁମାନେ

ଧୀରେ ଧୀରେ ହୃଦୟଜନ ଭରି ପାରିଥିଲେ ସେ ଇସ୍ତାତ କଠିନ ଏକ ମନ
ସେଇ ସୁରଠିତ ଶ୍ୟାମଳ ଦେହ ମଧ୍ୟରେ ଆତ୍ମଗୋପନ କରିଛି ।

ମୋର ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ବରେ ଲଜ୍ଜାବିଳତା ଓ ଶ୍ରେଷ୍ଠତାର ମାଧା ପ୍ରଭୁ ଥିଲ ।
ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଅସଂଖ୍ୟ କୃତ୍ତିତ୍ବର ଉଚ୍ଚ ମୁଁ ମଧ୍ୟ ଆଲ.ଏ.ଏସ୍.ର ସ୍ବପ୍ନ ଦେଖୁଥିଲି ।
ତେଣୁ ମୋର ସମୟର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଭାବେ ଅଧ୍ୟୟନରେ ହିଁ ଅବିଚଳ
ହେଉଥିଲା ।

ଛୁଟିନ ଡାହାଣ ଭାଗରେ ମୋର ଯନ୍ତ୍ରଣା ଆରମ୍ଭ ହୋଇଗଲାଣି । ଏ
ଯନ୍ତ୍ରଣା ସୂଚକ କୁକୁରଭଳି ମୋର ଯାତାସତର ସଙ୍ଗୀତେକା ମୋତେ
ପ୍ରସ୍ତ ଜଣାପଡ଼ିଲାଣି । ଏଥର ମୋତେ ଲେଖା ବନ୍ଦ କରିଦେବାକୁ ପଡ଼ିବ ।

ମନ ମଧ୍ୟରେ ନିଶ୍ଚୟର ଉତ୍ତଳ ଉର୍ଦ୍ଧା ମୋତେ ବରୁତ କରୁଛି । କାହିଁକି
ମୁଁ ଏତେ ଶ୍ରମ କରୁଛି ? ମୋ ଲେଖା ପାଠ କରିବ କିଏ ? ମୃତ୍ୟୁପରେ
କୋଠସ୍ଥ ସାରା ଅନୁପ୍ରାଣନକରି ଯେତେବେଳେ ମୋର ଲେଖା ଆତ୍ମାତ୍ମା-
ମାନେ ଚଳିବ ତେବେ, ଏକ ଦାନସାୟ ଅଞ୍ଜନାସାୟ ସେମାନେ ନିଶ୍ଚୟ
ସମସ୍ତ ତାଗଜକୁ ଅଗ୍ନି ଗର୍ଭରେ ନିଶେଷ କରିଦେବେ ।

ମୁଁ, ସାବେତ ଶର୍ମା, ତାର ମାନପ୍ରାଣେନା ।

ତରୁଣ ହିମାବିଳାସକୁ ଅଗ୍ନିଗୋଲକ ଯାହାକୁ ଉତ୍ତପ୍ତ କରିଥିଲା ଅନେକ
ଦିନ ଧରି, ସେଇ ସାବେତ ଶର୍ମା ନିଶ୍ଚୟ ହୋଇପାରେନା । ଅସ୍ବୟ ଚଣ୍ଡାସ ଓ
ଅନମୟାୟ ଦୃଢ଼ତା ନେଇ ମୋତେ ଲେଖା ଶେଷ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ ।

୨

ପୂର୍ବ ରୁପାକାସର ସେଇ ହାତ୍ୟାଜ୍ବଳ ଦିନଗୁଡ଼ିକ ।

ସେତେବେଳେ ଜୀବନ ଥିଲା ଏକ ରୂପ ରସ ଗନ୍ଧ ଭାବ ପ୍ରମୋଦ
ଉଦ୍ୟାନ ।

Bliss was it in that dawn to be alive.

(ସେହି ପ୍ରଭାତରେ ଜୀବନ ଥିଲା ଆନନ୍ଦମୟ)

ତାରୁଣ୍ୟର ମନ୍ଦର ପାନକର ଆମେ ଥିଲୁ ଓହ୍ଲଳ । ହିମାବତୀର ବନ୍ଧୁତା
ପ୍ରାପନକର ମୁଁ ଗନ୍ଧୁଥିଲି ମୁଁ ତାକୁ ଅନୁରକ୍ତ କରୁଛି । ମୋର ବ୍ୟସ୍ତମାନେ
ତ ଆମର ଏ ବନ୍ଧୁତାକୁ ଶୁଭଦୃଷ୍ଟିରେ ଯେଉଁ ନଥିଲେ । ସେମାନଙ୍କ ମତରେ
ମୋ ଭଳି ଜଣେ ଅସାଧାରଣ ପ୍ରକୃତି ସମ୍ପନ୍ନ ପୁଅ ହିମାବତୀକୁ ଅନୁରକ୍ତ
କରୁଥିଲେ ଗ୍ରହଣ କରିବା ରୁଚି ଓ ବିଜ୍ଞତା ବିଶେଷୀ ଗତସେପ ଥିଲ ।

ଅନ୍ୟ ବହୁ ସନ୍ଧ୍ୟାଠାରୁ ସେ ସନ୍ଧ୍ୟା ଥିଲ ସ୍ବନ୍ଧ । ଆମ ପ୍ରାଣାବସରେ
ପୁଟକଲ୍ ଟିମର ଏଗାରକଣ ଖେଳାଳୀ ସେବନ ବଢ଼ିଯାଉଥିଲେ । ପ୍ରସମାନଙ୍କ
ମଧ୍ୟରେ ଯଥେଷ୍ଟ ଉତ୍ତେଜନା ଥିଲ କାରଣ ଏକ ସପ୍ତାହରେ ପୁଅ ଓ
ପତ୍ନୀମ ପ୍ରାଣାବସ ମଧ୍ୟରେ ପୁଟକଲ୍ ମ୍ୟାଚ୍ ହେବା ନିଶ୍ଚିତ ଘୋଷିତ
ହୋଇସାରିଥିଲ ।

ମୋର ବ୍ୟସ୍ତମାନେ ସେବନ ଚଳିତ ଥିଲେ । କାରଣ ଆମ
ଦମ୍ଭର ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଖେଳାଳୀ ଅଜିତ୍ ଦମ୍ଭର ନଥିଲ । ଘର୍ଷ ବନ
ଟାଇଫ୍‌ଏଡ୍ ଘେରି ଘେରି ଅଜିତ୍ ଘରକୁ ଚାଲିଯାଇଥିଲ ।

କମନ୍ ରୁମ୍‌ରେ ସମସ୍ତ ପୁଟକଲ୍ ପ୍ରେମୀ ଏକତ୍ର ହୋଇଥିଲେ ।
ଅଜିତ୍‌ର ଅନୁପ୍ରାପ୍ତ ସମସ୍ତଙ୍କ ମୁଖରେ ବସାବର ଗୁପ୍ତା ପୃଷ୍ଠି କରିଥିଲ ।

‘ସବୁ ସିନା ହେଲ, ଆମର ପୁଲ୍‌ବ୍ୟାକ୍ ହେବ କିଏ ?’ ସାମଲ
କହିଲ । ପୁଲ୍‌ବ୍ୟାକ୍ ହିସାବରେ ଅଜିତ୍ ଅତୁଳନୀୟ ଥିଲ । ଅନ୍ୟଜଣେ
ଖେଳାଳୀ ତା ସ୍ଥାନ ପୁରଣ କରିପାରିବ, ଏ ବିଶ୍ବାସ ତାହାର ନଥିଲ ।

‘ଖେଳ ତ ନିଶ୍ଚୟ ହେବ । ତେଣୁ ଯେ କୌଣସି ଜଣେ ସାଧାରଣ
ଖେଳାଳୀକୁ ପୁଲ୍‌ବ୍ୟାକ୍ ହିସାବରେ ଗ୍ରହଣ କରିପାରିବ ।’

‘କିଏ ସେ ତାହାକୁ ଭୁଲିବ ?’

ସମସ୍ତେ ନିରବ ଥିଲେ । ପ୍ରତିରକ୍ଷା ବିଭାଗ ପୂର୍ଣ୍ଣରୂପେ ନିର୍ଭର କରେ
ପୁଲ୍‌ବ୍ୟାକ୍‌ର ସାମର୍ଥ୍ୟ ଉପରେ ।

କିଏ ଜଣେ ପ୍ରସାଦ ଦେଲ ।

‘ହିମାବତୀକୁ ସୁଯୋଗ ଦିଆଯାଉ । ହିମାବତୀ ରଜପତି ଭଲେନରେ
ପୁଲ୍‌ବ୍ୟାକ୍ ଥିଲ ।’

ଅଗତ୍ୟା ପ୍ରସ୍ତାବଟି ଗ୍ରହମାନେ ଗ୍ରହଣ କରିନେଇଥିଲେ ।

ମ୍ୟାରୁର ଦିନ ଆସିଗଲା ଆନନ୍ଦ ଓ ଉଦ୍‌ଘୋଷାର ବାଉଁଶ ନେଇ । ସମସ୍ତ କଲେଜର ଗ୍ରହମାନେ ସେଦିନ ଖେଳ ପଡ଼ିଆରେ ଉପସ୍ଥିତ ଥିଲେ । ପଶ୍ଚିମ ଗ୍ରହାବାସର ଖେଳାଳୀ ଦଳରେ ବରୁଣଦ୍ୟାଳୟୁ ଝିମ୍ବର ବୁଦ୍ଧନଟ ଖେଳାଳୀ ଥିଲେ । ତେଣୁ ସମସ୍ତଙ୍କର ବରୁଣସଥିଲ ଯେ ପୂର୍ବ ଗ୍ରହାବାସର ଦଳ ନିଶ୍ଚୟ ମରଜିତ ହେବ ।

ସେଦିନ ଖେଳରେ ସମସ୍ତ ସମ୍ଭାବନାକୁ ମିଥ୍ୟା ପ୍ରମାଣିତ କରିଦେଇ ପୂର୍ବ ଗ୍ରହାବାସ ଜିତିଥିଲ ।

ଏ ବଜୟରେ ମୃତ୍ୟୁଞ୍ଜୟ ଗ୍ରହଣ କରି ହିମାରିକା ଲେନ୍‌ଲେନ୍‌ସା କଲେଜର ଅନେକ ଫୁଲ୍‌ବ୍ୟାକ୍ ଉପାଧି ହାସଲ କରିଥିଲ ।

ଖ୍ୟାତିର ରକ୍ତପଥରେ ହିମାରିକାର ରଥ ଗତି ବୁଲିଲା ଦିନପରେ ଦିନ । ବଣିଷ୍ଠ ଗୋଟିଏ ମ୍ୟାନ ଓ ଖେଳାଳୀ ହିସାବରେ ସେ ଅବଳମ୍ବେ କଲେଜରେ ପୁରସ୍କୃତିତ ହୋଇଗଲା । କିନ୍ତୁ ବାତାବରଣ ତାକୁ ହଜମ କରିବା ଅବସ୍ଥାରେ ନଥିଲା । ତେଣୁ ଅନ୍ୟ ଏକ ପରିସ୍ଥିତିରେ ହିମାରିକା କୁଖ୍ୟାତିର ଶୀର୍ଷ ପ୍ରାନ୍ତ ଅଧିକାରକର ସମସ୍ତଙ୍କୁ ବିସ୍ମିତ କରିଦେଲା ।

ଗ୍ରହର ଡାହାଣ ଭାଗକୁ ପୁଣି ଯନ୍ତ୍ରଣା ତାର ଟିକିଟିକି ଦାନ୍ତରେ କାଟିବା ଅନେକ ଲେଖି । ଏଥର ମୋତେ ଲେଖନୀ କିଛି ସମୟ ଥୋଇଦେଇ କୋଠାରେ ପଢ଼ାବୁରଣା କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ ।

ଯନ୍ତ୍ରଣା କମି ଆସିଲଣି । ପଢ଼ାବୁରଣାବେଳେ ବହୁତ କଥା ମନର ପର୍ଦ୍ଦାରେ ଫୁଟି ଉଠୁଥିଲା । ବାପା ମତେନେଇ ଆଶାର ବରଷ ମହଲ ଚୋଲୁଥିଲା । ସେ ଭାବୁଥିଲେ ମୁଁ ଫେରାଇ ଆଣିବି ଆମ ଦଶର ପୂର୍ବ ଗୌରବ ।

ଆମର ପୂର୍ବ ପୁରୁଷ ଏକ ପ୍ରସିଦ୍ଧ ରାଜବଂଶର ଗୁରୁ ଥିଲେ । ଅନମୟାୟତା ଓ ନୀତିନିଷ୍ଠା ସେମାନଙ୍କ ଚରଣକୁ ଶ୍ରୀମନ୍ତ୍ର କରୁଥିଲା । ଫଳରେ ଯାହା ଅବଶ୍ୟମ୍ଭାବୀ ତାହା ଘଟୁଥିଲା । ଅସ୍ଥିର ରାଜମନ୍ଦକୁ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ନକରିପାରି ସେମାନେ ନିର୍ବାସିତ ହୋଇଥିଲେ । ବଞ୍ଚିବର ସେହି ଗୋଧୁଳରେ ମଧ୍ୟ ସେମାନଙ୍କର ଉଲ୍ଲଟ ମସ୍ତିକ ନଇଁନଥିଲା ।

ଗଞ୍ଜାମର ଏକ ଅନାମଧେୟ ଗ୍ରାମକୁ ସେମାନେ ବାଛିନେଲେ
ସେମାନଙ୍କର ଆଶ୍ରୟସ୍ଥଳରୂପେ ।

ବାପାଙ୍କର ମନ୍ତ୍ରିଷ୍ଟ୍ର ଯେତେବେଳେ ବରଷାଋତୁ ହେଲା, ସେତେବେଳକୁ
କର୍ପୁର ଉଡ଼ି ଯାଇଥିଲା । ସ୍ୱଳ୍ପ ଦୁର୍ଗମ ଲୌଣ୍ଠିମତେ ପରିବାରକୁ ଅଗ୍ରବ
ମୁଖରୁ ରକ୍ଷା କରୁଥିଲା । ଜେଜେ ବାପାଙ୍କର ପୁଅରୁ କାଳ ହୋଇଯାଇଥିଲା ।
କେବଳ ଜେଜେମା ଲୌଣ୍ଠିମତେ ବାପାଙ୍କ ମୁହଁକୁ ଚାହିଁ ସମୟ ଅତିବାହିତ
କରୁଥିଲେ ।

ବାପାଥିଲେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଉଦ୍ବିଗ୍ନ, ଅନାଚରଣ ବ୍ୟକ୍ତି । ଅଗତର ଗୌରବ
ସଫର୍କରେ ତାଙ୍କୁ ପିଲାଦିନୁ କାହାଣୀ ଶୁଣାଯାଇଥିଲା । ତେଣୁ ସେ ଥିଲେ ଅତି
ମାଣରେ ଅଗତ-ସଚେତନ । ପରିବାରର ଅଭ୍ୟୁଦୟ ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖିବାହିଁ ଥିଲା
ତାଙ୍କର ଏକମାତ୍ର ଚିନ୍ତା ।

ବାପାଙ୍କର ମୋ ଉପରେ ଅଗାଧ ବିଶ୍ୱାସ ଥିଲା । ସେ ଉତୁଥିଲେ ମୁଁ
ଆମ ବଂଶର ଅଗତର ଲୌଣ୍ଠି କୃଷ୍ଣପୁରୁଷର ପ୍ରତିଷ୍ଠା ନେଇ ଜନ୍ମ ହୋଇଛି ।

ମୋର ଚରିତ୍ରରେ ଲଜ୍ଜା ଓ ଦୈନ୍ୟବୋଧର ମାଣ୍ଡାଳ ଥିଲା ପ୍ରଚୁର ।
ନିଃସଙ୍ଗତାର ମୁଁ ଥିଲି ଅକୃଷିମ ପ୍ରେମିକ । ତେଣୁ ଶ୍ରେଣୀରେ ସବୋତ ନନ୍ଦର
ରଖିବା ସତ୍ତ୍ୱେ ମୁଁ ଜନପ୍ରିୟ ନଥିଲି ।

ସଦୃଶ୍ୟମିଶ୍ରୀ ପ୍ରଭା କାହିଁକି କେଜାଣି ଆଜି ବାରମ୍ବାର ମନେ ପଡ଼ୁଛି ।
ପ୍ରଭା ଥିଲା ଶରତ ସକାଳର ଶେଫାଳୀଟିଏ । ପଲ୍ଲୀର କୋଳରେ ସେ ଥିଲା
ଆବାଲା ଲାଳିତ୍ୟ । ତାର ଆଶାର ବିହୀନ ବେଶୀଦୁଃ ଉଡ଼ିବା ଶିଖି ନଥିଲା ।
ତା ମତ ୧ ମୁଁ ଥିଲି ଏକ ଦେବଦୂତ ।

ମୋତେ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ କରିବାଲାଗି ପ୍ରଭା କ'ଣ ନ କରିବ ? ଅଗ୍ରବ ଓ ଦୁଃଖ
ଉତ୍ତରେ ତା ମୁହଁରେ ସାମାନ୍ୟ ବେଦନାର ଆଶ୍ରୟ ମଧ୍ୟ ପରିଚିତ ହେବାକୁ
ସେ ଦେଇନା ।

ବଣ ହରିଣୀଭଳି ତାର ସେଇ ଅସହାୟ ଆଖି ଦୁଇଟି ମୋର ସବୁବେଳେ
ମନେ ପଡ଼ୁଛି ।

ପ୍ରଭର ପୂର୍ବ ସଲତାନମାନେ ଭାଙ୍ଗି ଦେଇଛନ୍ତି । ତାର ଦୁଇଟି ଶାବକ ମୂଲ୍ଲା ଓ ଲାନାକୁ ସେମାନେ ପିତୃହର କରିଛନ୍ତି ।

ତରୁଣର ସେଇ ହସ । ମୁଁ ବହୁତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ହସ ଦେଖିଛି କିନ୍ତୁ ଆଜି ଜାହାର ହସ ତରୁଣର ହସଭଳି ମୋତେ ଆକୃଷ୍ଟ କରିଛି । ତରୁଣର ହସରେ ଥିଲା ଅଭୟର ଆଶ୍ୱାସନା ଆଉ ଅନୁଗ୍ରହ ଆମ୍ଭେଭାଙ୍ଗି ।

Soldier, scholar, horseman, he ……

(ସୈନ୍ୟ, ବହାନ୍, ଘୋଡ଼ାସବାର ଥିଲା ସେ ।)

ଏବେ ବି ଏଇ ସୂର୍ଯ୍ୟ ଚନ୍ଦ୍ର ସ୍ଥାନ ଗୁଡ଼ା ଭିତରେ ମୋର ସ୍ୱେଚ୍ଛାସଂକଳ୍ପ କରୁଛି । ମନେପଡ଼େ । ମନର ଭାବନାଗୁଡ଼ିକୁ ମୁଁ ଆଜି କାଲି ଗୁଜ୍ଜାୟିତ କରିପାରୁନି । ସେମାନେ ଇଚ୍ଛା ଅନୁସାରେ ଯାଉଛନ୍ତି ଓ ଆସୁଛନ୍ତି ।

ତରୁଣର ଜୀବନ ଲେଖିବାପାଇଁ ମୁଁ କଲମ ଧରିଛି । କୋଉଠି କୋଉ ଘଟଣାପରେ ମୁଁ କଲମ ବନ୍ଦକଲି ମୋର ମନେ ପଡ଼ିଛି । ମୋତେ ଫେରୁ ମୁକରୁ ସବୁ ଗୁଡ଼ିକାକୁ ପଢ଼ିବ ।

ନା, ଆଜି ଆଜି ବୁଝିବୁଁ । ଆଜି ମନଟା ଉଦାସ ଉଦାସ ଲାଗୁଛି । ଗୁଡ଼ସ୍ତ ଜୀବନର ସବୁ ଗୁଡ଼ି ଗୁଡ଼ି ଘଟଣା ମନେ ପଡ଼ିଛି । ଗୁଡ଼ସ୍ତ ? ହଁ, ମୋ ଭଳି ଏକ ଅନୁପପୁକ୍ତ ଲୋକ ମଧ୍ୟ ଗୁଡ଼ସ୍ତ ଥାଉଥିଲା । ଠିକ୍ ଅପେକ୍ଷାରେ ଯେମିତି ଲୋକ ବଢ଼ିଲା ପାର୍ଟି ନିଅନ୍ତି ।

ହୁଏତ ବି ଶୁଭ ମାସରେ କିଛିଦିନ ମୋର ଉପସ୍ଥିତି ଉପଭୋଗ କରିଥିଲେ ପରିବାରର ସମସ୍ତେ । କିନ୍ତୁ ତାରି ଭିତରେ ବହୁତ କଥା ଘଟିଯାଇଥିଲା । ପ୍ରେମ, ବିରହ, ମାନ ଅଭିମାନ । ବାପାଙ୍କର ମାରବ ଭର୍ତ୍ତନା ଓ ବୋଉର ନିର୍ଦ୍ଦାକ୍ ସହାନୁଭୂତି । ସେଇ କେତେଟା ଦିନର ରହଣି ଭିତରେ ମୁଁ ପ୍ରଭକୁ ଗଣ୍ଡାର ଭାବରେ ଭଲପାଇ ବସିଥିଲି । ନିଜ ଭାଗ୍ୟକୁ ପ୍ରଶଂସା କରିଥିଲି ଯେ ମୋତେ ଏଭଳି ରହଣି ମିଳିଛି ।

ପ୍ରଭର ଦିଗ୍‌ବଳପୁରୁ ସୂର୍ଯ୍ୟ ସବୁଦିନପାଇଁ ଅସ୍ତମିତ ହୋଇଯାଇଛନ୍ତି । ଚନ୍ଦ୍ର, ତାର ବି ସେ ଅକାଶରେ କେବେ ଉଦିତ ହେବେନି । କେଉଁ ଆଶା କେଉଁ ଅନାଗତ ସ୍ୱପ୍ନ ଶିରଶିରି ପବନର ମନହଜା ପୁରୁଥିଲା ପ୍ରଭକୁ ଆଉଁ

ଉଲ୍ଲସିତ କରିବନ । ସୁମେରୁର ନିସ୍ତରଙ୍ଗ ସମୁଦ୍ରର ପ୍ରସାର ମନ ପାଲଟି
ଯାଇଥିବ ବେପର ଏକ ସୀମାହୀନ ତଟାଣ ।

ବହୁତ ଦିନ ହେଲେ ଓଁ ଓଁ କାର୍ତ୍ତିକ ନେତାଣି ମୋ ପ୍ରତି ସହାନୁଭୂତି-
ଶୀଳ ହୋଇପଡ଼ିଛି । ନିଶ୍ଚୟ ଲୋକଟି ବୁଝିପାରୁନ କାର୍ତ୍ତିକ ମୋତେ
ବନ୍ଦୀଶାଳାରେ ରଖାଯାଇଛି ।

ବେଳେବେଳେ ଆବେଗରେ ସେ ମୋର ପାଦପୂର୍ଣ୍ଣ କରୁଛି । କହୁଛି,
‘ବ୍ରାହ୍ମଣ ଆପଣ । କେତେ ପଢ଼ିଛନ୍ତି । କେତେ ଜାଣିଛନ୍ତି ।’

ଓଁ ଓଁ ଆଖି କୋଣରେ ଅନ୍ତଃକଣା ଆବେଶରୁ ମୁଁ ବସିତ
ହୋଇଛି । ସଲତାନା ମହଲରେ ଓଁ ଓଁ ଗୋଟିଏ ସନ୍ଥ ।

ବଦଳମାନେ ମୋ ଦେଶକୁ, ମୋ ଜାତିକୁ ନଷ୍ଟ କରିଦେଇଛନ୍ତି ।
କୁମାରୀର କୁମାରୀର, ଯୁବକର ପ୍ରାଣଶକ୍ତି, ପ୍ରାଣଶକ୍ତି ବିବେଚନା : ସବୁ
ସେମାନେ କଣ ଦେଇଛନ୍ତି ।

ପାହାଡ଼ ପାହାଡ଼ ତମାହେଇଛି ବଳାସ ଉପକରଣ । ମୋ ମାଟିର
ପିଲମାନେ ଟୋପାଏ ଦୁଧପାଇଁ ମାଆର ପ୍ରାଣକୁ ସ୍ବତନ୍ତ୍ର କରୁଛନ୍ତି ।
ଉପବାସୀ ମା ପ୍ରାଣର ଶୀର ଝୁରୁନ । ସଲତାନମାନଙ୍କର ଅପସ୍ବ ।
ଭୁବନରେ ବିଅର, ସ୍ୟାମେନ୍ ଲହରୀ ଖେଳୁଛି ।

ଅଧ୍ୟାପକ, ଡାକ୍ତର, ଓକିଲ : ସବୁର ଆଖିରେ ମୁଁ ମେଷର ବୁଢ଼ାଣୀ
ଦେଖିଛି । ହାୟ ! ମୋ ଦେଶର ଏଇ ବିଚିତ୍ରାସମାନେ କିଛି ଟଙ୍କାପାଇଁ
ନିଜକୁ ବଳ ଦେଇଛନ୍ତି ।

ଏ ଦେଶରେ କ’ଣ ଜଣେ କିଏ ଲୋକ ନାହିଁ ଏଇ ପ୍ରଶ୍ନ ପଚାରିବାକୁ,
‘ଆହେ ବ୍ୟବସାୟୀ, ଅଫିସର ବା ଜନନେତା, ତମର ତ ଏତେ ସମ୍ପତ୍ତି
ନଥିଲା ? ତମେ ଏତେ ତମ୍ ସମୟରେ ଏସବୁ ପାଇଲ କେଉଁଠୁ ? କୁହ, ତମ
ଆଦାୟର ସୂତ୍ର ଆମେ ଜାଣିବାକୁ ଚାହୁଁ ।’

ଗୋଟିଏ ପୁଅ ଥିଲା, ଯା ଆଖିରେ ଆଗ୍ନେୟଗିରିର ତମକଥିଲା,
ଯା ବାଣୀରେ ଯାହୁ ଥିଲା । ସେ ଅନାସକ୍ତ ଭାବରେ କହିଥିଲା, ‘ତମେ କେହି

ଜନସେଷରୁ ମୁକୁଳ ପାରିବନି । ତମର ସମସ୍ତ ପ୍ରବନ୍ଧନାଲବ୍ଧ ସମ୍ପତ୍ତିପାଇଁ
ତମକୁ ଜବାବ୍ ଦେବାକୁ ପଡ଼ିବ ।’

ତାକୁ ସେମାନେ ମାରିଦେଲେ । କ୍ଷୁଦ୍ରତର ମଧ୍ୟାହ୍ନରେ ଅନ୍ଧକାର
ମାଡ଼ି ଆସିଲା । ସତ୍ୟ କୋଳେରେ ବୁଢ଼ାହୋଇ ମଣାଣିକୁ ଚାଲିଗଲା ଓ
ନ୍ୟାୟର ଶବାଧାର ଉପରେ ଅସଂଖ୍ୟ ଜଣା ପିଟା ହୋଇଗଲା ।

ନା, ଆଉ ନୁହେଁ । ଅତି ମୋର ଅଶ୍ରୁରୁ ପୁରିଗଲାଣି । ଏଥର
କାଗଜରେ ଅକ୍ଷର ଦେଖୁ ଅସ୍ପଷ୍ଟ ହୋଇଯିବ ।

୩

ମପା ଚୁପା ରସ୍ତା । ସବୁ ଫକେର, ସବୁ ଶବ୍ଦ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ । ଅନ୍ଧଶୃଙ୍ଖାର
ତେମାଳ ପ୍ରବଳ ନାହିଁ, କଣ୍ଠାବନର ନିଶ୍ଚିତତା ନାହିଁ; ମହାବଳର
ହେଣ୍ଡାଳ ନାହିଁ । ଇନ୍ଦ୍ରିୟଟିକ ଶ୍ରେଣୀରେ କିପରି ବୁଝାବୁଝି ମପା ଜାଣିବ ।
ଆ ! ନିଶ୍ଚୟତାର ଫୁଲ କେଡ଼େ ଉତ୍ସୁକ, କେଡ଼େ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ !

ଯେଉଁମାନେ ଏ ମପାଚୁପା ରସ୍ତାରେ ଚାଲନ୍ତି ନାହିଁ ସେମାନେ ପାଗଳ ।

ପିଲାଦିନୁ ବାପ’ ମା ଉପଦେଶ ଦିଅନ୍ତି, ‘ଭଲ, ଭଲ, ଏଇ ରସ୍ତାରେ
ଭଲ ।’

ଶିକ୍ଷକ କହନ୍ତି, ‘ଭଲ ପିଲା ହୁଅ । ସମସ୍ତେ ପ୍ରଣେୟା କରିବେ’ ।

ସେଇ ଭଲପିଲା ହେବାଭିତରେ ଅଚଳାୟତନ ସୃଷ୍ଟି ହୁଏ । ଚତାନ୍ତ-
ଗତିକାର ବୋଝ ମୁଣ୍ଡରେ ବୁଝି ହୋଇଯାଏ । ମଣିଷ ପିଲା ହୁଏ କୁଣ୍ଡଳ
କମ୍ପା ମାଙ୍କଡ଼ ।

ମେଧାବୀ ଗୁରୁ । ସଫଳ ଅଫିସର । ଧନ ବ୍ୟବସାୟୀ ! ବାଃ ! ବାଃ !
ଦେଖ, ଶିଖ, ଅନୁକରଣ କର ।

କେବଳ ଅନୁକରଣ କରୁଥିଲେ ସତ୍ୟତାର ରଥଚକ ଅଟକି ଯାଇଥାନ୍ତା ।
ଅଭ୍ୟାସର ଅଗ୍ନିଶିଖା ଧୂମିଳ ହୋଇଯାଇଥାନ୍ତା । ବର୍ତ୍ତମାନ ଅନ୍ଧଗଳି
ଭିତରେ ପଥ ହରାଇଥାଆନ୍ତା ।

ନାଗଦୁଷଣ ମାଟିର ପିଲ ଚରୁଣ ।

କୋରପୁଟର ପାହାଡ଼ ନରୁଁ ସେ ଶିଖିତ ଗୁଣଲ । ନିପୁଣଗିରୁଁ ସେ
ଶିଖିତ ଅତୁଟ ଯୌର୍ଯ୍ୟ । ତାଣୀପୁରର ଅଛୁଣ୍ଡା ବର୍ଣ୍ଣାଠୁଁ ସେ ଶିଖିତ ସାତକ୍ଷ ।

ଖ୍ୟାତି ତାହାକୁ ଉଲ୍ଲସିତ କରିନି କନ୍ଦା କୁଖ୍ୟାତି ତାକୁ ବସଣ୍ଡି କରିନି ।

ସମାଜରେ ଶୀର୍ଷସ୍ଥାନ ଅଧିକାର କରିଥିବା ବ୍ରାହ୍ମଣ ବଂଶଜହୋଲି ମୋର
ଯେଉଁ ଗର୍ବ ଥିଲା, ଶୁକିଗଲା ତାହା ତାସୁର ଦରଭଳି ।

ଉପକାନ୍ତି ସମାଜର ଏଇ ଯୁବକଟି ଉଲ୍ଲକାଭଳି ମୋର ଜୀବନ ପଥକୁ
ଆଲୋକିତକରି ମୋତେ କଲା ଦିଗଦିଗ ।

ରେଭେନ୍ସା କଲେଜର ଡିସେ ହୋଇଗଲା ଚରୁଣ । ଅମାଦୁଶୀ ଗଳ୍ପ
ଓ ଦକ୍ଷତାର ପରିଚୟଦେଇ ସେ କଲେଜ ଟିମ୍‌କୁ ବଳପ୍ରାୟ କଲା ସମସ୍ତ
ପୁରୁଷଙ୍କ ମ୍ୟାଚ୍‌ରେ ।

ସ୍ନୋଟର୍ମ୍ପ୍ୟାନ ଡ୍ରମୀଞ୍ଜକା ! ଜେଭେଲିନ୍ ଓ ଡ୍ରସ୍‌କାସ୍‌ରେ ଶାନ୍ତିଦେଇ
ସେ ପୁରୁଣା ରେକଡ଼ ।

ଏତେ ଗଳ୍ପ ଓ ଦକ୍ଷତା ଜଣ ଜଣକୁ ଦେବାରେ ପ୍ରସ୍ତା ପଛଇପାନ୍ତିନି
କେମିତି ?

ନାଟକୋପକରେ ଚରୁଣର ନାଁ ପୁଣି ବାୟୁମଣ୍ଡଳରେ ଘୁରି ବୁଲିଲା ।
କୋରପୁଟର ଅକୃତ୍ରିମ ସ୍ବଚ୍ଛନ୍ଦ ଜୀବନ ଯାହାରେ ଯୁଗ ଯୁଗଧରି ଯେଉଁ ନୃତ୍ୟର
ଧାରା ଲମ୍ବି ଯାଇଥିଲା, ତାର ଦାୟାଦ ଚରୁଣ ଶିକାସାର ଉଦ୍ଦାମ ନୃତ୍ୟ ନାଟ
କଟକ ସହରକୁ ଡୋହଲିଲ ଦେଇଥିଲା ।

ଚରୁଣର କୃତିତ୍ବ ମୋର ମନରେ ଆନନ୍ଦର ପୁଷ୍ପ ପୁଟାଉଥିଲା ।
ଯେଉଁମାନେ ଚରୁଣ ସହ ମୋର ବରୁଣାକୁ ଉପହାସର ଦୃଷ୍ଟିରେ ଦେଖୁଥିଲେ,
ସେମାନେ ନିଜେ ଆଗେଇ ଆସିଥିଲେ ଚରୁଣର ବରୁଣା କାମନାକର ।

ହଠାତ୍ ଦିନେ ସବୁ ଓଲଟପାଲଟ ହୋଇଗଲା । ଚରୁଣର ନିନ୍ଦା
କଲେଜ ସାରା ବିଛୁରିତ ହୋଇଗଲା । ଖ୍ୟାତିର ଶୀର୍ଷତମ ଶୂଙ୍ଗ ଆସେହଣ

କରିଥିବା ଚତୁର୍ଥେ ଗୁପ୍ତମାନେ ଅପକାବର ଦର୍ମଭାଗ ଗର୍ଭ ଭିତରକୁ ଠେଲି ଦେଇଥିଲେ ।

ଦଟନାଟି ଘଟିଥିଲା ନଭେମ୍ବର ମୋଡ଼ିଏରେ । ସେ ଦିନ ରେଭେନ୍ସାହାଉ ଚାର ଦଳବଳ ସହ ତପନ ଯାଇଥିଲା ଭୁବନେଶ୍ୱର, କାରଣ ଭୁବନେଶ୍ୱରରେ ଏକ ବରଷ ପ୍ରଦର୍ଶନୀ ଚାଲିଥିଲା । ଫେଲେବେଲେ କଟକ ସ୍ଥେସନ୍ରେ ଟି.ଟି.ଆଇ ଡାକ୍ତା ଟିକଟ୍ ମାଗିଥିଲା । ତେନ ସିପାଠୀ ସେଇ ଗୁପ୍ତତଳରେ ସବୁଠାରୁ ଆଗରେ ଥିଲା । ଟିକଟ୍ ମାଗିବା ଘଟେ ସଙ୍ଗେ ତପନ ଟି.ଟି.ଆଇକୁ ଅଗ୍ନିକ ଶ୍ରାବରେ ଗାଳି ଆରମ୍ଭ କରେଲେ । ଟି. ଟି. ଆଇ ପ୍ରତିବାଦ କଲା । ତାପରେ ତପନର ମୁଥରେ ଟି. ଟି. ଆଇର ଦୁଇଟି ଗୁମୁତାନ୍ ଝଡ଼ିପଡ଼ିଲା । ଲୋକାଘାଣ୍ୟ ଭିତରେ ଆହତ ଟି.ଟି.ଆଇକୁ ଗୁପ୍ତ ତପନ ଓ ତାର ଦଳ ଭିତରୁ ହୋଇଗଲେ । ଡେକଡ୍ରେ କର୍ମଦେଶମାନେ ପୋଲିସ ଆଦାରେ କେସ୍ କଲେ ଓ ପୋଲିସ୍ ତପନକୁ ଖୋଜି ବୁଲିଲା ।

ନଭେମ୍ବର ୨୧ରେ ରେଭେନ୍ସାହାଉ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଲେ ଟ୍ରାଇକ୍ସପାର୍ଟି ଫୁଲ୍ । ତପନର ଦଳ କଲେବେଲେ କୌଶଳ ଧମପ୍ରକ୍ତ ଉତ୍ତେଜିତ ଜଣ ଧର୍ମଦଟ ଆରମ୍ଭ କରିଦେଲେ । ଗୁପ୍ତକ୍ରତ ଅସୌଜନ୍ୟ ବ୍ୟବହାର କରୁଥିବା ଟି.ଟି.ଆଇ ପ୍ରତି ଦଣ୍ଡ ନହେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଗୁପ୍ତମାନ, ସାଗ୍ରାମ ଚାଲୁରଖିବ ବୋଲି ନିଷ୍ପତ୍ତି ହୋଇଗଲା ।

ନଭେମ୍ବର ୨୨ରେ ରେଭେନ୍ସା ଥିଲା ମଗାଣି ଭୁଲ୍ଭଲ ନିର୍ଜନ । ଯେଉଁ କେତେଜଣ ଭଲଗୁପ୍ତ ଧର୍ମଦଟକୁ ପସନ୍ଦ କରୁନଥିଲେ, ସେମାନେ ଅସହାୟ ଟେକିଛୁ ଗାଉଳି ସବୁକଥାକୁ ମାନି ନେଇଥିଲେ । ପୋଲିସ୍ ଅତ୍ୟାଚାର ବରୁଦର ସ୍ତୋଗାନ ଗଗନପତନ ଶବ୍ଦାୟିତ କରୁଥିଲା ।

ବେସ୍ପିଂଦଳର ସହାୟତାରେ ଓଡ଼ିଶାବ୍ୟାପୀ ଧର୍ମଦଟ କରବାକୁ ତପନଗୋଷ୍ଠୀ ଯୋଜନା କରୁଥିଲେ । କଟକ ସହରର ସମସ୍ତ କଲେଜ ନେତାଙ୍କୁ ଏକ ସଭାରେ ମିଳିତ ହେବାପାଇଁ ଆହ୍ୱାନ କରାଯାଇଥିଲା ।

ସରକାରୀ ଦଳର ଚଣ୍ଡୀଚାମୁଣ୍ଡାମାନେ ସରକାର ପକ୍ଷପାତ, ଗୁପ୍ତମାନଙ୍କୁ ନେଇ ଧର୍ମଦଟ ଶାନ୍ତିବାପାଇଁ ଉଦ୍ୟମ କରୁଥିଲେ । କିନ୍ତୁ କଥାକଥାବେ

ଦଙ୍ଗାହେଙ୍ଗାମାପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ଚପନର ବସଷରେ ପିକାପାଇଁ କେନ୍ଦ୍ର ସାହସ କରୁନଥିଲେ ।

ନଭେମ୍ବର ୨୩ରେ ତେବେଳ ଜଣେହୁଏ କ୍ଲାସ୍‌ରେ ଯୋଗ ଦେଇଥିଲ । ଚପନ ଟିପାଠୀର ଇକ୍ରଚକ୍ଷୁକୁ ଭୂକ୍ଷେପ ନିକଟ ତରୁଣ ହିମୀରିକା କଲେନ ଯାଇଥିଲ । ହିମୀରିକାର ଶାରିରୀକଗୁଣ ୧୯୫୬ରେ ଅଙ୍ଗ ନଥିବାରୁ ଚପନ ଓ ତାର ଗୋଷ୍ଠି ରକ୍ତବୃଦ୍ଧିକୁ ଶ୍ୱେତାବ ରୂପ ହୋଇଯାଇଥିଲେ । ହିମୀରିକା ନାଁରେ ‘ସର୍ବାଣ୍ଡ ରମ୍ବୁ’ ସ୍ଥୋତାନ୍ କାନ୍ଥବାଡ଼ର ନିଶ୍ଚିତାକୁ ନିଶ୍ଚିତ କରିଥିଲ ।

ହିମୀରିକା ଥିଲ ବଡ଼ ଗୁପ୍ତ ଗୁଣୀକର କୌତୁହଳର କେନ୍ଦ୍ରସ୍ଥଳ । ତେଜଶିର ସନ୍ଧ୍ୟାରେ ହିମୀରିକା ଡାକଣ ଯାଲେ ଦ୍ୱୟଂ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କଠାରୁ । ସରକାରୀ ଦଳର ଜଣେ ଏମ୍. ଏଲ୍. ଏ. ତାକୁ ଦେଖାଦେଇ ତାଠୁ ଶ୍ରୀକେ ବିଶେଷୀ ମନ୍ତ୍ରଣ୍ୟ ମାଗିଥିଲେ ଓ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ତା ସହିତ ସାକ୍ଷାତ ବୃତ୍ତାନ୍ତକୋଳ କରିଥିଲେ । ହିମୀରିକା ତାର ସ୍ୱରାଜ୍ୟକୁ ଉଦାସୀନତାର ସହ ଲେଖନୀୟ ପ୍ରସାଦଗୁଡ଼ିକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖାନ କରିଥିଲ ।

ଚପନ ଗୋଷ୍ଠୀର ଅନେକତେ ଅପେକ୍ଷାରୁ ହିମୀରିକାର ପ୍ରବେଶକୁ ସମାପ୍ତ କରିଦେଇଥିଲ । ସରକାରୀ ଦଳର ଗୁପ୍ତମାନେ ମଧ୍ୟ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ସହ ସାକ୍ଷାତକୋଳ ଲେଖନୀୟ ପ୍ରସାଦକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖାନ କରିଥିବା ହିମୀରିକା ବସ ଚକ୍ଷୁରେ ଦେଖୁଥିଲେ ।

ଏକଦା କଲେଜର ମରୁଠାରୁ ଜନପ୍ରିୟ ତରୁଣଟି ଜନରବର କବଳ ଗ୍ରାସରେ ପଡ଼ି ବ୍ୟଧୁଶୂନ୍ୟ ହୋଇଗଲ ।

ହିମୀରିକାର ସେଇ ଦୁର୍ଦ୍ଦିନରେ ମୁଁ ଥିଲ ଏକମାତ୍ର ଗୁପ୍ତ । ସେ କ ବ୍ୟଧୁତାର ସୂତ୍ରକୁ ଛୁଇଁ କରିନଥିଲ । ତଥାପି ଅପେକ୍ଷାରୁ ଧୂମ ମୋ ମନ୍ତ୍ରିଷ୍ଟରେ ବ କମ୍ ପ୍ରସାଦ ପ୍ରସାଦ କରିନଥିଲ ।

ଧର୍ମଦତ୍ତ ଏକ ନିରାଶ୍ର ନିଶୀଥରେ ପ୍ରତ୍ୟାହତ ହୋଇଗଲ । ଚପନ ଓ ତାର ଗୋଷ୍ଠି କେଶ୍ କିଛି ମାଲ ହାତପିଠି କଲପରେ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ପ୍ରସାଦ ସେମାନଙ୍କପାଇଁ ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତତାର ସୀମା ଭିତରକୁ ବୁଲ ଆସିଲ ।

ଛୁଟି ଧର୍ମଘଟ ତପନର ପ୍ରଭାବ ଅସମ୍ଭବଭାବରେ ବୃଦ୍ଧି କରିଦେଇଥିଲା । ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ଆକର୍ଷକ ପ୍ରାୟୋଗର ଆଳ ତପନ ସମ୍ମୁଖରେ ଥୋଇଲେପରେ ଏକ ଶାନ୍ତ, ସ୍ଥିରତା, ଚନ୍ଦ୍ରକା ଚର୍ଚ୍ଚିତ ରଜନୀରେ ତପନ ସରକାରୀ ଭଳରେ ଯୋଗ ଦେଇଦେଲା ।

ସମୟର ପ୍ରଭାବରୁ ଦେଉଁ କମ୍ପା ମୋହଭଙ୍ଗ କାଣେରୁ ଦେଉଁ, ହିମାବତୀର ପୁରୁଣା ବ୍ୟୁତ୍ପାଦେ ଜଣକପରେ ଜଣେ ତା ପାଖକୁ ଫେରି ଆସିଥିଲେ । ସେମାନେ ବିଦାୟ ନେଇବେଳେ ତରୁଣ ବ୍ୟସ୍ତ ହୋଇନଥିଲା, କମ୍ପା ସେମାନେ ପୁନଃବାର ତା ପାଖକୁ ଫେରି ଆସିଲେପରେ ସେ ଭାବପ୍ରକଣ ହୋଇନଥିଲା । ଛୁଟି ଧର୍ମଘଟ ସମୟର ଘଟଣାବଳି ଧୀରେ ଧୀରେ ସମସ୍ତଙ୍କ ମାନସ ଜଗତର ଚେତନ ଅଞ୍ଚଳରୁ କୁହେଲି ଘେରୁ ଅବଚେତନକୁ ବୁଲି ଯାଇଥିଲା । କେବଳ ଦୁଇଜଣଙ୍କ ମନ ଅଙ୍ଗନରେ ଧର୍ମଘଟ ସମୟର ଘଟଣା ଗୁଡ଼ିକର ଚଳାକଳା ଛାଇ ସେମାନଙ୍କର ନୃତ୍ୟ ବନ୍ଦ କରିନଥିଲେ । ହିମାବତୀ ମନରେ ଦେଶର ନେତାମାନଙ୍କର ହିଫୋସାସି ସଂକଳରେ ଏକ ଅଲଗା ତାଗ ପଡ଼ିଥିଲା ଓ ସେ ବହୁ ସମୟରେ ଚିନ୍ତାଧାରା ରହୁଥିଲା । ତପନ ହିମାବତୀକୁ ଇର୍ଷା କରୁଥିଲା ଓ ସମୟ ସୁଯୋଗ ଆସିଲେ ତାର ଶତ ସାଧନ ଭବିଷ୍ୟକୁ ବଦଳାଇବାର ଥିଲା ।

ପୂର୍ବରୁ ଏକ ଉଚ୍ଚଳ ଝରଣାଭଳି ବହୁଯାଉଥିବା ହିମାବତୀ ଏକ ପାତାଡ଼ ଭଳି ମୌନ ସ୍ବବ୍ୟତାରେ ଅଛନ୍ତି ଥିଲା । ତାର ବହୁମୁଖୀ ପ୍ରବୃତ୍ତିବୁଦ୍ଧିକ ସତେ ଯେମିତି ଧକ୍କା ଖାଇ ତାର ଅନ୍ତର ପ୍ରଦେଶର ଆସନ ଜମାଇ ସାରିଥିଲେ ।

କିନ୍ତୁ ହିମାବତୀ କହିଲା, ‘ସାକେତ ! କେତେ ଦିନ ହେଲା ମୋର ମନ ଭଲ ରହୁନାହିଁ । ମୁଁ ଭାବୁଛି ପଡ଼ାପଡ଼ି ଛାଡ଼ିଦେବ ।’

ହିମାବତୀର ଦୁଃଖ ମୁଁ ବୁଝିପାରିଥିଲି । ମୁଁ କହିଲି, ‘ନା ତରୁଣ, ଏଭଳି ନିସ୍ପତ୍ତିକଲେ ତମେ ଭୁଲ କରିବ ।’

ତରୁଣର ହୃଦୟରେ ଇସ୍ତାଦ ପ୍ରବେଶ କରିସାରିଥିଲା । ଏ ହିଫୋସାଟ ସମାଜର ଉନ୍ନତତା ତାର ଚିନ୍ତାଧାରାକୁ ଏକ ନୂତନ ସରଣୀରେ ଯିବାପାଇଁ କାନ୍ଦୁ କରିଥିଲା ।

ଚରୁଣ ତାର ନିଷ୍ପତ୍ତି କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ନିଶ୍ଚୟ କରିଥାନ୍ତା, କିନ୍ତୁ ଏ ମଧ୍ୟରେ ଆଉ ଏକ ଘଟଣା ଘଟିଗଲା ଯାହା ଚରୁଣର ଦୃଢ଼ ମନକୁ ଦୃଢ଼ତର କରିଥିଲା ।

କହୁ ଦିନ ଧରି ମୋର ଚରୁଣ ସହିତ ଦାର୍ଢ଼ିକ କଥୋପକଥନ ହୋଇ ପାରିନଥିଲା । ଆଶାତ ଜଳଦଉଳ ଚରୁଣ ଗନ୍ଧାର ରହୁଥିଲା ଓ ମୋର ପଡ଼ା-ପଡ଼ିର ମାସା ମଧ୍ୟ ମୁଁ କହୁତ ଢୋଇ ଦେଇଥିଲି ।

ଘଟଣାଟି ସମ୍ଭବତଃ ମାର୍ଚ୍ଚ ମାସରେ ଘଟିଥିଲା । ତିନେ ରାତିରେ ମୁଁ ଶୋଇବାପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେଉଛି, ମୋର ଜଣେ ବ୍ୟଥା ଅସ୍ତି ଖବର ଦେଲେ ଯେ ହିମାବତୀ ସାପାତକ ଗ୍ରାବରେ ଆତ୍ମହତ୍ୟା ମେଡ଼ିକଲକୁ ବୁଢ଼ାହୋଇଯାଇଛି ।

ମୋର ମନେହେଲା ଯେପରି ମୋର ପାତକକୁ ସମସ୍ତ ମାଟି ଖସିଯାଇଛି ଓ ମୁଁ ଶିଶୁଭଳି ଶୂନ୍ୟରେ ଝୁଲିରହିଛି । କୌଣସିମତେ ଆମ୍ଭ ସମ୍ବରଣକରି ମୁଁ ପଚାରିଲି ‘କେମିତି ଏ ଘଟଣା ଘଟିଲା ?’

‘ଗୁଣ୍ଡାମାନେ ହୁଇ, ଲଠିଧରି ହିମାବତୀକୁ ଆକ୍ରମଣ କରିଥିଲେ ।’

ଆଉକେଣୀ ଶୁଣିବାର ଧୈର୍ଯ୍ୟନଥିଲା । ମୁଁ ସେଦିନ ପ୍ରଥମଥର ପାଇଁ ଅନୁଭବ କରିଥିଲି ଯେ ହିମାବତୀ ମୋ ହୃଦୟରେ ଏଭଳି ଏକ ଜାଗାରେ ସ୍ଥାନ ଦଖଲକରି ବସିଛି, ଯେଉଁଠି ଆଉ କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ମୁଁ ବସି ନପାରେ କିପାଇଁ ପାରିବି ନାହିଁ ।

ତରମ ବ୍ୟସ୍ତତାର ସହିତ ମେଡ଼ିକାଲ୍‌ରେ ପଢ଼ୁଥିଲି । ହିମାବତୀକୁ ଦେଖିବାକୁ ଅନୁମତି ମିଳିଲା । ମୋତେ ଦେଖି ତାତକ୍ଷରେ ଆନନ୍ଦର ଝଲକ ପୁଟି ଉଠିଲା । ଜଣେ ମେଡ଼ିକାଲ ଛାତ୍ର କହିଲେ, ‘ଏତେବଡ଼ ଆଘାତ ଖାଇ ଜଣେ ଯେ ବଞ୍ଚିପାରେ, ଏହା ମୁଁ ପ୍ରଥମ ଥରପାଇଁ ଦେଖିଲି ।’

ଆଃ ! ହିମାବତୀକୁ କେମିତି ବୁଝିପାରିଥାନ୍ତେ ତରମ ଜଡ଼ବାଦୀ ସେହି ଡାକ୍ତରମାନେ । ହିମାବତୀ ତ ଆଉ ସାଧାରଣପ୍ରଭର ନଥିଲା । କୋରସୁଟି ପାହାଡ଼ର କାଠିନ୍ୟ, ନଦୀର ଛନ୍ଦନପୁଷ୍ପ ଏବଂ ଅରଣ୍ୟର ଗାନ୍ଧାର୍ଯ୍ୟ ଏକାଠି ମିଶି ତାର ଦେହ ଓ ମନକୁ ଗଢ଼ିଥିଲେ ?

ହିମାବତୀର ଏଭଳି ଅବସ୍ଥା କେମିତି ହେଲା, ସେ ସ୍ଵପର୍ବରେ ମୁଁ ଯେତେବେଳେ ଖବରପାଇଲି, ପ୍ରବ୍ୟ ହୋଇ ଯାଇଥିଲି ।

ପ୍ରଥମ ଯୋ ମିଳନମାରୁ ହିମାବତୀ ଫେରୁଥିଲା ଦଳେ ବସୁଙ୍କସହ ।
 ଦିନେ ଯାତ୍ରା ଅନ୍ତରାଳରେ ସେ ଦେଖିଲା ଜଣେ ଚରୁଣୀକୁ ଦଳେ ଯୁବକ
 ଭେଦଯାଇଛନ୍ତି । ଚରୁଣୀଟିର ଆସନ୍ତାୟୁ ଶୁଣିବାର ପରସର ମଧ୍ୟରୁ ପଳାୟନ
 କରିବାପାଇଁ ସମସ୍ତ ବ୍ୟସ୍ତ ହେଇପଡ଼ିଛନ୍ତି କାରଣ ଚରୁଣୀଟିକୁ ଭେଦଯାଇଥିବା
 ଯୁବକମାନେ ସମସ୍ତେ ରଜନୀଶେଖରମାନଙ୍କସହ ସଂପର୍କ ରଖିଥିବା ନାମଜାହାଗୁଣ୍ଡା ।

ଚରୁଣୀର ଉପସ୍ଥିତି ଓ କଲେଜ ଛାତ୍ରମାନଙ୍କ ଗୋଷ୍ଠୀଭିତ୍ତିକ ସାହସ
 କେତେ ଛାତ୍ରଙ୍କୁ ଉତ୍ତାପିତ କରିଥିଲା ଚରୁଣୀ ସଂପର୍କରେ ଗୁଣ୍ଡାମାନଙ୍କୁ କେତେକ
 ଛଣ୍ଡ ପରୁଷବାସାହିଁ ।

ବେପରେଆ ଗ୍ରାମରେ ଜଣେ ବସୁଙ୍କର ଯୁବକ ସେମାନଙ୍କୁ କହିଦେଲା,
 ‘ତମେ ତମ ବାଟରେ ଯାଅ ବାବୁ । ଆମ ବାଟରେ ଠିଆହେଲେ କୁସମାପ୍ତ
 ଖାଇବ ।’

ଅପମାନକୁ ପିଇ ପିଇ କେତେଜଣ ଛାତ୍ର ସେଠାରୁ ଦୂରେଇ ଯାଇଥିଲେ
 ଏହାକହି ଯେ ଯେଉଁମାନେ କାର୍ଯ୍ୟପାଇଁ ପୋଲିସ୍ ଡରମା ନଈଛନ୍ତି, ସେସବୁ
 ବସ୍ତୁ ନେଇ ଛାତ୍ରମାନେ ମୁଣ୍ଡିଶେଖରାଲ୍ୟା ଉଡ଼ିବୁଝନ୍ତି ।

ଝିଅଟିର ଆଖିରୁ ଧାରଧାର ଲୁହ ଗଡ଼ିଯାଉଥିଲା ଏବଂ ତାକୁ ଜଣେ
 ଜବରଦସ୍ତ ରିକ୍ଷା ଉପରେ ବସାଇତାକୁ ଯାଉଥିଲା ।

ଚରୁଣୀ ହିମାବତୀ ପରୁଷଲା, ‘ଝିଅଟିର ଇଚ୍ଛା ଚରୁଣୀର ଆପଣମାନେ
 ତାକୁ ନେଇଯାଉଛନ୍ତି କାହିଁକି ?’

କେତେଜଣ ଯୁବକଙ୍କର କୃତ୍ରିମ ଶୁଭାଖି ଚରୁଣୀ ଉପରେ ଘେରାଏ ବୁଲି
 ଆସିଲା, ହଠାତ୍ ଜଣେ ଯୁବକ ଚିତ୍କାର କଲା, ‘ଇଏତ !’ ଆଉ ଜଣେ
 କହିଲା, ‘ହଁ, ବାବୁ ତ ସ୍ତ୍ରୀ’ କଥା କହିଥିଲା ।

ତାପରେ ସେମାନେ ମିଳିତସ୍ୱରରେ ଚରୁଣୀକୁ ଆସମଣ କରିଥିଲେ ।
 କେବଳ ଦୁଇଜଣକୁ ଛାଡ଼ି ଚରୁଣୀର ଆଉ ସମସ୍ତ ସାଥୀ ଉଦ୍‌ଶ୍ୱାସରେ
 ପଳାୟନ କରିଥିଲେ । ଜଣେ ଯୁବକ ଉଦ୍‌ସ୍ୱରରେ ଚିତ୍କାର କଲା, ‘ଶସ୍ତ୍ର
 କେବଳ ଜଣେ ।’ ଆଉ ଦୁଇଜଣକୁ ଅତି ସହଜରେ ଗୁଣ୍ଡାମାନେ କାବୁ କରି
 ନେଇଥିଲେ ।

ପାହାଡ଼ର କଠୋର ପ୍ରଦେଶରେ ବାଘ, ଭଲୁସବୁ ଯୁଗ ଯୁଗେ ଧରି ଯେଉଁମାନେ ଲଢ଼େଇ କରି ଆସିଥିଲେ ଜୀବନ ଧାରଣ ପାଇଁ ଯେଲବଣର ସନ୍ତାନ । ସତ୍ୟନଗରୀ କଟକରେ ବାଘଛାଲୁଠାରୁ ଆହୁରି 'ଝଂସ୍ର' ଦଳେ ଯୁବକଙ୍କ ସହ ପ୍ରାଣମୁକ୍ତି ଲଢ଼ିଥିଲା ଓ ବୁଢ଼ା ବୁଢ଼ା ଭକ୍ତ ତାରି ଐତିହାସିକ ମାଟିକୁ ପବନ କରିଥିଲା । ତନୁ ଶୁକଳ ଗୁଣ୍ଡାକୁ ପ୍ରଚଣ୍ଡ ଆଘାତ ଦେଇ ହିମାରିକା ଯେତେବେଳେ ରାଜପଥରେ ମଡ଼ିଯିବାର ବକ୍ତର ଗୋଷ୍ଠୀ ଭିତରେ, ସେତେବେଳକୁ ସୁସ୍ଥା ଲୋକାବ୍ୟ ଦୋଳ ସାଜିଲଣି ଓ ଦଳେ ଗୋଲିସ୍ ଗଣ୍ଡିଗୋଲିକାଣ୍ଡକୁ 'ଜବର' କରିମାରିଲେଣି । ହିମାରିକା ଯେ ମୃତ ଏ ଧାରଣାକୁ ଭୁଲ ପ୍ରମାଣିତ କରି ମେଡ଼ିକାଲରେ ଯେତେବେଳେ ହିମାରିକା ତକ୍ଷ୍ ଖୋଲିଲା, ଡାକ୍ତରମାନେ ମଧ୍ୟ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଯାଇଥିଲେ ।

ଛୁଟିକସବୁ ଗୁଣ୍ଡାଙ୍କ ଗଣ୍ଡିଗୋଲିକୁ କେନ୍ଦ୍ରକରି ଦଳେ ଛୁଟି ଯେତେବେଳେ ରେଭେନ୍‌ସାରେ ଧର୍ମଘଟର ଡାକରା ଦେଲେ, ତପନ ଓ ତାର ବ୍ୟସ୍ତମାନେ ଯୁକ୍ତି, ଭୟ ଓ ଅର୍ଥର ଯଥେଷ୍ଟା ବ୍ୟବହାର କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ଶେଷରେ ଅନ୍ୟାୟ ହିଁ ଜୟଯୁକ୍ତ ହେଲା । ତାହାର ନେତୃତ୍ୱରେ ଦଳେ ଛୁଟି ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ନିକଟକୁ ଗଲେ ଧନସ୍ତ ଘଟଣାଟିର ପୁଣି ନୁହେଁ ଅନୁସନ୍ଧାନ ଦାବୀ କରିବାପାଇଁ ।

ଯେଉଁ ଅନାଥା ବାଳିକାର ଇଚ୍ଛାତ ରକ୍ଷାପାଇଁ କରୁଣ ବକ୍ତ ଡାକିଦେଲା ସେହି ବାଳିକାଟିର ଯୌତୁକ୍ୟ ହିଁ ତାର ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଶତ୍ରୁରୂପେ ଦେଖାଦେଲା । ପୋଲିସ୍ ଏବଂ କେତେଜଣ ଯୌତୁକମନ୍ତ୍ରୀ ତାଙ୍କ ଶରୀର ଭିତରେ ବହୁ ପରୀକ୍ଷା ନିଶ୍ଚୟ କଲପରେ ତାକୁ ପଡ଼ିତା ସମାନ ଭିତରକୁ ଠେଲି ଦେଇଥିଲେ । ଅନ୍ୟ ଏକ ପରିସ୍ଥିତିରେ ସମାଜର ଶିକାର ଏଇ ଝିଅ ସବୁଜୟାସବୁତ ମୋର ଦେଖା ହୋଇଥିଲା ଓ ଅଶ୍ରୁକ କାହାଣୀର ଅନ୍ତରାଳରେ ଧସ୍‌ଧସ୍ କରୁଥିବା ଏକ ପବନ ହୃଦୟକୁ ମୁଁ ସେହିନି ଆବଶ୍ୟକ କରିଥିଲି । ସବୁଜୟାର କାହାଣୀ ଲେଖିବା ପାଇଁ ଏବେ ସମୟ ଆସିଲା ।

କେବଳ ଗୋଟିକୁ ଛୁଡ଼ିଦେଲେ ଓଡ଼ିଶାର ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଖବରକାରୀ ପ୍ରକୃତ ଘଟଣାକୁ ଛୁପିନଥିଲେ । ଯେଉଁ ଗୋଟିକ ଖବର କାରୀ ଆଂଶିକ ସତ୍ୟକୁ ପ୍ରକାଶ କରିବାର ସାହସ ଦେଖାଇଥିଲା, ସେହି କାରଣରୁ ସାମ୍ବାଦକ ଓ ସମ୍ବାଦକଙ୍କୁ ଧମକ ଦିଆଯାଇଥିଲା ।

ସରକାରୀ ଦଳର ବଡ଼ ପଣ୍ଡାମାନଙ୍କ ହସ୍ତକ୍ଷେପ ଫଳରେ ଗୁଣ୍ଡାମାନଙ୍କ ଚରୁତରେ ପୋଲିସର ସହିଯୁକ୍ତା ହାସ ପାଇଥିଲା । ପ୍ରଖ୍ୟାତ ଆଇନଜୀବୀମାନେ ନିଜର ଜ୍ଞାନବୃଦ୍ଧି ଓ ଚତୁରତା ଉପଯୁକ୍ତ ମୁହଁରେ ଅପରାଧମାନଙ୍କୁ ସମ୍ମାନିତ ନାଗରିକ ସାବ୍ୟସ୍ତ କରାଇପାରିଥିଲେ ।

ପଞ୍ଚମ ଦିନପରେ ହିମାରିକା ଯେତେବେଳେ ଡାକ୍ତରଖାନାରୁ ଫେରିଲା, ତା ଦେହରେ ଅସୁବିଧା ଚିହ୍ନ ନ ଥିଲା । ସେତେବେଳକୁ ନିଶ୍ଚିତ ଭାବରେ ତାଙ୍କ ମଣିଷର ମାପକାଠି ଉନ୍ନତ ହୋଇଥିବା ସମ୍ଭାବନା ହିମାରିକାଙ୍କ ଡାକ୍ତର ପାଶୋର ସାରିଥିଲା ।

କହୁ ଚନ୍ଦ୍ର ଝରକା ହିମାରିକା ଦୁବଳ ହୋଇପଡ଼ିଥିଲା । ତଥାପି ଶରୀର ଦୁବଳ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ତାର ଚେଷ୍ଟା କଠିନ ମନ କୌଣସି ସାଲିସ୍ ମୂଳକ ପଦକ୍ଷେପ ନେବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ନଥିଲା ।

କହୁକ ସମୟଧରି ଲେଖିକା ଫଳରେ ମୋର ପିଠିରେ ବ୍ୟଥା ଆରମ୍ଭ ହୋଇଗଲାଣି । ମୁଁ ହିମାରିକାଙ୍କ ଜୀବନ ଲେଖି ଶେଷ କରିପାରିବି ନାହିଁ, ଏ ସନ୍ଦେହ ମୋ ମନରେ ଦେଖା ଦେଇଛି । ଆଜି ଆକାଶ କେମିତି ଥିବ ? କହୁବର୍ଷ ହେଲେ ମୋର ଆକାଶ ସହ ସଂପର୍କ ଭୁଟିଯାଇଛି । ପିଲାବେଳେ ବର୍ଷପରେ ବର୍ଷ ଶେଷର ଋତୁରେ ମୋର ନିଦ ଗୁଡ଼ିଯାଉଥିଲା । ମନେ ହେଉଥିଲା ମୋତେ ଯେମିତି ଆକାଶ ଡାକୁଛି । ମୁଁ ବାହାରକୁ ବୁଲି ଆସୁଥିଲି ବାଣ୍ଟା ପାଉଁଶର ଖୋଲି ଜାଗାରେ ଠିଆହୋଇ ଆକାଶକୁ ବୁଝି ଦେଉଥିଲି ପ୍ରହର ପ୍ରହର ଧରି ।

ଆକାଶ ମତେ ପ୍ରେରଣା ଦେଉଥିଲା । ଅନ୍ଧାରକୁ ଜୀବନ୍ତ କରୁଥିଲା । ମିଟି ମିଟି କରୁଥିବା ତାରାମାନେ ମୋତେ ଅନନ୍ତ କାଳର ବ୍ୟାପ୍ତି ସଂପର୍କରେ ସଚେତନ କରୁଥିଲେ ।

ଆଜି କାହିଁକି ବାତମ୍ବାର ମନେ ପଡ଼ୁଛି ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କର ଦ୍ଵାରକାଯାତ୍ରା କଥା । ସ୍ୟନ୍ଦନ ପ୍ରସ୍ତୁତ । ସାତ୍ୟକି ଡାକିଲେ, ‘ଆସ ଯାଦବକୁଳାଧିପତି, ସମୟ ଅତିହୀନ ହୋଇଯାଉଛି ।’

କି ଦୁରନ୍ତ ଅସ୍ଵାବେଶ ପରିସ୍ଥିତି । ସ୍ଵାଧିନତା ରକ୍ଷା କରିବା ଆଜି ମଥୁରାରେ ରହିବା : ଦୁଇଟିର ସହାବସ୍ଥାନ ଆଉ ସମ୍ଭବ ହେଲାଣି । ଚନ୍ଦ୍ରବର୍ଣ୍ଣ

କରାଯିବାର ଦୌରାନ୍ତ ଯାଦବକୁଳକୁ ଅସ୍ଥିର କଲ । ତାହାରେ ଆରମ୍ଭ ହେଲା
ସେହି ଐତିହାସିକ ଯାତ୍ରା ।

ପଥରେ ପଡ଼ିଲାଣି ସମୁଦ୍ର ନଗରୀ, ସୁନ୍ଦର ଉଦ୍ୟାନ, ଗଗନଚୌ
ଅଟ୍ଟାଳିକା, ଘଣ୍ଟା ମୁଣ୍ଡରୁ ମନ୍ଦିର : ସମସ୍ତ କିଛି । ଜନ୍ମଭୂମିର ମୋହମୟୀ
ନଗରୀକୁ ପଡ଼ିଲା ଯାଦବ 'ସାରମାନଙ୍କୁ । ଆଗରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ଭବିଷ୍ୟତ ।
କେବଳ ଗୋଟିଏ ଆଶ୍ୱାସନା, 'ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ସାଥରେ ଅଛନ୍ତି ।'

ବନ୍ଧୁ ଇତିହାସରେ ଏଇ କରୁଣ ଅଧ୍ୟାୟର ବହୁବାର ପୁନରାବୃତ୍ତି
ହୋଇଛି । ଧର୍ମ-ସ୍ୱାଧୀନତାକାମୀ ପୁରୋପକାରୀ ଦଳ ଦଳ ହୋଇ ପୁରୋଧା
ହୁଏ ବୁଲିଯାଇଛନ୍ତି । ଏକ ନୂତନ ମହାଦେଶର ବଣ୍ୟ ସବୁଜମା ସେମାନଙ୍କୁ
ସ୍ୱାଗତ କରନ୍ତି । ଗତି ଉଠିବ ଆଧୁନିକ ସଭ୍ୟତାର କରୁଣାଣୀ ଆମେରିକା
ଆଉ ବଣ୍ୟ ଜାତି ହତ୍ୟା ଯଜ୍ଞର ସମ୍ପିଧ ହୋଇଯାଇଛି ସେଠାର ଅଦମ୍ଭ
ଅଧିକାରୀ ଲୋକଙ୍କ ଭରଣାପାଳ ।

ସ୍ୱାଧୀନତା ଠାରୁ ବୋଧହୁଏ ପ୍ରିୟବସ୍ତୁ ସାଗ ପୃଷ୍ଠାରେ ମଣିଷର ଆଉ
କିଛି ନାହିଁ । ଦୁଃଖ, ଅନାଟନ, ଚପଟର ସଙ୍ଗୀତ ଆଦି : ସବୁ କିଛି
ମଣିଷ ସହଯାଗରେ କେବଳ ତାର ସ୍ୱାଧୀନତା ରକ୍ଷା କରିବାପାଇଁ ।

ନା, ଆଉ ବୁଝେ । ମଣିଷର କୁଟିଳତା ତାର ସ୍ୱାଧୀନତାକୁ ଏଥର
ନଷ୍ଟ କରିଦେବ । ଶତାବ୍ଦୀ ଶତାବ୍ଦୀ ଧରି ବହୁ ଶତ୍ରୁଙ୍କର ମୁକାବଲ ମଣିଷ
କରିଛି । ଉଦ୍ୟତ ଚପଟର ଦଂଶନକୁ ବେଶାନ୍ତର କରି ମଣିଷ ଆଗେଇ
ଯାଇଛି ।

କିନ୍ତୁ ବଂଶ ଶତାବ୍ଦୀ ! ଏ ଶତାବ୍ଦୀରେ ମଣିଷ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଅସହାୟ
ହୋଇପଡ଼ିଛି । ଶ୍ଳେଷର ଦୈନିକାୟା ମଣିଷର ମଣିଷକୁ ରକ୍ଷା କରିପାରୁନା,
ବରଂ ବଢ଼ିଯିବ କରୁଛି । 'ସରକାର-ରୋଲମ୍ବ ରେଡ଼ିଓ, ଟିଭି; ପୁଂଜପତି ଓ
ନେତା ପରିବ୍ରାଜିତ ସମ୍ବାଦ ପତ୍ର; ଯାନ୍ତ୍ରିକ ଶିକ୍ଷା ପ୍ରଣାଳୀ; ସମସ୍ତେ ଶତ୍ରୁପନ୍ଥା
କରୁଛନ୍ତି ମଣିଷର ଚରା କରିବାର ସ୍ୱାଧୀନତା ଟିକିକ ନଷ୍ଟ କରିଦେବାପାଇଁ ।

ବହୁ ଦିନତଳେ ଜଣେ ପଶ୍ଚିମ ଦାର୍ଶନିକ ବାର୍ଟଣ୍ଡ୍ ଇସେଲ୍‌ଙ୍କ ଗୋଟିଏ
ଲେଖପତ୍ର ଲା ଫାର୍ମ୍ ଓକ୍ 1984 ଓ Animal Farm ଲେଖକେ

ଅରୁଣେନ୍ଦ୍ରଙ୍କ ଭଳି ଏକ ବଉଳ ପୃଥ୍ବୀର ଉତ୍ସାହୀନ ଚନ୍ଦ୍ର ଆକିଚନ୍ତ୍ର । ଜଣେ ସ୍ବେଚ୍ଛାବୁଦ୍ଧ କବଳରେ କଉଳ 2 + 2 = 5 ବୋଲି ଧାରଣା କେବଳ ପ୍ରଭୁର ବଳରେ ଲୋକଙ୍କ ମନରେ ପ୍ରସିଦ୍ଧ ହୋଇପାରେ, ଏହା ସେ ଦର୍ଶାଇଛନ୍ତି ।

ପ୍ରତିବାଦ ଏବଂ ପ୍ରତିସ୍ପେଷରେ ହିଁ ଗଣତନ୍ତ୍ର ବ୍ୟବସ୍ଥାପିତ ଯୁଗ ଯୁଗ ପଡ଼ି । ଏ ଶତାବ୍ଦୀରେ ଅତି ସୂକ୍ଷ୍ମ ଉପାୟରେ ମଣିଷର ପ୍ରତିବାଦ କବିବାର ଶକ୍ତିକୁ ଧ୍ବଂସ କରି ହୋଇଯାଇଛି । ଫଳରେ ମଣିଷ ହୋଇଉଠୁଛି ଗୋଷ୍ଠି ମାନବ, ବେବେଟ୍ ।

ମୋ ପଲ୍ଲୀର ଆକାଶରେ ଭେଳା ଭେଳା ମେଘ ଗୁପ୍ତି ଯାଉଥିବ । ଆମ୍ଭ, ବାଣ କୁଞ୍ଜରେ ପବନର ମର୍ମର ପ୍ରସରି ଯାଉଥିବ ପ୍ରଭା ବସିଥିବ ଉଦାସୀ ଦୃଷ୍ଟି ନେଇ । ତାର ମନେ ପଡ଼ିଯାଉଥିବ ଅଜ୍ଞତର କଥା ।

ସେ ଦିନ ଆକାଶ ଜ୍ୟୋତ୍ସ୍ନା ପିତୃବାଣ ଶ୍ରେଣୀରେ, ମୁଁ ପ୍ରଭାକୁ ବୁଝାଉଥିଲି ରବିଠାକୁରଙ୍କର ‘ଅଭିସାର’ କବିତା ।

ସ୍ବପ୍ନ ସୂକ୍ଷ୍ମ ଭଳି ପ୍ରଭା ଆଖିରେ ଅଜଣା, ଅଶୁଣା ଦୁନିଆର ରହସ୍ୟମୟ ଝଲକ ଖେଳିଯାଉଥିଲା । ‘ଅଭିସାର’ କବିତା ପାଠଶେଷରେ ପ୍ରଭା ଆଖିରେ ଦେଖାଗଲା ଦୁଇବନ୍ଦୁ ଅଶ୍ରୁ ।

‘ବାସବତୀ’ ଅପରୂପ ସୂକ୍ଷ୍ମ । ତାର ନୃପୁର ତାଳେ ତାଳେ ଜାଗିଉଠେ ବାମଦେବଙ୍କ ଚିତ୍ରହସ ଛନ୍ଦ । ସମସ୍ତ ଧୂର ବାସୀଙ୍କ ମନକୁ ବାସବତୀର ରୂପ କରିବି ନିଶାଗ୍ରସ୍ତ ।

ଶ୍ରୀକଣ୍ଠର ଦନମେଘରେ ଅବଲୁପ୍ତ ନିଶୀଥର ତାରା । ଅଭିସାରକା ଶୁଳକ ବସୁଳ ଉଲ୍ଲାସରେ ।

ଅଗେ ଆତଳ ସୂକ୍ଷ୍ମ ବରନ

ବିନୁତୁଲି ଲବେ ବାଜେ ଆଉରଣ ।’

ହଠାତ୍ ରୂପସୀର ଯାହାହେଲୁ ସ୍ଥଗିତ । ସନ୍ଧ୍ୟାସୀକ ପଦସ ଗାନ୍ଧବୁ ପ୍ରଣ କରୁଥିଲା ନର୍ତ୍ତକୀର ଶିଖର କୋମଳ ପଦ ।

ପ୍ରାୟସଃ ଆଲୋକରେ ଘାସୁହୋଇଉଠିଲ ସନ୍ଧ୍ୟାସୀଙ୍କର ନଗନ ଗୋର
ତାନ୍ତ୍ର । ସୌମ୍ୟ ସହାସ ବଳର ନୟନ ତରୁଣଙ୍କର ଶୁଭ୍ରଲଳିତରେ ଇନ୍ଦ୍ରଜି
ପିଂଗୁ ଶାନ୍ତର ଅଶ୍ରୁ ଶୁଭ୍ର ।

ବିମୁଗ୍ଧ ରମଣୀର ଅବକଣ୍ଠରୁ ବୋ ଶୁଦ୍ଧିଆସିଲ

‘କ୍ଷମାକରେ ମୋର ସୁନ୍ଦର କଣୋର

ତପ୍ତାକରେ ଯଦି ଚୁଡ଼େ ତଳେ ମୋର

ଏ ଧରଣୀତଳ କଠିନ ତଠୋର, ଏନଡ଼େ ତୋମାର ଶଯ୍ୟା’

ସନ୍ଧ୍ୟାସୀଙ୍କର ଚକ୍ଷୁରେ ଅରୁପ ଜଗତର ତାପହୀନ ଆଲୋକ । ପିଂଗୁ କଣ୍ଠରୁ
ଅମୃତଭଳି ବାଣୀ ଝରି ଆସିଲ ।

‘ସମୟ ଯେତେନ ଦଇବେ ଆପନ ଯାଇବ ତୋମାର କୁଞ୍ଜେ’ ସମୟ
ଆସିବାକୁ ବଳମ୍ବ ଦେଲାନି । ଏକ ମୁକୁଳଝର କୁହୁଅର ଗୋଛନାମଥା
ଚକମରେ ବେଗିଣୀ ବାସବତରୁ ବେଦନା-ପ୍ରଳୟିତ ପ୍ରହରଗୁଡ଼ିକ ଅସହ୍ୟ
ହୋଇଉଠୁଥିଲା । ପ୍ରମଥ ନାଚରମାନେ ବିଷକନ୍ୟା ଶୁଦ୍ଧ ନଗର ବାହାରେ
ତାକୁ ଫୋପାଡ଼ି ଦେଇଥିଲେ ।

ଅଜ୍ଞାତ କୋମଳହସର ଶୀତଳ ପୂର୍ଣ୍ଣ ଆରମ୍ଭ ଓ ଆଶ୍ୱାସର ପ୍ରଲେପ
ମାଣିଦେଲ ବାସବତରୁ ଅଜପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷରେ ତାର ଶୀତଳ ଶରୀରକୁ ଅଶୋକ
କରିଥିଲା ।

‘କେ ଏସେଇ ତୁମି ଓଗୋ ବସାମୟ?’

ସମସ୍ତ ପାପତାପକୁ ହରଣ କରିପାରୁଥିବା ଜପଗୁପ୍ତ ଅଭୟବାଣୀ ବାସନ୍ତ
ସନ୍ଧ୍ୟାକୁ ଚଳିତ ଓ ବହୁଳ କରିଥିଲା ।

‘ଅଜ ଚକମତେ ହସ୍ତେରେ ସମୟ, ଏସେଇ ବାସବତରୁ ।’

ତତକାଟି ଶେଷକରି ମୁଁ ମାରବୁଥିଲ । ପ୍ରଭା ବସି ରହିଥିଲା ପଥର
ମୁଣ୍ଡିପରି । ପ୍ରଭା ଶୁଦ୍ଧ ଶୁଦ୍ଧପ୍ରକାଶ ଆଖିରୁ ସହଜରେ ଲୁହ ଝରିଯାଏ ।

ପ୍ରଭାସହ ପାରନ୍ତା ମତେ ଲକ୍ଷ୍ୟକରି ଆଜି କବଳ ଶୁଷ୍କରେ ସେ
ନିଶ୍ଚୟ କହୁଥାନ୍ତା ।

'He is in his grave and oh !
The difference to me'.

ସେ ଆଜି ସମାଧି ଭିତରେ , କି ତଡ଼ାତୁ ମୋ ଜୀବନ ପଥରେ ।

ବିଚଳେ ଜୀବନ ପାଇଁ ମୋର କୌଣସି ଅବଶୋଷ ନାହିଁ । ପୁଣି ଯଦି
ମୋତେ ଜନ୍ମଧାରଣ କରିବାପାଇଁ କୁହାଯାନ୍ତା ମୁଁ ଏଇ ଜୀବନକୁ ହିଁ ଧସନ
କରନ୍ତି ।

ହର୍ମ୍ୟାଗାର ସାଥୀ ହସାବରେ ମୋତେ ଯେଉଁ ମୂଲ୍ୟ ଦେବାକୁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ,
ତାହା କେହି ଜାଣନ୍ତି ନାହିଁ । ବିଶାଳ ଦୁନିଆରେ ଚରୁଣର ଚରମ ଡାକର
ଗାଥା ଅଗ୍ରଭାବ ରହିଲେ ।

ଆଜି ସ୍ୱେଚ୍ଛା ମନେ ପଡ଼ିଚନ୍ତି । ପ୍ରେମ, ବିଦ୍ରୋହ, ଜୀବନ ପାଇଁ
ମମତା ପୁଟାଇବାରେ ସମ୍ଭବତଃ ବଶୁର ବହୁତ କମ୍ କବି ତାଙ୍କର ସମକକ୍ଷ
ହୋଇପାରିବେ ।

I am content to live it all again
And yet again, if it be life to pitch,
Into the frog-shown of a blindman's ditch...

ମୁଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ଠିକ୍ ସେଇଲି ବସ୍ତୁବା ପାଇଁ . ଥରେ ନୁହେଁ, ବହୁଥର,
ଅନ୍ଧାର ନଳାରେ , ବେଙ୍ଗଦୁଲର ଜୀବନ ମଧ୍ୟ କାମ୍ୟ ମୋର ।

ଅନ୍ଧର ନର୍ଦ୍ଦମାରେ ବେଙ୍ଗଦୁଲର ଜୀବନ ମଧ୍ୟ ଆହୁଥରେ କଟାଇବାକୁ
ମୋର ଅନିଚ୍ଛା ନାହିଁ ।

ଦେହରେ ମୋର ଆଉ ବଳନାହିଁ । ଜୀବନର ସକଳ ଧୀରେ ଧୀରେ
ନଷ୍ଟଶେଷ ହୋଇ ଅସୁଚି । ମୁଁ କେବେ ହର୍ମ୍ୟାଗାର ଭଳି ଦୁର୍ଦ୍ଦଶ ଶକ୍ତିର
ଅଧିକାରୀ ନଥିଲି । ଯାହା ବା ଦୈବିକ ଶକ୍ତି ଥିଲା, କେଲୁର ଅନ୍ଧାରୁଆ
କୋଠାସରେ ତାହା ଧୀରେ ଧୀରେ ଶୟ ହୋଇଗଲା । କେବଳ ମୋ ନିଏ
କାମନା ମୋତେ ଦିନରାତି ଅଗାଧ କରୁଛି । ମୋର ଏ ଲେଖା ଡେଇରେ
ବାହାରର ମୁକ୍ତି ପ୍ରବଳ ବାଜିବ ?

କେଳେ କେଳେ ଅନ୍ୟ ଏକ ସନ୍ଦେହ ମନକୁ ବାହୁଛି ? ମୋ ଲେଖାର
ପାଠକ ବଶ୍ୟତଃ କରିପାରିବେ ହର୍ମ୍ୟାଗାର ଭଳି ଏକ ଅତିମାନବକୁ ଏ ଶତାଧି
ଜନ୍ମ ଦେଇଥିଲା ?

‘ଆଃ ! ସତ୍ୟ ବି ବେଳେ ବେଳେ କଲ୍ଲିନାକୁ ବଳିଯାଆନ୍ତା ଏ ।’ ସାବୁର ସାଧକଙ୍କ ଏଇ ଭକ୍ତି ଯୁଗେ ଯୁଗେ ସୁରଣୀୟ । ବଡ଼ ଶତାବ୍ଦୀପରେ ଚାରିକ ଶାନ୍ତା ଯେତେବେଳେ ପାଠ କରାଯିବ, ସେତେବେଳେ ଲୋକେ ନିଶ୍ଚୟ ବିମୁଗ୍ଧ ପ୍ରକାଶ କରିବେ । ଭାବରେ ଭାବସ୍ବୟ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ମାଉସୀବେଟନଙ୍କ ପ୍ରଶଂସା ଲୋକକୁ ଅବଶ୍ୟ ଅଦ୍ଭୁତ ଜଣାଯିବ ।

କି ଅଦ୍ଭୁତ ଶକ୍ତି ବହନକରି ଶୁଭାଶୁଭ ସେହି ଦୁର୍ବଳ ଜଗତର ଶରୀରଟି । ସଂପ୍ରଦାୟିକ ଦଙ୍ଗାରେ ବଧୂସ୍ତ ବଙ୍ଗଳାରେ ଶାନ୍ତର କମ୍ବୁସ୍ତ ବୁଲଇଦେବା ଶପଥନେଇ କଲିକତାରେ ଦେଖାଦେଇଥିଲା ସେ । ଦିଲ୍ଲୀରେ ଯେତେବେଳେ କମାଣ ଗର୍ଜି ଉଠୁଥିଲା, ସିରଝ ପତାକା ଯେତେବେଳେ ଲଲକଲ୍ଲୀକୁ ଗୌରବାନ୍ବିତ କରୁଥିଲା; କଲିକତାର ଅନ୍ଧାର କୋଣରେ ଭାବସ୍ବୟ ଜନତାଙ୍କ ମୁକୁଟସ୍ଥାନ ସମ୍ରାଟ ଚକ୍ରରେ ଦକଦକ୍ କରୁଥିଲା ଦୁଇଦିଗ୍ ବିଶାଦ ପୀଡ଼ିତ ଅଶ୍ରୁ ।

ସ୍ବାଧୀନତା ପୁରୁଷ ଦିଲ୍ଲୀର ଅଶେଷ କୋଠାରେ ଯେତେବେଳେ ଶମତାର ରଙ୍ଗିନ୍ ସୁନ୍ଦର କରାଯିବ ବୋଧହୁଏ ବୁଲୁଥିଲା ; ରକ୍ତର ପୁଆବ ଛୁଟୁଥିଲା ପଞ୍ଜାବ, ହୋଇ ଓ ବଙ୍ଗଳାର ରୁଦ୍ରାସିଂହ ଗ୍ରାମ ଓ ଧୂମ୍ରଲହର ସହରରେ । ସୁଦର୍ଶନ ଭାବସ୍ବୟ ମାଉସୀବେଟନଙ୍କ ମୁହଁର ଖେଳ ସବୁ ଆସ୍ତେ ଆସ୍ତେ କଠିନ ହୋଇ ଆସୁଥିଲା । ପଞ୍ଚାବନ ହଜାର ସୁଦୃଶ ଅନୁଗତ ଚିତ୍ତବିଦ୍ୟାଙ୍କ ବୁଦ୍ଧିକୁ ଶୁଭୁଥିଲା ପଞ୍ଜାବର କୋଣ ଅନୁକୋଶରେ । ମାଉସୀବେଟନ ଆଶାପାଥିଲେ ସେମାନେ ସେକଦେଇପାରିବେ ଅଶ୍ରୁ ଓ ରକ୍ତର ପ୍ରସୂତିଶାଳା ସଂପ୍ରଦାୟିକ ଦଙ୍ଗାକୁ । ତେଣୁ ଯେତେବେଳେ ଦିଲ୍ଲୀର ଭାବସ୍ବୟଙ୍କ ଲନ୍ଦ୍ରେ ସକରୁଣତର ଧଳାତମଡ଼ା ସେନାପତି ସନ୍ଦାନରେ ଭାଙ୍ଗି ପଡ଼ୁଥିଲେ କହି କହି “ପାରିଲାନି ! ପାରିଲାନି ରକ୍ଷାକରି କପୋତ ଭଳି ଅବସାଧ ଶିଶୁଙ୍କୁ ଓ ମୁରାଦାବରଣୀଭଳି ନିଶ୍ଚୟ ନାଶମାନଙ୍କୁ ! ଦ୍ବିତୀୟ ମହାଦ୍ବିତର ଛଟକରୁନ ଦାନ୍ତ ସଡ଼ାଇ ଦେଇଥିବା ପଞ୍ଚାବନଦଳର ସୈନ୍ୟଙ୍କ ମୁଣ୍ଡର ଏ କଳକଟିପା କଣ ସାରା ବଙ୍ଗୋପସାଗର ଧୋଇପାରିବ ?

ନଳସ୍ବଜଳେ ବନ୍ଦନ କରୁଥିବା ଦ୍ବିତୀୟ ମହାଯୁଦ୍ଧର ସାର୍ଥକ ସେନାପତି ମାଉସୀବେଟନଙ୍କର ମୁଖରେ ବସନ୍ତକାର ରୁଦ୍ରା ଗାଡ଼ି ହୋଇଉଠୁଥିଲା, ‘ଦୁଇହଜାର ବର୍ଷ ! ଦୁଇହଜାର ବର୍ଷ ବିଶ୍ବକୁ ଅଗେଷ୍ଠା କରିବାକୁ ପଡ଼ିଲା ଆଜି ଜଣେ ଶ୍ରୀକ୍ଷ୍ମକପାଳ ! ପଦ୍ମାର ଆଶୀର୍ବାଦସ୍ଥାପ୍ତ ଜଳମିତ୍ର ଭୂମିରେ ଯେଉଁ

ଦ୍ରାବନ୍ ମଣିଷପଣିଆକୁ ଖାଇ ବୁଲୁଥିଲା, ତାକୁ ସେଣ୍ଟଜର୍ଜଙ୍କ ଭଳି ମୃତ୍ୟୁ
ଚମାଇପାରିଲା କେବେ ନଣେ ଲୋକ ସାଥୀ ନାହିଁ, ସହାୟ ନାହିଁ । ଆଶ
ନ ଲୁହ ଲୁଗାପିନ୍ଧୁଥିବା ନଣେ ଧଡ଼ିଆ ଲୋକ, ଚର୍ଚ୍ଚିଲ୍ଲଙ୍କ ଚନ୍ଦ୍ରର ଲଙ୍ଗଳା
ଫଙ୍ଗର, ଏତେକଡ଼ ସୟାନ୍ତକୁ ଜବର କରିପାରିଲା କେମିତି ?

ହମୀରକା ନିଷ୍ଠିତଶ୍ରବରେ ସୁପରମ୍ୟାନ । ଦକ୍ଷିଣ ଆଫ୍ରିକାର
ନିର୍ଯ୍ୟାତନା ଯେଉଁଭଳି ସୁପରମ୍ୟାନ ଗାନ୍ଧୀଙ୍କୁ ନନ୍ଦ ଦେଉଥିଲା, ତଳଲ୍ଲ
ପୁଅ ଓ ନେତୃଜର୍ଜଙ୍କ ହିଫୋସ୍-ସି ଠିକ୍ ସେହିଭଳି ହମୀରକାର ଆତ୍ମାରେ
କମ୍ପାତ ପ୍ରବେଶକରଣ ପାରିଥିଲା ।

ସ୍ପୋଟ୍ସ ଜଗତର ଉତ୍କଳତାରକା ହମୀରକା ଅସମ୍ଭବଶ୍ରବରେ
ମୌର ହୋଇ ଉଠିଥିଲା । ଏଇ ଚୁଟିଟି ଯେ ଢେଲୁଥାନ୍ତୁରେ ତୋ ଏହା
ସମ୍ଭବତଃ କଲେଜର ସମସ୍ତପୁଅ ଉଲେଟ୍ସ କଟେ ରିଥିଲେ । ବହୁ କୌତୁହଳ,
ଜଞ୍ଜାସା ଓ ସମ୍ପ୍ରମୋଦର କେନ୍ଦ୍ରସ୍ଥଳ ହମୀରକା କୌଣସି ବାହାର
ବସ୍ତୁରେ ସତେଜନ ରହୁ ନଥିଲା ।

ଇତିହାସର ଅବୁଝା ଗଣର ଅବ-ଚେତନ ଭୂମିରେ ମିଥ୍ ଓ କମ୍ବଦନ୍ତୀର
ଅସଂଖ୍ୟ ପୁଲ ପୁଟି ଉଠେ । ମଣିଷମନର ଅଜ୍ଞାତ ଅନ୍ଧାର ଦେଶର ସ୍ବାକ୍ଷର
ବଦନ କରି ଏସବୁ ମିଥ୍ ଓ କମ୍ବଦନ୍ତୀ ବହୁ ଧୂସର ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ସ୍ବପ୍ନର ସବୁଜନା
ସୃଷ୍ଟି କରନ୍ତି । ସେ ଭଳି ଏକ କଳକାନ୍ତର ମିଥ୍ ଦେଉଥିଲା ବୈଦିକ
ଭାରତରେ ମୈତେୟୀ ଓ ପାଞ୍ଜବଲ୍ୟକୁ କେନ୍ଦ୍ର କରି ।

ଭାରତର ଅନ୍ୟତମ ଜ୍ଞାନ ରାଶି ପାଞ୍ଜବଲ୍ୟ । ଚନ୍ଦ୍ରବର୍ଣ୍ଣୀର ମସ୍ତକ
ପାର ଚରଣଧୂଳିକୁ ସ୍ବାଗତକରେ, ସେ ପ୍ରଭେଦ ଅସଙ୍ଗତ ହିତାନ୍ତ ସେ ।
ବହୁ ସଜସଭାରେ ତର୍କର କୁହେଳିଭେଦକର ସେ ଯେଉଁ ଜ୍ଞାନର ରାଶି,
ବିଶ୍ୱାସ କରିବନ୍ତି ତାହା ସମସ୍ତ ଭାରତବର୍ଷକୁ ଚଳିତ କରିଦେଇଛି ।

ପାଞ୍ଜବଲ୍ୟ ଉଦ୍ୟତ ଜୀବନ ପ୍ରସ୍ତବର ‘ଗୃହସ୍ଥ’ ଅଧ୍ୟାୟରେ ପରିସମାପ୍ତି
ଅଣିବାପାର୍ବ । ପରେ ପରେ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିବ ‘ଯଜୁର’ ଜୀବନର
କଠୋର ତପସ୍ବର୍ଣ୍ଣ ।

ପାଞ୍ଜବଲ୍ୟଙ୍କର ଅତି ଆଦରର ଧର୍ମଦେବୀ ମୈତେୟୀ । ଗୃହଣୀ,
ସତୀବ, ପ୍ରିୟସଖୀ: ସବୁ କିଛି ମହର୍ଷିଙ୍କର ଥିଲେ ସେ ।

ବତାସୁର ବେଳା ଆସନ୍ନ । ଆଦରରେ ମହର୍ଷି ପତ୍ନୀ ମୈତ୍ରେୟୀଙ୍କୁ ପ୍ରଶ୍ନକଲେ, ‘ମୁଁ ତମକୁ କ’ଣ ଦେଇ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ କରିପାରେ ମୈତ୍ରେୟୀ ? ଧନ, ଚନ୍ଦ୍ର, କନ୍ଦୁପୁଷ୍କର ଭରତ, କୌଣସିଟି ମୋର ଅନ୍ତତଃ ଦୁଃଖି ।’ ମୈତ୍ରେୟୀଙ୍କ ମଧୁରକଣ୍ଠରେ ଜାଣିଉଠିଲା ନାଟକେତୀୟ ପ୍ରଶ୍ନ, ‘ଯାହା ମୋତେ ଅମୃତଭ୍ୟୁତେଇ ପାରିବନି, ତାକୁ ନେଇ ମୁଁ କ’ଣ କରିବି ?’

ନଟକେତା ଓ ମୈତ୍ରେୟୀ ପରାମର୍ଶର ଅଧିକାରୀ ଥିଲେ ହିମାବତୀ । ତାର ସ୍ୱାଭାବିକତା ଗୁଣରେ ସେ ନିର୍ଲିପ୍ତ ରହୁଥିଲେ । ସମସ୍ତ କ୍ଷେତ୍ରରେ ପଦ୍ମପତ୍ରର ଜଳଭାଣ୍ଡ ।

ଦୁଇଟି ବର୍ଷ ରେଭେନ୍ସାରେ କଟାଇଦେଲା ହିମାବତୀ । ସର୍ବଜୟୀକୁ ରକ୍ଷା କରିବାକୁ ଯାଇ ମରଣମୁହୂର୍ତ୍ତ ଫେରି ଆସିଥିଲେ ସେ ।

ତତ୍ପର ସିପାଠୀ ଓ ତାର ଡଳ କଲେଜ ନିର୍ବାଚନରେ ଜୟଯୁକ୍ତ ହୋଇଥିଲେ । ସେମାନେ ଜାଣିଶୁଣି ହିମାବତୀଙ୍କ ନିକଟକୁ ଦୂରରେ ରଖୁଥିଲେ । ନିଜର ଜମ୍ବୀର ପ୍ରକୃତସୌଖ୍ୟ ହିମାବତୀ ସାଧାରଣ ଗୁପ୍ତମାନଙ୍କଠାରୁ ଦୂରରେ ରହୁଥିଲେ ।

ବି.ଏ. ପରୀକ୍ଷା ପରିଯାଇଥିଲା । ଇଂରାଜୀ ଅନର୍ସର ଆଦୁର ଗୋଟିଏ ଦୁଇଟି ପେପର ଥିଲା । ହଠାତ୍ ଝଡ଼ାଇଲ ପଣିଆସି ହିମାବତୀ କହିଲେ, ‘କର୍ମୀ, ମୁଁ କାଲି ରୁଲିଯାଉଛି ।’ ବିପ୍ଳବ ହୋଇଥିଲା, କିନ୍ତୁ କିଛି କହି ନଥିଲା । ହିମାବତୀ ଥିଲା ଏକ ନିଷ୍ପଦ ପୋଷାଣ, ଯାର ତଳ ଦେଶ ଦେଖାଯାଏନା । ନୀରବରେ ଶିର ସଞ୍ଚାଳନ କରି ଅଧ୍ୟୟନରେ ବ୍ୟସ୍ତ ରହୁଥିଲା କାନ୍ଦଣ ତା ପରଦିନ ମୋର ପରୀକ୍ଷା ଥିଲା ।

ପରଦିନ ବତାସୁ ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ଶବ୍ଦପ୍ରବଣ ହେବାର ବଶେଷ ଅବକାଶ ପାଇନଥିଲା । ପରୀକ୍ଷାର ଚିନ୍ତା ମୋ ମନକୁ ପୂର୍ଣ୍ଣସ୍ୱରୂପରେ ଗ୍ରାସ କରିଥିଲା ।

ପରୀକ୍ଷାଦେଇ ଘରକୁ ଚାଲିଯାଇଥିଲା । ପରୀକ୍ଷାରେ ଆଶାଘାତ ଶବ୍ଦରେ ଭଲ କରିଥିଲା ଏବଂ ଏକରକମ ସୁନିଶ୍ଚିତ ଥିଲା ଯେ ସବୁ ବିଷୟରେ ମୁଁ ନିଶ୍ଚୟ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟର ପ୍ରଥମ ସ୍ଥାନ ନେବି ।

ଗାଁରେ ମୋତେ ଆକର୍ଷିତ କଲଭଳି କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ନଥିଲା । ଗ୍ରୀଷ୍ମର ଅଳସ ଅପରାହ୍ଣ ଗୁଡ଼ିକ ଅସାଧାରଣ ଶୁବରେ ଲମ୍ବା ଜଣାଯାଉଥିଲା । ଏଣୁ ତେଣୁ ମ୍ୟାଗାଜିନ୍ ଓ ଉପନ୍ୟାସ ପଢ଼ି ମୁଁ ସମୟ କଟାଉଥିଲି ।

ସେ ଦିନ ସମାଜ ପଢ଼ି ଚମକ ପଡ଼ିଥିଲା । କୋରାପୁଟରେ ଆଦିବାସୀ-ମାନଙ୍କ ତଫେରୁ ଜନଆନ୍ଦୋଳନ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଆନ୍ଦୋଳନର ଅଭିଭାବକେଥିବା ଚରୁଣ ହିମାରିକାକୁ ପୋଲିସ୍ ଗିରଫ କରିଥିଲା ।

ଶୁଣିଥିଲା କୋରାପୁଟ ଶୋଷଣର ଚରୁଣ । ଏକଦା କେବଳ ଦେହର ଲୁଗାକୁ ସମ୍ବଳକରି କୋରାପୁଟକୁ ଆସିଥିଲେ ଯେଉଁ ସାହୁକାରମାନେ, ସେମାନେ ଗୋଟିଏ ଦୁଇଟି ପୁରୁଷରେ ହୋଇ ଉଠିଥିଲେ ଗୋଟିପତି ।

ବୈଶାଖର ଖରା ଓ ଗ୍ରୀଷ୍ମର ଧାସକୁ ଖାତର ନକରି ବଣର ବାଦଲୁଲୁକସହ ହାତାହାତ ହୋଇ ଯେଉଁ ଆଦିବାସୀ ଅକ୍ଳାନ୍ତ ପରିଶ୍ରମ କରି ଫସଲ ଉତ୍ପାଦନଥିଲା, ତାକୁ ଗାତମାଛ ମୂଲ୍ୟରେ ସବୁକରି ନଜିଥିଲେ ସାହୁକାର ଓ ସୋସାଇଟି-ମାନେ ।

ଆଦିବାସୀକୁ ଶୋଷଣରୁ ରକ୍ଷାକରିବାପାଇଁ ଯେଉଁ ସୋସାଇଟିଗୁଡ଼ିକ ଗଠାଯାଇଥିଲା ସେଗୁଡ଼ିକ ଦୁର୍ନୀତିର ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ଦୁର୍ଗ ହୋଇ ପଡ଼ିଥିଲା । ସ୍ଥାନ ସରକାର 'ଯୋଗୁଁ' ଯେଉଁ ମୁଣ୍ଡିମେସୁ ଆଦିବାସୀନେତା ରଜନିକେ ଅଙ୍ଗନକୁ ଛାଡ଼ିକି ପଡ଼ିଥିଲେ, ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଅନେକେ ସାହୁକାରମାନଙ୍କ ସହ ହାତ ମିଶାଇ ନିଜକୁ ଶ୍ରେଣୀଭୁକ୍ତ କରି ସାରିଥିଲେ ।

ଦୁର୍ଦ୍ଦମ ତେଜର ଅଧିକାରୀ ହିମାରିକା କଟକ, ଭୁବନେଶ୍ୱରରେ ଅନ୍ୟାୟର କବଳରକ୍ଷାସବୁ ସାମନା କରିଥିଲା, ଓ ତାର ଜଘଲ୍ଲା କେକୁ ରଜପ୍ରସରେ ତାଳ ଦେଇଥିଲା । ଗଣ୍ଡର ଶୁବରେ ସେସବୁ ସମସ୍ୟା ଚିନ୍ତା କରିଥିଲା ଓ ଏକ ପିତାନ୍ତରେ ମଧ୍ୟ ଉପନୀତ ହୋଇ ସାରିଥିଲା ।

ଆଦିବାସୀ ଆନ୍ଦୋଳନର ସୁଫଳାତ ପ୍ରଥମେ କାଶୀପୁରରେ ହୋଇଥିଲା । ତରମ ତାରିନ୍ଦ୍ର ଓ ଶୋଷଣର ନିତାହାଜଣ କାଶୀପୁରରେ ହିମାରିକା ପ୍ରଥମେ ତାର କାର୍ଯ୍ୟ ଆରମ୍ଭ କରି ଦେଇଥିଲା ।

ଫଣିଆ ଫଳପାଇଁ ଅପେକ୍ଷାକୃତ ଗାଁରେ ‘ହେଣ୍ଡ ସୂର୍ଯ୍ୟ ପ୍ରଦର୍ଶୀୟ ଚନ୍ଦ୍ରମା’ ନିତ୍ୟ ଅଭିବାହିତ କଲ୍ୟାଣେ ମୁଁ ସ୍ବପ୍ନରେ ସୁଦ୍ଧା ଭାବ ନଥିଲି । ସେ ଆଦିବାସୀ ସନ୍ତାନ ଚରୁଣ ହିମାରିକାପତ୍ର ମୋର ଭବ୍ୟତେଜସ୍ବ ଭବ୍ୟତେଜରେ ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଧ୍ୟତେଜରେ ବନ୍ଧା ହୋଇଯିବ । ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଅର୍ଥବ୍ୟାପାର ଗୁରୁତ୍ବମାନ ଗୁରୁତ୍ବକ୍ଷୟ ମୁଁ ମଧ୍ୟ ସ୍ବପ୍ନ ଦେଖୁଥିଲି ଏକ ଦୁଇର ବଙ୍ଗଳା ଓ ଅମାମ ଶମତାର । ଗାଁରେ ସମସ୍ତେ ଛାୟା ଧରିନେଇଥିଲେ ଏ ମୁଁ ନିଶ୍ଚୟ ଆଦି-ଏ-ଏସ୍ ପାଇବି ।

ବହୁଦିନରେ ହିମାରିକା ଯେତେବେଳେ ମୋର ଅନ୍ତର ଅନ୍ତରରେ ହୋଇ ଉଠିଲ ସେ ତାର ଆଦ୍ୟବସ୍ତୁ ଶାବନର ଅଧ୍ୟାୟ ଗୁଡିକ ମୋ ଆଗରେ ଖୋଲି ଦେଇଥିଲା ।

କୋରପୁଟ ଜିଲ୍ଲାର କାଶୀପୁର ଏକତା ଥିଲା ଲକ୍ଷ୍ମଣଙ୍କ ଦେଶ । ହଳାଣ୍ଡ ପ୍ରକାଶ ଦୁମନ୍ତେର କାଶୀପୁରର ପ୍ରାକୃତିକ ଦୃଶ୍ୟ ଥିଲା ଅନ୍ତର ଲୋକସମ୍ବନ୍ଧ । ଅର୍ଥବ୍ୟାପାର, ଚିତ୍ରପ୍ରୋତା କଳାକାର ଶିଳ୍ପୀ, ଶାଳି ଶ୍ରୀମାନ ଜଳବାୟୁ କାଶୀପୁରକୁ ପ୍ରାଣପାର୍ଯ୍ୟ ଓ ଉଦ୍ଭାସ ଉଜ୍ଜ୍ବଳ ସ୍ବଭାବ କରିଥିଲା । ଦୁଧ, ଦହି, ଛେନା, ବଣ୍ୟଜନ୍ତୁକ ମାଂସ ସବୁ କିଛି କାଶୀପୁର ବାସୀଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ସୁଲଭ ଥିଲା ।

କାଶୀପୁର ବର୍ଷାଦ ଏକ ଅଶ୍ରୁଣ୍ଡା ସ୍ବରୂପ ଥିଲା । କାଳିଦାସଙ୍କର ଏହି ‘ମେଘମାଣ୍ଡିଷ୍ଠି ଶାବୁ’ ବନ୍ଧ୍ୟାରେ ବର୍ଷା ଆସୁଥିଲା ଠିକ୍ ଅଷାଢ଼ର ପ୍ରଥମ ଦିବସରେ, ସବୁଜ ପାହାଡ଼ର ଶୀର୍ଷଦେଶରେ ପୁଞ୍ଜା ପୁଞ୍ଜା ମେଘ ଗ୍ରସ୍ତ ବୁଲୁଥିଲେ । ଆଉ ସପ୍ତାହ ପ୍ରୋତ୍ସାହର ବର୍ଷାକୁ ଛୁମ୍ବିତ୍ ନାଚ ଦେ ଦେଉଥିଲେ । ପ୍ରେମାଧୀର ପକ୍ଷ ଅବଶ୍ୟ ମେଘକୁ ଅନୁରୋଧ କରିଥିଲା, ‘ସତ୍ୟ : ଧୀରେତ୍ବକ୍ଷଣ ସୁରଭି କ୍ଷେମମାତୃତ୍ବ ମାଲ୍, କିନ୍ତୁ ପଶ୍ଚାତ୍ ପୁନଃ ଗୁଣ ଲଭନତି ଭୂୟ ଏକୋଃଶେଷେ’ କିନ୍ତୁ ମେଘ କାଶୀପୁରର ସେହି ମାଳତୀକୁ ଆଶ୍ରେଣୀ ଦେଇପାରେ । ଆଉ ସେଠାକାର ସତ୍ୟ ବର୍ଷିତ କ୍ଷେତ୍ରର ସୁରଭି ଲେଉଟା ଗଳକରିବାକୁ ଅନୁରୂପ ଥିଲା ।

କାଶୀପୁରର ଆଦିବାସୀଙ୍କୁ ବୃକ୍ଷ ଆକୃଷ୍ଟାସିଦ୍ଧି ଓ ସେଠାକାର ଦୂରଜନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଉନ୍ନତଶିଳ୍ପୀ ସଂଖ୍ୟାଧିକ ଥିଲା ।

ଧୀରେ ଧୀରେ କାଶୀପୁର ଆକାଶରେ ସଫଳାଶୀ ଝେର ପଡ଼ିଥିଲା । ଶବ୍ଦର ହୋଇଉଠିଲା । ଭାବର ଅନ୍ୟ ସବୁଠାରେ ଯେମିତି ଗାମର ଅର୍ଥନୀତିକୁ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ କରି ସହର ପ୍ରୀତି ହୋଇ ଉଠିଥିଲା' ସେହିଭଳି କାଶୀପୁରର ବନ୍ଦକୁ ନେଇ ରାସ୍ତାରେ ସହରର ମୁଣ୍ଡମେସ୍ ବ୍ୟବସାୟୀ ପରିବାର ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଶୀର୍ଷ ଶିଖରରେ ପହଞ୍ଚି ପାରିଥିଲେ ।

ଜଙ୍ଗଲ ବନ୍ଧନର ଶତଦୃଷ୍ଟିରେ ପଡ଼ି କାଶୀପୁରର ବିପୁଳ ଜଙ୍ଗଲ ସମ୍ପଦ ଅନିର୍ବାଚନ ହୋଇଯାଇଥିଲା । ଚିରପ୍ରାୟ ଝରଣାଗୁଡ଼ିକର କଳେବର ଅଧମ୍ବର ଭାବରେ ସଜ୍ଜିତ ହୋଇଯାଇଥିଲା ।

କାଶୀପୁର ଅଞ୍ଚଳରେ ସମତଳଭୂମିର ପରିମାଣ ଯଥେଷ୍ଟ ନୁହେଁ । କାଶୀପୁରର ଆଦିବାସୀ ମୁଖ୍ୟତଃ ଜଙ୍ଗଲର କୃପାଉପରେ ନିର୍ଭର କରି ଜୀବନଯାଚନା କରୁଥିଲେ ।

ସଭ୍ୟସମାଜର ବୁଦ୍ଧିଦା ମେଣ୍ଟାଇବାପାଇଁ ଜଙ୍ଗଲ ସମ୍ପଦର ଅବଗତ ଲୁଣ୍ଠନ ଓ ଭାଲୁକମିର ବେପାରୀମାନେ କର୍ଷଣ ଅତି ସମୃଦ୍ଧ ଉପର ମାଟିକୁ ଖନାବଳି କରୁ କରୁ ଚାଲିଲେ । ସାହୁକାର ଓ ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କ କାରସାଦ ପ୍ରଳରେ ସରଳ ଆଦିବାସୀର ସାର୍ବବର୍ଷର ପରିଶ୍ରମର ଫଳ, ଶାଗ, ମାଛ ମୁଲରେ ବହି ହୋଇ ଯାଉଥିଲା । ଏପରିକି ଆଦିବାସୀଙ୍କ ଉତ୍ପାଦନପାଇଁ ଗଡ଼ାହୋଇଥିବା ସମବାୟ ସମିତି ଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟ ଏହି ଶୋଷଣରେ ଅଂଶୀଦାର ହୋଇ ପଡ଼ିଲେ । ଫଳରେ କୋରାପୁଟ ଭଳି ଫୁଲୁଆ ଜିଲ୍ଲାରେ ମଧ୍ୟ କାଶୀପୁର ସବୁଠାରୁ ଶୋଷିତ ଅଞ୍ଚଳ ହେବାର ଅନ୍ୟତମ ଅର୍ଜନ କଲା ।

ହନିଆଯିବା ବିଏ ପରାମର୍ଶ ପରେ କୋରାପୁଟର ବନ୍ଧନ ଅଞ୍ଚଳରେ ଭ୍ରମଣ କରୁକରୁ କାଶୀପୁରରେ ପହଞ୍ଚିଯାଇଥିଲା । କାଶୀପୁରର ନରମ ଦାସକୁ ତାକୁ ଅପସ୍ତ କରିଦେଲା । କାଶୀପୁରରେ ସେ ଏଭଳି ଆଦିବାସୀ ରମଣୀଙ୍କୁ ଦେଖିଲା । ଯେଉଁମାନେ ଲଜ୍ଜା ନିବାରଣପାଇଁ ନିଜ ଦେହ ଛୁଣ୍ଡି ଅଙ୍ଗାଙ୍ଗ ଆବୃତ କରିଥିଲେ । ସେଠାରେ ସେ ଶୁଣିଲେ କିଛି ଦିଅପୁଅଙ୍କୁ ହେୟନର ଭୋକେ ଝୁଲେଇ ଘିରାଉ ପାଆନ୍ତି କରୁଥିଲେ ।

କାଶୀପୁର ଅଞ୍ଚଳର ଅଗମ୍ୟ ଗାଁ ଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟ ହନିଆଯିବାର ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ସଚ୍ଚିତ ହୋଇ ଉଠିଲେ । ଜଙ୍ଗଲର କାଠକଟା ବଳ କରିବାପାଇଁ ଏବଂ

ଆଦିବାସୀ, ହରିଜନ ଉଦ୍‌ଘାତକ ଅଲଗା, କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ପ୍ରଭୃତି ଦ୍ରବ୍ୟର ଉପଯୁକ୍ତ ମୂଲ୍ୟପାଇବାପାଇଁ ହିମାୟତ ଏକ ଆନ୍ଦୋଳନର ଚପଟା ଚିଆରିକଲ ।

ବୁଝି ବୁଝି ଜାଣିପୁରର କନଭୁମି ଏକ ନୂତନ ଚାଷରେ ପରିଣତ ହୋଇଉଠିଲା । ସାହୁକାର, ଶୋଲସ୍, ଆଦିବାସୀ ମନ୍ଥା; ସମସ୍ତେ ଏକ ନୂତନ ତାରକାଟିର ଔଜ୍ଞାଲୁକୁ ସହ୍ୟ କରିପାରି ନଥିଲେ । ହଜାର ହଜାର ଆଦିବାସୀଙ୍କୁ ନେଇ ଜାଣିପୁରରେ ଶୋରାଗାଥା କରୁଥିବାବେଳେ ହିମାୟତକୁ ଫୋଲସ୍ ଗିରଫ କଲେ । ହିମାୟତ ବରୁଦରେ ଅଭିଯୋଗଥିଲା ସେ ଅସନ୍ନସ୍ଥ ଆଦିବାସୀଙ୍କୁ ନେଇ ଏକ ସଶସ୍ତ୍ର ବସ୍ତ୍ରବର ସୁସମାଜ କରୁଛି ।

ହାତ ମୋର ଅବଶ ହୋଇଆସୁଛି । ମନେ ହେଉଛି ଜୀବନ ଯାହା ପଥର ଅନ୍ତରାଳରୁ ଆଉ ବେଶୀ ଦୂରରେ ନାହିଁ । ରବିଟ ଫୁଲ୍‌ସ୍‌କ ଗ୍ରନ୍ଥାରେ ମୋତେ କହିବାକୁ ଇଚ୍ଛା ହେଉଛି ।

The woods are lovely, dark and deep,
But I have promised to keep,
And miles to go before I sleep.

ନଈର ସ୍ତର, ଚଢ଼ି ଗଭୀର ଅନ୍ଧାର
କିନ୍ତୁ ନିବାସ ରହିବ ମୋର ବହୁତ କାର୍ଯ୍ୟର ।
ଶୋଇବା ପୂର୍ବରୁ ମତେ
ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଧମିବାକୁ ହେବ ପଥ ବହୁ ଦୂର ।

ହେ ଶ୍ୟାମସମାନ ମୃତ୍ୟୁ । ତମେ ଅପେକ୍ଷା କର । ମୋର ଲେଖା ମୁଁ ପୂର୍ଣ୍ଣ କରିପାରେ । ତାପରେ ତମେ ଆସିବ ମୋତେ ତରମ ଚିନ୍ତାନ୍ତର ମାତ୍ରକ ପ୍ରଲୋଭନ ଦେଖାଇ । ରାଗଦ୍ରୁକ ଭଳି ମୁଁ ‘ମରିବେ ବୁଲିବା ଆମି ଏ ସୁନ୍ଦର ଭୂବଳେ’ କହିବାକୁ ଚାହେଁନା । ମୋ ପକ୍ଷରେ ଏ ଭୂବଳ ବର୍ତ୍ତମାନ ସୁନ୍ଦର ନୁହେଁ କି ଆକର୍ଷଣୀୟ ନୁହେଁ ।

ଗୋଟିଏ କ୍ଷୁଦ୍ର ନଦୀ, ଏବଂ ତାପରେ ଚରନ୍ତନ ଜାଗରଣ । ଆ : , ମୁଁ ଯଦି ଉନ୍ନତଭଳି ଏ ସଂପର୍କରେ ନିଶ୍ଚିନ୍ତ ହୋଇ ପାରନ୍ତି । ମୃତ୍ୟୁ ସେ

ପାରିବେ କ'ଣ ଅନ୍ୟ ଏକ ଜଗତ ରହିବ ? ସେ ଜଗତରେ କ'ଣ ଜଣେ ଜନନ ମୃତ ବନ୍ଧୁମାନଙ୍କୁ ଭେଟିପାରେ ? ମୁଁ ଯଦି ହିମାଳୟକୁ ଭେଟିପାରନ୍ତି ? ପରଲୋକ, 'ହିମାଳୟ' ଏ ଗୌରୀ, ଏ ପ୍ରଚଣ୍ଡ କର୍ମଣକୁ ତମେ ପାଇଲ

କେମିତି ଯମୁକ ହେଲ ଏକଥା ? କୋରସପୁଅର ଆଦିବାସୀ ସନ୍ତାନ କେମିତି ହୋଇପାରିଲ ସ୍ବାଧୀନୋତ୍ତର ଭାରତର ଶ୍ରେଷ୍ଠ ସନ୍ତାନ ?

ଚାନ୍ଦି: ତମ ମରଯାଇ ଠିକ୍ କରିବ । ତମ ଶିଷ୍ୟମାନଙ୍କୁ ତମ ନାମ ଉଦ୍ଧାରଣ ନକଲେ ଶାନ୍ତି ମିଳୁନା । କିନ୍ତୁ ତମ ଆଦର୍ଶକୁ ସେମାନେ ଦଶପୁଟ ଲମ୍ବା ବାଉଁଶରେ ମଧ୍ୟ ପୂର୍ଣ୍ଣ କରିବାକୁ କୁଣ୍ଠିତ ।

ମଣିଷ ନିଜର ସ୍ବାର୍ଥକୁ ରକ୍ଷାକରିବାପାଇଁ ଚମତ୍କାର ଉପାୟଟିଏ ଉଦ୍ଭବ କରେ । ଦିଅ, ଦିଅ, ମଣିଷକୁ ଦେବତା କରିଦିଅ, ତାହେଲେ ଆଜି ତାଙ୍କ ଉପଦେଶ ମାନିବାର ଝାମେଲ ରହିବନି ।

ସେଣ୍ଟଜୋନ୍ ନାଟକ ବର୍ଣ୍ଣାତ୍ମକର ଏକ ପ୍ରସିଦ୍ଧ ନାଟକ । ସେ ନାଟକଟିଏ ଶେଷଦୃଶ୍ୟରେ ଠିକ୍ ଏଇ ପ୍ରଶ୍ନର ଅବତାରଣା କରିଛନ୍ତି ବର୍ଣ୍ଣାତ୍ମକ ।

ତଳା ଓ ସାଂସ୍କୃତିକ ଜନ୍ମଦାତ୍ରୀ ଫ୍ରାନ୍ସ ସବୁକିଛି ହରାଇଛି । ତାର ଆତ୍ମସମ୍ମାନ ଇଂଲଣ୍ଡ ବୁଲେଲେ ବୁଡ଼ିଯାଇଛି । ଇଂଲଣ୍ଡର ଦୁର୍ଭିକ୍ଷ ସେନାପତି ଟାଲ୍‌ବର୍ଟ ଗୋଟିଏ ପରେ ଗୋଟିଏ ସହରରେ ଯୁଦ୍ଧଅନ୍ତ ଜାକି ପୋତିଛନ୍ତି ।

ପ୍ରତନଶୀଳ ସମ୍ପ୍ରାନ୍ତ ସମାଜର ମୁଖା ଖୋଲିଯାଇଛି । ବିଳାସପ୍ରେମିକ ନାଇଟ୍‌ଗୋଷ୍ଠି ଫ୍ରାନ୍ସକୁ ପ୍ରତନରମୁଖରୁ ଉତ୍ତାପିତ ପାରିନାହାନ୍ତି । ସେମାନେ ଅସମର୍ଥ କରି ହେଉଛନ୍ତି ସେଇଦୁର୍ଭିକ୍ଷ ପାଇଁ, ଯେଉଁ ଦିନ ସମଗ୍ର ଫ୍ରାନ୍ସ ଇଂଲଣ୍ଡର ଛତା ଛାଡ଼ି ତଳକୁ ବୁଲିଯିବ । ଆଗେଇ ଆସିବ କୃଷକ ବାଳିକା ଜୋନ୍ । ଇଣ୍ଡିଆନ୍ ପ୍ରେରିତ ଦୁର୍ଭିକ୍ଷର ଓ ଉଚ୍ଛ୍ୱଳିତା ନେଇ ସମଗ୍ର ଫ୍ରାନ୍ସକୁ ଜାଗ୍ରତ କରିବ ସେ ।

ଜନ୍ମନେଇଛି ଏକ ନୂତନ ଶକ୍ତି 'ଜାଗ୍ରତବାଦ' । ଏଇ ପ୍ରଚଣ୍ଡ ନାଭିଦୈବ୍ୟ ଆସନରେ ହତଚକିତ ହୋଇଉଠିବି ବ୍ରିଟିଶ ବାହନ । ଫ୍ରାନ୍ସର ଯୁବରାଜ—ଡ଼ିପ୍ରିନକ୍ ହାତରେ ଶକଦଣ୍ଡ ଧରି ଦେଇଛି ଜୋନ୍ ।

ପାଲେଷ୍ଟାଇନ୍‌ର ମରୁ ଅଞ୍ଚଳର ଏକତା ଜଳି ଉଠିଥିବା ଆଲେକଟିକୁ ସେହିଭଳି ମାତ୍ର ଭବିଷ୍ୟି ମୁହାଁ ଭନମୟରେ ଅନ୍ଧାର ହାତରେ ଅର୍ପଣ କଥିଲେ । ଅପରାଧ ଜ୍ଞାତା, ଠିକ୍ ସଫଳତା ପ୍ରାନ୍ତର ସାଣ୍ଟରୀ ମାତ୍ର କେତେ ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣମୁଦ୍ରା ଭନମୟରେ ଅର୍ପିତ ହୋଇପ ଥିଲେ ତୁଟିବ୍ ସୈନ୍ୟଙ୍କ ହାତରେ ।

ତାପରେ ଆରମ୍ଭ ହେଲା ଏକ ପ୍ରହସନ । ଧର୍ମନାମରେ, ନ୍ୟାୟ ନାମରେ ସୈନ୍ୟର ପକ୍ଷ ସମର୍ଥନ । ଶତାବ୍ଦୀର ସଂଶ୍ଳେଷ ନିଷ୍ପତ୍ତିର ଅସ୍ୱାସ୍ତିକୁ ଡାହାଣୀ ଆଖ୍ୟାଦେଇ ପୋରାଡ଼ ବସାଗଲା ଅଗ୍ନିସ୍ମୃତ-ଉପରେ ।

ଗୋଟିଏ ମୁହୂର୍ତ୍ତ ପାଇଁ ସନ୍ଦେହର ସାମାନ୍ୟ ପୂର୍ଣ୍ଣ ଲଗିଥିଲା ଏହି ଅଧ୍ୟାଧାରଣ କାଳକାଟିର ମନରେ । ପୀଡ଼ିତ ଏକ ମହାନ୍ ଅସ୍ତ୍ରା ପରୁରଥିଲା, ‘ଭଗବାନ ! ମୋତେ କୁହ ପ୍ରଭୁ ଶୁଣିଗଲା କାହିଁକି ?’ ତା ପରେ ପରେ ବଣ୍ଟାସର ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣାୟ ଫାନ୍ତିରେ ଉଜଳି ଉଠିଥିଲା ମରଣମୁଖୀ ସାକ୍ଷୀର ପକ୍ଷେ ମୁଖ ।

ତୁଟିଣ ଅଧିକାରର ଶେଷ ଦଣ୍ଡିବାଜି ଉଠିଥିଲା ସେହି ଅମଳନ ଅସ୍ତ୍ରାର ସ୍ୱପ୍ନାଣ ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ । ପ୍ରାନ୍ତର ଆକାଶ ପାଇଥିଲା ଏକ ନୂତନ ରଙ୍ଗ । ଏକ ଅନେକ୍ଷ ଶକ୍ତି ଲମ୍ଫଦେଇ ଉଠିଥିଲା ସାମନ୍ତବାଦର ଚକର ପଟାଲ ।

ନିର୍ମୈଦ ଆକାଶଆଡ଼େ ଚାହିଁ ପ୍ରାନ୍ତର ସାଧାରଣ ଲୋକ ସ୍ମରଣ କରିଥିଲା ପ୍ରାନ୍ତ ଜାତୀୟତାବାଦର ଜନ୍ମଦାତ୍ରୀ କୃଷକ ବାଳିକା ଜୋନ୍‌କୁ । ସେତେବେଳେ ପରଜିତ, କ୍ଳାନ୍ତ ଲଂଫରକ ସୈନିକମାନଙ୍କର ଭେଳା ଛୁଟିଥିଲା ଇଂଲଣ୍ଡ ତ୍ୟାନେଲ ଉପରେ ।

କ୍ୟାଥଲିକ୍ ସମାଜ ତାର ସଂଶ୍ଳେଷ ସମ୍ମାନରେ ଭୂଷିତ କଲା ଏକତା ଡାହାଣୀ ଆଖ୍ୟା ପାଇ ଅଗ୍ନିକୁଣ୍ଡରେ ପ୍ରାଣ ବସନନ କରିଥିବା କୃଷକ ବାଳିକାକୁ । ଜୋନ୍‌ହୋଇଗଲା ସେଣ୍ଟଜୋନ୍ । ପ୍ରାନ୍ତର ବରଫ ନଗରରେ ଚରଣମାନ କଲା ମୁକ୍ତିଦାତ୍ରୀ ଜୋନର ସୁନ୍ଦର ବ୍ରୋଞ୍ଜ ପ୍ରତିମୁର୍ତ୍ତି ଗୁଡ଼ିକ ।

କଥାତ ଏଇଠି ଶେଷ ହୋଇ ଯାଇଛି । ଶବ୍ଦନ ଯାହାକୁ ସାମାନ୍ୟତମ ସୁଖ ଦେଇ ପାରିନି, ମୃତ୍ୟୁ ତାକୁ ମହାନ୍ କରି ଦେଇଛି । କନ୍ଥୁ ନାଟ୍ୟକାରଙ୍କ ଜିଜ୍ଞାସୁମନ ଏତିକିରେ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହୋଇପାରିନି ।

ପ୍ରାନ୍ତର ଏକ ମମତାଫୁଲୀ ରାଣୀ ! ଶ୍ଵେତ ନିଦ୍ରାଚନ୍ଦ୍ର ସମସ୍ତ
ନରନାରୀ । ମୃଦୁ ଆଲୋକରେ ଉଦୟାସିତ ହୋଇ ଉଠିବ ରାଜାଙ୍କର କ୍ଷୟ ।
ଧୀରେ ଧୀରେ ବହୁ ଗୁପ୍ତା ଶତ୍ରୁର ସମାଧାନ ଦର୍ଶିବ ସେଇ କୋଠଗଡ଼ିରେ ।
ଆସିବନ୍ତୁ ପ୍ରାନ୍ତର ସେନାପତି, ପ୍ରଧାନ ଧର୍ମପାଳକ ଓ ଅନ୍ୟ ଜଣେ
ଦୁଇଜଣ ବଣିଷ୍ଠ ବ୍ୟକ୍ତି । ସେମାନଙ୍କର ନିଦ୍ରା ଦେହଗୁଡ଼ିକ ଚଣ୍ଡାଳର
ଦୁର୍ଗନ୍ଧପ୍ରଦାନକର ଶଯ୍ୟାରେ ନିଜଃକ୍ରମେ କଷ୍ଟର । କେବଳ କେତେଗୁଡ଼ିଏ
ସାମୟିକ-ବିଦେଶୀ ଆତ୍ମା ମିଳିତ ହୋଇବନ୍ତୁ ରାଜାଙ୍କର ସୁନ୍ଦର କକ୍ଷରେ ।

ହଠାତ୍ କୋଠଗଡ଼ିକୁ ପଶି ଆସିବ ସେଣ୍ଟଜୋନ୍‌ଙ୍କର ପବିତ୍ର ଆତ୍ମା ।
ସମସ୍ତେ ମୁକ୍ତ ନକ କରିବନ୍ତୁ ସେଇ ଆତ୍ମାଟିର ପଦତଳେ ।

କୃତଜ୍ଞତାର ଅଶ୍ରୁ ଝରି ଫଡ଼ିବ ସମସ୍ତଙ୍କର ଗଣ୍ଡିଦେଶ ଦେଇ ।
ସେମାନେ ଯାହା ପାଇବନ୍ତୁ—ରାଜାର ରାଜତ୍ଵ, ସେନାପତିର ସେନାପତିତ୍ଵ
ଚର୍ଚ୍ଚର ନିରଞ୍ଜନ ଅଧିକାର—ସମସ୍ତ ସେ ସେଣ୍ଟ ଜୋନ୍‌ଙ୍କର ଦାନ ।

ସେଣ୍ଟ ଜୋନ୍ ଅଭିଭୂତ । ‘ତମେ ମୋତେ ଏତେ ଭଲ ପାଉଛ !
ତା’ହେଲେ ମୁଁ ମୋର ଅତିମାନ୍ୟତା ଶକ୍ତି ବ୍ୟବହାର କରି ଫେରି ଆସୁଛି
ଧୂଳିମାଟିର ଧରଣୀକୁ’ ।

‘ନା’ ‘ନା’ ‘ନା’ ।

ନାସ୍ତିଧୂନର ଚୋରସ୍ ସେଣ୍ଟଜୋନ୍‌ଙ୍କୁ ବସ୍ତ୍ରିତ କରୁଛି ।

‘ତମେ ଆସିବ ଜୋନ, ତମେ ନଥାଇ ଆମେ ବେଶ ସୁଖରେ ଅଛୁ ।
ଆମେ ତମକୁ ପୂଜା କରୁଛୁ । ତମର ଯଶଗାନ କରୁଛୁ । ତମର ପ୍ରତିମୁଖି
ସ୍ଥାପନ କରୁଛୁ । କିନ୍ତୁ ତମେ ସର୍ବୋତ୍ତମରେ ଆବିର୍ଭାବ ହେଲେ ଆମ ସୁଖ
ଜୀବନରେ ଝଡ଼ି ସୃଷ୍ଟିହେବ । ଆମେ ତମର ଜୀବନ୍ତ ଦେହକୁ ସ୍ଵାଗତ କରି
ପାରିବୁନି ।’

ଅତିଶୀଘ୍ର ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଧିତ ହୋଇଯାଇଥିଲେ ସମସ୍ତ ବିଦେଶୀ ଆତ୍ମା । ସେମାନେ
ଫେରି ଯାଇଥିଲେ ବଢ଼ିଲା ବଳାସୀ କକ୍ଷରେ ସୁସ୍ଥ ସେମାନଙ୍କର ଦେହଗୁଡ଼ିକୁ ।

ବିଷାଦର ଏକ ସକରୁଣ ହସ ମଳିନ କରିଥିଲା, ପବିତ୍ର ଆତ୍ମାର ଅସ୍ପଷ୍ଟ
ଅଧରକୁ । ଏକ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ଵଶ୍ଵାସ ସହ ସେଣ୍ଟ ଜୋନ କହି ଉଠିଥିଲେ, ‘କେବେ ?

କେତେ, ଭଗବାନ, ପ୍ରସ୍ତୁତ ହବ ଏ ଦୁଃଖୀ ତମର ମଶାଲଧାସୀ ଦୁଃଖମାନଙ୍କୁ ସ୍ୱାଗତ କରିବାକୁ ?’

ଏ ଟ୍ରାଜେଡିର କଣ ଶେଷ ନାହିଁ ? ଏକଦା ଆଲେକର, ବାଣ୍ଟି କହନକର ଆସନ୍ତି ଯେଉଁମାନେ, ସେଇମାନଙ୍କର ଅନୁଗାମୀ ମାନେହିଁ ସ୍ୱାଗତ କରନ୍ତି ଚରନ୍ତବ୍ୟାପୀ ଅନ୍ଧକାରେ । ଦୃଶ୍ୟର ସବୁଠାରୁ ଶମାଶୀଳ ଉଦାର ମଣିଷଟିର ନାଁ ଉଦାରଣ କର ଯେଉଁମାନେ ନିଜକୁ କୃତାର୍ଥ ମନ୍ତ୍ରେ, ସେଇମାନେହିଁ ଦୁଇଦୁଇଟି ରକ୍ତକ୍ଷୟୀ ଯୁଦ୍ଧରେ ମାନବ ସତ୍ତାକୁ ଶତକ୍ଷତ କରିଛନ୍ତି । ଏପିଆ ଓ ଆପ୍ରିକା ଭୂଖଣ୍ଡରେ ପ୍ରଥମ ଯିଶୁଙ୍କ ନାମ ଉଦାରଣ ଧର୍ମେ ସଙ୍ଗେ ଦୃଶ୍ୟ ସମ୍ରାଜ୍ୟବାଦର ପତନ ପାଇଁ ଗ୍ରେନାଭଟ ପଥର ଖଣ୍ଡ ଖଣ୍ଡ ବୋହି ଆଣିଛନ୍ତି ଖ୍ରୀଷ୍ଟିୟାନ ପାତ୍ରୀ ଓ ବିଶ୍ୱମାନେ ।

ବିଜ୍ଞାନର ଦୈବପାତ୍ରରେ ପ୍ରକଳ ବାଧା ସୃଷ୍ଟି କରିଛନ୍ତି ପ୍ରତାପଶାଳୀ ଖ୍ରୀଷ୍ଟିୟ ମହନ୍ତମାନେ । ଯୁଗେକାଳରେ ଶତାବ୍ଦୀ ଶତାବ୍ଦୀଧରି ଅନ୍ଧାରଯୁଗର ପ୍ର ଭିନ୍ନ କରାଯାଇଛି ତଳେ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱକୁ ଉଠିବାମାନେ ।

ତଂଶ ଶତାବ୍ଦିର ସର୍ବଶ୍ରେଷ୍ଠ ମାନବବାଦୀଙ୍କର ଶରୀର ରକ୍ତଧାତୁରେ ପାଉଁଶ ହେବାପୂର୍ବରୁ ଶ୍ୱାସଶ୍ୱାସ ରକ୍ତନଳରେ ଗାନ୍ଧୀତେଲମାନଙ୍କର ଅତ୍ୟାଚାର ଆରମ୍ଭ ହୋଇ ସାରିଥିଲା । କ୍ରମେ ସ୍ୱାଧୀନତାର ଚେତନା ଦଶନ୍ଧି ମଧ୍ୟରେ ଗାନ୍ଧୀ ଆଦର୍ଶର ଘାପଶିଖା ଗୁଡ଼ିକୁ ଗୋଟି ଗୋଟି କରି ଲଗାଇ ଦିଆଯାଇଥିଲା ।

ଖୋସାଭିଚର ପ୍ରକାଶଟି ଧୀରେ ଧୀରେ ବାହାର ଆସୁଥିଲା । କାଶୀପୁରର ବଣ୍ୟ ସବୁଜମାର କୋଳରେ ଏକ ମହାନ ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ୱର ପ୍ରାଣ-ହତ୍ୟା ଆରମ୍ଭ ହୋଇଯାଇଥିଲା ।

ହିନ୍ଦୀଶିଖାର ନାମ ପ୍ରଥମେ ଲବରକାଗଜରେ ପଡ଼ି ମୁଁ ସ୍ତମ୍ଭିତ ହୋଇଗଲା । ଜେଲର ପ୍ରଥମ ଦଂଶନ ମୋ ସାଥକୁ ଯେ ଚିତଳିତ କରିପାରିବନି, ଏ ସପର୍କରେ ମୁଁ ନିଃସନ୍ଦେହ ଥିଲି ।

ଏକ ଦରିଦ୍ର ପରିବାରର କୁଣ୍ଡାସ୍ତ୍ରୀ ସ୍ତ୍ରୀ ଓ ଗ୍ରାମବାସୀମାନଙ୍କର ପ୍ରଶଂସାପିତ୍ର ଶ୍ରଦ୍ଧାରେ ମୋର ହୃଦିଟି ସ୍ତମ୍ଭିତ ହେବାର ଅତିବାହିତ ହୋଇଗଲା ।

ତାପରେ ଆସିଲା ସେହି ବଡ଼ ଆକଂଷିତ ଦିନ । ଟେଲିଗ୍ରାମ ମାଧ୍ୟମରେ ମୋତେ ଶୁଭ ମନ୍ଦାତ ଦେଇଥିଲା ଜଣେ ବନ୍ଧୁ । ଇଂରାଜୀ ଅନ୍ତର୍ଗତେ ମୁଁ ବରୁଣବ୍ୟାଳୟରେ ପ୍ରଥମ ହୋଇଥିଲି ।

M. A. ଶ୍ରେଣୀରେ ନାମ ଲେଖାଗଲାବେଳେ ମୋ ଉପରେ ପ୍ରଶଂସା ଅତୀତ ହୋଇ ଯାଇଥିଲା । ରେଭେନ୍ସାର ସେହି ଆଶାସୃଷ୍ଟିତ ଦିନଗୁଡ଼ିକରେ ବ ମୁଁ ଜଣକର ଅଗ୍ରତ ଅନୁଭବ କରୁଥିଲି । ହିମାରିକା ଆଉ କଲେଜକୁ ଫେରି ନଥିଲି ।

ଦିନେ ବେର କାଗଜରୁ ଜାଣିବାକୁ ପାଇଲି ମୟୂଭେଞ୍ଜି ଜିଲ୍ଲାରେ ଏକ ଆଦିବାସୀ ସଂସ୍ଥିତଲମ୍ବରେ ମୃଣ୍ୟ ଅତିଥିଗ୍ରହଣେ ଯୋଗ ଦେଇ ହିମାରିକା ଏକ ଆନ୍ଦୋଳନର ଡାକରା ଦେଇଛି ।

କୋରପୁଟରେ ହିମାରିକା ଆନ୍ଦୋଳନ କରୁଛି ବୋଲି ମୋର ଧାରଣା ଥିଲା । କିନ୍ତୁ ଧୀରେ ଧୀରେ ଏଇ ସ୍ଥିତିଧୀ ସୁବଳିତ ସେ ଓଡ଼ିଶାର ସବୁ ଜିଲ୍ଲାରେ ଆଦିବାସୀ, ହରିଜନ ଓ ଦରିଦ୍ର ଶ୍ରେଣୀ ମଧ୍ୟରେ ଚେତନା ସୃଷ୍ଟି କରିବାରେ ଯତ୍ନବାନ ରହିଛି, ତାହା ମୋର ଅଜ୍ଞାତ ଥିଲା ।

ହିମାରିକାର ଅମାବୁଷୀ ସାହସ, ନିର୍ମଳ ସାଧୁତା, ପ୍ରବଣ ନିଷ୍ଠା ଓ ଅମୁଦଗ୍ଧାସ ପ୍ରକରେ ସେ ଯେଉଁ ଆନ୍ଦୋଳନ ଗୁଡ଼ିକରେ ଯୋଗଦେଲା; ସେ ସବୁଥିରେ ସେ ସାଧାରଣ କର୍ମୀଙ୍କର ଅସାଧାରଣ ସ୍ନେହ ଓ ବିଶ୍ୱାସର ପାନ ହୋଇଉଠିଲା ।

କାମୁକ, ଲେଖା ଆଦିବାସୀ ଓ ଅଣ-ଆଦିବାସୀ ଗବନୈତକ ନେତାମାନଙ୍କ ମୁକାବଲ କରି ତାକୁ କାବେୟାର ଜେଲ ଯିବାକୁ ପଡ଼ିଥିଲା । ତାକୁ ମାରଦେବାକୁ ଶୋଳସ ବେଳେବେଳେ ଚେଷ୍ଟା କରୁଥିଲା । କିନ୍ତୁ ଅଭୁତ ଶ୍ରବଣେ ସମସ୍ତ ଶତଯନ୍ତ୍ରର କୁହେଳି ଛୁଲୁକରି ହିମାରିକା ସୂର୍ଯ୍ୟ ଗର୍ଭରେ ଚେକିୟାନ୍ ହୋଇଉଠିଲା ।

ପ୍ରଥମ ଶ୍ରେଣୀରେ ପ୍ରଥମ ସ୍ଥାନ ଅଧିକାର କରି ଏମ୍. ଏ. ପାସ କଲପରେ ମୁଁ ଯେତେବେଳେ ଏଇ ଲଳ ବୃକ୍ଷର ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖୁଥିଲି, ହଠାତ୍ ହିମାରିକାର ଏକ ଚିଠି ମୋ ପାଖରେ ପହଞ୍ଚିଲା । ଗଣ୍ଡର ସ୍ନେହ ସହ ହିମାରିକା ମୋତେ ଅନୁରୋଧ କରାଇଥିଲା ମୁଁ ଯେମିତି ଅଗଷ୍ଟ ସତର

ତାରିଖରେ ତାକୁ ଭୁବନେଶ୍ୱରରେ ତରୁଣ ଏମ୍. ଏଲ୍. ଏ. ସଭେଳ ଗମାଙ୍ଗଳ କ୍ରୀଡ଼ାରେ ସାକ୍ଷାତ କରେ । ହିମାରିକାର ଏ ଚିଠି ପାଇ ମୁଁ ବସ୍ତିତ ହୋଇ ଯାଇଥିଲି ।

ଏକ କୌତୁହଳ ଚକିତ ମନ ଦେଇ ମୁଁ ହିମାରିକାକୁ ଭୁବନେଶ୍ୱରରେ ଭେଟିଥିଲି । ହିମାରିକାର ପ୍ରଥମ ଦର୍ଶନହିଁ ମୋତେ ତମକାଲ ଦେଇଥିଲା । ରେଭେନ୍ସା ସମୟର ଗମ୍ଭୀର ତରୁଣଟି ଏକ ପ୍ରାଣୋଚ୍ଛଳ ଯୁବକରେ ପରିଣତ ହୋଇ ସାରିଥିଲା । ଶାଳତରୁଉଳି ରୁଜ୍ ଏବଂ ପ୍ରଗ୍ରବନ୍ତ ଯୁବକଟି ଗତ ଦୁଇବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ଅପ୍ରତ୍ୟେକ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ୱର ଅଧିକାରୀ ହୋଇ ପଡ଼ିଥିଲା । ଦେଶର ବିଭିନ୍ନ ସମସ୍ୟା ସଫଳରେ ସେ ତମକାର ଆଲୋଚନା କରିପାରୁଥିଲା ।

ବଡ଼ ତରୁଣ ଏମ୍. ଏଲ୍. ଏ. ଛାତ୍ର ନେତା ଓ ଯୁବ ନେତା ହିମାରିକା ସହ ଆଲୋଚନା କରିବାକୁ ଆସୁଥିଲେ ।

ବିଶେଷତଃ ଆଦିବାସୀ, ହରିଜନ ସମ୍ରଦାୟର ଯୁବକମାନେ ତାକୁ ଦେବତାଭଳି ଭକ୍ତି କରୁଥିଲେ ।

ଆଇ. ଏ. ଏସ୍.ର ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖୁଥିବା ସାବେଳେ ଶର୍ମା ଆଗରେ ସେଦିନ ଏକ ନୂଆ ଦିଗନ୍ତ ଖୋଲିଯାଇଥିଲା । ହିମାରିକାସହ ଗୋଟିଏ ଦିନପାଇଁ ସାକ୍ଷାତ କରିବାକୁ ଯାଇ ମୁଁ ଆଉ ବରକୁ ଫେରିପାରିଲିନି । ତା ସହିତ ବିଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନକୁ ଯାଇ ବିଭିନ୍ନ ସମସ୍ୟାର ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ସଫଳରେ ଆସିବା ନିମନ୍ତ୍ରଣକୁ ମୁଁ ପ୍ରତ୍ୟାଖାନ କରି ପାରିଲିନି ।

ସେହି ଗୋଟିଏ ମାସରେ ବଡ଼ ଅପ୍ରିସର ହେବା ଆଶା, ବଡ଼ ବଙ୍ଗଳାରେ ବାସ କରିବାର ମୋର ସ୍ୱପ୍ନର ମହଲ, ଧୂଳିସାତ୍ ହୋଇ ଯାଇଥିଲା । ଚରମ ଦାରିଦ୍ର୍ୟ, ଦୁଃଖ ମଧ୍ୟରେ କର୍ମକୁ ଆଦର ନେଇଥିବା, ମୋ ଭାଇ ଭଉଣୀଙ୍କୁ ମୁଁ ଦେଖିଲି । ନିବିଡ଼ ଅରଣ୍ୟାମ୍ଳ, ଯେଉଁଠି ସୂର୍ଯ୍ୟ-ଲୋକକୁ ମଧ୍ୟ ଗସ୍ତା ଖୋଜିବାକୁ ପଡ଼େ; ମେଘର ଦେଶ, ଯେଉଁଠି ଖବର ମଧ୍ୟ ବର୍ଷା ହୋଇଗଲେ ତମ୍ବୁଳ ଆବଶ୍ୟକ ପଡ଼େ; ମୋତେ ବସ୍ତିତ ଓ ଅଭିଭୂତ କଲେ । ସବୁଠି ମଣିଷର ବେସୁସ୍ତ ଛନ୍ଦ ମୋତେ ଶିପ୍ର ଓ ଉଦାସ କଲ । ପ୍ରତାରଣା ଓ କୁଟିଳତାର ବିଷଧରମାନେ କଲିଲି ଯୁଦ୍ଧର ଓ ନରମ

ଖୋଳ ମଧ୍ୟରେ ଆମ୍ବଗୋପନ କରନ୍ତି, ସେ ସ୍ତମ୍ଭରେ ମୋର ଚିତ୍ତିଟା ଧାରଣା ଥିଲା । କିନ୍ତୁ ଦାଗଦ୍ୟୁର ଭାବରେ ଅବନତ ହୋଇପଡ଼ିଥିବା ମଣିଷର ମନ ମଧ୍ୟ ଯେ ଏତେ ସୁନ୍ଦର ହୋଇପାରେ, ଏତେ ଅମାତ୍ୟ ସ୍ନେହର ଜନସୂତ୍ରୀ ହୋଇପାରେ, ଏହା ମୋର କଳ୍ପନାର ବାହାରେ ଥିଲା । ମାନବ ଆତ୍ମାର ବିଷାଦ ସ୍ୱର୍ଗୀକ ମୋର ମନଗହରରେ ଏକ ନୂତନ ଗୁଞ୍ଜନ ସୃଷ୍ଟି କଲା । ହିମାଳୟର ନୂତନ ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ୱ ମୋତେ ବିହ୍ୱଳ କରିଦେଲା ।

ଏକମାସ ପରେ ମୁଁ ଯେତେବେଳେ ଗାଁକୁ ଫେରି ଜଣାଇଦେଲି ଯେ ହିମାଳୟ ଓ ମୁଁ ଏକ ନୂଆ ପତ୍ନିକାର ଜନ୍ମନାଟକ ଢାଳି କହୁଛୁ, ପରିବାରର ସମସ୍ତେ ବ୍ୟସ୍ତ ହୋଇପଡ଼ିଲେ । ପୁଅ ମାଧ୍ୟମରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ମୋଡ଼ ଚରିତାର୍ଥ କରିବାକୁ ବ୍ୟାକୁଳଥିବା ମୋର ପିତା ପ୍ରଥମେ ସରଳ ପ୍ରତିବାଦ କରି ଉଠିଲେ । ଧୀରେ ଧୀରେ କର ବାନ୍ଧବ ଓ ପ୍ରତିବେଶୀ ମହଲରେ ଜଣେ ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ପ୍ରତିଷ୍ଠାପାତ୍ର ଛାତ୍ରର କାରଣ ବୁଝିଥିବା ପାଗଳାମୀ ଏକ ସ୍ୱାଦ୍ୟ ଆଲୋଚ୍ୟ ବସ୍ତୁ ହୋଇ ଉଠିଲା । ନିରନ୍ତର ଦାଗଦ୍ୟୁର ଆଲିଙ୍ଗନରେ ଜର୍ଜର ବୋଉର ଆଖିରେ ଶ୍ରୀବିଶର କଳାମେଘ ଘନଭୂତ ହୋଇ ଉଠିଲା ।

ଗାଁର ବାତାବରଣ ଯେମେ ଯେମେ ମୋର ଅସହ୍ୟ ହୋଇଉଠିଲା, ନୂତନ ଜୀବନର ସ୍ୱାଦ ଚୁଖିବାପାଇଁ ମୋ ମନ ବ୍ୟାକୁଳ ହୋଇଉଠିଲା । ଜୀବନରେ ଏଭଳି ଏକ ମୁହୂର୍ତ୍ତ ଆସେ ଯେତେବେଳେ ନିଜା ଦେଖାଯାଉଥିବ । ଏକ ବରଷ ପାଚେଷ ଦେହରେ ଏକ ନୂତନ ଦ୍ୱାର ଖୋଲିଯାଏ । ରୋଟିଏ ନୂତନ ଦେଶ ତାର ସମସ୍ତ ବୈଚିତ୍ର୍ୟ ନେଇ ଆହ୍ୱାନ ଜଣାଏ, ‘ଆସ, ମୋ ଭିତରକୁ ଆସ’ । ଏଭଳି ଏକ ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ସମ୍ଭବତଃ ପଣ୍ଡିତ ନେହେରୁ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଇଥିଲେ ତାଙ୍କ ପୁସ୍ତକକୁ, ‘ଭାରତର ଆବିଷ୍କାର’ ନାମ ଦେବାଲାଗି ।

ସାପ୍ତାହର ଯେଉଁ ତାରକାସହ ମୋର ଜୀବନର ଗାଡ଼ିକୁ ମୁଁ ଯୋଗିବାକୁ ଯୋଜନା କରି ଆସିଥିଲି ସେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ; ସେହି ତାରକାର ଆକର୍ଷଣ ମୋ ପକ୍ଷରେ ପିତା ଗଡ଼ିଗଲା । ଉପବାସ କୁଣ୍ଡଳ ମଣିଷ, ଚକ୍ରତ ହାରୁଥିବା ଅସହାୟ ନାରୀ ଓ ଖାଲୁଆ ଗାଲଥିବା ପିଲାମାନେ ମୋର ଦୃଷ୍ଟିପଥ ଉପରକୁ ହଟାଉ ଚାଲି ଆସିଲେ । ସେ ପରିସ୍ଥିତିରେ ଏକ ବଳାସୀ ସମୃଦ୍ଧ, ଶକ୍ତିମାନ ଜୀବନଯାପନ ମୋତେ ଅବାନ୍ତର ମନେ ହେଲା । ବାପାଙ୍କର ଉଦାରତା

ତତ୍ତ୍ୱ ଓ ଭାବ ଉଦ୍‌ଘାଟନର ଅବୁଝା'ରୂପାଣିକୁ ଭ୍ରମେପନରେ ମୁଁ ବୁଲିଆସିଲି
କଟକକୁ ଏକ ନୂଆ ପର୍ଯ୍ୟାୟ 'The Rebel'ର ନାଭିରେ କରାବାକୁ ।

ଜୀବନର ଅବସ୍ଥାରେ ଏ କୋଠାରେ ସମୟ କଟାଇଲେବେଳେ ମୋ
ମନରେ ବେଳେ ବେଳେ ପ୍ରଶ୍ନ ଜାଗ୍ରତ ହୁଏ, 'ମୁଁ କ'ଣ ଭୁଲ୍ କରୁଛି ?'
ସନ୍ଦେହର ଦଳକାଏ ହେମାଳ ପବନ ଚିନ୍ତାଜଗତକୁ ପଶିଆସେ । ସୃଷ୍ଟି ଯଦି
ସୁନ୍ଦର, ତେବେ ଏତେ ଭୟାନକର ଏଭିତରେ ଲୁଚି ରହିଛି କାହିଁକି ?
ତାହେଲେ କିଏ ସେ ପ୍ରଶ୍ନା ଯେ ଏତେ ସପ୍ନାତମ ସୃଷ୍ଟିକର ଲୁଚି ବସି ଧାଇଁଛି ?
ବର୍ଣ୍ଣାଶ୍ରମ ଥରେ କହିଥିଲେ, 'ମୃତ୍ୟୁପରେ ଭଗବାନଙ୍କସହ ଦେଖାହେଲେ
ମୁଁ ନିଶ୍ଚୟ କହିବି, 'ଭଗବାନ, ତମର ଅସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ସୃଷ୍ଟିର କିଛିଟା ଉନ୍ନତ
ଅବଶ୍ୟ ମୋ ଦେଇ ହୋଇଛି । ତେଣୁ ତମେ ନିଶ୍ଚୟ ମୋତେ ଧନ୍ୟବାଦ
ଦେବାର କଥା ।'

ହିମାଳୟର ଡାକର ଶେଷ ପରିଣାମ କ'ଣ ହେଲା ?

ଏତେ ବଡ଼ ସପ୍ନାତମା କେମିତି ତମେ ସହିପାରିଲ ସ୍ତ୍ରୀ ?

ତମେ ପରା ହାତରପୁରରେ ନିଜ ଆଦର୍ଶର ଅବମାନନା କାଳେ ହେବ
ବୋଲି ନିଜକୁ ନିର୍ଦ୍ଦୋଷ କରି ଦେଇଥିଲ ?

ବହୁବାର ରଖାଯି କବିତା ଆବୃତ୍ତିକରି ମନକୁ ସାନ୍ତ୍ୱନା ଦେଇଛି ।

'ଯେ ଫୁଲ ନା ଫୁଟିବେ ଝରେଛେ ଧରଣୀତେ

ଯେ ନୟା ମରୁପଥେ ହାସଲେ ଧାସ,

ହସୁନ ହସୁନତା ହସୁନ ହସ'

ତଥାପି ମନରେ କିନ୍ତୁ ଗୁଡ଼ିକର ଅବଲୁପ୍ତି ବଢ଼ିଲା ।

ସେତେବେଳେ ମୋ ମନରେ ଆବେଗ ଥିଲା, ଜନ୍ମନାରେ ମଧୁଥିଲା ।
ଚନ୍ଦ୍ରାରେ ପରିହସନା ଥିଲା । ପର୍ଯ୍ୟାୟ ପ୍ରଥମ ସଂଖ୍ୟା ହିଁ ବୁଦ୍ଧିଜୀବୀ
ମହଲରେ ଆଲୋଡ଼ନ ସୃଷ୍ଟିକଲା । ଅଯାଚିତ ଅନୁଗ୍ରହ ବେଶାଇବାକୁ
ଅନେକ ଆଗେଇ ଆସିଲେ । ମୋର ପ୍ରତିଭାର ଉପସ୍ଥାପି ପ୍ରଶଂସା କରି ମୋ
ଆଗରେ ପ୍ରଲୋଭନର ଡାଲ ଉନ୍ମୁଳ୍ଲ କରିଦେଲେ । ମଝିରେ ମଝିରେ
ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ବ୍ୟକ୍ତିକାରୁ ପ୍ରହରାଧମକ ମଧ୍ୟ ଶୁଣିବାକୁ ମିଳିଲା ।

ଶୁଣିବ ‘ବନ୍ଦେ ମାତରମ୍’ ସପାଦନା କରି ଅଭବ୍ୟ ସାଧ୍ୟ ବଙ୍ଗଳାର ଗୁରୁ ହୋଇଯାଇଥିଲେ । ମୋର ସେତେଟା ସାମର୍ଥ୍ୟ ନଥିଲା କିନ୍ତୁ ଏକ ନୂତନ ଚିନ୍ତାଧାରାର ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଧୃତ ରୂପେ ‘The Rebel’ ଏକ ଅନାସ୍ତାସିତ ଧ୍ବଜ ପୂର୍ବ ମହଲକୁ ଦେଇଥିଲା ।

ହିମାରିକା ସହିତ ମୋର ସମ୍ପର୍କ ଅନ୍ତେତ୍ୟ ହୋଇଗଲା । ସାଧ୍ୟ ଭାବେ ଭ୍ରମଣ କରି ଆମେ ସାଧାରଣ ଲୋକଙ୍କ ସମସ୍ୟାର ଅନୁଧ୍ୟାନ କରିବାକୁ ଲାଗିଲୁ । ଖେଳ ଜଗତର କଷ୍ଟରୂପ ତାରକା ହିମାରିକା ଅତି ଆଗ୍ରହରେ ଅଧ୍ୟୟନର ଧୂସର ଜଗତ ମଧ୍ୟକୁ ପଶି ଆସିଥିଲା । ଯେକୌଣସି ସମସ୍ୟା ସମାଧାନରେ ତାର ଏକ ସହଜାତ ବୁଦ୍ଧି ଥିଲା । ସେହି ସହଜାତବୁଦ୍ଧି ଠିକ୍ ମହାତ୍ମାଗାନ୍ଧୀଙ୍କର ‘ଅନ୍ତରର କାଣୀ’ ଭଳି ତାକୁ ଉପଯୁକ୍ତ ଯଥା ଦେଖାଉଥିଲା ।

ପତ୍ନୀକା ଜଗତରେ ଏକ ବିରାଟ ଅନୁଭୂତି ମୋତେ ବ୍ୟଥିତ କଲା । ବହୁ ସାମ୍ବାଦିକ ଓ ସପାଦକ ତାଙ୍କର ସଜନୟନ ଓ ନିର୍ଭୀକତା ଦ୍ଵାରା ମୋତେ ଅଭିଭୂତ କରିଦେଲେ । କିନ୍ତୁ ମୁଁ ଏଭଳି କେ ଶ୍ରେଣୀର ସାମ୍ବାଦିକ ଓ ସପାଦକଙ୍କ ସଫର୍କରେ ଆସିଲି, ଯେଉଁମାନେ ଉତ୍ସାହନ ଭାବରେ ସ୍ଵାର୍ଥନ୍ତର ଥିଲେ । ସେମାନେ ଅର୍ଥ ଓ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଲୋଭରେ ସତ୍ୟକୁ ହିରଣ୍ୟ ପାତ୍ର ମଧ୍ୟରେ ଲୁଚାଇ ରଖୁଥିଲେ । କୌଣସି ସାମ୍ବାଦିକ ସମ୍ମିଳନୀ ଦାମିକା ମଦର ବ୍ୟବହାର ତନା ସଫଳ ହୋଇପାରୁ ନଥିଲା । ଅସଫ୍ୟ ଦଣ୍ଡ ଲୋକଙ୍କର ଚକ୍ଷୁରୁ ଯେଉଁ ଦେଶରେ ଆଲୋକ ଲାଗିଯାଇଛି, ସେ ଦେଶରେ ବିକାସ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସୋପାନରେ କପି ମତ୍ୟପାନ କରିବା ଦୃଶ୍ୟ ମୋତେ ରୁଚିକର ମନେ ହେଲା । ତେଣୁ ଏ ଦେଶର ଅନେକ ତଥାକଥିତ ସାମ୍ବାଦିକ ଓ ସପାଦକଙ୍କ ସହ ସଫର୍କ ରଖିବାକୁ ମୁଁ ଉଚିତ ମନେ କଲି ।

ପୋଲ ପୋଲ ମଣିଷ । ଅସଫ୍ୟ ଏଲିୟୁଟୀୟ ପୋଲ ମଣିଷରେ ଭର୍ତ୍ତି ହୋଇଯାଇଛି ମୋର ଜନ୍ମଭୂମି । ଏକଦା ଯେଉଁ ଧର୍ମ ମଣିଷକୁ ସତ୍ତ୍ଵପରେ ପରିଣତ କରୁଥିଲା, ଅନ୍ଧବିଶ୍ଵାସ ଓ ସ୍ଵାର୍ଥପରତାର ମନ୍ତ୍ର ଭିତରେ ସେ ଧର୍ମର ଧାରା ଅବଲୁପ୍ତ ହୋଇଯାଇଛି । ଯେଉଁ ଟିକିକ ଜଳ ଏଠି ଦୃଷ୍ଟି ଗୋଚର ହେଉଛି, ବିଭୀର ଶୂନ୍ୟ ଆଶ୍ଵରର ପଙ୍କ ତାକୁ ଦୁର୍ଗନ୍ଧ ଯୁକ୍ତ କରିଦେଇଛି ।

ପରିସ୍ରାବକ ଭଳି ହିମାଳୟର ଘୁରୁ ବୁଲୁଥିଲା ସାରା ଭାରତବର୍ଷ । ସମାନର ନିମ୍ନତମ ଶ୍ରେଣୀରେ ତାହାମାନ ଭଳି ପ୍ରସରିଯାଉଥିଲା ତାର ବାଉଁଶ । ଭାରତର ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରଦେଶରେ ଜାଗ୍ରତ ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ପଦଧ୍ବଜ ଶାନ୍ତର ଗାନ୍ଧୀଜୀଙ୍କ ହୋଇଉଠୁଥିଲା ।

କେବେକେଉଁ ଯୁଗର ଯାଯାବର ମଣିଷ ଏଦେଶକୁ ଭଲପାଇଲା ଏ ଦେଶର ଆକାଶ, ବତାସକୁ ନିଜର କରିନେଲା: ତା ଇତିହାସ ମଧ୍ୟ ସଠିକ୍ କହିପାରିବନି । ମୌସମୀର କାର୍ପଣ୍ୟ ବସ୍ତ୍ରର ଦାନ ଏଦେଶକୁ ଏ ଭଳି ପ୍ରାଚୀନରେ ଭରିଦେଇଥିଲା ଯେ ନବୀନତ ଭଲ ଭଲ ମାନବଗୋଷ୍ଠି ବଢ଼ିଲା ଯୁଗରେ ନିଜର ସ୍ୱାତନ୍ତ୍ର୍ୟ ଭୁଲି ନିଜକୁ ମହାଜାତିର ପ୍ରବାହରେ ମିଶାଇ ଦେଇଥିଲେ । ଏଇ ଭାରତର ମହାମାନବର ସାଗରରେ ଘଟିଥିଲା ସେହି କଲାଣପ୍ରଦ ମିଳନ ।

ହେ ଥାପୁ ଆର୍ଯ୍ୟ, ହେ ଥାପୁ ଅନାର୍ଯ୍ୟ, ହେ ଥାପୁ ଦ୍ରାବିଡ଼ ଗାନ ଶକ, ହୁନ ଦେଲ ପଠାନ ମୋଗଲ ଏକଦେହେ ହଲଲୁନ ।

ବ୍ୟବସାୟୀ ସାଜି ଏକତା ଯେଉଁମାନେ ଯାତାୟତଥିଲେ ଭାରତ ବର୍ଷରେ, ସେମାନେ ଦିନେ ହୋଇଉଠିଲେ ଭାରତର ଭାଗ୍ୟବିଧାତା । ଯୁଗ ଯୁଗ ଧରି ବାତାୟନ ରୁଦ୍ଧ କରିଥିବା ଏକ ବରଷମାନ ଚଞ୍ଚଳ ହୋଇ ଉଠିଲା ଅନ୍ୟ ଏକ ସଭ୍ୟତାର ପୂର୍ଣ୍ଣରେ ।

ଶୈଳ ସଭ୍ୟତାର ଅନ୍ତରାଳର ବିବେଧରେ ସାରା ପୃଥିବୀରେ ଯେଉଁ ଜାତିର ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଥିଲା, ସେଥିରୁ ଭାରତବର୍ଷ ଅନ୍ୟତମ ଗଢ଼ିଗାଢ଼ିଥିଲା । ସ୍ୱାଧୀନତା ଆନ୍ଦୋଳନର ପତାକାଧାରୀମାନେ ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖିଥିଲେ ଏକ ମହାନ ଦେଶର, ଯେଉଁଠି ଦାରିଦ୍ର୍ୟର ନିର୍ମମ ଆଘାତରେ ନିଷ୍ଠାପ କଳିତା ଭଳି ସୁନ୍ଦର ବାଳକ, ବାଳିକାଗଣ ବୃନ୍ତଚିତ ହେବେନି । ତରମ ବଢ଼ିମାନା ଭିତରେ ସ୍ୱପ୍ନ ସମାଧି ଲଭିଲା ।

ଗଢ଼ି ଉଠିଲା ଏକ ନୂଆ ସମାଜ, ଯାହାର ଶାଣିତ ଅସ୍ପଦେଲ ହିମୋଫାସୀ । ଗାରୀ ନେହେରୁର ଆଦର୍ଶକୁ ଠିକ୍ ତାଙ୍କର ନାମରେ ହିଁ ହଜ୍ୟା କରାଗଲା । ସମାଜର ଦୁଷିତ ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ଶତନୈତିକ ବଢ଼ିପଣ ହୋଇବସିଲେ ।

ସ୍ବାଧିନୋଓର ଭାରତରେ ଗାନ୍ଧୀ-ସୂର୍ଯ୍ୟ ଅସ୍ତମିତ ହେଲପରେ
 ଚିତ୍ତେଇପୁରେ ଦେଶାଦେଇଥିଲେ ଦୁଇଟି ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ଚାରକା ! ଲେଖିଆ ଓ
 ଜୟପ୍ରକାଶ । ଗଢ଼ତାଳ୍ପନ ମୂଲ୍ୟବୋଧ ଧୂଃସ କରକାପାଇଁ ଯେଉଁ ବାଦଲଟି
 ପ୍ରଥମେ ଜନ୍ମ ନେଇଥିଲା ହିଲ୍ଲୀ ଆକାଶରେ, ସେହି ବାଦଲଟି ଧୀରେ ଧୀରେ
 ଛୁଇଁଗଲା ସାରା ଦେଶକୁ । ତାପରେ ଆକାଶ ସାରା ମାଡ଼ ରହିଲା କେବଳ
 ଏକ କଳା ଚଟାଣ ।

ପୁରାତନ ଯୁଗ; ଭାରତବର୍ଷର ସେଇ ଅତ୍ୟୁଜ୍ଜ୍ୱଳ ଦିନଗୁଡ଼ିକ,
 ଇତିହାସର ଏକମୁଖୀ ସ୍ରୋତରେ ଭଲ୍ଲନ ହୋଇଯାଇଛି । ଭାରତୀୟ ସମାଜ
 ଏକ ମୋହାଛନ୍ନ ଛେଳିତାର ବଶବର୍ତ୍ତୀ ହୋଇ ସେଇ ଯୁଗର କେବଳ
 ମୃତ-କାଷ୍ଠକୁ ଜାବୋଡ଼ ଧରି ବସିଛି ବହୁମୂଲ୍ୟ ମଣି ମାଣିକ୍ୟ ଭଳି । ଶୁଷ୍କ
 ଆରୁର ଓ ଆଚରଣର ଘାସ ଓ ଦଳଗୁଡ଼ିକ ଜାଗାୟା ଭବ୍ୟାସର ଦ୍ରବ-ଜଳକୁ
 ଆଛନ୍ନ କରି ରଖିଛି । ପୁରୋହିତ ସମାଜର ଯାହା କିଛି ମୂଲ୍ୟବାନ ଉପାଦାନ
 ତାକୁ ମଧ୍ୟ ଭାରତୀୟ ସମାଜ ଗ୍ରହଣ କରିପାରିନି । ସେହି ସମାଜର କେତେକ
 ପ୍ରାଣେନ ଆରୁର ଏବଂ ପ୍ରଥାକୁ ଆଲିଙ୍ଗନ କରି ଭାରତୀୟ ସମାଜର ଏକ
 ପ୍ରଭାବଶାଳୀ ଗୋଷ୍ଠି ନିଜର ଆଧୁନିକତାର ପରିଚୟ ଦେଉଛି ।

ଦୁଇ ପ୍ରଧାନ ସଭ୍ୟତାଦ୍ୱାରା ପୂର୍ବିକ କେନ୍ଦ୍ରରେ ହିପୋକ୍ଷାସୀ ଓ
 ଗୁଣ୍ଡାବାଦର ବାଳୁଙ୍ଗା ପ୍ରଚର ଭାବରେ ବଢ଼ିଚନ୍ତି । ବୟସ୍କ ମହଲର
 ହିପୋକ୍ଷାସୀ ଏବଂ ଚକ୍ରଣ ମହଲର ଗୁଣ୍ଡାବାଦ ଦୁଇ ସମାନ୍ତର ଦେଲଧାରଣା
 ଉପରେ ଭାରତୀୟ ଶାସନର ଏକ୍ସପ୍ରେସ୍ ପ୍ରଚନର ସ୍ପେସନ୍ ଆଡ଼େ
 ଦୃଢ଼ଗତିରେ ମୁହାଁଇ ରୁଲିଛି ।

ବହୁବର୍ଷ ହେଲା ଭାରତୀୟ ସମାଜ ସହ ଚିତ୍ତେଇ ରହିବା ବ୍ୟକ୍ତି ପକ୍ଷରେ
 ଏଭଳି ମନ୍ତବ୍ୟ ଦବା ସମ୍ଭବତଃ ଉଚିତ ନୁହେଁ । ଏ କାରଣବୋଧ ମୋ ଉପରେ
 ଜବରଦସ୍ତ ଲଦି ଦିଆଯାଇଛି ଯା ଫଳରେ ମୋର ସମାଜ ସହ ସମ୍ପର୍କର
 ତାର ଛିଦ୍ର ହୋଇଯାଇଛି । ମୁଁ ଜାଣେନା ମୋ ଦେଶ ବର୍ତ୍ତମାନ କେଉଁ
 ଅବସ୍ଥାରେ ରହିଛି । ଏକ ଦଶନ୍ଧୀ ତଳେ ଯେଉଁ ପଦସ୍ଥ ସରକାରମାନେ
 ହିମାବତୀକୁ ହତ୍ୟା କରିଥିଲେ, ସେମାନେ ଏ ଅନ୍ଧାର ସୁଡ଼ଙ୍ଗ ବାସର ବ୍ୟବସ୍ଥା
 ଖୋ ପାଇଁ କରିଥିଲେ ।

କାଗଦାସର ପ୍ରହସନିର ସହୃଦୟତା ଯୋଗୁଁ ମୋତେ ଲେଖିବାର ପ୍ରୟୋଗ ମିଳିଲା, ଉପନିଷଦ, ରାମାୟଣ, ମହାଭାରତ ପାଠକଲ ବେଳେ ତା ମନରେ ମୋ ପ୍ରତି ଯେଉଁ ଶ୍ରଦ୍ଧାର ଗଜଟି ସ୍ଥେପିତ ହୋଇଯାଇଥିଲା, ତାହା ଫଳରେ ମୋର ସ୍ଵାଧୀନତା ଏଠାରେ ବଢ଼ିଯାଇଥିଲା ।

ଲଣ୍ଡନରେ ବୋଧହୁଏ କିଛି ଗୋଲମାଲ ଦେଖାଦେଲାଣି । 'ମୋର ଜୀବନ ବଞ୍ଚା ଭଳି ତାରକଣ୍ଠଟି ମଧ୍ୟ ଅପୂର୍ଣ୍ଣ ଆଲୋକର୍ଦ୍ଧି' ବହୁସତ କରୁଛି ବଞ୍ଚା ବଦଳାଇବା ପାଇଁ ତୋତେ ମୋର ଅଭିଶପ୍ତକୁ କହିବାକୁ ପଡ଼ିବ ।

ପ୍ରଭା ! ପୂର୍ବର ଅଧିକାର ମୁଁ ଯାକୁ ଦେଇନି, ସୁଖ, ସମୃଦ୍ଧିର ସ୍ଵପ୍ନ ଯାର ମୁଁ ଚରମାର କଣ ଦେଇନି, ସେହି ମେଷଣାବତ ଭଳି ନିଶ୍ଚୟ ଓ ଅଜ୍ଞାବଦ୍ଧ ସ୍ତ୍ରୀଟିର ଭାବନା ଦେଲେ ବେଳେ ବେଳେ ମୋ ମନରେ ବେଦନାର ସ୍ତୋତ ସୃଷ୍ଟି କରୁଛି ।

'ବିପ୍ଳବ' ପତ୍ରିକାଟି ଧୀରେ ଧୀରେ ଖ୍ୟାତର ଚରମ ଶିଖକୁ ଉଠୁଥିଲା । କ୍ଷମତାସୀନ ରାଜନୀତିଜ୍ଞମାନଙ୍କର ଅସ୍ତତ୍ତ୍ଵାସୀତ ଦୃଷ୍ଟି ଧୀରେ ଧୀରେ ଆତ୍ମମାନଙ୍କର ଉପରେ କେନ୍ଦ୍ରିତ ହୋଇ ଉଠୁଥିଲା ।

ସ୍ଵାଧୀନତା ପ୍ରାପ୍ତିର ଅବ୍ୟବହାର ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ଭବିଷ୍ୟତଗ୍ରସ୍ତା ଜାତୀୟ ପିତାଙ୍କର ସତର୍କ ଉପଦେଶ କଲିକତାର ବାୟୁମଣ୍ଡଳରେ ଗୁଞ୍ଜରି ଉଠିଥିଲା ।

"Beware of power. Power corrupts. Do not let yourself be trapped by its pomp and pageantry. Remember you are in office to serve the poor in India's villages."

'କ୍ଷମତା ବିଷୟରେ ସାବଧାନ ରହ । କ୍ଷମତା ଦୁର୍ନୀତିଗ୍ରସ୍ତ କରାଏ । ତାର ଜାଳନମକ ଓ ଗୁଳତକ୍ୟ ତମକୁ କବଳିତ ନ କରୁ । ମନେରଖ, ତମେ ଆସିତ ଭାରତର ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳର ଦୁଃଖୀ ଲୋକଙ୍କର ସେବା କରିବା ପାଇଁ ।'

କ୍ଷମତାର ମନ୍ତ୍ରଭିତରେ ହଜିଗଲା ମୂଲ୍ୟବାନ ଉପଦେଶର ଅମୃତ କଣାଗୁଡ଼ିକ । ଭବିଷ୍ୟର ସମ୍ଭାଷଣ ଗାର୍ତ୍ତୀ ଭକ୍ତମାନଙ୍କ ହାତରେ ଦେଶ ଅଶକ୍ତିଶାସୀ ହୋଇଉଠିଲା ।

ଦେଶ ପାଇଁ ଚିନ୍ତା କରୁଥିବା ଯୁବକ ମନରେ ପ୍ରଶ୍ନ ଜାଗି ଉଠିଲା,
'ସତ୍ତା କାହିଁ ? କଃ ପଛା ?'

ଅନ୍ତତରେ ଯଶକ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ଦେଇଥିଲେ ସ୍ଥିରମନା ଯୁଧିଷ୍ଠିର ।
'ମହାନନୋ ଯେନ ଚତଃ ସ ପଛା'

ମହାନନ ? କିଏ ସେହି ମହାନନ ?

ଏଇ ପୃଥିବୀକାୟ ମନ୍ତ୍ରୀ ଗୁପ୍ତକ, ଯେଉଁମାନଙ୍କର ଶିର ଯୁଦ୍ଧରେ
ପ୍ରବାହିତ କଳାଟଙ୍କାର କଢ଼ିଷିତ ରକ୍ତ ?

ଗୁଣ୍ଡା ଏବଂ ଟାଉଁଟରକ ପୃଷ୍ଠପୋଷକ ଏଇ ରାଜମାତ୍ସ୍ନ, ଯେଉଁମାନଙ୍କ
ଦାଉରେ ସାରା ଦେଶ ହାଡ଼ି ହାଡ଼ି ରବ ଛୁଡ଼ୁଛି ?

ଜନତାର ପ୍ରମଦ ନାହିଁ । ଏଇ ମହାପୁରୁଷ ଇନ୍ଦ୍ରମାନେ ତାକୁ ନଷ୍ଟ
କରି ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଦେଇଛନ୍ତି ।

କାହାନ୍ତି ସେହି ଦଶରଥପୁତ୍ର ଯେ ଏଇ ପ୍ରସ୍ତୁତ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଶାବନ
ହେବେ ।

ଗୋଧୂଳ ବେଳାରେ ଅସ୍ତିତ୍ବରେ ବସି ସ୍ବପ୍ନାଦିଶୟ ଲେଖୁଛି, ହଠାତ୍
ଟେଲିଗ୍ରାମ ପହଞ୍ଚିଲା, 'ବାପା ବେମାର ଘରକୁ ଆସ ।'

ପଡ଼ିରହିଲା କାଗଜ ଓ କଲମ । ଜଣେ ଯୁବକଙ୍କୁ ଦାୟୀତ୍ବ ଦେଇ
ମୁଁ ଚାଲି ଘରକୁ ।

ସତ ବାରଟାରେ ଘରେ ପହଞ୍ଚି ଦେଖିଲା ବାପା ବିଦ୍ୟ ଆସନରେ
ଘୋଇଛନ୍ତି । ବୁଝିପାରିଲି କିଛି ଗୋଟିଏ ତଥ୍ୟ ହୋଇଛି ମୋତେ ପୋଷା
ମନାଇବା ପାଇଁ ।

ସବାଳର ଜଳଖିଆ ଖାଇଲାବେଳେ ଭଉଣୀ ଠାରୁ ଡକ୍ଟର ତଥ୍ୟ
ପାଇଲା । ସମସ୍ତେ ଲାଗିପଡ଼ି ଯୋଗାଡ଼ କରିଛନ୍ତି ଗୋଟିଏ ନାଲି ଟୁକୁଟୁକୁ
ସାଧକ ବୋହୁଟିଏ ଅଭାଗୀ ମଇଁଷିକୁ ଖୁଣ୍ଟିରେ ବାନ୍ଧିବା ଲାଗି ।

ମୋର ଆସନ୍ତି, ଅଭିଯୋଗ ବୋଉର ଆଖିଜଳ ଓ ବାପାଙ୍କ ହୋଧର
ଯଜ୍ଞରେ ଆତ୍ମତ ହୋଇଗଲା । ଏକ ବଳିପଶୁ ଭଳି ମୋତେ ବଢ଼ାଦ ବେଶରେ

ବସାଇ ଦିଅଗଲା । ବାପାଙ୍କ ଧାରଣା ବଦାଡ଼ ପରେ ମୋର ମାନସିକ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଅବଶ୍ୟମ୍ଭାଷା ହୋଇଉଠିବ ।

ବଦାଡ଼ ଫଇଗଲା । ବଡ଼ସ୍ତମନ ଓ କ୍ଳାନ୍ତ ଦେହଦେଇ ମଧୁଚନ୍ଦ୍ରକା ପାପନ କରିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ନଥିଲା ।

ପ୍ରଥମ ଦେଖାରେ ହିଁ ପ୍ରଭା ମୋତେ ଚକିତ କରିଦେଲା । ଚନ୍ଦ୍ରଶ୍ରୀ ଦେହରେ ରୂପର ଅସୁମାର ଦେଖି । ସ୍ଵଳୁଣିଷିତା ଗ୍ରାମ୍ୟକନ୍ୟାଟି ମୋତେ ଖୁବ୍ ଭଲ ଲାଗିଲା । ମୋର ପରମର୍ଶ ନ ନେଇ ବାପା ବଦାଡ଼ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିଦେଇଥିବାରୁ ମନରେ ଯେଉଁ ଖୋଇ ଥିଲା; ତାହା ମୁହୂର୍ତ୍ତକରେ ଦୂର ହୋଇଗଲା । ଏଇ ନିଶ୍ଚୟ କଣୋଷଟିକୁ କୌଣସି ପ୍ରକାର ଅସୁବିଧାର ସମ୍ମୁଖୀନ କରାଇବାକୁ ମୋ ବିବେକ ବିରୋଧ କଲା ।

ଲାଳକୁଳି ହିଂସିଟିକୁ ମୋ ନିକଟରେ ଖଟରେ ବସାଇ ପ୍ରଶ୍ନ ପଚାରିବାକୁ ମୋତେ ଭଲ ଲାଗିଲା । ପ୍ରଥମେ ପ୍ରଥମେ ଉତ୍ତର ଦେବାକୁ ତାର ଯେଉଁ ସଙ୍କୋଚ ଥିଲା, ତା ଧୀରେ ଧୀରେ ଚାହିଁଗଲା । ତାପରେ ସେ ଅତି ନମ୍ର କିନ୍ତୁ ମହତ୍ତ୍ଵ ସ୍ଵରରେ ତା ଗାଁର ବିଭିନ୍ନ ବସ୍ତୁ ସଫର୍ପକରେ ଆବେଗପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ କହିବାକୁ ଲାଗିଲା, ବୁଝିପାରିଲି ବାଳିକାଟିର ବ୍ୟୁତ୍ଥ-ମନ ଆସିବାକୁ ବିଳମ୍ବ ଅଛି । ଠିକ୍ ଏକ ଖେଳସାଥୀର ମୁଁ ତାକୁ ତାଙ୍କ ଗାଁର ପୋଖରୀ, ବରଗଛ, ଶିବମନ୍ଦିର ଓ ଆମ୍ବତୋଟା ସଫର୍ପକରେ ପ୍ରଶ୍ନ ପଚାରିଲି । ତାର ଉତ୍ତର ବେଳକୁବେଳ ବୁଝିପାରିଲା । ମୋ ଭଲ ଜଣେ ଆଗ୍ରହ ଶ୍ରୋତାପାଇ ସେ ସେହି ସୁନ୍ଦର ରକମରେ ତା ଭର, ପରିବାର ଓ ଗାଁ ବିଷୟରେ ସବୁକଥା ଗପି ଯାଇଥିଲା ।

ତାର ଗୋଲପି ଗଣ୍ଡ ଦେଶରେ ତୁମାଦେଇ ପ୍ରଭାକୁ ଦେହକୁ ଆଉଁସାଇ ନେଇଥିଲା । ମନରେ ଦୁଃଖ ହେଲା ଯେ ଏକ ମଧୁର ସ୍ଵପ୍ନ ଦେଖୁଥିବା ବାଳିକାକୁ ଗୋଟିଏ ଅଗ୍ନି ଚଣିତାସହ ଛାଡ଼ି ଦିଆଯାଇଥିଲା ।

ବଡ଼ ବିଷମ ମୁହୂର୍ତ୍ତଦେଇ ଗତିକରି ପ୍ରଭା ଶତାକ୍ତ ହୋଇଗଲା । ସେ ଦିନର ସେହି ନିଶ୍ଚାପ ବାଳିକାର ଖୋସାଇତରୁ ଜଣେ ସାହସିନୀ ସୁବର୍ଣ୍ଣର ଆବିର୍ଭାବ ହୋଇଛି ।

ପ୍ରଭା ବୁଝିପାରିଥିଲ ମୁଁ କାହିଁକି କେଉଁ ଅଫିସର ହେବାର ନିଶ୍ଚିତ
ଯାଯାବର ସାଜିଛି । ଧୀରେ ଧୀରେ ସେ ମୋ ମନ ସହିତ ତାର ମନକୁ
ମିଶାଇ ଦେଇଥିଲା ।

ବାପା ବୋଉ ଭରଜୁ ହୋଇଛନ୍ତି । ପ୍ରଭା ଭଲ ଝିଅ ମଧ୍ୟ ମୋତେ
ପାଞ୍ଚନଶଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ସମର୍ଥିତ ପଥ ଉପରକୁ ନେଇଆସି ପାରିଲାନି; ଏକଥା
ତାଙ୍କୁ ବ୍ୟଥିତ କରିଛି । ବହୁଦିନ ବାହାରେ ବୁଲି ଅବୁନକ ଶବ୍ଦରେ ବେଳେ
ବେଳେ ସେ ଆବର୍ତ୍ତୁତ ହୋଇଛି । ପ୍ରଭା ମାନମୁଖ ଦେଖି ଜାଣିପାରିଛି ସେ
ସେଦିନ କେବଳ ତୋରଣି ଖାଇ ଉଠିଛି ।

ପ୍ରଭା କୋଳକୁ ମୁଲ୍ଲା ଆସିଛି ତମରୁକାର ଚେତେଇ ନେଇ ।
ବେଳେବେଳେ ସେମାନଙ୍କୁ ଶ୍ଵେତରେ ରହିବାକୁ ପଡ଼ିଛି । ଶ୍ଵେତ ବେଳେ
ସେମାନେ ଔଷଧ ପାଇନାହାନ୍ତି ।

ଚନ୍ଦନ ଜଙ୍ଗଲର ଦୁଃଖାର୍ତ୍ତ ଆଦିବାସୀଙ୍କ ମେଳରେ ବୁଲିଲେବେଳେ
ମଧ୍ୟ ହିମାରିତା ବେଳେବେଳେ ମୋ ଘରକୁ ଟଙ୍କା ପଠାଇଛନ୍ତି, କାରଣ
ହିମାରିତା ଜାଣିଥିଲେ ଯେ ମୁଁ ମୋ ପରିବାର ବସୟରେ ପୂର୍ଣ୍ଣମାସରେ
ଉଦାସୀନ ।

ଘରୁଫେରିଲାପରେ ଦାମିକା ହୋଟେଲରେ ବତେଣୀୟୁର ପାନକରୁଥିବା
ଓ ରୂପସୀ ନର୍ତ୍ତକୀମାନଙ୍କୁ ବାହୁନାଶରେ ପିଣ୍ଡ କରୁଥିବା ଖତଡ଼ଧାରୀ
ମନ୍ଦୀମାନଙ୍କ ସଫର୍କରେ ଯେତେବେଳେ ମୋ ପାଖରେ ସମ୍ଭାତ ପଡ଼େ, ମୋ
ମନ ବହୁଦିନ ତରଙ୍ଗରେ ଭରିଯାଏ । ନାଥୁରାମ୍ ଗଡ଼ସେ ସିନା ଗାନ୍ଧୀଙ୍କ
ଶବ୍ଦରକୁ ହତ୍ୟା କରିଥିଲା, ଗାନ୍ଧୀଙ୍କ ଆଦର୍ଶକୁ ହତ୍ୟା କରିବାର ସାହସ
ସେ କରିପାରି ନଥିଲା । ଗାନ୍ଧୀଙ୍କ ଆଦର୍ଶକୁ ପ୍ରତି ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ହତ୍ୟାକରି ଗାନ୍ଧୀ
ପ୍ରତିମାଗଳାରେ ଫୁଲମାଳ ପତାଇଥିବା ଏଇ ଉଦ୍‌ୟାନକ ଗୋଷ୍ଠୀ ଶ୍ଵରତରେ
ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ଓ ଶୋଷଣକୁ ଚିରସ୍ଥାୟୀ କରି ଦେଲେ ।

ସମଗିରି ଆଶ୍ରମରେ ସମୟ ଅତିବାହିତ କରୁଥିବା ଶାପରାସ୍ତ୍ର ଯକ୍ଷ ଓ
ସମକ୍ଷରେ ପ୍ରିୟାର ଯେଉଁ ଚପ ଅଙ୍କନ କରିଥିଲା ତା ମୋର ବେଳେ ବେଳେ
ମନେ ପଡ଼ି ଯାଉଛି ।

ନୁନଂ ତପ୍ୟାଃ ପ୍ରବଳରୁଦତୋ ଚକ୍ଳୁନ ନେଷଂପ୍ରିୟାୟାଃ
 ନଃଶ୍ୱାସାନାମ-ଶିଶିରତପ୍ତା ଭିନ୍ନ ବର୍ଣ୍ଣା ଧବେଷ୍ଟମ୍
 ହସନ୍ୟସଂ ମୁଖମସକଳ ବ୍ୟକ୍ତ ଲମ୍ବାଳକରା
 ହିରୋଦୈନ୍ୟଂ ଲୁହନୁସରଣଂ କ୍ଲିଷ୍ଟତାନ୍ତେ ବିଭର୍ତ୍ତି ।

ଚନ୍ଦନର ଆଧ୍ୟକ୍ୟ ଯୋଗୁ ଦେହ ଫୁଲିଯାଇଥିବ । ଉଷ୍ଣ ନିଶ୍ୱାସ ଯୋଗୁ ଅଞ୍ଚର
 ବର୍ଣ୍ଣସ୍ଥାନ ହୋଇଯାଇଥିବ । ହସ୍ତ ମୁଣ୍ଡଉପରେ ନ୍ୟସ୍ତ କରିଥିବ । ଲମ୍ବବାଳ ଯୋଗୁ
 ମୁଖର ସବୁ ଅଂଶ ଦୃଷ୍ଟି ଗୋଚର ହେଉ ନଥିବ । ମେଘ ଆକାଶରେ ଥିଲେ
 ସେହିଭଳି ତନ୍ମୁମାର କାନ୍ଥ ମଳିନ ଜଣାପଡ଼େ, ସେହିଭଳି ମୋ ପ୍ରିୟାର କାନ୍ଥ
 ମୋ ବରହ ଯୋଗୁ ଅନୁଭୂତ ଜଣାପଡ଼ୁଥିବ ।

ଦେହକୀଟରୁ ପୁଷ୍ପହାସ ଶାପର ଅବଧି ଗଣନା କରି ଶୁଦ୍ଧିତ୍ୱ
 ଯସହେତୁ । ନିରାଶର ଘନ ଅନ୍ଧାର ଭିତରେ ତା ପାଇଁ ଆଶାର ତାର
 ମିଟିମିଟି କରୁଥିଲା ଭାରଣ କୁବେରଶାପ ଅନୁଷ୍ଠାନ ନଥିଲା ।

ପ୍ରସ୍ତର ନିରାଶା ଅମାବାସ୍ୟାର ଅନ୍ଧାରଭଳି ଛୁଦୁଥିଲା । ତାର
 ଆକାଂକ୍ଷାର ପୂର୍ଣ୍ଣତା ଲତା ଚରଦନପାଇଁ ଛୁଇଁମୁଲ । କେବଳ ମୁନାର
 ସାନ୍ନିଧ୍ୟ ତାକୁ ଦଉଥିବ ବଞ୍ଚିବାର ପ୍ରେରଣା । ଅସଂଖ୍ୟ କୁଟୀରରୁ
 ଯେତେବେଳେ ହାହାକାରର ସ୍ୱର ଛୁଟିଆସେ, ଅସ୍ତବର ଦୈତ୍ୟ ଯେତେବେଳେ
 ଲହଲହ ଜିଭରେ ଗାଁକୁ ଗାଁ ଚାଟି ଚାଲେ ମନ୍ଦୀକ ପଦଲେଖମାନେ ବ୍ୟସ୍ତ
 ହୋଇପଡ଼ନ୍ତି କୌଣସି ସୁଦୃଶ ଗ୍ରାମସେବିକା, ନର୍ସ କମ୍ପା କନ୍ୟାଶ୍ରମର
 ଶିକ୍ଷୟିତ୍ରୀକୁ ଯନ୍ତା ଭିତରେ ପୁରାଇବାପାଇଁ ।

ଏକ ଦୁର୍ଘଟିକାୟୁ ଭଳି ପୁରୁଷଲୁପ୍ତବା ହିମାରିକା ସମସ୍ତ ଦେଶରେ ।
 ନାଗାଲାଣ୍ଡଠୁ ପୌରସ୍ତ୍ର, କାଶ୍ମୀରଠୁ କୁମାରିକା; ସବୁ ସ୍ଥାନ ତାର ଚଠିନ
 ପଦଧ୍ୱନ ଶୁଣୁଥିଲା ।

ହିମାରିକାର ଅନୁଭୂତ 'The Rebel'ର ପୃଷ୍ଠା ମଣିନ କରୁଥିଲା
 ହିମାରିକାର ବାଣୀ ଦେଶର କୋଣ ଅନୁକୋଣରେ ପହଞ୍ଚୁଥିଲା ।

ବିସେଧୀଦଳ ଏବଂ ସରକାରୀଦଳ ଉଭୟଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ଲେଉଟମୟ ଆହ୍ୱାନ
 ହିମାରିକା ହସି ହସି ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରିଥିଲା । ସେଥିଲା ଜନଶକ୍ତିର ଅକୃଷିମ

ବଶ୍ୟା । ଗଜମତକୁ ପେଶା କରିଥିବା ମୁଣ୍ଡମେୟ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ କନ୍ଦା । ଅସନ୍ତୁଷ୍ଟ ଲୋକଙ୍କଦ୍ୱାରା ଯେ ଏ ଦେଶରେ ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣପୁଷ୍ପ ଗୁଲିଆସିବ ଏ ଭ୍ରମଧାରଣା ତାର ନଥିଲା । ସେ ଆହ୍ୱାନ ଦେଉଥିଲା, 'କୌଣସି ଦେଶର ଶେତାନ୍ତ୍ରିକ ପରିବେଶର ଶ୍ୱେତଶ୍ରେଷ୍ଠ ଗ୍ୟାଙ୍ଗ୍ସି ଦାତା ସେ ଦେଶର ସଚେତନ ଜନସାଧାରଣ । ଦୁର୍ଗତଗ୍ରସ୍ତ ପାଞ୍ଚବର୍ଷିଆ ପ୍ରତିନିଧି କନ୍ଦା ଶମତା ନ ମିଳିଥିବା ଯୋଗୁଁ ଆନ୍ଦୋଳନର ଡାକରାଦେଇଥିବା ଗଜନୈତିକ ନେତା ନୁହନ୍ତି ।

ବେଳେବେଳେ ମୁଁ ଯେତେବେଳେ ନିରାଶ ହୋଇ ହିମାରିକାକୁ ପସ ଦିଏ, ହିମାରିକା ଉତ୍ତର ଦିଏ, 'ସ୍ୱେମ୍ ଗୋଟିଏ ଦିନରେ ତିଆରି ହୋଇ ନଥିଲା ବନ୍ଧୁ; ତମେ ତମର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ କରିଯାଅ ।'

କଳାବଳାଶଙ୍କୁ ଜ୍ଞାନାତାର ସମ୍ମାନ ଦେଇଥିବା ସରକାର ହିମାରିକାକୁ ବିଷତର୍କରେ ଦେଖୁଥିଲେ । ହିମାରିକାର ଅସମ୍ଭବ ଜନପ୍ରିୟତା ତାକୁ କଥା କଥାକେ ଗିରଫ ଦେବାକୁ ବାଧିତ କରାଇଥିଲା ।

କଳିକତାର ବସଟ ମୈଦାନରେ ସେ ସଦର୍ପରେ ଘୋଷଣା କରିଥିଲା, 'ଆଜି ବେଶୀ କଳମ୍ ନାହିଁ । ବଣଜଙ୍ଗଲର ଅସଂଖ୍ୟ ମଣିଷ ଆଜି ଦୁଇ କଳଦ ସନ୍ଧିରେ ଜନ୍ମ ଦେଉଥିବା ଗାଁ ଲୋକଙ୍କ ପଦଧ୍ୱନିରେ ଏଥର ବଡ଼ ବଡ଼ ସହର ଥରଡର ହବ ।'

ଏଦେଶର ରକ୍ତରେ ସମ୍ଭବତଃ କିଛିଟା ସାମନ୍ତବାଦର ନିଶା ଅଛି, ଯା ଫଳରେ ଦେଶବାସୀ ସବୁବେଳେ କୌଣସି ଏକ ପୁରସ୍କାରମାନ ଆଶ୍ରା ଚାହୁଁ ଚନ୍ତି । ମୁର୍ତ୍ତିପୂଜାର ପ୍ରତୀକ୍ଷା ବସେଧୀ ରାମସ୍ୱାମୀ ନାଭିକରୁଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ସବୁଠାରୁ ମଜାଜିଆ ଦେଉଛି ତାଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁପରେ ତାଙ୍କର ଏକ ମୁର୍ତ୍ତି ତାଙ୍କ ଅନୁଗାମୀମାନେ ତିଆରି କରିଥିଲେ । ମୁର୍ତ୍ତିପୂଜାର ଅନ୍ୟତମ ବସେଧୀ ଗୌତମବୁଦ୍ଧଙ୍କ ମୁର୍ତ୍ତି ଭାରତର ସବୁ ପ୍ରାନ୍ତରେ ଦେଖାଯାଏ ।

ହିମାରିକାର ସାହାସ, ସାଧୁତା ଓ ସାତତ୍ୟ ତାକୁ ଧୀରେ ଧୀରେ ଜନମାନସରେ ଏକ ଅଗ୍ରଦୃଶ୍ୟ ରାଜ୍ୟର ଅଧିକାରୀ କରାଇଥିଲା । ବର୍ଷ ବର୍ଷ ଧରି ଜନଶ୍ରଦ୍ଧା ମାଧ୍ୟମରେ ଏବଂ ଖବର କାଗଜର ଚିତ୍ରୋତ୍ସର୍ଗମାନଙ୍କ ଅଭିରୁଚିତ ବର୍ଣ୍ଣନା ଫଳରେ ହିମାରିକା ନିମ୍ନବର୍ଗର ହିସ୍ତେରୁସେ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ପାଇଗଲା ।

ଯୁଗ ଯୁଗ ଧରି ନିର୍ଯ୍ୟାସିତ ଓ ପଦଦଳିତ ଦରିଦ୍ର ଜନତା ତାଙ୍କ ଶ୍ରେଣୀର ଜଣେ ଯୁବକର ଅଶକ୍ତି ପଦକ୍ଷେପକୁ ଶ୍ରଦ୍ଧାର ସହିତ ନିଶ୍ଚୟ କରିବା ଆରମ୍ଭ କଲେ । ନିଜର କିଏ ଜଣେ ଯେତେବେଳେ ଅବଦମ୍ବିତ ତାମନାକୁ ରୂପଦେବ, କେତେଭଲ ଲଗେ ଆମକୁ । ମୁଁ ଯିନା ପାରିଲାନି, ମୋର ଜାତିଭ୍ରାତା ଜଣେ ତ ପାରିଲେ ।

ହୁମାରିତା ହୋଇ ଉଠିଥିଲା ଏକ ପ୍ରକାର । ଯେଉଁଠି ଅଜ୍ଞାତରର ଧୂଆଁ ଉଠୁଥିଲା, ସେଇଠି ହୁମାରିତା ଦେଖା ଦେଉଥିଲା ଉଲଙ୍ଘନ ଚଳାଣି ଭଳି । ଅଦ୍ଭୁତ ଶକ୍ତିର ଶକ୍ତି ଓ ମାନସିକ ଶକ୍ତିର ସଂଯୋଗ ତାକୁ ବିସ୍ମୟକର ବ୍ୟକ୍ତି ଭେଦେଇଥିଲା ।

ଦରଦାମ୍ବୁଡ଼ି ସାଧାରଣଲୋକଙ୍କର ଦୈନନ୍ଦିନ ଜୀବନକୁ ବେଦନାମୟ କରିଦେଇଥିଲା । ସମାଜରେ ମୁଣ୍ଡିମେୟ ଲୋକ କୋଠାପରେ କୋଠାପିଟି ବୁଲୁଥିଲେ । ବେଶୀ ମଦ୍ୟ ଓ ବିଳାସ ସାମଗ୍ରୀ ପ୍ରଚାର ପରିମାଣରେ ବଜାରରେ ମିଳୁଥିଲା ।

ସ୍ଥାନେ ସ୍ଥାନେ ଶ୍ରମିକ ଓ କୃଷକମାନଙ୍କର ସଙ୍ଗଠିତ ଆନ୍ଦୋଳନକୁ ରଜାନ୍ ମୁନରେ ବୁଝି ଦିଆଯାଉଥିଲା । ଦେଶର କଡ଼ା ଆଇନ୍‌ଗୁଡ଼ିକୁ ଗୁଣ୍ଡା ବଡ଼ମାସ ଶ୍ରେଣୀର ଲୋକଙ୍କ ଝରୁଦିରେ ପ୍ରୟୋଗ ନ କରି ସରକାରୀ ସଚେତନ ଲୋକଙ୍କ ଉପରେ ପ୍ରୟୋଗ କରାଯାଉଥିଲା ।

ଯୋଜନାର ବିପ୍ଳବ ଅର୍ଥ କୁଶୀରତ କରି ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଶ୍ରେଣୀ ଶକ୍ତିବାନ୍ ହୋଇ ଉଠିଥିଲେ । ସାଧାରଣ ଜନତା ଦରିଦ୍ରରୁ ଦରିଦ୍ରତର ହୋଇ ବୁଲୁଥିଲା ।

ବିପ୍ଳବର ସମସ୍ତ ଉପାଦାନ ଥିବା ସତ୍ତ୍ୱେ ବିପ୍ଳବର ଧୂମଶିଖା କାହିଁକି ଆକାଶକୁ ଫାଉଁଶିଆ କରିନଥିଲା, ସେ କଥା ଭବିଷ୍ୟତ ହିଁ କହିବ । ସମ୍ଭବତଃ ଏ ଦେଶର ଭାଗ୍ୟବାଦୀ ମାନବ ଦୁଃଖ ଦୁର୍ଦ୍ଦଶାକୁ ଏକନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସାମାଜିକ ବ୍ୟବସ୍ଥାର ବିଫଳ ନ ଭାବି ଭାଗ୍ୟର ଅଲଂଘ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ବୋଲି ଭାବ ନେଇଥିଲା ।

ହିମାରିକାର ପ୍ରଭାବ ବୃଦ୍ଧି ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ସମତାସୀନତାରେ ନେତାମାନେ ଶକ୍ତି ହୋଇ ପଡ଼ିଥିଲେ । ହିମାରିକାର ବନା ସାହାଯ୍ୟରେ ଆରାମୀ ନିଷାଦନରେ ନୟାଲଭର ଆଶା ସେମାନଙ୍କର ସୁଦୂର ପରିବର୍ତ୍ତନ ।

ହିମାରିକା ବରଷା ଦଳମାନଙ୍କର ନିମନ୍ତ୍ରଣକୁ ମଧ୍ୟ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରିଥିଲା । ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ସାଧୁତାର ଅଭାବ ତାକୁ ବ୍ୟାଧିତ କରିଥିଲା ।

ଜନତାର ରୋଷ ଏବଂ ଶୋଭା ଆନ୍ଦୋଳନ ମାଧ୍ୟମରେ ପ୍ରକାଶ ପାଇଥିଲା । ରାଜନୀତି ବାଲୁକୁ ବାଦ୍ଦେଇ ବରଷା ବରଷା ଆନ୍ଦୋଳନ ଦେଶରେ ଲହରୀପୂର୍ବକ ହେଉଥିଲା ।

ହିମାରିକା ଆଉ ମୁଁ ପ୍ରାୟ ସବୁ ଆନ୍ଦୋଳନ ସହିତ ଜଡ଼ିତ ହୋଇ ପଡ଼ିଥିଲୁ ।

ଏଥର କଲମ ଆଉ ଆଗକୁ ପିଚାକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରିନି, ଅଶୁ ଆଉ ରୁଧିରର କରୁଣ ଇତିହାସ; ଲଂଛନା ଓ ବର୍ଣ୍ଣାସଂସ୍କାରକାରୀ ଦୃଶ୍ୟ ଦର୍ଶନ ସବୁ ମନେ ପଡ଼ିଗଲେ ହୃଦୟ ଭିତର ବଦାରି ହୋଇଯାଉଛି । ମସ୍ତିଷ୍କ ଭିତରେ ବେଦନାର ଖଟ ତାର ଯାହା ଆରମ୍ଭ କରି ଦେଉଛି ।

ମନ୍ଦର, ମସଜିଦ୍, ଚର୍ଚ୍ଚ ଭିତରେ ଭଗବାନଙ୍କୁ କାର୍ତ୍ତିକ ମଣିଷ ଉପାସନା କରୁଛି, ମୁଁ ବୁଝିପାରୁନି । ଏ ସୃଷ୍ଟିରେ ତରମ ଅମଙ୍ଗଳକୁ ଯେ ଡାକ ଆଣିଛି, ସେହି ଦେବତାର ପାଦତଳେ ମଥାପିଟିବାପାଇଁ ଯେଉଁମାନଙ୍କର ଲକ୍ଷ୍ୟ ଅଛି, ସେମାନେ ସେତଥା କରନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ମୁଁ ସ୍ତବ୍ଧତାପୂର୍ବକ ଭଳି ସେ ଅତ୍ୟାଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ଭଗବାନଙ୍କୁ ମାନି ପାରିବନି ।

ହେ ମୌନ ଭଗବାନ ! କି ଅପରାଧ କରିଥିଲୁ ଫୁଲଭଳି ନିଷ୍ଠାପ ହିମାରିକା, ଯା ଫଳରେ ତମମନରେ ସାମାନ୍ୟତମ ସହାନୁଭୂତି ବି ତା ପାଇଁ ରହିଲା ନି ? କି କ୍ଷତି ତମର କରିଥିଲା ଏ ଦେଶ, ଯା ଫଳରେ ତମେ ଦେଶର ସେହି ତରମ ଦୁର୍ଦ୍ଦିନରେ ମାର୍ଜିତ ରହିଗଲା ? ଯେଉଁ ଦୃଶ୍ୟ ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ଏଦେଶର ଶ୍ରେଷ୍ଠସନ୍ତାନଙ୍କୁ ପ୍ରତାରଣ କରି ଦିଆଗଲା, ସେତେବେଳେ ତମେ ଲୁଚିଥିଲ କେଉଁଠି ?

ହିମାଳୟର ପବନକୁ ମାନବତାର ପବନକୁ । ହିମାଳୟର ଅପମାନ ମାତ୍ରର ଅପମାନ । ତମ ଆସନ କ'ଣ ଅଛି ଉଠିଲୁନ ଭଗବାନ ସେହି ସତରେ ଯେତେବେଳେ ଦେଶର ଶାସନକର୍ତ୍ତାଙ୍କ ଗୁପ୍ତ କଷ୍ଟ ଗଣର ଶତ୍ରୁଯନ୍ତ୍ରର ବିଷାକ୍ତ ଧୂମରେ ଶୂନ୍ୟ ହୋଇ ଉଠିଥିଲା ?

ନା, ତମଠୁ ଏହା ଆଶା କରିବା ମୋ ପକ୍ଷରେ ଉଚିତ ହେଉନା । ତମେ ସେହି ଭ୍ରଷ୍ଟାଚାରୀମାନଙ୍କର ମନ୍ତ୍ର ନେବ ନିଶ୍ଚୟ କାରଣ ସେମାନେ ହିଁ ତମ ମନ୍ତ୍ରର ଗୁଡ଼ିକର ପରିସ୍ରା ଫୋପାଡ଼ି ପାରନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ସ୍ତ୍ରୀ ପତ୍ନୀ, ପୁରୀସ୍ତ୍ରୀମାନେ ସେମାନଙ୍କର କଲ୍ୟାଣ କାମନା କରି ତମର ଆରତ କରନ୍ତି ଓ ସେମାନଙ୍କର ପାପଲବ୍ଧ ଧନରେ ତମର ପୁରୀ ଡାଲ ଭରିଛନ୍ତି ।

ପିଲାଦିନେ ମୁଁ ବହୁତ ଡ଼ିଟେକିଭ୍ ଇପିନିଆସ ପଢ଼ୁଥିଲି । ଅପରାଧୀ ଯେତେବେଳେ ଧରାପଡ଼ୁଥିଲା, ଗୋଲିସ ଯେତେବେଳେ ହତ୍ୟାକାଣ୍ଡକୁ ଆୟତ୍ତ କରୁଥିଲା; ମୋ ମନ ପରମ ସନ୍ତୋଷରେ ଭରି ଯାଉଥିଲା ।

ଯେତେବେଳେ ବଡ଼ ହେଲି, ଜାଣିପାରିଲି ଏ ସବୁ କେବଳ ମିଛ କଳ୍ପନା । ସମାଜର ସବୁଠାରୁ ବଡ଼ ଅପରାଧୀଙ୍କୁ ଧରିବାର ସାଧ୍ୟ କାହାର ନାହିଁ । ଏଇ ବଡ଼ ଅପରାଧୀମାନେ ଗୋଲିସ, ମାକିଣ୍ଟୋସ୍, ସୈନ୍ୟବାହିନୀ, ସମସ୍ତଙ୍କର କାର୍ଯ୍ୟକଳାପକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରନ୍ତି ।

ସ୍ଵୟଂ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ କିମ୍ବା ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଯେତେବେଳେ ଶତ୍ରୁଯନ୍ତ୍ରର ଜାଲ ବିସ୍ତାର କରନ୍ତି, ତାଙ୍କୁ ଧରିବାର ସାଧ୍ୟ କେଉଁ ଖାରପୁରୁଷର ରହିଛି ?

ବେଳେବେଳେ ଗୋଟିଏ ଡ଼ିଟେକିଭ୍ ପଡ଼ିଛି, ଯେଉଁଠି ରାଜନୈତିକ ନେତା ଅପରାଧ କରିଛନ୍ତି ଓ ଧରାପଡ଼ିଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ଯେଉଁଠି ଶାସନର ସର୍ବୋଚ୍ଚକର୍ତ୍ତା ଅପରାଧୀ ଏବଂ ଗୋଲିସ ଓ ଗୁରୁତ୍ଵା ବିଶ୍ଵର ପ୍ରଧାନ କର୍ତ୍ତାମାନେ ଚନ୍ଦ୍ରାନ୍ତର ଉଦ୍‌ଗ୍ରବଳ, ସେଠି ନିବାରଣର ଉପାୟ କାହିଁ ?

ଅଗ୍ରବ ଭାବରେ ସଂଗ୍ରାମ କରୁଥିଲୁ । ରକ୍ତକୁ ପୋଷ ପୋଷ ଡାଳ ନିଜର ସେବା କରୁଥିଲୁ । ଆନ୍ଦୋଳନର ମଶାଳକୁ ଉଜ୍ଜ୍ଵଳ ରଖିବାପାଇଁ ନିଜର ସବୁ କିଛି ଦାନ କରିଦେବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେଉଥିଲୁ । ଦେଶକୁ ଭଲ ପାଇବାର ନିଶା ସବୁ ବେଦନା, ସବୁ କଷ୍ଟକୁ ଭୁଲାଇ ଦେଇଥିଲା ।

ଯେଉଁମାନେ ଭାବନ୍ତି ଭାରତର ଚରୁଣ ସମାଜ ପୂର୍ଣ୍ଣ ରୂପେ ନଷ୍ଟ ହୋଇଯାଇଛି, ସେମାନେ କିଛି ଜାଣି ନାହାନ୍ତି । ଏ ଦେଶର ଶିଶୁ ପ୍ରଶିକ୍ଷରେ ସବୁବେଳେ ଜ୍ଞାନର ଅଗଣିତ ଆମ୍ବଦହନର ଭାବଧାରା ପ୍ରବାହିତ ହେଉଛି ।

ଏ ଦେଶର ଜନତା ମିଥ୍ୟାଭାବ ନୁହେଁ । ଅତି ଭୟଙ୍କର ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ମଧ୍ୟ ତାର ବେବେକ ବଲୁପ୍ତ ହୋଇଯାଇନା । ମାନବଜାତିର ମହାପେଶା ଏ ଦେଶର ଗାଁର ନରକର ମୂଲିଆ ବୁକୁରେ ସଞ୍ଚିତ ରହିଛି । ତା ନ ହେଲେ ସବୁ କିଛି ହରାଇବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇ ସେ ମୋହନ ଦାସ କରମଚନ୍ଦ୍ର ଗାନ୍ଧୀର ଡାକରାକୁ ହଜମ କରି ପାରନ୍ତାନ୍ତି ।

୧୯୪୭ର ସେହି ରକ୍ତାକ୍ତ ଦିନଗୁଡ଼ିକ । ଦିଲ୍ଲୀ ବଜାରରେ କେବଳ ହା' ହଜାର । ପଶ୍ଚିମ ପଞ୍ଜାବ ଖାଲି ଜରି ଆସିଚନ୍ତି, ହିନ୍ଦୁ ଓ ଶିଖ । ପଛରେ ଛାଡ଼ି ଆସିଚନ୍ତି ଚରଦ୍ଦରତାପୁମାନ ଶୟ୍ୟାସେଷ, ଦୁର୍ଗଧରଣୀ ରାଣୀ, ବିଭବଭବ ଆବାସ । ସ୍ବତନ୍ତ୍ରରେ ସେମାନେ ଦେଖିଚନ୍ତି ମା' ଓ ଭଉଣୀର ନିର୍ମମ ଗଣଧର୍ଷଣ, ମୁକ୍ତିଦି ହୋଇଚନ୍ତି ସ୍ନେହମୟୀ ଦେବୀର ପ୍ରନବେଷ ଆତତାପୀର ବରଷ ଆନନ୍ଦଭରା ମୁଖ ଦେଖି ।

ସେମାନଙ୍କର ମନୁଷ୍ୟତ୍ବକୁ ବଳି ଦେଇ ଆସିଚନ୍ତି ସେମାନେ ଶକ୍ତିସଂଚିତ ନିଷ୍ଠୁର ହୋଇ ଉଠିବ ସେମାନଙ୍କର ମନ । ନିଜଠାରୁ ଦୁର୍ବଳ, ନିର୍ବୀର ମୁସଲମାନ ପରିବାରର ସଫନାଶ କରିବାର କାମନା ସେମାନଙ୍କର ହୋଇ-ଉଠିବ ସୁଖକୁ ଅଦମ୍ୟ । ମୁସଲମାନ ମଧ୍ୟ କମ ଅତ୍ୟାଚାରୀତ ହୋଇନା ଦିଲ୍ଲୀ, ପଞ୍ଜାବ ଓ ବଙ୍ଗାରେ ।

ଭାରତର ଆତ୍ମା ଯୋହନ ଦାସ ଗାନ୍ଧୀ ଡାକୁଛି ହିନ୍ଦୁ, ଶିଖ ଓ ମୁସଲମାନଙ୍କୁ ଅଘାତ ଭୁଲିବାପାଇଁ । ଆଖିରେ ଲୁହ ଓ ମନରେ କୋଡ଼ ନେଇ ସେମାନେ ଶୁଣୁଚନ୍ତି ସେଇ ବେଦନାଗ୍ରସ୍ତ ସ୍ବର । ସାରା ଜଗତର ବିଧାତ ସେଇ ସ୍ବରରେ ଜମାଟ ବାନ୍ଧି ରହିଛି ।

ନା, ଅଘାତକୁ ସେମାନେ କ୍ଷମା କରିପାରିବେନି । ସେମାନଙ୍କର କୃପାଣ ତୃଷାର୍ଥ । ସେମାନଙ୍କର ହୁସା ଅଶାନ୍ତ ।

ସରତାନ୍ ପାରିଲାନି । ମଣିଷ ଜତିର ଅତ୍ୟାଚାର ଜର୍ଜରିତ ହିନ୍ଦୁ ଶିଖ ଓ ମୁସଲମାନ ହାତ ମିଶାଇଲେ । ସେମାନେ ନିଜେ ଚକିତ ହୋଇଗଲେ

ଯେ ତାଙ୍କ ଭିତରେ ଏତେ ବଡ଼ ସ୍ନେହର ଧାର ସମସ୍ତ କଳ୍ପର ଭିତରେ ମଧ୍ୟ ଆତ୍ମଗୋପନ କରିଥିଲା ।

ଆଜି ଭାରତର ନେତା-ଶ୍ରେଣୀ ! ସମସ୍ତ ପ୍ରକାର ଭଲତ ପରମ୍ପରା ଛିଲମୁଲ ଏକ ସରତୀନର ତେଲମାନେ !! ସେମାନଙ୍କର ଅପରାଧର ସୀମା ନାହିଁ । ସେମାନଙ୍କର ପଶୁର କଳନା ନାହିଁ ।

ଦେଶଲଗି ସବୁକିଛି ଜଳାଞ୍ଜଳ ଦେଇଥିବା ଚରୁଣମାନଙ୍କୁ ସେମାନେ ଶେଷ କରି ଦେଇଛନ୍ତି । ହଜାଏ ହଜାର ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟର ଛାତ୍ରଙ୍କର ଜେଲ୍‌ର ଅନ୍ଧାର କୋଠରୀ ଭିତରେ ଜୀବନଯାପନ କରି ଯାଇଛନ୍ତି । ମୁକାବ, ଅରବିନ୍ଦ, ଚାନ୍ଦୀ, ଗୋପବନ୍ଧୁର ବ୍ୟବସାୟମାନେ ରକ୍ତ ଡାଳି ଦେଇଛନ୍ତି ନିଜ ନିଜ ଚିତ୍ତରେ, ଶାଳଭର ଜଙ୍ଗଲରେ, ପାହାଡ଼ୀ ନଦର ପଥର ଦାଡ଼ରେ ।

କୋରାପୁଟ-ଶ୍ରୀକାକୁଳମ୍ବର ଗହନ ଅରଣ୍ୟ ସେ ଦୃଶ୍ୟ ଦେଖି ଶିହର ଉଠିବ । ଯୁଗ ଯୁଗ ଅନ୍ଧାରରେ ଗହନ ହୋଇଯାଇଥିବା ଆଦିବାସୀ ଗଣର ନିଜ ନିଜ ପ୍ରହରକୁ ଅଶ୍ରୁଳ କରିବ ।

ବରୁଣ ଜିଁ ଉଠିବ । ସରକାରର ଶୀତଦାସ ଗୋଲସ୍ ରକ୍ତମ୍ବର ହୋଇବ ।

ଭୁଲପାଇବନ ଭାରତର ଲବିତାସ ସେଇ ଧୂସ ପଥର ଚରୁଣମାନଙ୍କୁ । ସେମାନଙ୍କର ଚକ୍ରକରଣର ସାଧନା ଆଗାମୀ ଯୁଗର ଲେଖକକୁ ଯୋଗାଇବ ଶାନ୍ତ୍ୟ ଓ ବିପ୍ଳବକୁ ଯୋଗାଇବ ପ୍ରେରଣା ।

ହାୟ ! ସାମାନ୍ୟ ଆଶ୍ରୟ ଅମେ ଯଦି ପାଇଥାନ୍ତି ନେତାମାନଙ୍କର ସେଇ ଚନ୍ଦ୍ରାନ୍ତ ସଂପର୍କରେ ? ତାହେଲେ ଦେଶର ଲବିତାସ ଅନ୍ୟ ଏକ ଦଗରେ ଗତି କରିଥାନ୍ତା ।

ଦେଶର ଶ୍ରେଷ୍ଠ ମହିଷ ସେଇ ଚନ୍ଦ୍ରାନ୍ତର ଯୋଜନା କରିଥିଲା । ଦେଶର ସର୍ବୋଚ୍ଚ ଶାସକ ସେଇ ଯୋଜନାକୁ ଆଶୀର୍ବାଦ ଦେଇଥିଲା । କ୍ଷମତା, ଧନ ଏବଂ ବୁଦ୍ଧିର ବିବିଧ ସଂଯୋଗ ଘଟିଥିଲା କେତେକ ଦେଶଭକ୍ତ ଚରୁଣକୁ ଚରଦିନ ମୁକ୍ତ କରିଦେବାପାଇଁ ।

ଜେଲ୍‌ଖାନାର ଅନ୍ଧାର କୋଠାରେ ମୁଁ ପ୍ରଥମେ ସେ ଯୋଜନା ସମ୍ପର୍କରେ ଶୁଣିଥିଲି ଓ ସ୍ତବ୍ଧ ହୋଇ ଯାଇଥିଲି ।

ଯୋଜନାର ସୂକ୍ଷ୍ମତା ଗର୍ବ ଓ ଅନ୍ଧାରରେ ସମସ୍ତ ତଥ୍ୟ ମୋ ଆଗରେ ବାଜି ଦେଇଥିଲେ । କୋନାନ ଡୟଲଙ୍କ ଉପନ୍ୟାସଠାରୁ ବି ଆହୁରି ବସ୍ତୁତ୍ୱର ଏକ ରହସ୍ୟ ମୋ ନିକଟରେ ତାର ସମସ୍ତ ବିଶ୍ୱାସିକା ନେଇ ଅନୁପ୍ରାଣ କରୁଥିଲା ।

ମୁଁ ଏଥର ମୋ ଲେଖନୀ ଭୂମିକା କରୁଛି ସେ ରହସ୍ୟମୟ କାହାଣୀକୁ ନେଇ । ତା ନଦେଲେ ମୁଁ ଓ ହିମାଞ୍ଜଳା କଭିଳି ଏଇ ଦୃଶ୍ୟ ପରିବେଶକୁ ବୁଲୁଥିଲୁ, ତା ମୋ ଦେଶର ଜନସାଧାରଣଙ୍କଠାରେ ଅଜ୍ଞାତ ରହିଯିବ ।

ହିମାଞ୍ଜଳାଙ୍କର ଏବଂ ମୋର ମୃତ୍ୟୁ ସମ୍ଭାବିତ ଯୋଗଦେଲେ ପ୍ରଭୁଭିତ ହୋଇଥିବ, ସାରା ଦେଶ ନିଶ୍ଚୟ ସ୍ତବ୍ଧ ହୋଇଯାଇଥିବ । ପଞ୍ଜାବର ଶତ୍ରୀକ୍ଷେତ୍ରରେ, କୋରାପୁଟର ଜଙ୍ଗଲରେ, ଦେଉଳର ନାଶକେଳି କୁଞ୍ଜରେ ଦୁଃଖର ଏକ ପ୍ରକାଶିତ ନୂଆର ଜନମାନସକୁ ପ୍ରାଣିତ ଓ ଅଶକ୍ତ କରିଥିବ ।

ବେଳେବେଳେ ମନେ ପଡ଼େ ପ୍ରିୟପୁରୁଷେୟ ଗୌତମ ସିଂ, ଶ୍ୟାକୁସ୍ଥାନ ଓ ଯୁଦୁପ୍ତ କଥା । ଅନ୍ୟାୟ ବରୁଣରେ ଏମାନେ ଅଗ୍ନିଭଳି ଜଳୁଥିଲେ । ଜନତାକୁ ସଜାଟିତ କରି ଏମାନେ ନିଖିଳ ଭାରତ ସ୍ତରର ଏକ ଆନ୍ଦୋଳନର ମୂଳଦୁଆ ପକାଇ ପାରିଥିଲେ ।

ନେତାର ମୃତ୍ୟୁ ସେମାନଙ୍କୁ ବ୍ୟଥିତ କରିଥିବ । ସେମାନଙ୍କୁ କିଛି ସମୟପାଇଁ ପଥର କରି ଦେଇଥିବ । ତାପରେ ଶମତାସୀନ କୁତସୀଗୋଷ୍ଠିର ଅପହସ୍ତରେ ସେମାନଙ୍କୁ କଂକର୍ତ୍ତବ୍ୟବମୁତ କରି ଦେଇଥିବ ।

ଶବ୍ଦରକାଗଜରେ ଯେତେବେଳେ ସେମାନେ ଦେଖିଥିବେ ସେମାନଙ୍କର ପରମ ପ୍ରିୟ ନେତା ହିମାଞ୍ଜଳାଙ୍କର ପତ୍ନୀଙ୍କର ବହୁତ୍ରି, ସେମାନଙ୍କର ହୃଦୟ ବିଦାୟ ହୋଇଯାଇଥିବ ।

କି ଦୁଃଖରେ ମୁଁ ତଟାଇଛି ସେହି ଭୟଙ୍କର ଦିନଗୁଡ଼ିକ । ମୋର ଶକ୍ତି ନଥିଲା ସରକାରର ମିଥ୍ୟା ଜାଲ ଛିଦ୍ନ କରିବାକୁ । ପାଗଳଭଳି ବେଳେ ବେଳେ ମୋ ମୁଣ୍ଡର ବାଳକୁ ଓପାଡ଼ି, ଛୁଡ଼ି ନିଶରେ ବଦାରିବି ।

ଅଃ ! ସାମାନ୍ୟ ଯଦି ସୁବ୍ୟାଧାନା ମୋର ପ୍ରିୟ ସୁବ୍ୟସନକୁ
କହିବ କୁ, ‘ନାଁରେ ସରକାରୀ ପ୍ରସ୍ତୁତ ମିଥ୍ୟା, ନିର୍ଜଳା ମିଥ୍ୟା’ । ପ୍ରତାପ ସିଂହ
ଭଳି ଅନ୍ତର ମୁହୂର୍ତ୍ତପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅତ୍ୟାଚାରର ହିମାଳୟ ବର୍ଣ୍ଣନା ରହିଛି ତାର
ଆଦର୍ଶ ପ୍ରତି, ମୂଲ୍ୟବୋଧ ପ୍ରତି ।

ସୁସୁପ୍ତ ! ଗୌତମ ! ବନ୍ଦୁକ ! ତମେ କଣ ପ୍ରକାରଣକୁ ସତ୍ୟ
ବୋଲି ଗ୍ରହଣ କରି ଆତତାପୀ ନେତାମାନଙ୍କୁ ସମର୍ଥନ କରିବ ? ମୋ
ନିମନ୍ତର ଯାହାଏଥିକୁ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର କରିବାକୁ ସକଳ ବ୍ୟବସ୍ଥା ତମେମାନେ ।
ତମ ମୁଁରେ ମୁଁ ପଡ଼ିଥିଲି ତରମ ତାରର କାହାଁ, ତମ ଆଖିରେ ମୁଁ
ନେତୃତ୍ୱ ଫଳାମଳ ତମର ।

ସେହିନ ଗୁରୁତା ଚକ୍ରର ମୁଖ୍ୟ ମୋ ଆଗରେ କହିଗଲେ ‘ତମେ
ହାରିଗଲ ପାକେତ ଶର୍ମା । ଏଣିକି ଆମେ ତାଙ୍କ ସ୍ୱାକ୍ଷର ନାଲିକରି ଏକ ଚକ୍ର
ଛପାଇଦେବୁ ଓ ତାର ମାଧ୍ୟମରେ ତମର ପ୍ରିୟ ଶିଷ୍ୟ ଗୌତମ, ସୁସୁପ୍ତ ଓ
ବନ୍ଦୁକଙ୍କୁ ସକଳ ଚଳକୁ ଟାଣି ଆଣିବୁ ।’

ମୁଁ ଚଣ୍ଡାସ କରୁଛି ସେମାନେ ସବୁ କରପାରିବେ କାରଣ ହିମାଳୟର
ମୁଁ ଫେରି କାଳନାଗୁଣୀଟି ସେମାନଙ୍କର ଥୋପ ଗିଳି ସାରିବ ।’

ଅଗ୍ନିପୁଷ୍ପମାନେ ! ତମେମାନେ କ’ଣ କଲ ? ଆମର ଆଶାର ଘଣ୍ଟ
ମଶାଲ ଜଳୁଥିଲା ତମକୁ ନେଇ । ମୁଁ କିଛି ଜାଣିପାରିନି । ମୁଁ କିଛି ବୁଝି
ପାରିନି । ଗତ ପାଞ୍ଚବର୍ଷରେ ଏ ଦେଶ କେଉଁଆଡ଼େ ଗତି କରିବ, ମୋତେ
ଜାଣିବାକୁ ଦିଆଯାଇନା ।

ଏବେ ମଧ୍ୟ କ’ଣ ସେଇ ନିରଜ୍ଞ ଶାସନ ଏ ଦେଶରେ ଚାଲିବ ?
ଯେଉଁମାନେ ହିମାଳୟର ପବନ ରକ୍ତରେ ହାତ କଳୁଷିତ କରିଛନ୍ତି,
ଯେଉଁମାନେ ମୋଭଳି ଜଣେ ଜଣେ ନିରାପରାଧୀକୁ ଯମଯନ୍ତ୍ରଣା ଦେଇ ନିଃସଙ୍ଗ
କୋଠରୀ ଅଧିବାସୀ କରିଛନ୍ତି; ସେମାନେ ଏବେ ମଧ୍ୟ କ’ଣ ଏ ଦେଶ
ଶାସନ କରୁଛନ୍ତି ?

ନିଶ୍ଚୟ ଶାସନ କରୁଥିବେ । ତା ନଡ଼େଲେ ଏ ତାହାରର ଲୋଡ଼ି
କପାଟ ସରିବରେ ଖୋଲି ଯାଇଥାନ୍ତ ।

କରିଥିବା କଥା ଏକ ଧୂଆଁ ବାଣ ? ସେମାନେ କ’ଣ ବଢ଼ାସ କଠୋରଲେ ଏଭଳି ନରହନ୍ତା ନେତାମାନଙ୍କୁ ଆମେ ଆଶୀର୍ବାଦ ଦେବୁ ?

ଗୌତମ, ରାମକୃଷ୍ଣନ୍, ଯୁସୁଫ୍ ଯଦି ସାମାନ୍ୟତମ ସଦେହରେ ଶକ୍ତ ପୋଷଣ କରିଥିବେ, ତେବେ ନିଶ୍ଚୟ ଦେଶର ଶାସନ ବଦଳିଯିବ । କୋଟିକୋଟି ଲୋକଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଆମେ ପାଇଥିଲୁ ତଳ ଜଙ୍ଗୁ ଯାହାକୁ କୁହାଯାଇପାରେ ଶାଣିତ ଇସ୍ଲାମ । ପ୍ରଚଣ୍ଡ ଧୀଶଙ୍କୁ ସହିତ ଅସାଧାରଣ ଚରଣର ଅଧିକାରୀ ଏହି ତଳଜଣ ଥିଲେ ଆମର ନୟନର ମଣି ।

ହମାଶିକା ବହୁବାର କହିଥିଲେ, ‘ଗର୍ମୀ, ଏଥର ଆଜି ଲଘୁ ନାହିଁ । ଆମେ ପାଇତେ କେତୋଟି ରହୁ । ଭାରତମାତାର ଦୁଃଖ ଦୂର କରିପାରିବେ ନିଶ୍ଚୟ, ଏଇମାନେ ।’

କିଏ ମୋତେ କହିବ ଦେଶର ବର୍ତ୍ତମାନ ଅବସ୍ଥା ଫର୍ଜିନେ । ମୋର ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ସହୃଦୟ କିନ୍ତୁ ଏ ସମସ୍ତ ଫର୍ଜିନେ ସେ ଧୁରସୂର ମନ । ମୁଁ କୌଣସି ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ ସେ ମୁହଁରେ ଆଙ୍ଗୁଳି ରଖି ସୂଚନା ଦିଏ ଯେ ସେ ଏ ବିଷୟରେ କୌଣସି ଉତ୍ତର ଦେବନ ।

ହଠାତ୍ ମନେ ପଡ଼ିଗଲା ସବୁଜପୁର କଥା । ଅଞ୍ଚଳରେ ଦିନେ ଦେଖା ହୋଇଥିଲା ତା ସହିତ କଲିକତାରେ ।

ସେଠାକାର ଏକ ଜନବହୁଳ ସଭାରେ ଯୋଗଦେଇ ଫେର ଆସିଥିଲେ ଏକ ଶ୍ରମିକ ବହିକ୍ତ ଶ୍ରମିକ ନେତାଙ୍କ ସହ ଆଲୋଚନା କରିବାପାଇଁ । ହଠାତ୍ କିଏ ଜଣେ ଖବର ଦେଲା ଯେ ଜଣେ ମହିଳା ମୋ ସହିତ ଦେଖା କରିବାପାଇଁ ଆସିଛନ୍ତି । ମୁଁ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେଲି କିନ୍ତୁ ସମ୍ମତ ଦେଇଥିଲି । ତାପରେ ମୋ ସମ୍ମୁଖରେ ଦଣ୍ଡାୟମାନ ହେଲା ସବୁଜପୁର ।

ତାର ପୁଅର ରୂପ ମଳିନ ପଡ଼ିଯାଇଛି ମାତ୍ର ମୁଖରେ ଲାଗି ରହିଛି ଚୂର୍ଣ୍ଣର ହସ ।

କହିଲେ, ‘ହମାଶିକାଙ୍କୁ କହିଦେବେ ମୁଁ ଭଗବାନଙ୍କ ପାଖରେ ପ୍ରାର୍ଥନା କରୁଛି ସେ ବିଜୟୀ ହୁଅନ୍ତୁ । ସେ ବହୁତ କିଛି ଦେଖାଇ ଦେଇଛନ୍ତି । ନିଜ

ପ୍ରାଣେ ବସନ୍ତ କରି ମୋତେ' ସବଜୟା ଆଖିରୁ ଝରଣା ଆକାରରେ ଲୁହ ବହି ଯାଇଥିଲା ।

କହିଷଣ ମରବତା ପରେ ନିଜକୁ ସମ୍ଭାଳି ସେ କହିଥିଲା, 'ଶ୍ରମିକ ମହଲରେ ତାଙ୍କର ବସୟ ବହୁତ ଆଲୋଚନା ହୁଏ ।'

ସବଜୟା ତାର ଇତିହାସ କହିଥିଲା । ସେ ଇତିହାସ କାରୁଣ୍ୟ, ଅନ୍ଧାରର ଓ ମାନବତାର ଇତିହାସ । ଏ ଦେଶର ଆଇନରକ୍ଷକ ଓ ନେତାମାନେ ସବଜୟା ଉପରେ ତାଙ୍କର ଅଧିକାର ସାବ୍ୟସ୍ତ କରିଥିଲେ । କଳା ଅପରାଧୀଙ୍କ କବଳରୁ ସେ ରକ୍ଷାପାଇ ଦେଶର ଧବଳ ଅପରାଧୀଙ୍କ ହାତରେ ପଡ଼ିଥିଲା । ବହୁ କଷ୍ଟରେ ସେ ଆପଣାକୁ ମୁକ୍ତ କରିଥିଲା । ତାପରେ ସେ ଏକ ପୁରୁଷର ସଜ୍ଞାନ ପାଇଥିଲା ଯାହା ଚେତେଇ କୁହିବା ହେଲେ ବି ଅନ୍ତର ସବଜୟା ଥିଲା ସ୍ନେହଶୀଳ । ସେହି କୁହର୍ଗନ ପୁରୁଷର ଜାୟା ହୋଇ ସେ ବର୍ତ୍ତମାନ ସୁଖୀ ।

ଯାହା ନାଁକୁ ଲେଖି କଲମ କଳାକତ କରିବନି ଶୁଭୁଥିଲା, ଏଥର ତାକୁ ଏହାଭରା ସମ୍ଭବ ହୋଇପାରୁନି । ସେଇ କଳା ନାଗୁଣୀ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ସନ୍ତାନର ସେବାରୁ ଦେଶକୁ ବଞ୍ଚିତ କରାଯିବ । ଉର୍ଦ୍ଧ୍ବ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦେଶର କୁଶାସକ ଗୋଷ୍ଠିର ସବଶ୍ରେଷ୍ଠ ଅସ୍ତ୍ର ହିସାବରେ ସେ କାମ କରିଥିଲା ।

ଗୌତମ ପୁସ୍ତକ, ରାମ କୃଷ୍ଣ ! ତମେମାନେ କ'ଣ ମୋର ହୃଦୟାନକ ବଶ୍ମାସଦାତମାର ଚନ୍ଦ୍ରାନ୍ତକୁ ବୁଝିପାରୁଥିବ ? ତମର ପ୍ରିୟ ନେତା ହିମାବିକାର ନାଁ ନେଇ ସେ ତମ ପାଇଁ ଯେଉଁ ଜାଲ ବସ୍ତ୍ରାଇଥିବ, ତାକୁ କ'ଣ ତମେ ଛୁଇଁ କରିପାରୁଥିବ ?

ମାୟାବଳୀ ଯେତେବେଳେ ଦେଶର କୁଶାସକଙ୍କ ସହ ହାତ ମିଶାଇ ଚରମଭେଦରେ ଦିନ କଟାଉଥିଲା, ନିଜର ବୁଦ୍ଧିକୁ ନେଇ ରକ୍ଷା କରୁଥିଲା ତାର ଶକ୍ତିକୁ ଶାସକ ଗୋଷ୍ଠିର ଶ୍ରେଣୀରେ ଲଗାଉଥିଲା; ଅତ୍ୟନ୍ତ ଉଚ୍ଚପଦସ୍ଥ କର୍ମୀରୂପମାନେ ମୋ ନିକଟରେ ତାର ସମସ୍ତ ରହସ୍ୟ ଖୋଲି ଦେଇଥିଲେ । ସେଇ ଚନ୍ଦ୍ରାନ୍ତକାରଣର ସାହାଯ୍ୟବର୍ତ୍ତୀମାନଙ୍କର ଅନ୍ଧତା ସେବେ ବି ମୋର ହୃଦୟ ନାଚ କରୁଛି । ସବୁ କିଛି ଖୋଲି ଦେଇ ସେମାନେ

ମୋତେ କହିଥିଲେ, ‘ଶର୍ମା, ଆମେ ଜାଣୁ ଆପଣ ବରୁଣଦ୍ୟାୟଙ୍କ ପୁତ୍ର ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଶ୍ରମି, କିନ୍ତୁ ଆପଣ ବ ମାନବେ ବୁଦ୍ଧିର ଖେଳରେ ଆପଣଙ୍କୁ ଆମେ ଦୂର କରି ଦେଇଛୁ ।’ ବୁଦ୍ଧିକୁ ବଳ ଦେଇଥିବା ସେଇ ସରତୀନ-ଦୁର୍ଗମାନେ କ’ଣ ବା ବୁଝିବେ ମୋର ମନର ପ୍ରତିଷ୍ଠା । ମୋର ମାନସିକ ଯନ୍ତ୍ରଣା ଉପକ୍ରମେ କରୁକରୁ ସେମାନେ କହିଥିଲେ, ‘ପୃଥିବୀର କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି ଆପଣଙ୍କୁ ଏ ନିଜେ କୋଠାରୁ ମୁକ୍ତ କରିପାରିବନି ଶର୍ମା । ତେଣୁ ଆମେ ନିର୍ଭୟରେ ଆପଣଙ୍କୁ ଏ ଦେଶର ଶାସକଙ୍କର ଚରମ ରହସ୍ୟର ଗନ୍ତାଦର ଦେଖାଇ ଦେଇ ପାରିଲୁ ।’

କର୍ଷ କର୍ଷ ଧରି ନିରାଶା ମୋତେ ଯନ୍ତ୍ରଣା ଦେଇଛି । ବହୁବାର ସେଲଙ୍କର ପ୍ରାମିଥ୍ୟସ୍ ଅନ୍ତଃକର୍ତ୍ତା ପ୍ରସିଦ୍ଧ ଉକ୍ତି ସବୁ ମନେ ପକାଇ ନିଜକୁ ସାହାସ ଦେଇଛି ।

To suffer woes which Hope thinks infinite,
To forgive wrongs darker than death or night
To defy power which seems omnipotent.

ଆଶା ଯାହାକୁ ଅସୀମ ମନେ, ସେତେ ଦୁଃଖକୁ ସହ୍ୟ କରିବ ।
ମୃତ୍ୟୁ କିମ୍ବା ରାତିଠାରୁ ଅଧିକ କୃଷ୍ଣ ଚିତ୍ତ ଧରି କରିବ ।
ସର୍ବଶକ୍ତିମାନ ଶକ୍ତିର ପାଦରେ ବିଦ୍ରୋହ ପତକା ଟେକି ଧରିବ ।

ନିଃସଙ୍ଗ ଲୋଠି-କାସଠାରୁ ଯନ୍ତ୍ରଣାଦାୟକ ଆଜି କିଛି ନାହିଁ । ମୁଁ ଭାବୁଥିଲି ମୁଁ ନିଶ୍ଚୟ ପାଗଳ ହୋଇଯିବି । କିନ୍ତୁ ପ୍ରଥମ କେତେମାସ ପରେ ମୋର ମାଲିକମାନଙ୍କ ମନରେ ସମ୍ଭବତଃ ଦୟାର ଉଦ୍ବେଗ ହୋଇଛି । ସେମାନେ ମୋତେ ଲଣ୍ଡନ ଓ ବଡ଼ ଯୋଗାଇ ଦେଇଛନ୍ତି ।

ମୋ ଚେତେର କେମିତି ହୋଇଛି ? ମୁଁ ଏତକ ଜାଣିପାରିବି ଯୁବକ ଅବସ୍ଥାରେ ମୋର ବାଳ ସବୁ ଧଳା ହୋଇଯାଇଛି ଓ ମୋର ସବୁ ଚମ ଲେଉଟୋରା ହୋଇଯାଇଛି । ଅସମ୍ଭବ ବୃଦ୍ଧ ଠିକ୍ ଯଯାତିଙ୍କୁ ଆଶମଣ କଲେଇ ମୋତେ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ କରିଛି ।

ପ୍ରଥମେ ପ୍ରଥମେ ମୁଁ ମୃତ୍ୟୁକୁ ବହୁତ ଆଦରରେ ଡାକୁଥିଲି । ଏ କାଳବାସ ଯନ୍ତ୍ରଣା ଅପେକ୍ଷା ମୃତ୍ୟୁ ମୋତେ ଲେଉଟାୟ ମନେ ହେଉଥିଲା ।

କନ୍ତୁ ଆଜି ମୋର କାମ ଅସମାପ୍ତ ରଖି ମୁଁ ମୃତ୍ୟୁକୁ ସ୍ୱାଗତ କରିପାରିବିନି ।

ଏଥର ମୁଁ ସେହି ନାଗଟିର ସଫର୍କରେ ଲେଖିବି ଯେ ସାରା ଦେଶରେ ଅନ୍ଧାରକୁ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରିଛି । ଶାସକବଳର ଗୁପ୍ତତର ସେହି ନାଗଟିର ଜୀବନ ସଫର୍କରେ କୌଣସି ତଥ୍ୟ ମୋର ଅଜ୍ଞାତ ନାହିଁ । ନିଜ ଯୋଜନାର ମାର୍ଗକାରୀ ଆନନ୍ଦରେ ମୋର ଯନ୍ତ୍ରଣାତାତ୍ତ୍ୱମାନେ ମୋତେ ସବୁ ବିଷୟ କହିଦେଇଛନ୍ତି ।

ଗାନ୍ଧୀଜୀ ଭଳି ଭଗବାନଙ୍କ ମନୋପ୍ରସାଦ ବ୍ୟକ୍ତିର ଭ୍ରମରେ ମୋର ତଳାର୍ଦ୍ଧ ବଶ୍ୱାସ ନାହିଁ । ଯଦି ଆଆନ୍ତା, ତେବେ ମୁଁ କେବଳ ଗୋଟିଏ କାମନା ତାଙ୍କ ଗୁଡ଼ାସି ପୁସ୍ତିକାରେ ଲିପିବଦ୍ଧ କରିବି । ତା ହେଉଛି ମୋର ଲେଖାର ପରିସମାପ୍ତି ନକରି ମୁଁ ପାପପୁଣ୍ୟ ବରୁଣଙ୍କର ସମ୍ମୁଖୀନ ହେବାକୁ ବୁଝେନା । ଦେବକାଳା ପଦାସ । ସୃଷ୍ଟିର ସମସ୍ତ ମାଧୁର୍ୟ୍ୟ ଦେଇ ଯେଉଁ ରୂପକୁ ଗଢ଼ା ଯାଇଥିଲା ସେ ରୂପରେ ଏତେ ବିଶ ଆସିଲା କେଉଁଠି ?

ତମ-ସହିତ ଯିନେ ଦେଖାଦେବ ଦେବକାଳା । ସେ ପୁରରେ ତମେ ମୋର ଅନୁସନ୍ଧାନ ଦୃଷ୍ଟିକୁ ପାଳିଦେଇ ପାରିବନି । ସେଇଠି ମୁଁ ତୁମକୁ ପ୍ରଶ୍ନପରାଣିତ, ଯେତେବର୍ଷ ପରେ ହେଲେ ବି ପରାଣିତ, ହିମାରିତା ତମର କ'ଣ ଯତ୍ନ କରିଥିଲା ?

କ'ଣ ତମର ଅଗ୍ରବ ଥିଲା ଦେବକାଳା ? କଲିକତା ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟର ସୃଷ୍ଟି ପଦକ୍ଷେପାଣୀ ଥିଲା ତୁମେ । କଲିକତାର ଅଙ୍ଗନରେ ତମେ ଯେ-କେ-କେ ତନ୍ତ୍ରାୟମାନ ହଉଥିଲ, ବିରଟ ହଲ୍‌ର ନିସ୍ତବ୍ଧତା ଛୁଇଁ ପାଉଥିଲ । ସାମ୍ରାଜ୍ୟର ରୂପକୁ ଧିକ୍କାର କରିଥିବା ତନ୍ତ୍ରୀ, ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ମନ୍ତ୍ରଣାକୁ ଦୂରଭିତ୍ତିବା ବାକ୍ସପଟ୍ଟିତା, ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଧୀନକ୍ରିୟା; ଏ ସମସ୍ତ ଦେଇ ପ୍ରଶ୍ନା ପଠାଇଥିଲେ ତମକୁ କ'ଣ ଏ ଦେଶରେ ଆଲୋଚନା ଉତ୍ପତ୍ତିକୁ ଡାକିଦେବାକୁ ।

କାହିଁକି ତମ ନାମର ଅମର୍ଯ୍ୟାଦା କ'ଣ ତମେ ? ହିମାରିତା ତମକୁ ଅନାଦର କରି ନଥିଲା । ହିମାରିତାର ଅନୁଜ୍ଞାକ୍ରମେ ମୁଁ ତମକୁ ଭଲପାଇଥିଲି । ତମର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଆଜ୍ଞା ଆମ ପକ୍ଷରେ ଶିକ୍ଷାପାଠ୍ୟ ଥିଲା ।

କ୍ଷମତାର ନିଶା କମର କ'ଣ ଏବେ ଖସୁଥିଲା ? କମର ଦଳିତ ସାଥୀ ଭାରତ ବର୍ଷର ଜନସାଧାରଣଙ୍କର ଶ୍ରଦ୍ଧା ଆକର୍ଷଣ କରିଥିଲା । କ୍ଷମତା ତ କମ ହାତମୁଠାକୁ ବୁଲି ଆସିଥାନ୍ତା ।

ବିଶ୍ୱାସର ଅମୃତସ୍ୱାସ୍ତକୁ କାହିଁକି ଦୁଷିତ କଲ ତମେ ନାସ ? କମରର ଚଳନାମୟୀର ପ୍ରକୃତ ରୂପ ଜଣାପଡ଼ିଲା ପରେ ଦୁନିଆରେ ଯଦି ବିଶ୍ୱାସର ଧାର ଶୁଷ୍କ ହୋଇଯାଏ, ତେବେ ସେ ବପର୍ଯ୍ୟୟ ପାଇଁ ତମେ କ'ଣ ଦାୟୀ ହେବ ?

ହୁମାୟୁନ କି ବରଷା ସ୍ୱପ୍ନକୁ ଧ୍ୱଂସ କରିଦେଲା ତୁମେ ? ଆମେ ନିଜ ମାଲିକି କିଛି ବୁଝୁ ନଥିଲୁ । ସୁନାର ଭାଗ୍ୟ ବର୍ଷକୁ ଯେଉଁମାନେ ଖାଇବା ଦେଶରେ ପରିଣତ କରିଛନ୍ତି, ଆମେ କେବଳ ସେଇମାନଙ୍କ ପତନ ବୁଝୁଥିଲୁ ।

ଗାଁର କଣୋଷୀ ଯେତେବେଳେ ପାଣିମାଠିଆଏ ପାଇଁ ପାଞ୍ଚମାଇଲବାଟ ଖସିବେ ଚାଲୁଥିଲା, ଏଇ ଦେଶର ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଏକ ଘଣ୍ଟା ଡାକଜଙ୍ଗଲରେ ରହିବେ ବୋଲି ସେଠାରେ ବାଧୁମୁଖରେ ମୋକାଇକର ବରଷା ସନ୍ତରଣ କୁଶଳାଞ୍ଜଳି କରାଯାଇଥିଲା । ଗୋଟିଏ ପଟେ ଫାଇଉଷ୍ଟାର ହୋଟଲରେ ବିଳାସର ଭଲଜ ନୃତ୍ୟ, ଅନ୍ୟପଟେ ଦାରିଦ୍ର୍ୟର ବିଭୟ କଦାକାର ପ୍ରେତର ଅଟକାସ ଆମକୁ ଗ୍ରାସିତ କରୁଥିଲା ।

ଏ ଦେଶରେ ସମ୍ପର୍କନୋହର ଲୋକେ ଆ ବୋଲି ଜଣେ ଲୋକ ଜନ୍ମ ହୋଇଥିଲା ଯେ ମଣିଷରୂପା ଯାନରେ କୌଣସି ସ୍ଥାନକୁ ଯିବାକୁ ପସନ୍ଦ କରୁନଥିଲା । ସେ ଲେଖିଥିଲା ଖଣ୍ଡିଏ ବହି ‘ଦିନକୁ ୨୫,୦୦୦ଟଙ୍କା’ ସେ ଦର୍ଶାଇଥିଲା ଯେ ଭାରତ ଭଳି ଦରିଦ୍ର ଦେଶରେ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କର ଦୈନନ୍ଦିନ ଖର୍ଚ୍ଚ ସେତେବେଳେ ଥିଲା ଦିନକୁ ପଚାଶ ହଜାର ଟଙ୍କା । ଭାରତରେ ଏଇ ବସ୍ତ୍ରା ଆତ୍ମାଟିକୁ ଖୋସାମୋଦ୍‌କାଶିମାନେ ପାଗଳ କରିଥିଲେ । ହଁ, ପାଗଳ ଏ ମାଟିରେ କିଏ ନୁହେଁ ଯେ ? ସକେଟିସ, ଗାର୍ଲିକୁ ତ ପାଗଳ ଆଖ୍ୟାରେ ଭୁଷିତ କରାଯାଇଥିଲା ।

ଦରିଦ୍ର ଦେଶରେ କୋଟିକୋଟି ଟଙ୍କାର ବିଳାସ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଆମକୁ ଦୃଷ୍ଟିକଟ୍ ଜଣାଯାଇଥିଲା । କଳଟଙ୍କାର ସହାୟତାରେ ନିର୍ବାଚନ ଜିତିବାପାଇଁ

ତତ୍ତ୍ୱାନ୍ତ କରୁଥିବା ଏକ ଅପରାଧୀଗୋଷ୍ଠୀକୁ ଆମେ ବିବେଧ କରୁଥିଲୁ ।

ଶହ ଶହ ଯୁବକ ଆମ ସାଥରେ ଥିଲେ, ଯେଉଁମାନେ ବଡ଼ ଶକ୍ତି ପାଇପାରିଥାନ୍ତେ । ସେମାନେ ପରିବାରର ଆଖିରେ ଲୁହଦେଖି ମଧ୍ୟ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହୋଇଥିଲେ, କାରଣ ସେମାନେ ଗ୍ରାହକମାନଙ୍କ ଆଖିର ଲୁହ ପୋଛିବାକୁ ସଜ୍ଜିତ ହୋଇଥିଲେ ।

ଗୌତମ ସିଂହ ତମେ ତ ଜଣିତ ଦେବକାଳୀ ? ଏକ ସମ୍ପ୍ରଦାୟ ପରିବାରର ଏଇ ଯୁବକଟି ତାର ସର୍ବସ୍ୱ ଜାତିପାଇଁ ସ୍ୱାଦୀ କରି ଦେଇଥିଲା । ସୁପିର ଗୋଟିଏ ସହରରେ ହିନ୍ଦୁ ମୁସଲମାନ ଦଙ୍ଗାବେଳେ ତାକୁ ଜଣେ ହିନ୍ଦୁ ଯୁବକ ମୁସଲମାନ ସମ୍ପର୍କ କହି ଛୁବରେ ଆଦାତ କରିଥିଲା ।

ଆଉ ଯୁସୁଫ୍ ! ହିନ୍ଦୀଭାଷୀ ଯାହାରେ ପ୍ରଭାବିତ ବୁଲୁଥିବା ଏଇ ଚନ୍ଦ୍ରଶେଖର କ'ଣ କମ ଅଧୁରାଧାର ସାମନା କରିବ ? ଦେଶଭକ୍ତ ଯୁସୁଫ୍‌କୁ ସରକାର 'ପାକସ୍ଥାନ ଦଲଲ୍' କହିଛନ୍ତି । ଧର୍ମର ମୁକ୍ତିମାନେ ଯୁସୁଫ୍ ବିରୁଦ୍ଧରେ ମସଜିଦ୍‌ରେ ଶୁଣା ଦେଇଛନ୍ତି । ମାନବବାଦୀ ଯୁସୁଫ୍ ବିରୁଦ୍ଧରେ ପରିସ୍ଥିତିରେ ସନ୍ତୁଷ୍ଟିତ ହୋଇ ସବୁଗୋଷ୍ଠୀର ମତାନ୍ତର ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର କ୍ରୋଧର ସନ୍ତୁଷ୍ଟିତ ହୋଇଛି ।

ତାମିଲନାଡୁର ରାମକୃଷ୍ଣନ୍ ଆୟୁର ! ଏଇ ଯୁବକଟି କଠିନ ପ୍ରଶାସନିକ ନିର୍ବାଚନ ପ୍ରଣାଳୀରେ ଭାରତରେ ସର୍ବୋଚ୍ଚ ସ୍ଥାନ ହାସଲ କରିଥିଲା । ମାନ୍ଦ୍ରାଜର ଏକ ଆଧାରଣ ସଭାରେ ସେ କୋରପ୍ଟ ଆସିଥିଲା । ଗହନ ବନର ଦୁଃଖରେ ଆସିଥିବା ଯୋଗେ ସେ ଆମ ସହିତ ହାତ ମିଶାଇଲା । ସେ ଦିନରୁ ସେ ମୁହୂର୍ତ୍ତକ ପାଇଁ ସୁଦ୍ଧା ପଛଟା ଚଳା କରିବ ।

କବି ରବୀନ୍ଦ୍ର କବି, ସାହିତ୍ୟିକ ମାଳବିକା ବାନାର୍ଜୀ ।

ନବଭାରତର ଗାଁ ଗହଳ, ପ୍ରତ୍ୟେକ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ସୁନ୍ଦର କୁସୁମ ଯାର ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ଓ ସୌରଭ ଦେଶରେ ଉଜ୍ଜୀବ ଓ ଆଶାର ବାତାବରଣ ଖେଳାଇଛି ।

କ'ଣ କଲ ତମେ ଦେବକାଳା ? ସାଗ ଦେଶରେ ତମେ ଗ୍ରସ୍ତାଭ୍ୟାସକୁ
ଦୂର୍ଦ୍ଦଶବଦ ଦେଇଦେଲ ।

ମୋର ଦୁଃଖ ମୋ ନିଜ ପାଇଁ ନୁହେଁ । ମୁଁ ଯାହା କରିଛି ଠିକ୍ କରିଛି ।
ମୃତ୍ୟୁ କିମ୍ବା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ପାଇଁ ମୋର ସମାନ୍ୟତମ ଅନୁଶୋଚନା ମଧ୍ୟ ନାହିଁ ।
ମୋ ଭଲ କେତେକଣକୁ ନଷ୍ଟ ଦେଶର ମଙ୍ଗଳପାଇଁ ଆମ୍ଭ ବିପର୍ଜନ
କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ, କିନ୍ତୁ ହିମାରିକା ? ଭାରତ କ'ଣ ଆଉ ଜଣେ ଏଭଳି ପୁଅ
ପାଇଁ ପାରିବ ? ମୋର ତ ବିଶ୍ୱାସ ହେଉନା ।

ହିମାରିକାକୁ ସେମାନେ କି ଯନ୍ତ୍ରଣା ନ ଦେଲେ ? କାର୍ଯ୍ୟଗାରର
ଚଟାଣ ତାର କୋରସୁଟୀ ରକ୍ତରେ ଲାଲ ହୋଇଗଲା । ତଥାପି ସେ
ପ୍ରମାଣିତ କଲା ଯେ ଏ ଯୁଗ ମଧ୍ୟ ଦେବଦୂତମାନଙ୍କୁ ପ୍ରସବ କରିପାରେ ।

କି ଦୃଶ୍ୟ କାମ ତମେ କଲ ଦେବକାଳା ? ଶାସକ ଦଳରେ ଯୋଗ
ଦେଇ ତମେ ଏତେ ଦୁଃଖରେ ମୃଣ୍ମୁ ଟେକୁଥିବା ବିପ୍ଳବର ଶିଶୁଟିକୁ ଶେଷ
କରିଦେଲ ?

ଅସଂଖ୍ୟ ଆଦର୍ଶ ବୀରୀ ତରୁଣକୁ ତମେ ହିମାରିକାଙ୍କ ପଦସ୍ଥାନରେ
ଶାସକଦଳରେ ଯୋଗଦେବାକୁ ଆହ୍ୱାନ କରିଥିବ । ସେଇ ସବୁଟାଗୀ ତରୁଣ
ମାନେ ଶୁଣି ଗୋଲକପନ୍ଦା ଭିତର ଦେଇ ଗତି କରିଥିବେ ।

ନା, ମୁଁ ଆଉ ଭାବ ପାରୁନି । ମୋର ମନ୍ତ୍ରିଷ୍ଟ ଭିତରେ ଯନ୍ତ୍ରଣା
ଆମ୍ଭ ହୋଇଗଲାଣି ।

ଅମୃତ ବନାର ପଥିକାରେ ମୁଁ ତମର ପଟେ ଦେଖିଥିଲି ।
କଳିକତାର ସାମ୍ବାଦକମାନେ ‘ବିପ୍ଳବ’ ବୋଲି ତମକୁ ସ୍ୱୀକୃତି ଦେଇଥିଲେ ।
ସେଦିନ କେତେ ଆନନ୍ଦରେ ଆମେ ସେ ସମ୍ବାଦଟିକୁ ସ୍ୱାଗତ କରିଥିଲୁ ।

ତମେ ଦୃଢ଼ବୁଲୁଥିଲ ସାଗ ଭାରତ ବର୍ଷ । ତମ ପଛରେ ଲଗିଥିଲା
ବରଷ ପଟୁଆର ପୋଲିସ ଓ ସି. ଆଇ.ଡି.ଙ୍କର ।

ସେ ସବୁ କ'ଣ ଏକ ମିଥ୍ୟାର ମୁଖା ଥିଲା । ସେ ସବୁ କ'ଣ ଏକ
ବିଷକୁମ୍ଭ ପ୍ରୟୋମୁଖ ତରିସର ଜଳନାଜାଳ ଥିଲା ?

ତମେ ଆଉ ପ୍ରଭା ? ଭୁଲନା କଲେ ମୁଁ ପ୍ରମୀତ ହୋଇଯାଉଛି ।
 ଇଂଲଣ୍ଡର କବି ବେଲ୍‌ଙ୍କ ଭାଷାରେ ପ୍ରଶ୍ନ ପଚାରିବାକୁ ଲଜ୍ଜା ହେଉଛି,
 ‘ଦେଉଁ ହାତ ନିଶ୍ଚୟ ମେଣ୍ଟାଉଥିବାକୁ ଗଢ଼ିଛି, ସେଇ ହାତ କ’ଣ ଉପକ୍ରମ
 ଭାବେ ନିଜୁଥିବା ବାଦକୁ ସୃଷ୍ଟି କରିବ ?

ତମର ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ଓ ରୁଚ୍ଛା ଗୋଟିଏ ଦେଶର ଜୀବନରେ ଅଭିଶାପ
 ଆଣି ଦେଇଛି । ଗୋଟିଏ ସଗ୍ରାମଣୀଳ ଜାତିକୁ ପଥପ୍ରସ୍ଥ କରାଇଛି ।

ଶାନ୍ତ ସକାଳର ଗଙ୍ଗାଶିଖର ପରି ନିଜର ଶୁଭ୍ରତା ମାଧୁର୍ଯ୍ୟରେ ପ୍ରଭା
 ଗୋଟିଏ ପରିବାରର ଆକାଶରେ ସ୍ଥିରତା ଓ ଶୁଚିତାର ରଙ୍ଗ ଖୋଲି
 ଦେବେ । ମୋର ଦୁବାର ଜୀବନର ଅଗ୍ନିତରଙ୍ଗ ସମ୍ବେଦକୁ କୋମଳ
 ପଲେପର ଆରାମ ଦେଇଛି ।

ତମଭଳି କଳଙ୍କିତ ଏକ ସ୍ତମ୍ଭରେ ତମେ ହିମାବତୀ ଜୀବନରେ
 ପ୍ରବେଶ କରିଥିଲୁ ଝଡ଼ଭଲ । ସ୍ବପ୍ନର ଆକାଶରେ କୃଷ୍ଣକାୟ ବାଦଲ
 ସୈନ୍ୟସଭା କରୁଥିଲେ ପୃଥିବୀକୁ ଶବ୍ଦହତ କରିବାଲାଗି । ସହରର ବନ୍ଦୁକ
 ଶଙ୍ଖ ସବୁ ଅସହାୟନାଶି ଭଲ ରୁଦ୍ଧ କଷ ମଧ୍ୟରେ ଆତ୍ମଗୋପନ କରିଥିଲେ ।

ସନ୍ଧ୍ୟାର ପବନରେ ମାଇକ୍ରୋ ଗର୍ଜନ ସହରସାରା ଖେଳି ଯାଇଥିଲା ।
 ସହରର ଗଳି, ଉପଗଳି ସବୁ ପୋଲିସ୍‌ର ବୁଟ୍ ଆଦାତରେ ଅର୍ଦ୍ଧନାଦ
 କରୁଥିଲେ ।

ପୋଲିସ୍ ଖୋଜୁଥିଲା ବିପ୍ଳବୀ ଦେବକାଳୀ ଘୋଷକୁ । କଲିକତାର
 ଏକ ଆତଙ୍କବାଦୀ ଦଳର ନେତ୍ରୀ ସୁଶ୍ରୀ, ମେଧାବୀ ଦେବକାଳୀ ଘୋଷକୁ
 କୋରସୁଟି କିଲାର ଉଞ୍ଚା ଉଞ୍ଚା ପାହାଚ ସନ୍ଧ୍ୟାରେ ଅବସ୍ଥାର କରିଥିଲେ
 ସରକାରୀ ଦଳର ଗୁପ୍ତ ସମ୍ବାଦଦାତା ସ୍ବାଧୀକୃଷ୍ଣ ପାତ୍ର ।

ତାପରେ ପୋଲିସ୍ ସମ୍ଭାବ ପାଇଥିଲା ଦେବକାଳୀ ଘୋଷ ବିପ୍ଳବୀ-
 ମାଳିନୀ ସ୍ବପ୍ନେ ସହରରେ ଆତ୍ମଗୋପନ କରିଛନ୍ତି ।

ପୋଲିସ୍ ଦୁଇସିଲ୍‌ ଘନ ଘନ ବାଜି ଉଠିଥିଲା । ପୋଲିସ୍ ସହିତ ହାତ
 ମିଳାଇ ସହରର ନଦ୍ରା ନଷ୍ଟ କରୁଥିଲେ ଶାସକଦଳର କେତେକ ଯୁବକ
 ଗୁଣ୍ଡା ।

ରକ୍ତ ପ୍ରାୟ ବାରଟା ହେବ । ଆତଙ୍କର ନନକନିଆ ପବନ ଝରକା କବାଟର ଫାଙ୍କଦେଇ ସହରର ବହୁ ଗୃହ ମଧ୍ୟକୁ ପ୍ରବେଶ କରିଗାରୁଥିଲା ।

ଭାରତୀୟ ଆକାଶରେ ମେଘର ଅଭିଯାନ ଅବ୍ୟାହତ ଥିଲା । ପୂର୍ବାହ୍ନେତ୍ୟ ଅନ୍ଧାରରେ ମେଘପ୍ରିୟା ଅଭିସାରିକାଙ୍କର ପଥକୁ ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ କରୁଥିଲା ।

ଖଟ୍ ଖଟ୍ !

ପ୍ରଥମେ ଅପୃଷ୍ଠ ଥିବା ଶବର ପରିମାଣ ଆସ୍ତେ ଆସ୍ତେ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଥିଲା ।

‘କିଏ ?’ ହିମାରିକାଙ୍କ ଗମ୍ଭୀର ଗଳା ନୈଶ ବାୟୁମଣ୍ଡଳରେ ଲହରୀ ସୃଷ୍ଟି କରିଥିଲା ।

ଆଜିଥରେ କବାଟରେ କରାଗାତ ।

‘କିଏ ବାହାରେ ରହିଛ କହୁନ କାହିଁକି ?’

ହିମାରିକାଙ୍କ ଦ୍ୱିତୀୟ ପ୍ରଶ୍ନ ।

ସବୁ ଅଞ୍ଚଳ ପରିଷ୍କାର ଗଳାକୁ ଶୁଣାଗଲା

‘ମୁଁ ଦେବବାଳା ।’

କବାଟ ଖୋଲି ପାଇଥିଲା ।

‘ମୋତେ ଚିହ୍ନି ପାରୁଛନ୍ତି ?’ ମହୁଭର ମୁଖରେ ସ୍ମିତହାସ୍ୟଟିଏ ଲଖିହେଉଥିଲା ।

‘ଜାଣେ ।’ ହିମାରିକାର କୌଣସି ଦୁର୍ଦ୍ଦଳତା ସୁଦୃଶ୍ୟ ନାଶପ୍ରଳ ନଥିଲା । କଳିକତାର ପଥପଥିକାରେ ବେଳେ ବେଳେ ଏହି ସରକାରଙ୍କ ମୁଣ୍ଡବ୍ୟଥାର କାଣେ ହୋଇଥିବା ମଢ଼ିଳାଙ୍କର ପଟଟା ବାହାର ହୋଇଥିଲା ।

‘ମୋ ପଟଟା ଆପଣ ନିଶ୍ଚୟ ଖବରକାରୀରେ ଦେଖିଥିବେ ।’

‘ଦେଖିବି ।’ ହିମାରିକାର ନିପୁଣ ଉତ୍ତର ।

‘ଆଜି ମୋତେ ଧରବାପାରିଁ ଶୟନକ୍ରମେ ଥୋଲିଷ୍ଟ ଅସ୍ଥାନ ନିମାଞ୍ଚ ସାରିବି ।’

‘ଜାଣେ ।’

‘ମୁଁ ଜାଣିବାକୁ ଚାହେଁ ଆପଣ ମୋତେ ଆଶ୍ରୟ ଦେଇଛନ୍ତି କି ନାହିଁ ?’

‘ଆପଣଙ୍କର ଇଚ୍ଛା ହେଲେ ପାଖ କୋଠାଘରେ ରହି ପାରିବୁ ?’

‘ଗୋଲସ୍ ଯଦି ମୋତେ ଖୋଜିଲେ—’

ହୁମାୟିନ ନରୁଦ୍ଦିନ ଥିଲା ।

‘ଗୋଲସ୍ ମୋତେ ଖୋଜିଲେ ଆପଣ କି ଜିଉର ଦେବେ ?’

ତଥାପି ହୁମାୟିନା ମରବ ଥିଲା ।

‘ଗୋଲସ୍ ଖୋଜିଲେ ଆପଣ ମୋତେ ଧରାଇ ଦିଅନ୍ତୁ ।’

‘ହୁମାୟିନାକୁ କ’ଣ ଆପଣ ଚିହ୍ନି ନାହାନ୍ତି ?’

‘ତେବେ ମୁଁ ଯେମିତି ବଞ୍ଚିବି ତାର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବୁ ।’

‘ଆପଣ କ’ଣ ଚାହୁଁଛନ୍ତି ?’

‘ମୁଁ ଆପଣଙ୍କ ଘରର ଯେ କୌଣସି ବୋଣରେ ରହିଲେ ବି ଗୋଲସ୍ ମୋତେ ନିଶ୍ଚୟ ଖୋଜି ବାହାର କରିବ ।’

‘ତେବେ ଇପାୟ ?’

‘ଇପାୟ ଆପଣଙ୍କ ହାତରେ ।’

‘ମୋ ହାତରେ ?’

‘ହଁ, ଆପଣଙ୍କ ହାତରେ ! ଆପଣ ପରିଚୟ ଦେବେ ମୁଁ ଆପଣଙ୍କର ସ୍ତ୍ରୀ ।’

‘କିନ୍ତୁ ମୁଁ ଯେ ଅବିବାହିତ ।’

‘ସେଇଥିପାଇଁ ତ ଆପଣଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀ ହେବା ମୋ ପକ୍ଷରେ ସୁବିଧାନକ ହୋଇ ପଡ଼ିବ ।’

‘ମୁଁ ଆପଣଙ୍କ କଥା ବୁଝିପାରୁନି ।’

‘ବୁଝିବା ଦରକାର ନାହିଁ । ଆପଣ କେବଳ ଗୋଲସ୍ ଅସ୍ତିତ୍ବକୁ କହିବେ ମୋତେ ଆପଣ ବାହା ହୋଇଛନ୍ତି ।’

‘ନା’

‘ତା ହେଲେ ଆପଣ ମୋତେ ପୋଲିସ୍ ହାତରେ ସମର୍ପଣ କରି ଦିଅନ୍ତୁ’

ଝିଅଟିର ଆଖିରେ ଲୁହ ଚକ୍ ଚକ୍ କରୁଥିଲା ।

ହମ୍ପାରିକା ଚିନ୍ତିତ ହୋଇ ପଡ଼ିଥିଲେ । ସେ କହିଲେ ‘ମୋ ସ୍ତ୍ରୀ ବୋଲି ପଚାରିବେ ତେଲେ, ପୋଲିସ୍ କ’ଣ ପ୍ରତିକ୍ରମ ?’

‘ପୋଲିସ୍ ସନ୍ଦେହ ତ ନିଶ୍ଚୟ ରହିବ । କିନ୍ତୁ ଉପରମହଲର ଦିନା ନଦେଶରେ ଭାରତର ଜଣେ ଭୁଞ୍ଜନେତାଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ ଗିରଫ କରିବାକୁ ପୋଲିସ୍ ସାହସ କରିବନି ।’

‘ଏ ଆଦେଶ ସେମାନେ ଅବଶ୍ୟ ଦେବେ ।’ ‘ମୁଁ କୌଣସି ଅପରାଧ କଲି ନାହିଁ । ମୋ ବରୁଣରେ ସାମାନ୍ୟତମ ପ୍ରମାଣ ମଧ୍ୟ ସେମାନଙ୍କର ପାଖରେ ନାହିଁ ।’

ସେହି ରାତିରେ ପୋଲିସ୍ ଏସ୍. ପି. ଯେତେବେଳେ ଘରେ ପ୍ରବେଶ କଲେ, ଝିଅଟି ଝିନ୍ଦୁର ପିନ୍ଧି ସାରିଥିଲା ।

ହମ୍ପାରିକା ତାକୁ ନିଜର ସ୍ତ୍ରୀ ବୋଲି ପରିଚୟ ଦେଲେ । ‘ଆପଣଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀ କେତେ ଅପରାଧୀ । ତେଣୁ ତାଙ୍କୁ ଆମେ ନିଜର ବନ୍ଦୀରେ ରଖିବୁ । ଆପଣ ଏ ଘର ବାହାରକୁ ଥାଇ ପାରନ୍ତି କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କୁ ଆମ ବାହାରକୁ ଯିବାକୁ ଅନୁମତି ଦେବୁନି ।... ଅମକୁ ଦୟାକରି ଏକ ଯୁଗଳ ଫଟୋ ଉଠାଇବାକୁ ଅନୁମତି ଦିଅନ୍ତୁ ।’

ଉଭୟଙ୍କର ଯୁଗ୍ମ ଫଟୋ ସେ ଦିନ ରାତିରେ ଉଠାଯାଇଥିଲା ।

ଏସ୍. ପି. ଯିବା ଧୂସର କହିଲେ ‘ମୁଁ ଉପରିସ୍ଥ କର୍ମକର୍ତ୍ତାଙ୍କୁ ଦେଖିଲାଦେଖିକ ପ୍ରସିଦ୍ଧିରେ ଲେଖିବି । ସେମାନଙ୍କୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ନ ଆସିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଦେବବାଳାଦେବୀ ମୁକ୍ତ ନୁହେଁ ।’

ଏସ୍. ପି. ଚାଲିଯାଇଥିଲେ ।

ଗବର କାଗଜରେ ହମ୍ପାରିକାଙ୍କ ବିବାହ ଖବର ଓ ଫଟୋ ପୋଲିସ୍ ଦେଲପରେ ଚତୁର୍ଦ୍ଦିଗରୁ ଶୁଭେଚ୍ଛା ମୁଲକ ଅସଂଖ୍ୟ ବାଞ୍ଛା ଆସିବାକୁ ଲାଗିଲା ।

ତମେ ବିପଦର ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ଯେଉଁ, ସୁରୁଷର ଆଶ୍ରୟ ଦେବକାଳା ପାଇଥିଲେ,
ସେଇ ଆଶ୍ରୟକୁ ଚିରସ୍ଥାୟୀ କରିବା କାମନା ତାଙ୍କର ଥିଲା ।

ଯେଉଁ ସମ୍ବନ୍ଧକୁ ତାଙ୍କୁ ପଡ଼ି ହିମାରିକା ଗ୍ରହଣ କରି ନେଇଥିଲେ,
ସେଇ ସମ୍ବନ୍ଧ ଯେ କେତେକଡ଼ ମିଥ୍ୟା ଉପରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ତାହା ଚିରଦୂର
ଲୋକଲୋଚନ ଅଗୋଚରରେ ରହିଗଲା ।

ବିପ୍ଳବୀ ଜୀବନରେ ବିଶ୍ରାମର ପ୍ରଶ୍ନ ନଥିଲା । ଦିନେ ହିମାରିକା କହିଲେ
‘ଦେବକାଳା, ତମେ ଏଥର ମୁକ୍ତ । ପୋଲିସ୍ ପାଖରେ ତମ ଚିରୁଦ୍ଧରେ
କୌଣସି ପ୍ରମାଣ ନାହିଁ । ମୁଁ ଆଜି ସ୍ବୟଂ ଗୁଡ଼ାରେ । ତମେ କୁଆଡ଼େ ଯିବ ?
‘ମୁଁ ଆପଣଙ୍କ ସାଥରେ ଯିବି ।’

ମୌସୁମୀ ଭଳି ଯାଇ ଗଡ଼ଦୁବାର, ଦେବକାଳା ତା ସହିତ ନିଜର
ହାତୀଖୋରାକୁ ବାନ୍ଧି ଦେଇଥିଲେ । କେରଳର ନାସିକେଲ ବନରେ,
ଆସାମର ଶୁ ବଗିଚାରେ, ବଙ୍ଗଳାର ସାନ୍ତାଳ ଗ୍ରାମରେ ସୋମାନଙ୍କର
ପଦଧ୍ବନି ଶୁଣା ଯାଇଥିଲା ।

ହିମାରିକାଙ୍କ ସଫଳ ଦେବକାଳାଙ୍କୁ ଅଶ୍ବର୍ଥ୍ୟ କରିଥିଲା । ଏକ ବିଶୁଦ୍ଧ
ସହକର୍ମୀଭଳି ସେ ହିମାରିକାଙ୍କ ପ୍ରତ୍ୟେକ କାମରେ ସହଯୋଗ ଦେଇଥିଲେ ।

ହିମାରିକା ସଫଳ ଥିଲେ, ଦେବକାଳାଙ୍କର ସୁବିଧା ଅସୁବିଧାର ଖବର
କୁଣ୍ଠିଥିଲେ ଓ ସବୁଠାରେ ନିଜର ସ୍ତ୍ରୀ ବୋଲି ପରିଚୟ ଦେବାକୁ କୁଣ୍ଠିତ
ନଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ଯେଉଁ ଜନଶ କୌଣସି ନାସି ସୁମୀ ପାଖରୁ ଆଶାକରେ, ତା
ସେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଦେବକାଳାଙ୍କ ଘରରେ ଅପ୍ରାପ୍ୟ ଥିଲା ।

ଅଗ୍ନି ଲାଲ ଚେଜିପାନ ରୁଟି, ଅନ୍ୟକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିପାରିବାଭଳି ବୁଢ଼ି,
ଆଦର୍ଶ ପ୍ରତି ଅନୁରକ୍ତ; ଏ ସମସ୍ତ ହିମାରିକାଙ୍କୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିଥିଲା । କିନ୍ତୁ
ହେଲି କରିନଥିଲା । ନିରାପତ୍ତ ଶୁବରେ ସେ ଦେବକାଳାଙ୍କ ସହ ମିଶିଥିଲେ ।

ଅସାଧାରଣ ଚଳନଚାଳି, ସାଧୁ ଆକାଶରେ ନିର୍ମଳ ରୂପ, ବସନ୍ତ
ସକାଳର କୋକିଳର କୁହୁ; କୌଣସି ହିମାରିକାଙ୍କର ଚପଟା ଭାବ
କରିନଥିଲା ।

ବେଳେ ବେଳେ ଦେବକାଳା ଇଙ୍ଗିତ ଦେଇଛନ୍ତି; ନାସ୍ତ ପୁନଃ ଲଜ୍ଜାକୁ ଜଳାଞ୍ଜଳି ଦେଇ ମନର କାମନାରେ ପ୍ରକାଶ କରିଛନ୍ତି; କିନ୍ତୁ ଏକ ମଧୁର ଶୁଦ୍ଧାଣିରେ ତାଙ୍କୁ ମୁଗ୍ଧ କରିଦେଇ ହିମାବତୀ କରିଛନ୍ତି, ‘ଆମେ ପରା ବିବାହ କରିତେ ଏ ଦେଶକୁ, ଏ ମାଟିକୁ । ତମେ ଶୁଣିପାରୁଛ ବାଳା ଏ ମାଟିର ହୃଦୟକୁ, ଏ ମାଟିର ବ୍ୟର୍ଥତାର ଘର୍ବ ନିଶ୍ଚାସକୁ ।’

ନାସ୍ତ ଶେଷରେ ବିଜୟିନୀ ହୋଇଛି । ବନ୍ଧନ ଗାଡ଼ିତର ହୋଇଛି । ଦେବକାଳାଙ୍କ ଚପସ୍ୟା ସିରିଲ୍‌ର କରିଛି । ଆତ୍ମହତ୍ୟା ଆକାଶର ବହୁଳ ସ୍ଵପ୍ନ ପିଞ୍ଜରରେ ଧସି ଦେଇଛି ।

ଧରଣୀର ଅଙ୍ଗରେ ବେପଥୁ ଜାଗିଉଠିଛି । କାମନାର ଲଳ ଲଳ ପୁଷ୍ପ ପାଣ୍ଡିଆ ମେଲିଛି ଜଳିଚନ୍ତି । ପୁରୁଷ ଅଙ୍ଗରେ ନାସ୍ତ ଲତାଇ ପଡ଼ିଛି ।

ତା ପରେ— ? ତାପରେ ଦେଶର ଆକାଶରେ ଉଡ଼ିଛନ୍ତି ପଲ ପଲ କଳା ଛଟାଣ । ହିମାବତୀଙ୍କ ଦେହରେ ଅବୁଦ୍ଧବ୍ରାହ୍ମଣ ଦୁଃଖରେ ଲକ୍ଷଣ-ରୁଡ଼ିକ କୌଣସି ଔଷଧ ମାଧ୍ୟମରେ ସୃଷ୍ଟି କରାଯାଇଛି ? ସମ୍ଭବତଃ ଦେବକାଳା କମ୍ପା ଅନ୍ୟ କୌଣସି ସହକର୍ମୀଙ୍କ କରାଆରେ ଏ ଔଷଧ ହିମାବତୀଙ୍କୁ ଖୁଆ ଯାଇଛି ।

ମୁଁ ତମକୁ ବୁଝିପାରିନି ଦେବକାଳା । ଏବେ ବି ମୋର ସନ୍ଦେହ ନିରାକର ହୋଇପାରିନି ।

ତମର ଭଲପାଇବା ଭେଜାଲ ଥିଲା ଏକଥା ବିଶ୍ୱାସ କରିବାକୁ କଷ୍ଟହୁଏ । ଦିନପରେ ଦିନ ମୁଁ ତମକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରିଛି । ତମର ଅକୃଷିମ ବ୍ୟବହାର ଦେଖିଛି । ତମକୁ ନାୟକଙ୍କର ଭୂଷଣ ମନେ କରୁଛି ।

ନା, ନା । ତମେ ଦେଶଗୁଡ଼ ଦେବକାଳା, ତମେ-ଦାନବୀ । ତଥ୍ୟର ପ୍ରାମାଣିକତାକୁ ମୁଁ ଅବିଶ୍ୱାସ କରି-ପାରିବିନି । ନିଜ ଆଖି ଦେଖା ଘଟଣାକୁ ମୁଁ ମିଥ୍ୟା ମନେ-କରିପାରିବିନି ।

କେମିତି ଆମେ ଜାଣିଥାନ୍ତୁ ଯେ ସରକାରର ସର୍ବୋଚ୍ଚ କର୍ମଚାରୀମାନେ ଭାରତର ସବୁଠାରୁ ଟେକସ୍‌ମ୍ୟାନ୍ ଘରଟିକୁ ଲୁଚାଇ ଦେବାପାଇଁ ଚିତ୍ତଯତ୍ନ କରୁଛନ୍ତି ।

ଆଜି ସେଇ ଦଲଲ ଦୁହଁପିଣ୍ଡ ସ୍ତେସାଲିଷ୍ଟମାନେ । ସେମାନେ କେତେ ସହଜରେ ନିଜକୁ ବଢ଼ି କରିଦେଇଛନ୍ତି ।

ସ୍ତେସଲ ହୋମରୁ ହିମୀରିକାଙ୍କ ଅଚେତନ ଶରୀରକୁ ଯେତେବେଳେ ଫରଶିଲୁ କରାଗଲା, ତମେ କେମିତି ସେ କଥା ବରଦାସ୍ତ କରିପାରିଲ ଦେବକାଳା ?

ରାୟଗଡ଼ର ଝଞ୍ଜାବଣ ନଦୀ କୂଳରେ ଯେତେବେଳେ ଚନ୍ଦନ କାଠ ଓ ଘିଅ ବ୍ୟବହାରକରି ଶୋଇସି କରୁଆଳରେ ଏକ ଅଜ୍ଞତ ବ୍ୟକ୍ତିର ଆବରଣ-
ଧୁଳି ଶବ୍ଦକୁ ଡାହ କରାଗଲା, ତମେ ସେ ସବୁ କଥା କେମିତି ସହିପାରିଲ
ହିମୀରିକା ଜାୟା ?

ହିମୀରିକାର ମୃତ୍ୟୁ ଦୋଷଣାପରେ ଯେତେବେଳେ ସାରା ଦେଶ
ଶୋକଜାତର ଥିଲା, ହିମୀରିକାର ତେଜସ୍ବୀନ ଦେହ ଉପରେ ଗୁପ୍ତ କୋଠାରେ
ଅକଥମସ୍ତ ଅନ୍ଧାରୁର କରାଯାଉଥିଲା । ଶାସକଦଳ ସପକ୍ଷରେ ବୃତ୍ତିତିଏ
ଯୋଗାଡ଼ କରିବାଲାଗି ।

ଦୃଶ୍ୟ ସ୍ବର୍ଥପାଇଁ ନରକ ଖଟମାନେ ଦେଶର ସବୁଶ୍ରେଷ୍ଠ ମାନବକୁ
ତଳ ତଳକରି ଯନ୍ତ୍ରଣାର ଫଣ୍ଡୁଣୀନ କରିଛନ୍ତି ।

ଗୁଲିଆ ମୁଖ୍ୟ ଫଳେ କହିଛନ୍ତି ଯେଉଁ ଦିନ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଆବେଗ ପୂର୍ଣ୍ଣ
ଭାଷାରେ ହିମୀରିକାଙ୍କର ଗୁଣଗାନକରି ତାଙ୍କର ମୁର୍ତ୍ତିର ଆବରଣ ଉନ୍ମୋଚନ
କରୁଥିଲେ; ଠିକ୍ ସେଇଦିନ ନରଦଳମାନେ ହିମୀରିକାଙ୍କର ପତସ ବସୁକୁ
ଚିରଦିନପାଇଁ ଅନ୍ଧାରୁରରୁ ମୁକ୍ତି ଦେଇଥିଲେ । ନରଦଳା ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ସହ
ଏକା ସରାମଞ୍ଚରେ ତମେ କେମିତି ବସିପାରିଲ ଦେବକାଳା ?

ଏକଦା ବିପତରୁ ତମକୁ ଉଦ୍ଧାର କରିବାକୁ ଯାଇ ଯେ ତମକୁ ସ୍ବୀର
ମର୍ଯ୍ୟାଦା ଦେଇଥିଲା, ତର କୌମାରୀର ବ୍ରତକୁ ଉଦ୍‌ଘାଟିତ କରିଥିଲା, ।
ତାର ଭଲପାଇବାର ତମେ ଏତେବଡ଼ ଅପମାନ କରିପାରିଲ କପରି ?

ତମେ ମରି ପାରିଲନି ଦେବକାଳା ? ବସ ତମକୁ ଜୁଟିଲନି ? ଏ
ଶତାବ୍ଦୀ ଏକ ଭେକାଲ୍ ଶତାବ୍ଦୀ ! ଛଳନା ଓ ପ୍ରବଞ୍ଚନା ଏ ଶତାବ୍ଦୀର
ଉପାନବ ଅସ୍ତ୍ର ! ତମେ ଏ ଯୁଗର ଉପସ୍ତୁତି କନ୍ୟା !

ମଣିଷ ଯମପ୍ରାୟ ଜାତେ । ହଂସ ନଖତନ୍ତ୍ର ସମ୍ପନ୍ନ ମାଗମୁକ ପ୍ରାଣୀ
ମଣିଷ ନିକଟରେ ନତମସ୍ତକ ହୋଇବନ୍ତି । ସାଂଘାତିକ ସ୍ବେଚ୍ଛା ଶାବାଶୁ
ମଣିଷର ମୁହଁରେ ତେଜରେ ଜଳିଯାଇବନ୍ତି ।

ଶେଷରେ ମଣିଷର ଶରୀରରେ ଦେଖା ଦେଇଛି ମଣିଷ । ‘ସବୁ ଗରଳରୁ
ମଣିଷ ରେଳ ଅତି ଉଜ୍ଜ୍ବଳ’ ଗାଇ ଉଠିଛନ୍ତି କବି । ମଣିଷର ଗ୍ରାସା, ଯାହା
ସମସ୍ତ କଳା ଓ ବିଜ୍ଞାନର ଜନନୀ, ମଣିଷ ଦ୍ବାରା ଧର୍ଷିତ ହୋଇଛି ।

ଏ ସଭ୍ୟତା ଦ୍ବଳେ ଲେପ ପାଇଯାଇପାରେ ମଣିଷର ବସରେ ଚର୍ଚ୍ଛଣା
ହୋଇ । ଅତିକାୟ ଖବରମାନେ ପୃଥୀବୀପୃଷ୍ଠରୁ ବଦାୟ ନେଇପାରି ମଣିଷ ବ
ର ବଦାୟ ନେଇଯାଇପାରେ ।

କ୍ଷମତା ତମର ଏବେ ପ୍ରିୟଥିଲ ନାହିଁ ? କ୍ଷମତା ପାଇଁ ତମେ
ନାଶଜୀବନର ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଚୂଷଣକୁ ଜଳାଞ୍ଜଳି ଦେଇ ପାରିଲ ?

ହୁମିଲିକାଙ୍କର ପତ୍ନୀ ହିସାବରେ ତମେ କ’ଣ କମ୍ କ୍ଷମତାର
ଅଧିକାରଣୀ ଥିଲ ? ନାହିଁ ଦେଶର ଅକୃଷିମ ସ୍ନେହର ପ୍ରସବ ଜଳରେ
ଅଧିଷ୍ଠିତ ହୋଇ ମଧ୍ୟ ତମର କ୍ଷମତା ପିପାସା କ’ଣ ଶାନ୍ତ ହୋଇପାରି
ନଥିଲା ?

ତମର କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ମୋ ପକ୍ଷରେ ଅବୁଝା ରହିଗଲା ଦେବକାଳୀ ।
ଦ୍ବିଏକ ପରପାରରେ ଅମାନ୍ୟତା ମାନସିକ ଶକ୍ତିର ଅଧିକାରୀ ଦେଲେ ମୁଁ
ତମର କାର୍ଯ୍ୟକଳାପକୁ ବୁଝିପାରେ ।

ଓଁ, ଶକ୍ତିର ଶକ୍ତିର ଜଣାଯାଉଛି । ସମ୍ଭବତଃ ଦେଶରେ କୌଣସି
ପରିବର୍ତ୍ତନ ଦେଖାଦେଇଛି ।

ବେଳେ ବେଳେ ଗ୍ରୀଷ୍ମ ଏ ଜେଲ୍ ସବୁ କାହାରିପାଇଁ ? ଦେଶର
ସବୁଠୁ ବଡ଼ ଅପରାଧମାନେ ବଡ଼ ବଡ଼ କୋଠାଘରେ । ସେମାନଙ୍କ ପାଖରେ
ଅମାପ ଅର୍ଥ ଓ କ୍ଷମତା । ଛୋଟଲେକ, ସାଧାରଣ ଗ୍ରାମର ଲୋକଙ୍କୁ
ଯେଉଁମାନେ ପେଟ ବଳିରେ କାକୁଡ଼ି କମିଟିଏ କଳାହୁଡ଼ି କଟିଏ ନେଇ
ଯାଉଛନ୍ତି ପୋଲିସ ଧରିନ୍ତି ଓ କୋର୍ଟ ବେଢ଼ା ଦଣ୍ଡ ଦିଅନ୍ତି । ବଡ଼
ବେଳେମାନେ ପୋଲିସ୍‌ଙ୍କର ହାକିମ ।

ମଣିଷ ଉପରେ ମଣିଷର ଅତ୍ୟାଚାରର ପରିସମାପ୍ତି କେବେ ? ପପୁରମ୍ବର, ମହାପୁରୁଷମାନେ ଆସିବନ୍ତୁ । ଦେଶ ସାରା ଏକ ନୂତନ ଆଶା ଓ ଉନ୍ନାଦନାର ଜ୍ୱାର ପୃଷ୍ଠି ହୋଇଛି । ବପୁର ଜଗନ୍ନାଥ ରଥ ଆଗେଇ ଯାଇଛନ୍ତି । ତାପରେ ପୁଣି ଆସିଯାଇଛନ୍ତି ଶେଥିଲେ । ଏକ ନୂତନ ଶ୍ରେଣୀ ଅଧିକ ସୁସଜ୍ଜବରେ ଶୋଷଣ ଜାରି ରଖିବ ମଣିଷ ଉପରେ ।

ଶୋଷଣ କ'ଣ ମଣିଷର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ? ନା ମୁଁ ଏକଥା ବିଶ୍ୱାସ କରପାରିବିନି । ଶୋଷଣ ବିରୁଦ୍ଧ-ଫଳାମରେ ମୁଁ ଆସୁଛି ରଖିବି । ଏ ରୁଦ୍ଧ କଷ୍ଟ, ଏ ଅଣନ୍ଧଶ୍ୱାସୀ ଦୁଷିତ ଆବଦ୍ଧାଓ, ମୋର ସ୍ୱାଧୀନତାକାମୀମାନଙ୍କୁ ଦଳିତ କରିପାରିବିନି । ମୁଁ ଦେଖୁଛି ଚରନ୍ତନ ବପୁରର ସ୍ୱର । ସମାଜବାଦୀ ରୁଷକଲସଙ୍କ ଯୁଗୋସ୍ଲୋଭିଆ, କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ଚୀନର ଡକ୍ଟ ଅନୁଭୂତ ସମ୍ବେଦନା ମାଓଙ୍କୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିଥିଲେ ଚରନ୍ତନ ବପୁରର ଧ୍ବଜ ଦେବାଲାଗି ।

ମଣିଷ ମନରେ କେଉଁଠି ରହିଯାଇଛି ଅଧିକାରର ମୋହ, ଅନ୍ୟକୁ ଫଛୁଆରଖି ନିଜେ ଆଗେଇ ଯିବାର କାମନା । ଜଣେ ଗାନ୍ଧୀ, ଜଣେ ମାଓ, ଜଣେ ଲେନିନ୍ ହୁଏତ ଏଇ ଅଧିକାର ମୋହକୁ ଜିତିଯାଇପାରନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ସେମାନଙ୍କର ଅନୁଗାମୀ ସାଧାରଣ ମଣିଷ ? ସେ ପଥଭ୍ରଷ୍ଟ ହୋଇଛନ୍ତି, ଶମତାର ପାତଳ ଫଳକୁ ଏକାକୀ ଭୋଗ କରିବାପାଇଁ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ଦୃଢ଼ା କରିଛନ୍ତି, ଜେଲ ଦଣ୍ଡ ଦେଇଛନ୍ତି, ନିର୍ବାସିତ କରିଛନ୍ତି ବପୁରର ନାମରେ । ଆଲୁଅର ସ୍ଥୋଗାନ ଦେଇ ଅନ୍ଧାରର ସ୍ୱାଗତ କରିଛନ୍ତି, ଘୃତ ବପୁରର ଧ୍ବଜା ଉଡ଼େଇ ଉଡ଼ାଇଛନ୍ତି ।

ପୁଣି ଯନ୍ତ୍ରଣା ମୋର ଛୁଟି ଉଠିବେ ସହିତ ହୋଇଉଠିଲୁଣି । ମୋର ମନେ ଦେଉଛି, ସେ ପୂରର ଡାକର ଅସିବାକୁ ଆଉ ବଳମ୍ବ ନାହିଁ ।

ବହୁତ କିଛି ଲେଖିବାକୁ ଇଚ୍ଛା ଥିଲା । ଇଟାପରେ ଇଟା ଥୋଇ ଆମେ କରୁନି ଛାଉଣିରେ ଏକ ବପୁର ଫସ୍ତା ଗଢ଼ୁଥିଲୁ, ଆନ୍ଦୋଳନର ଦହକୁଥିବା ଅଙ୍ଗାରରେ ଥୋଇ ଆମେ କପରି ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣକର୍ମୀଙ୍କୁ ଆବିଷ୍କାର କରୁଥିଲୁ ଓ ପରଖି ନଈଥିଲୁ; ଏ ସମସ୍ତ ଆଉ ଲୋକଲୋଚନକୁ ଆସିପାରିବନି ।

ଯଦି କିଛି ଦିନ ବଞ୍ଚେ ବହୁତ କଥା ଲେଖିବି । ମୁଁ ଯାହା ଲେଖିବି,
ସେଥିରେ ମୁଁ ନିଜେ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ନୁହେଁ । ଆହୁରି ବହୁତ କଥା ରହି ଯାଇଛି ।
ଆହୁରି ବହୁତ ଗ୍ରନ୍ଥକା କନ୍ୟାଶାଳାରୁ ଲବ୍ଧି ମାଗୁଛି । ବୋଧହୁଏ ସେ ସବୁ
ଆଉ ଭୁମିଷ୍ଟ ହେବାର ସୁଯୋଗ ଆସିବନି ।

ଓଡ଼ିଆରେ ତତ୍ତ୍ୱରେ ଉଦ୍ଭେଦନାର ଝଲକ ଦେଖିବି । କଣ ଘଟିବି
ପରୁରିବାର ଅଧିକାର ମୋର ନାହିଁ ।

ନା, ଆଉ ଲେଖନୀ ତଳାଇବାକୁ ମୋର ଶକ୍ତି ନାହିଁ । ଏଥର ମୋର
ଦରକାର ବନ୍ତାମ ।

ଦେବବାଳାଙ୍କ ଆତ୍ମ ଜୀବନୀ

*To be or not to be
That is the question.*

Shakespeare

ବଞ୍ଚିବା କି ମରିବା,
ତାହାହିଁ ପ୍ରଶ୍ନ

—ସେକ୍ସପିଅର

ଅଃ ! କି ଯନ୍ତ୍ରଣା !

ପୋଡ଼ା ମନ ଓ ଭଙ୍ଗା ହୃଦୟ ନେଇ ଏକ ଫୁଟି ଶୀତଳ ମୁଖା
ପିନ୍ଧିବା । ଧୂଳି ଭଳି ଜଳି ଜଳି ଲେକେଲେ ଅନ୍ୟକୁ ଗନ୍ଧରେ ଆତ୍ମାବତ
କରିବା ଓ ଦହନର ଆଶ୍ରୟ ନ ଦେବା ।

ମୁଁ ଆଉ ପାରୁନି !

ହାତ ପାଖରେ ବଳାସର ସମସ୍ତ ଉପକରଣ ।

ଅଞ୍ଜଳରେ ଯାହାଥିଲା ନବାକ୍ ଓ ବାହ୍ୟାତ୍ମକ ସ୍ୱପ୍ନ ସେ ସବୁ ମୋ
ହାତ ପଡ଼ୁଥିଲା ଭିତରେ ।

ଆଉ କିମତା ?

ଅମାତ, ଅପରିସୀମ, ଅପ୍ରତିରୋଧ !

ଅଭିନୟ ! ପ୍ରତି ମିନଟ୍, ପ୍ରତି ସେକେଣ୍ଡରେ ଅଭିନୟ ।

ଖବର କାଗଜରେ ପ୍ରଶଂସାର ଅସଂଖ୍ୟ ପୁଲ !

ଅଃ ! ମିଥ୍ୟା ମହଲର ବହଳ ମୋ ଯନ୍ତ୍ରଣାର ଏକ ସହସ୍ରାଂଶ ଯଥା
କେନ୍ଦ୍ର ବୁଝିପାରନ୍ତେ !

ନା କେନ୍ଦ୍ର ନାହାନ୍ତି । ଏ ନିର୍ଜନ ପ୍ରହରରେ ଘେବଳ ମୁଁ ସୁଯୋଗ
ପାଉଛି ସାଞ୍ଜିକିବା ପାଇଁ ମୋର ପ୍ରତି ମୁହୂର୍ତ୍ତ ରକ୍ତ ସ୍ୱପ୍ନ କ୍ଷତି ଗୁଡ଼ିକୁ ।

ମୋର ବେଦନା ଜର୍ଜରୀତ ହୃଦୟ ସ୍ୱପର୍ବରେ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ବୋଧହୁଏ
ଜାଣିପାରିଛନ୍ତି ।

ସମ୍ଭବତଃ ତାଙ୍କର ମନରେ ମଧ୍ୟ କିଛି ଅନୁତାପ ତାର ଆସନ ବସାଇ ବସିବ ।

ମୋର ମନେ ପଡ଼ିଯାଇଛି ଅନ୍ତର ସେହି ପଥଦର୍ଶୀ ଦିନ ଗୁଡ଼ିକ । ହିମାଳୟ ମୃତ୍ୟୁପରେ ତାଙ୍କ ପତ୍ନୀ ଭାବରେ ମୋର ଜନପ୍ରିୟତା ଥିଲା ସର୍ବୋଚ୍ଚ ଶିଖରରେ । ଶାସକ ଦଳ ସହ ଆମ ଦଳ ମିଶାଇ ଦେବା ନିଷ୍ପତ୍ତି ମୁଁ ନେଲପରେ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଘୋଷଣା କରିଥିଲେ ମତେ ଉପଦଳପଡ଼ି ଦାୟିତ୍ବ ଅର୍ପଣ କରିଯାଇଛି । ମନ୍ତ୍ରୀ ମଣ୍ଡଳରେ ଅର୍ଥ ବିଭାଗର ଦାୟିତ୍ବ ଗ୍ରହଣ ପାଇଁ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ମତେ ଅନୁରୋଧ କରିଥିଲେ । କାର୍ତ୍ତିକ କେଜାଣି ମୋ ମନ ସେତେବେଳେ ଅତି ମାନ୍ଦାରେ ବ୍ୟଗ୍ର ହୋଇ ଉଠିଥିଲା । ଦସେଇ ବିଭାଗ ହାତକୁ ନେବାପାଇଁ ।

ସମ୍ଭବତଃ ଅନ୍ତରର ଅନୁଭୂତି ଥୋଗୁ ଯୋଲିସ ବିଭାଗରେ କିଛି ସହାୟ ଆଣିବାକୁ ମୁଁ ବ୍ୟାକୁଳ ଥିଲି । ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ପ୍ରଥମେ ନାଗରୁ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ଶେଷରେ ମୋର ଜନ୍ମ ସାଖରେ ପରାଜୟ ମାନିନେଲେ । ଏବେ ଦଳର ବଡ଼ ବଡ଼ ପ୍ରତ୍ତିମାନେ ମୋ ଉପରେ ଭୟଙ୍କର ଭାବରେ ଅସନ୍ନୁଷ୍ଠ ।

କିନ୍ତୁ ସେମାନଙ୍କର କିଛି କରିବାର ସାଧ୍ୟ ନାହିଁ ।

ଏବେ ବି ଭାରତର ଜନତା ମୋତେ ପ୍ରଚଣ୍ଡ ଭାବରେ ଭଲପାଉଛି । ଦଳର ଖ୍ୟାତି ଦ୍ରାସ ହେବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ମୋର ଜନପ୍ରିୟତା ଅସମ୍ଭବ ଭାବରେ ବଢ଼ି ବଢ଼ି ଚାଲିଛି ।

ଆସନ୍ତା ନିର୍ବାଚନରେ ମୁଁ ଭାଗ ନେବିନାହିଁ ଏବଂ ଏ ସମ୍ଭାବ ଶେଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମୁଁ ଦଳର ନେତାମାନଙ୍କୁ ଜଣାଇବି ନାହିଁ ।

ମୁଁ ଜାଣେ ମୋତେ ନିର୍ବାଚନ ଅଙ୍ଗନକୁ ଆଣିବା ପାଇଁ ଦଳପକ୍ଷରୁ ସବୁମନ୍ତେ ଉଦ୍ୟମ ହେବ ।

କିନ୍ତୁ ମୋର ନିଷ୍ପତ୍ତି ଅପରିବର୍ତ୍ତନୀୟ ।

ପାପର ମାୟା ମୋର ବହୁତ ବଢ଼ିଗଲାଣି । ଏଥର ପ୍ରଲୋଭନ ମୋତେ ଡାକ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ ।

ଶ୍ରାବଣର ଲେଳେ ଆଉ ସାକାଳକ ହେଲେ ନାହିଁ ସେମାନେ ସେଇ ପିଲପୁରରେ ହିଁ ରହିଗଲେ ।

ସେମାନଙ୍କର ଅଖଣ୍ଡ ବର୍ଣ୍ଣାସ କ'ଣ ଜଣେ ସାଣକଣ୍ଡା ସେମାନଙ୍କୁ ଉଦ୍ଧାର କରିବ ।

ନିଷ୍ପତ୍ତି ନବାର ଜଞ୍ଜାଳରୁ ମୁକ୍ତି ପାଇବା ପାଇଁ ସେମାନେ ଚରଦିନ ଖୋଜି ବସିବନ୍ତୁ ଜଣେ ସୁପରଫାଦର ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ । କ'ଣ ଉଠାଇବ ଏ ଦେଶକୁ ?

ମୁଁ, ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ନା ଅନ୍ୟ ଜଣେ କେହି ?

କାହିଁକି ଏ ଦେଶ ଏତେବଡ଼ ଭୁଲ୍ କରୁଛି ?

ଜଣେ ନେତା ଉପରେ ଅକୃଷ୍ଣ ବର୍ଣ୍ଣାସ କାହିଁକି ଏ ଦେଶର ଧର୍ମ ମଜ୍ଜାଗତ ହୋଇଯାଇଛି ?

ସମ୍ଭବତଃ ସୁଗୟା ଧରି ଏଠାର ପରମ୍ପରା ଓ ସିଦ୍ଧାନ୍ତରେ କେବଳ ଏଇ ଧାରା ହିଁ ପ୍ରବାହିତ ହୋଇଛି ।

ପରିସାଧାୟ ସାଧୁନାଂ ବିନାଶାୟତ ଦୁଷ୍ଟତାଂ

ଧର୍ମ ସମ୍ମାପନାର୍ଥାୟ ସମ୍ଭବମି ସୁଗୟାୟ ।

ସେ ଆସିବ ! ଧର୍ମର ଗୁଣକୁ ସମାପ୍ତ କରିଦେବାପାଇଁ ଆସିବ ! ଅଧର୍ମର ଧୂଳିକୁ କବଳସ୍ଥ କରିଦେବାପାଇଁ ଆସିବ । ବିଶ୍ୱବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ଯା ପକ୍ଷରେ ଅକ୍ଷୟ କର, ସେ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତିଦେଇଛି । ତା କଥା ମିଥ୍ୟା ହୋଇପାରେନା ।

ସେଇ ସତ୍ତ୍ୱ ଶୁଦ୍ଧ ତେଜୋଜ୍ଞାନ ପରମପୁରୁଷର ଅସାଧ୍ୟ କିଛି ନାହିଁ ! ତେଣୁ ତମର କରିବାର କିଛି ନାହିଁ !

ଚତୁର୍ବ୍ରତ ଶୋଭିତ । କର୍ମବନ୍ଧର ଦୂର୍ଘ୍ଟନ ମଧ୍ୟରେ ସେଇ ମୁହୂର୍ତ୍ତକୁ ଅପେକ୍ଷା କରି ଶୋଭିତ ।

କାହିଁକି ? କାହିଁକି ଆମର ସେଇ ପଣ୍ଡିତ ପୁରୁଷପୁରୁଷମାନେ ନଷ୍ଟ କରିଦେଲେ ଏ ଦେଶକୁ ?

କାହିଁକି ସେମାନେ କରିଦେଇଗଲେ ଆମକୁ ତରମ ଭାଗ୍ୟବାଦୀ ? ଆପଣାର ସବଳ ହସ୍ତରେ ସମାଜ ଗଢ଼ିବାର ଅବସ୍ୟ ସ୍ପଷ୍ଟ । ସେମାନେ କାହିଁକି କାନ୍ତି ନେଇଗଲେ ଆମ ମନରୁ ? ମାନସିକ ଭାରତୀ ଭିତରେ ଏ ସମାଜ ଖୋଜିବ ସୁପରମ୍ୟାନ୍‌କୁ ।

ମୁଁ ଆଜି ସେଇ ସୁପରମ୍ୟାନ୍ ନା ସୁପରଓ୍ଵମାନ୍ ?

ନା, ଆଜି ତାଳତ ନାହିଁ, ଆଗ୍ରହ ନାହିଁ ସୁପରମ୍ୟାନ୍ ହେବାକୁ । ଆଜି ଇଚ୍ଛା ନାହିଁ ପୁଣି ପାଞ୍ଚବର୍ଷ ପାଇଁ ଗୋଟିଏ ଜାତିର ଭାଗ୍ୟଭଙ୍ଗାର ମଜା ମୋଡ଼ିବାକୁ !

ଦଳ ଯଥେଷ୍ଟ ଇଙ୍ଗିତ ଦେଇସାରିଲେଣି ଯେ ଏଥର ସେମାନେ ସମସ୍ତ ଶକ୍ତି ମୋ ହାତରେ କେନ୍ଦ୍ରିତ କରିଦେବେ ।

ସ୍ବୟଂ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ବି କହିସାରିଲେଣି ସେ ନୂତନ ସ୍ବରରେ ଭାରତୀୟ ଇତିହାସକୁ ବ୍ୟାକୁଳ ।

ହଁ, ମୁଁ ନେଇଯାଆନ୍ତି ଏଭାର, ଯଦି ମୋର ବିଶ୍ବାସଥାଆନ୍ତା । ମୋ ଜଣକ ଦ୍ଵାରା ଏ ଦେଶର ଭବିଷ୍ୟତ ଉଜ୍ଜ୍ଵଳ ହୋଇପାରିବ ।

ନା, ତା ସମ୍ବନ୍ଧ ନୁହେଁ ।

କୌଣସି ସୁପରମ୍ୟାନ୍ କୌଣସି ଜାତିକୁ ଉଠାଇପାରେନା । ଅଗଣିତ ଶାନ୍ତିକାମୀ ଯୁବକ, ଅସଂଖ୍ୟ ଡାକ୍ତାରି ମଣିଷହିଁ ଜାତିକୁ ଦେଖାଇପାରନ୍ତି ମୁକ୍ତିର ପଥ ।

ମୋର ନିଜସ୍ବ ଶକ୍ତି ବା କେତେ ରହିବ ?

ହିମାରିକାଙ୍କ ସହଧର୍ମିଣୀ ଭାବରେ ମୁଁ ଆସନ ଲଭ କରିବି ଓ ଦେଶ ବାସୀଙ୍କ ଶ୍ରଦ୍ଧା ଓ ସହାନୁଭୂତି ବିପୁଳ ମାତ୍ରାରେ ପାଇବି ।

ଧୀରେ ଧୀରେ ମୁଁ ଅଦୃଶ୍ୟ କରୁଛି ମୁଁ ଗୋଟିଏ ବରଗଛରେ ପରିଣତ ହୋଇ ଯାଇଛି ।

ମୋ ଗୁରୁରେ ଆଜ୍ଞା କୌଣସି ଆଲୋଚ ସ୍ଵାଗତକାରୀ ଗଛ ଉପାଦ ପାରିବେ ନାହିଁ ।

ମୋ ବୃତ୍ତପାଶରେ ଲମ୍ବି ଯାଇଛି ସାଇକୋପାଶ ଶୁଣ ମାନଙ୍କର ଶୋଭାଯାତ୍ରା । ମୋର ଜନପ୍ରିୟତା ବ୍ୟବହାର କରି ଗୁଡ଼ାଏ ଗତି ବସ୍ତୁସ୍ତରର ଉପର ଓ ଗୋପନୀୟ ଯୁବକ ସାରା ଦେଶକୁ ଲୁଣ୍ଠନ କରୁଛନ୍ତି ।

କ୍ଷମତାର ନିଶା କି ତମର । ଅରେ ଯେ ତାକୁ ବୁଝିବ, ସେ ତାକୁ ସହଜରେ ଛୁଡ଼ିବାପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୁଏନ ।

ଅରେ ଯେ ରଜା ହୋଇପାରିବ, ସେ କେବେ ରାଜଗାଦି ଛୁଡ଼ିବାପାଇଁ ଲାଗୁ କରିବନି ।

ଲୋକଙ୍କର ଦାୟିତ୍ଵାନ୍ତରାର ଆକାଂକ୍ଷା କି ଶ୍ରେ ? ଦାୟିତ୍ଵର ବୃତ୍ତାନ୍ତ ବେଦନାଦାୟକ ! ଦାୟିତ୍ଵବାଧ ତତ୍ତ୍ଵରୁ ନିବର୍ତ୍ତନୀୟ ।

ତେଣୁ ଦାୟିତ୍ଵର ବୋହୂ ତଳେ ଥୋଇଦିଅ, ଆସନ୍ତୁ ପାଇବ । ସେ ବୋହୂ ବୁଝନ୍ତୁ ନେତା, ପୁରୋହିତ, ସ୍ଵେଚ୍ଛାଶିଳ୍ପୀ ଓ ଏକ୍ସପାର୍ଟ ମାନେ ।

ମଣିଷ କ'ଣ ସ୍ଵାଧୀନତା ବୁଝେନା ? ଚନ୍ଦ୍ରା କରବାଇ ସ୍ଵାଧୀନତା କ'ଣ ତା ପକ୍ଷରେ ଏତେ କଷ୍ଟକର ।

ପୁରୋହିତ ମଣିଷ ସୃଷ୍ଟି କରେ ଖୋଳ । ଧର୍ମ, ମତି, ସାମନ୍ତବାଦୀ ଆଦିଗଣର ଖୋଳ ।

ସେଇ ଖୋଳ ଭିତରେ ହୋଇଛନ୍ତି ସେ ଜନ-ମଣିଷ, ମାତୃମ୍ୟାଦ । ପୃଥିବୀର ସବୁଠାରୁ ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ଜାତି ଉତ୍ପାଦନ ଭାବରେ ଧୂଳିଶୁ । ଇଂଲଣ୍ଡରେ ରାଜପତି ସବୁଠାରୁ ସମ୍ମାନଜନକ ଅନୁଷ୍ଠାନ ।

ଜର୍ମାନୀ ! କି ଉତ୍କଳର ଜର୍ମାନୀ ! ସେ ଜାତିର ! ତଥାପି ସେ ଜାତିର ଦିଗ୍‌ବଳପୁକୁ ଦୁର୍ଗତି କଲେ ହିଟ୍ଲରର କଳା ଗୁପ୍ତା ।

ପୃଥିବୀର ସବୁଠାରେ ମଣିଷର ମନ ଅସହାୟ । ଏଇ ଅସହାୟତାରୁ ରକ୍ଷା ପାଇବା ପାଇଁ ସେ କଲ୍ପନା କରେ ବିଭିନ୍ନ ପୁରୁଷର । ବହୁ ଶତାବ୍ଦୀର ସଂଗ୍ରାମ ପରେ ପୃଥିବୀରୁ ଅତ୍ୟାତ୍ମୀ ରାଜାମାନେ ଉତ୍ତର ଯାଇଛନ୍ତି ।

ଏ ବ୍ରାହ୍ମାଣର ସ୍ଥାନ ଗ୍ରହଣ କରିବନ୍ତୁ ଶମତାଲେଖ ନେତାମାନେ,
ଭୟାନକ, ଦୁର୍ଦ୍ଦଶ ଏବଂ ଆପଣା ଶକ୍ତି ସମ୍ପର୍କରେ ଅତି ମାଗ୍ନସିକ ଭାବରେ
ଆସ୍ଥାଶୀଳ ।

ଆମେଶ୍ୱାନୁମାନେ ବହୁତ ଚାଲୁଅଛନ୍ତି ! ସେମାନେ ନିୟମ କରିବନ୍ତୁ
ନୌଶସ୍ତ୍ର ବ୍ୟକ୍ତି ଦୁଇଥରହିଁ ସେ ଦେଶରେ ପ୍ରେସିଡେଣ୍ଟ ହୋଇପାରିବ ।

ଲୋକେ କହୁଛନ୍ତି ମୋ ପାଖରେ ଭବତ ଆଶୀର୍ବାଦ ରହିବ । କାହିଁ ?
ମୁଁ ଶମତାକୁ ଆସିବା ପୂର୍ବରୁ ତ ଏ ଆଶୀର୍ବାଦ ଲୋକେ ମୋ ପାଖରେ
ଦେଖିନଥିଲେ । ଅନୁଭୂତିର ଅଗ୍ନିରେ ଜଳପୋଡ଼ି ମୁଁ ଜ୍ଞାନଲଭ କରିବି,
ବନ୍ଧ୍ୟ ଦୃଷ୍ଟି ପାଇବି ।

ମୁଣ୍ଡିମେୟ ନେତାଙ୍କ ଉପରେ ନିର୍ଭରଶୀଳ ଏ ପୃଥିବୀ ଧ୍ୟାନ ମୁଖକୁ
ଦୃଷ୍ଟିରେ ଆଗରଣ ରୁଲିବ ।

ଆତ୍ମସମର୍ପଣ ଶକ୍ତିକୁ ପ୍ରାଧାନ୍ୟ ଦେଉଥିବା ଧର୍ମ, ନୀତି, ସାମାଜିକ ସମସ୍ତେ
ମଣିଷ ଚରୁତରେ ଶକ୍ତିଯନ୍ତ୍ର କରିବନ୍ତି ।

ମୋର ସମସ୍ତ ଜନପ୍ରିୟତା ଓ ଶମତା ସତ୍ତ୍ୱେ ମୁଁ ମଧ୍ୟ ଅସଫାଳ ।
କୋଳେ ପୁଂଜପତି, ବୁଦ୍ଧିଆ ଦଳଲଙ୍କ ଚରୁତରେ ଯିବା ମୋ ପକ୍ଷରେ ମଧ୍ୟ
ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ । ଇତି, ମାତ୍ର ଦେହ ଧରି ମୋର ଶବ୍ଦମୁଖର ସମାଧି ମୁଁ
ସଫଳପାରିବିନି । ତେଣୁ ମୋର ପାପର ଜୀବନ୍ତ ସାକ୍ଷୀ ସାତେଶଶୀଙ୍କୁ ମୁଁ
ମୁକ୍ତିର ଆଦେଶ ଦେଇପାରୁନି ।

ମୋତେ ଚରଦୋଷ ନେଇଯିବାକୁ ପଡ଼ିବ ।

ଏ ରୂପ, ରସ, ରସର ପ୍ରତୀକ୍ଷା; ଏଇ ପ୍ରଶସ୍ତ, ସୁନ୍ଦର ଉଦାର ଆକାଶ;
ଏଇମିଳ ସଦାତଃସ୍ଥ ସାଗର; ଏମାନେ ସମସ୍ତେ ମୋ ପକ୍ଷରେ ଦୁଷ୍ପ୍ରାପ୍ୟ
ହୋଇଯିବେ ।

ଆହ ! ମୁଁ ଯଦି ନିଶ୍ଚିତ ହୋଇପାରନ୍ତି ସେ ପାରିରେ ଏକ ସୁନ୍ଦର
ଜଗତ ରହିବ ।

ଅସଂଖ୍ୟ ଭଙ୍ଗା ସ୍ୱପ୍ନ ! ଅସଂଖ୍ୟ ଲୁଣ୍ଠିତ ଆଦର୍ଶ । A heap of broken images ! ଏଇ ହେଉଛି ମୋର ଜୀବନ ।

ତଥାପି ମୁଁ ଏ ଜୀବନଠାରୁ ବିଦାୟ ନେବାକୁ ଚାହୁଁନି ।

ତାହେଲେ ପାପର ଓ ଗୁନାହର ବୋହୂ ବହନ କରି ପୁଣି ହସ ହସ ମୁଖରେ ମୁଁ ଗଜନଳର କେମିତି ଜପରେ ଠିଆ ହେବ ?

ମୋ ସ୍ୱାମୀଙ୍କର ଆଦର୍ଶବାଦୀ ଚରୁଣାମାନଙ୍କୁ ପୁଣି ଥରେ ପରାଜୟର ଗର୍ଭର ଆବର୍ଣ୍ଣ ଭିତରକୁ ଠେଲିଦେବ ?

ଗୌତମ, ରାମକୃଷ୍ଣନ୍, ଯୁସୁପ୍ଟଙ୍କ ସ୍ୱପ୍ନକୁ ପୁଣି ଥରେ ପାଞ୍ଚବର୍ଷପାଇଁ ସମାଧିସ୍ଥ କରିଦେବ !

ତମର ଦୁଇଟି ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ଚକ୍ଷୁ ମୋ ଜପରେ କାହିଁକି ନିବନ୍ଧିତ କରୁଛ ହିମାବିଳା ? ତମେ କ'ଣ ଲେଖିମ୍ୟାକ୍‌ବେଥୁଲି ମୋର ପାଗଳରୂପ ଦେଖିବାକୁ ଚାହୁଁ ?

ଏ ହିଂସା ଶତାବ୍ଦୀ ହିମାବିଳା ! ଏ ଶତାବ୍ଦୀରେ ଲେଖି ମ୍ୟାକ୍‌ବେଥୁଲି ଦୋଷ-ବୋଧ ଆସିବ ବେଉଁ ?

ମୋର ବିନା ସାହାଯ୍ୟରେ ମୋ ଦଳ ନିଶ୍ଚୟ ଗୋତମୟ ଗ୍ରାବରେ ପରାଜିତ ହେବ ।

ତାପରେ..... ତା ପରେ ଗୌତମ, ରାମକୃଷ୍ଣନ୍, ଯୁସୁପ୍ଟଙ୍କ ହାତକୁ ଚାଲିଯିବ ଶାସନ ଭାର ? ତାପରେ ହୃଦୟ ଗୌତମ ହୋଇଉଠିବ ଏକ ସୁପରମ୍ୟାନ୍ ଏବଂ ସାରା ଭାରତ ଦୁଃଖ, ଦାରିଦ୍ର୍ୟ, ଦୁର୍ଦ୍ଦଶା ଭିତରେ ସହୁଥିଲା ବେଳେ ସେ ହୃଦୟ ରଞ୍ଜିତ ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖୁଥିବ ବଶିଷ୍ଠ ଶାସନର ।

ଏ ଦୈନିକିୟ ଯାସାର କ'ଣ ସମାପ୍ତି ନାହିଁ ? କଳ୍ପନା ବହୁତ ଆଗକୁ ଚାଲିଯାଉଛି ।

ଶାସନ ବଦଳିବାପରେ ସେମାନେ ଜାଣିବାକୁ ପାଇବେ ମୋର ଚଳକର ବିଶ୍ୱାସିକାଗ୍ରସ୍ତ ଗାଥା ।

ମୁଁ ତାକୁ କ'ଣ ନିଶ୍ଚିତ୍ତ କରିପାରିବି ?

ହଁ, ପାରିବୁ । କିନ୍ତୁ ଏତେ ବର୍ଷ ନେଲରେ ଚନ୍ଦ୍ର ଆଦର୍ଶ ଉପରେ ଅସ୍ଥା
ନବରସଦୟା ସାକେତ ଶର୍ମାଙ୍କୁ ମୁଁ କେମିତି ଧରା ବନ୍ଧୁରୁ ବିତାୟ ଦେବେବେ ?

ଶାସକଗୋଷ୍ଠୀ ଯେତେବେଳେ ଜାଣିବେ କି ଗଣ୍ଡାର ଷଡ଼ଯନ୍ତ୍ରରେ ମୁଁ
ସଂଶ୍ଳିଷ୍ଟ, ସେତେବେଳେ କି ଧୂଳିଫୁଲ ହବ ସେମାନଙ୍କର ?

ସେମାନେ କ'ଣ ବୁଝିପାରିବେ କି ତତ୍ତ୍ୱମୟ ପରିସ୍ଥିତିରେ ପଡ଼ି ମୋ
ଅଜ୍ଞାତସାରରେ ମୁଁ ଏକ ଷଡ଼ଯନ୍ତ୍ରର ଅନ୍ୟତମ ନାୟିକା ହୋଇଗଲି ?

ସେ କ'ଣ ଚିନ୍ତା କରିପାରିବେ କିଭଳି ଦେଶ ମଙ୍ଗଳର ଶୁଭକାମନା
ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଭାବିତ ହୋଇ ମୁଁ ଏଭଳି ଏକ ସଦ୍‌ଚାରୀ କାରବାର କରିବି ?

ମୁଁ ଜାଣେ ସାକେତ ଶର୍ମା ତାଙ୍କ ଜୀବନୀ ଲେଖୁଛନ୍ତି ତାଙ୍କ ଜୀବନୀ
ଲେଖିବାର ସଂପ୍ରସ୍ଥ ସୁଯୋଗ ମୁଁ ନିଜେ ତାଙ୍କୁ ଦେଇଛି ।

ସେ ଜୀବନୀ ନଷ୍ଟ କରିବାପାଇଁ ମୁଁ ସାମାନ୍ୟତମ ଚେଷ୍ଟା ମଧ୍ୟ କରିବି ।

କିନ୍ତୁ ଉକେନ୍ଦ୍ରଙ୍କ ତରଫ ମେନେଜରଙ୍କ ଡ୍ରାଏଭରଙ୍କ ସେ ଜୀବନୀ ମୋର
ସଂପ୍ରସ୍ଥ ଭବିଷ୍ୟତକୁ ପ୍ରୋଡ଼ି ଜାଳିଦେବ ।

ମୁଁ ହେବେ ଜନତା ଚକ୍ଷୁରେ ଡ୍ରାକିନ, ପାପିୟସୀ । ଅମୃତତ୍ୟା ବି
ମୋତେ ଏ ନିନ୍ଦାରୁ ନିଷ୍ଠୁର ଦେଇପାରିବନି ।

O God ! Horatio ! What a wounded name !
Things standing thus unknown, behind me.

ହେ ଭଗବାନ ! ହୋରାସିଓ ! କି ଅହତ ନାମ ଗୁଡ଼ିକି ମୁଁ ?
ହେଉ ଜାଣିବେନି କି ସଟଶାମାନ ସଟିଯାଇଥିଲା...

କି ଗଣ୍ଡାର ବେଦନାରେ ଡେନ୍‌ମାର୍କର ରାଜକୁମାର ହ୍ୟାମ୍‌ଲେଟ୍ ମୃତ୍ୟୁର
ଅବ୍ୟବହୃତ ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ଏ ପିଂକ୍ସିଗୁଡ଼ିକ କହିଥିଲେ ବନ୍ଧୁ ହୋରାସିଓଙ୍କୁ ।

What a wounded name ? ଏକ ଅହତ ନାମ ଯୁଗଯୁଗ ଧରି
ପଡ଼ି ରହିବ ଶୁଦ୍ଧ ସନ୍ତୋଷୀଙ୍କ ରାଜକୁମାର ହ୍ୟାମ୍‌ଲେଟ୍ ମରଣପାଇଁ ଉନ୍ମୁଖ
ବନ୍ଧୁ ହୋରାସିଓଙ୍କ ହାତରୁ ବସନ୍ତାସ ଟାଣି ନେଇଯାଇଥିଲେ ।

ହେ ବନ୍ଧୁ ହୋଇଯିବି ! ଯଦି ତମେ ମନେ କେବେ ହୃଦୟରେ ସ୍ଥାନ ଦେଇଥାଅ, ତେବେ କିନ୍ତୁ ସମୟପାଇଁ ନିଜକୁ ବରତ ରଖ ଆମୋଦ ଓ ଆନନ୍ଦମୟ ମୁହୂର୍ତ୍ତଗୁଡ଼ିକରୁ ।

Absent thee from felicity a while !

ହ୍ୟାମ୍‌ଲେଟ୍‌ଙ୍କ ଏ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ବରଷ ସାହିତ୍ୟର ଅମର ପଦ୍ମ ।

ମୋର ମୃତ୍ୟୁପରେ ମୋର କରୁଣ କାହାଣୀ କହିବାକୁ ହୋଇଯିବି ନାହାନ୍ତି ଯେ କି ଏଇ ନିଷ୍ଠୁର ଦୁନିଆରେ କଷ୍ଟଧୂଳି ନିଶ୍ୱାସ ନେଉଥାନ୍ତି ମୋତେ ମନେ ପକାଇ ।

And in the harsh world draw thy breath in pain.

ମୁଁ ତାହାକୁ କହିପାରିବିନି ।

ତେଣୁ ମୁଁ ଲେଖିବି । ଜେଲର ନିଭୁତ କୋଠାରେ ସତ୍ୟବା ସାକେତ ଶର୍ମାଙ୍କର ପାଣ୍ଡୁଲିପିର ଶବ୍ଦବାଚରେ ନିଃଶେଷ ହୋଇଯିବାର ଯନ୍ତ୍ରଣାରୁ ନିଷ୍ଠୁର ପାଇବାପାଇଁ ଲେଖିବି ।

ଜାପାନର ଅଭିନୀତ ସମ୍ପ୍ରଦାୟ ସାମୁରାଇମାନଙ୍କର ଇତିହାସ ମୁଁ ପଢ଼ିଛି । ସ୍ୱେଚ୍ଛାରେ ହସକରି କରୁଥିବା ଏଇ ସାମୁରାଇଙ୍କର କାହାଣୀ ମୋତେ ଅଭିଭୂତ କରିଛି । ଏଇ ସେହିନ ଜାପାନର ଅନ୍ୟତମ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଲେଖକ ଯୁକିଓ ମିଶିମାଙ୍କର ଜୀବନ ଚିତ୍ରଣ । ଏଇ ପ୍ରସିଦ୍ଧ ଔପନ୍ୟାସିକ ଜାପାନର ନବ-ଜାଗରଣପାଇଁ ଅଜ୍ଞାନ ଉଦ୍ୟମୀ ଥିଲେ । ତାପରେ ଏକ କଠିନକୃତ ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ସାରା ଜାତିକୁ ଅତ୍ୟାଧିକ ବାହ୍ୟ ଦେବାଲଗି ସେ ହସକରି କରେଇଥିଲେ ।

ହସକରି କି ଯନ୍ତ୍ରଣାଦାୟକ । ସଙ୍କଳନରେ ପେଟକୁ ଛୁର ସାହାଯ୍ୟରେ ବିଘର୍ଷକରି ନିଜର ଅନ୍ତ ବୁଜିବାକୁ ଅନ୍ଧକାର ଚର୍ତ୍ତରୁ ଆଲୋକକୁ ଝିକି ଅଣିବା କି ଅସୀମ ସାହସ ଓ ଦୃଢ଼ତାର ସୂଚନା ଦେବ, ତା ନଣେ ସାଧାରଣ ଲୋକ ବୁଝିପାରିବନି । ଅସତ ଏଇ ହସକରି ଥିଲା ଜାପାନର ସାମୁରାଇ ସମ୍ପ୍ରଦାୟ ପକ୍ଷରେ ପିଲା ଖେଳ ।

ହସକରି ଭରିବାର ସାହାସ ମୋର ନାହିଁ । ବରଷ ସାହାଯ୍ୟ ନେଇ ମୋତେ ଜୀବନଠାରୁ ଶେଷ ବଦାୟ ନେବାକୁ ପଡ଼ିବ ।

ତରମ ନିଷଙ୍ଗତା ମଧ୍ୟରେ ମୁଁ ଗତ କରିଛି । ଗୋଟିଏ ମୁହୂର୍ତ୍ତର ଭୁଲ ବୁଝାମଣା ଫଳରେ ସାରା ଜୀବନଧରି ଦହନର ଜ୍ୱାଳାରେ ଅଗ୍ନିର ହୋଇଛି ।

ମୋତେ କ୍ଷମାକର ହିମାରିକା । ମୋତେ ସେମାନେ ପ୍ରଚାରଣା କରିଥିଲେ । ମୁଁ ଜାଣିନଥିଲି ସେମାନେ ତମକୁ ହତ୍ୟା କରିବାପାଇଁ ଷଡ଼ଯନ୍ତ୍ର କରିଛନ୍ତି ।

ତାପରେ ସେଇଦିନ, ଯେଉଁଦିନ ମୁଁ ଶୁଣିଲି ସେମାନେ ତମକୁ ଜଇଲ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ, ମୋର ହୃଦୟନୟନ କରି ମୁହୂର୍ତ୍ତପାଇଁ ବଦହୋଇ ଯାଇଥିଲା ।

ଆକାଶ, ଧରଣୀ, ବତାସ ସବୁକିଛି ମୋ ପକ୍ଷରେ ନିମ୍ନପତ୍ତ ଭଳି ପିତା ହୋଇଯାଇଥିଲେ । ଆତ୍ମହତ୍ୟା କରିବାକୁ ମୁଁ ଶ୍ରବଣ କରି କିନ୍ତୁ ଆତ୍ମହତ୍ୟା ମୁଁ କରିନି, କାରଣ ତମର ଆତ୍ମତାପ୍ତୀମାନେ ସେତେବେଳେ ଜୀବନକୁ ପୂର୍ଣ୍ଣମାସାରେ ଉପଭୋଗ କରିଥିଲେ ।

ତମର ଆତ୍ମତାପ୍ତୀମାନେ ଜଣକପରେ ଜଣେ ମୂଢ଼ ଦେଇତନ୍ତ୍ର ହିମାରିକା; ଯେଉଁ ମୂଢ଼ ସେମାନେ କେବେ ଦେବେ ବୋଲି ଶ୍ରବଣ ନଥିଲେ । ଏକତା ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଓ ଅର୍ଥ ଯେଉଁମାନଙ୍କୁ ଖୋଜି ବୁଲୁଥିଲ, ସେମାନେ ଅଜ ଅପ୍ୟାକ୍ଷେପ, ଅଗ୍ରଣ୍ୟ । ସେଇ ସରକାରୀମାନେ ଯେଉଁମାନେ ତମର ଶରୀରକୁ ଗୁଳିବତ୍ କରିଥିଲେ, ଆଜି କେଲିର ସତ୍ତ୍ୱେତନ୍ତ୍ର । ସେମାନଙ୍କର ପାପର୍ତ୍ତ ସେମାନଙ୍କୁ ପତନର ଗହ୍ୱରକୁ ଟାଣି ନେଇଛି । ମୁଁ କେବଳ ନିମ୍ନପତ୍ତମାତ୍ର ।

ଜଣକୁ ମୁଁ ନାହିଁଲି ହିମାରିକା । ସେଠି ଦ୍ୱାରପିକାର କଣ୍ଠା ମୋତେ ସାରାଜୀବନଧରି ଦନ୍ତଣ ଦେଇଛି । କାର୍ତ୍ତିକ କେଜାଣି ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ ମୁଁ ଉଦ୍ଧେଷ କରି ପାରିଲିନି ।

ମ୍ୟାକ୍‌ବେଥ୍‌ର ଗୋଟିଏ ଦୃଶ୍ୟ ମୋର ମନେଅଛି । ଲେଡ଼ି ମ୍ୟାକ୍‌ବେଥ୍‌ କିନ୍ତୁ ନିର୍ଦ୍ଦୋଷ ଦେଇତନ୍ତ୍ର ସ୍ତ୍ରୀମାନେ ମ୍ୟାକ୍‌ବେଥ୍‌ଙ୍କୁ ଅତିଥି ରାଜା ଭବନକୁ ହତ୍ୟାକରିବାପାଇଁ । ସେ ନିଜେ ହତ୍ୟାକରିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ଥିଲେ, କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କର

ସ୍ତ୍ରୀକାବେଳେ ‘Had he not resembled my father as he slept, I would have done it., ପରିଷ୍କାର କରି ଦେଉଳି କାହିଁକି ସେ ନିଜେ ଏ କାର୍ଯ୍ୟ କରିପାରିଲେନି ।

Had he not resembled my father.....—ଠିକ୍ ବାପାଙ୍କ ଭଳି ଦିଶୁଥିବା ଜଣେ ଲୋକପୁତ୍ର କେହି କେବେ ନିଷ୍ଠୁର ହୋଇପାରେନା ।

ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ମୋ ଆଗରେ ଅଶ୍ରୁମାତ କରିଚନ୍ତି । କହିଚନ୍ତି, ‘ମୋତେ ବିଶ୍ୱାସ କର ଦେବତାଳା । ମୁଁ ତମ ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ହତ୍ୟା ରହି ନଥିଲି । ସେମାନେ ଠିକ୍ କ୍ୟାଣ୍ଟିନରେ ମହନ୍ତ ବେକେଟ୍‌ଙ୍କ ହତ୍ୟାକାଣ୍ଡର ଭଳି ମୋର ଆଦେଶର ଅବଧାନ କରିଥିଲେ ।’

ମୁଁ ନିରୁପାୟ ହୋଇଛି । ମୁଁ ନିଃସହାୟ ଭାବରେ ଶାବନ କଟାଇଛି, ତଥାପି ମୁଁ ଗର୍ବ କରିଛି ହିମାଶଙ୍କା ଯେ ତମ ଶେଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସିଂହଭଲ ଲଢ଼ିଛି । ଆଃ ! ମୁଁ ଯଦି ତମର ଯନ୍ତ୍ରଣାର ଭାର ନେଇପାରୁଥାନ୍ତି । ନା ! ତମେ ଶୁଲଗଲ ବଜୟ ବୈଜୟନ୍ତୀ ଉଡ଼ାଇ ଆଉ ମୋପାଇଁ ପଡ଼ିରହିଲ ଏ ଯନ୍ତ୍ରଣାର ଗରବଯ୍ୟା । ଶୁଷ୍କଭଲ ମୁଁ ଅପେକ୍ଷାକରି ରହିଛି ସେଇ ଉତ୍ତରାୟଣକୁ । ଯେତେବେଳେ ଏ ଯନ୍ତ୍ରଣାର ଶେଷ ଦକ୍ଷିଣ ବାଜିଉଠିବ ।

ତମ ଚକ୍ରର ପାଦତଳେ ଦୁଇ ବନ୍ଦୁ ଅଶ୍ରୁ ଡାଳିଦେଲା ବେଳେ ମୋର ସବୁବେଳେ ମନେ ପଡ଼ିଯାଇଚନ୍ତି ଗାଳେବ ଶମ୍ଭା । ଖୁବ୍ ଏକ ଯନ୍ତ୍ରଣାଦାୟକ ଶତର ଦଂଶନଭଲ ସାକେବ ଶମ୍ଭାଙ୍କ ଅଜ୍ଞାତ କାରବ୍ୟାସ ମୋତେ ଅବରତ ବ୍ୟଥାର ଚନ୍ଦ୍ରନ ଦେଇଛି । କିନ୍ତୁ ସେଠି ବି ମୁଁ ନିରୁପାୟ ।

ଗ୍ରୀକ୍ ଟ୍ରେଜେଡ଼ିୟାନ୍‌ଙ୍କ ମତରେ ମଣିଷ ଅନ୍ଧାନ୍ତ ଅସହାୟ । ସେକ୍ସ-ପିଅରେ ଶ୍ରୀଷ୍ଟାରେ— As flies to wanton boys, we are to Gods / They kill us for their sport.

ଦେବତାମାନେ ଆମକୁ ହତ୍ୟା କରନ୍ତି ଆମୋଦପାଇଁ ।

ଓଡ଼ିଆ, ସେହି ଅନ୍ଧ ରଜାଟି, କି ଦୋଷ କରିଥିଲା ? କାହିଁକି ସେଇ ସରକାରୀ ଦେବତାମାନେ ତାକୁ ଏକ କୃତ୍ର ଯନ୍ତ୍ରଣାର ଗନ୍ଧର ଭିତରକୁ ଠେଲିଦେଲେ ?

ଓଡ଼ିଆ ଶାସ୍ତ୍ରୀ, ଶିଳ୍ପୀ, ଶିଳ୍ପୀ, ପ୍ରଜାତନ୍ତ୍ର ଶିଳ୍ପୀ ।
କାହିଁକି ଏକ ଅଭିଶାପର ଦାବୀନାମରେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଉତ୍ତମ ଶିଳ୍ପୀ
ତାର ଉତ୍ତର ଦେବ ।

ଆଜି ତାର ସେଇ ସୁନ୍ଦର ଶିଳ୍ପ ! ଏଲେକ୍ଟ୍ରୋ ! ! କ'ଣ ଥିଲା ତାର
ଅପରାଧ ? ସେ କି କାହିଁକି କୃଷକ ଦେବତାମାନଙ୍କର ଚରାନ୍ତୁ ।

ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣର ଏକ ନାୟକଙ୍କ ମୁଁ ମଧ୍ୟ ଏକ ଅବ୍ୟାଧିତ ପରିଶ୍ରମ-
ଆତ୍ମା ଦୁର୍ଦ୍ଦମମୟ କେତେକ ଶିଳ୍ପୀଙ୍କ ଶିଳ୍ପ ।

ସାବେଲ ଶ୍ରୀ ! ସେଇ ନିଶ୍ଚିତ ଅଥଚ ପ୍ରଶ୍ନର ପ୍ରତିଶ୍ରାବୀ ପତଳା
ପୁରକ କଣ ! ସେ ଏକ ଅଗ୍ନି କଣ ! ତାଙ୍କ କଲମରେ ଯାହା ରହିଛି ।

ସେ ଲେଖିଛନ୍ତି । ତାଙ୍କ ମନର ଦୁର୍ଦ୍ଦମକୁ ସେ ନିଶ୍ଚିତ କରୁଛନ୍ତି
ତାଙ୍କର ସେଇ ପୁସ୍ତକଟିରେ, ଯାହା ମୋର ଏବଂ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ
କେତେକଶିଳ୍ପୀଙ୍କ ଶିଳ୍ପକୁ ମନ କରିଦେବ ।

ସତ୍ୟ । ହଁ, ସତ୍ୟର ହିଁ ନୟ ହେଉ । ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣର ଜନସାଧାରଣ ଆଂଶିକ
ଚିନ୍ତା ନଦେଖି ଧୂର୍ଘାଙ୍ଗ ଚିନ୍ତା ଦେଖନ୍ତୁ ।

ମୋର ହୃଦୟ ନିଜାଣ ଶେଷ ହୋଇଅଛି । ଏଥର ମୋର ଶିଳ୍ପୀକୁ
ଲୋକ ସାକ୍ଷରେ ଥୋଇଦେଲେ ମୋର ହୃଦୟ ।

ହୃଦୟକାଳ ପ୍ରଧାନ ଶିଳ୍ପୀମାନଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ହିଁ ମୋର ଶିଳ୍ପକୁ
ଦେଖିବ । ମୋର ଶିଳ୍ପୀଙ୍କ ରହିଛି ମୋର ଶିଳ୍ପକୁ ସେମାନେ ଅନୁକୃତ୍ୟ
କରିବାକୁ ଦେବେନାହିଁ । ହୃଦୟକାଳର ଓ ମୋର ସେଇମାନେ ହିଁ ମାନସ
ପୁର । ସେମାନଙ୍କର ଚିନ୍ତା ପଥର ସବୁଠାରୁ ବଡ଼ କଣ ହେଉଛି ମୁଁ । ମୁଁ
ଅପରାଧୀର ସେମାନଙ୍କର ପଥ ପରିଷ୍କାର କରିଦେବ ।

ପ୍ରୋଫେସର ତାଳଦେବ ବଙ୍ଗଳାର ଏକ ପକ୍ଷୀର ଶୀତଳ ଉତ୍ତରରେ
ମୋର ଶୈଶବ କଟିଯାଇଥିଲା ଠିକ୍ ଯେମିତି ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣର ସାତ ଲକ୍ଷ ଗାଈରେ

ଅସଂଖ୍ୟ ଶିଶୁଙ୍କର ଦିନ କଟିଯାଏ କୌଣସି ବଶିଷ୍ଠାଚାର ସ୍ୱପ୍ନର ବହନ ନକରି । ତେଣୁ ମୁଁ ମୋର ସେଇ ଶୈଶବ ସମ୍ପର୍କରେ କିଛି ଲେଖି ଜାଣିବାକୁ ଚାହୁଁଥିଲି ।

ମୁଁ ତ ଲେଖିବା ସେଇ ସମାଲୋଚକମାନଙ୍କପାଇଁ ଯେଉଁମାନେ ମଣିଷର ଜୀବନକୁ ଏକ ଆରମ୍ଭ ଓ ଶେଷଯୁକ୍ତ ସରଳରେ ରୂପେ ଦେଖିବାକୁ ଚାହୁଁଥିଲେ । ସେମାନେ ହୁଏତ ବହୁପକର ମୋତେ ପଚାରିପାରନ୍ତି ।

‘କୋନେ କାଲେ ଛୁଲେନାକ ମୁକୁଳିତା ବାଳିକା ବୟସୀ ?’

ସତନୟରେ ମୁଁ ସେମାନଙ୍କୁ ଉତ୍ତର ଦେଉଛି ପୂର୍ଣ୍ଣ ଜୀବନ ଲେଖିବାର ମାନସିକ ପ୍ରିତି ମୋର ସମ୍ବନ୍ଧରେ ନାହିଁ । ତେଣୁ ଠିକ୍ ସେଇ ଅଂଶଗୁଡ଼ିକ ଯେଉଁଠି ବାହ୍ୟପ୍ରକାରେ ମୋର କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ଉପରେ ଏକ ସଂକ୍ଷିପ୍ତତା ପୂର୍ଣ୍ଣ ଘୋଡ଼ାଇ ଦେଇଥିବ, ମୁଁ ମୋର ଲେଖାରେ ଅନାବୃତ୍ତ କରିବି ।

ତେଣୁ ମୋର ଜୀବନ ଆରମ୍ଭ କରିବ ଠିକ୍ ସେଇ ଜାଗାରୁ ଯାହାକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟକରି ସମାଲୋଚକ କହିପାରନ୍ତି, ‘ଯଶନ ଜାଗିଲେ ବଶେ, ଯୌବନେ ରଠିତା । ପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରସ୍ତୁତିତା ।’ ପ୍ରବେଶିକା ପରୀକ୍ଷାରେ ପ୍ରବେଶରେ ଭୃଗୁସ୍ତ୍ରୀୟ ଅଧିକାରକର ମୁଁ ଯେତେବେଳେ ଯେଉଁଠି କଲେଜରେ ଯୋଗଦେଲି, ସେତେବେଳେ ମୋର ଚର୍ଚ୍ଚା, କର୍ତ୍ତୃତ୍ୱ, ମନ ପ୍ରଭୃତି ଇତ୍ୟାଦିମାନେ ଥିଲେ ଅତିମାତ୍ରାରେ ଆହରଣଶୀଳ । ବାଲୁକାବଣି ଜଳ ଶୋଷି ନେଲୁପରି ମୋର ମୁଣ୍ଡର ଅତିମାତ୍ରାରେ ସଂଗ୍ରହକରି ବୁଲୁଥିଲା ତତ୍କାଳର ଉପାଧାରକ ଜଳ ବଣିଗୁଡ଼ିକୁ ।

ସମାଜକୁ ଦୃଷ୍ଟି କରିଥିବା ଶତଗୁଡ଼ିକ ମୋ ଆଖି ଆଗରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇଯାଇଥିଲା । ତଳୁଆ ଲୋକଙ୍କୁ ସବୁଦିନେ ଉପହାସ କରି ଶୋଷଣର ଚକ୍ର ବୁଲୁଥିବା ଅଭିଜାତ ସପ୍ରତାପୁ ପ୍ରତି ମୋ ମନରେ ଦୃଶ୍ୟ ଜମାଟ ବାନ୍ଧିଯାଇଥିଲା ।

ଶୋଷାଟ୍ କନକ ଏବଂ ମାର୍ଜସଙ୍କ ଲେଖା ପାଠକରିପାରି ମୁଁ ଯେତେବେଳେ କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ବହୁମାନଙ୍କର ପ୍ରଥମ ଗୁପ୍ତ ବୈଠକରେ

ଯୋଗଦେଲି, ଦଳର ପୁରନେତା ସଲ୍ଲକ ଭଟ୍ଟାଚାର୍ଯ୍ୟ ମୋତେ ଲକ୍ଷ୍ୟକରି କହିଲେ, ‘ଧର୍ମସ୍ୟାସ ନିଶିତା ଦୁର୍ଭାଷା । ଦୁର୍ଗଂ ପଥସ୍ତୁ କବସୟା ବଦନ୍ତ ।’

ଧର୍ମର ଧାର ଖଣ୍ଡଣଧାର ଯୁଦ୍ଧ ପରି ସେ ପଥ ଦୁର୍ଗମ

ଆଃ ସଲ୍ଲକ । ତମଭଳି ପୁଅ ଯେତେବେଳେ ଭାରତନନ୍ଦ ଫିଲ୍ମ କରୁଛ କେବେ ଭବିଷ୍ୟତ ପାଇଁ ମୋର ଆଶଙ୍କା କରିବାର କ’ଣ ଅଛି ?

ଯଦନ୍, ଭଗତ ସିଂ, ଆଜାଦ୍ ପମ୍ପେଟର ସାଧକଥିଲ ସଲ୍ଲକ । ଗୋଟିଏ ଚଳ ଚଳ ଦେହରେ ତାଙ୍କର ଥିଲା ସିଂହର ଲେ । ଅଗ୍ନେପ୍ତାସ୍ତ୍ର ବ୍ୟବହାରରେ ତାଙ୍କର ଥିଲା ଅମାଦୁଷୀ ଦକ୍ଷତା । ବଙ୍ଗଳାର ଏକ ଭଦ୍ରବିଶାଳୀ ପରିବାରର ସୁଖ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟକୁ ପ୍ରଦାୟାତନ କରି ସେ ବାଛି ନେଇଥିଲେ ରାଜକ୍ଷତ୍ର ବ୍ରହ୍ମବର ପଥ ।

ବଙ୍ଗଳାର ଅସ୍ତବ୍ୟ ଶ୍ରେଣୀରେ ଯେଲ ଥିଲେ ଦେବଦୁତ ।

ଗୋଟିଏ ଦୁଇଟି ସରପତରେ ସଲ୍ଲକ ମୋତେ କହିଲେ, ‘ମୁଁ ତୁମକୁ ଏକ ଶାଣିତ ଲଙ୍ଘନୀୟତାପେ ଚଢ଼ିବାକୁ ଶୁଣି ଦେବକାଳା । ମୋତେ ତମେ ଯେ ସୁଦୟାଗ ଦେବକ ?’

ମୁଁ ଯାବତରେ ହସିଥିଲି ।

ଦିନେ ସଲ୍ଲକ କହିଥିଲେ, ‘ତମେ ତ ଜାଣ ଦେବକାଳା । ଏ ପୃଥିବୀ ପାଗଳ ପ୍ରୀତିପାଗଳ ସମାଜରେ ନାଶର ଦେହ ଏକ ପଣ୍ୟ ସମ୍ରାଜ୍ଞୀ । ତେଣୁ ତମକୁ ସତର୍କ ରହିବାକୁ ପଡ଼ିବ ଏବଂ ନିଜକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ ।’

ମୋ ଶେଷେ କିଛି ବୁଝି ନ ପାରିବାର ବ୍ୟାପୀ ଫୁଟି ଉଠିଥିଲା । ‘ମୁଁ ତମକୁ ଜୁଡ଼ୋ ଆଉ କ୍ୟାସଟି ଶିଖାଇଦେବ ଦେବକାଳା । ତାହେଲେ ଆଉ ତମକୁ ବସର ପଶୁଠାନ୍ତି ଅଧମ ପୁରୁଷମାନଙ୍କର ମୁକାବଲ କରିବାରେ ଅସୁବିଧା ହେନାହିଁ ।’

ସଲ୍ଲକ ଯେ ମୋର କେତେବଡ଼ ହିତାକାଂକ୍ଷୀ ଥିଲେ, ତା ମୁଁ ପରମାନନ୍ଦରେ ବୁଝି ପାରିଲି ।

ରୂପର ଦେବତା ମୋତେ କରୁଣା କରିବାରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରି ନଥିଲେ ।
ତେଣୁ ଜୀବନରେ ପଦେ ପଦେ ମୋତେ ଅଗଣିତ ଲେଖା ଚିତ୍ରର ସାମ୍ନା
କରିବାକୁ ପଡ଼ିଥିଲା ।

ପ୍ରେସିଡେନ୍ସି କଲେଜର ଦାତାମାନେ ମୋତେ ବସ୍ତ୍ରପୁର ଧନ୍ଦା ଓ ଡାକ
ରୁଲିଥିଲେ, କାରଣ ଯେଉଁ ମୂଷ୍ଟିମେୟ ଯୁବକ ସାଧାରଣଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟିରେ
ସର୍ବନାଶର ପଥରେ ଓହ୍ଲାଇ ସାରିଥିଲେ ମୁଁ ସେମାନଙ୍କର ଗହଣରେ ବହୁ
ସମୟ ଅତିବାହିତ କରୁଥିଲି ।

ପିଲାଦିନରୁ ମୁଁ ମ ତୃପ୍ତ ଥିଲି । ବାପା ନିଜର ପଞ୍ଜିସହାୟତାକୁ ଅତି
ଯତ୍ନ ଓ ଆଗ୍ରହରେ ମୋର ଲଳନ ପାଳନ ଦାୟୀତ୍ବ ନେଇଥିଲେ । ମୁଁ
ଯେତେବେଳେ ପ୍ରେସିଡେନ୍ସି କଲେଜରେ ପଢ଼ିବାକୁ ଆସିଲି, ବାପା ବି. ଡି. ଓ
ବୁକ୍ସପାଇ ଓଡ଼ିଶା ରୁଲିଥିଲେ । ବାପାଙ୍କର ସ୍ୱେଷ ବେଣୀ ହୋଇଥିଲେ
ମଧ୍ୟ ଯୁଦ୍ଧ ଫେରନ୍ତାଲୋକ ହିସାବରେ ତାଙ୍କୁ ବୁକ୍ସମିଳିତାରେ ଅସୁବିଧା
ହେଉନା ।

ମା'ର ଅକ୍ଷତ, ବାପାଙ୍କର ଅତ୍ୟଧିକ ସ୍ନେହ, କେତେକମାତ୍ରାରେ
ମୋତେ ନରକୁଣି ଓ ଉତ୍ସାହୀନ କରିଥିଲା । ମୁଁ ଅସମ୍ଭବ ରକମର
ଜିର୍ଜୋଡ଼ିଲି ।

ଜୀବନର ସେଇ ନରମା ବୟସ, ଯେତେବେଳେ ନିନିଦ୍ରାରେ ବିଶ୍ରାମ
ଆଦି ଅପରିମିତ, ମୋର ସାର୍ଥକ ହୋଇଥିଲା ସଲ୍ଲଳ ଉଚ୍ଚାବୃତ୍ତିଙ୍କ
ପୃଷ୍ଠପାଶବତା ପାଇଁ । ଜ୍ଞାନ ଗାଢ଼ିମାରେ ସମୃଦ୍ଧ ଏଇ ତରୁଣ ଜଣେ ମୋର
ଥିଲେ ଏକଧାରରେ Friend, Philosopher and Guide. ବ୍ୟସ୍ତ,
ସଖା ଓ ଦାର୍ଶନିକ । ପ୍ରେସିଡେନ୍ସି କଲେଜର ବାର୍ଷିକ ଚର୍ଚ୍ଚସଭାରେ
ଯେତେବେଳେ ମୁଁ ପ୍ରଥମ ସ୍ୱରସ୍ଥାର ନେଇଗଲି ବିଶ୍ୱାଦତ୍ୟାଳୟର ପ୍ରସିଦ୍ଧ
ଚାକିରମାନଙ୍କୁ ପସନ୍ଦ କରି; ବୃଦ୍ଧ ଆଧ୍ୟାପକମାନେ ଆନନ୍ଦର କରୁଥିଲେ
କରି ମୋତେ ଆଶୀର୍ବାଦ ଜାପନ କରିଥିଲେ । ସଲ୍ଲଳଦାଙ୍କ ମନଚାହିଦା
ଉପଦେଶ ମୋର ନମନୀୟ ମନକୁ ଧୀରେ ଧୀରେ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟସରଣୀଭୂତ
ତରୁଣପାରିଥିଲା ।

ଅଧ୍ୟୟନରେ ଭୃଷି ନଥିଲା । କେଣୁ ଏକମାସ ସନ୍ତାନର ମଙ୍ଗଳକାମନା ଦୁଃଖୀର ହେଲେ ବି ବାପା ମୋର ଜନ୍ମଦିନର ସ୍ୱପ୍ନକୁ ବରଦାୟ କରୁଥିଲେ ।

ଜୁଡ଼ୋ ଏବଂ କ୍ୟାବଟିରେ ପାରଦର୍ଶିତା ମୋତେ ବେପରେଆ କରିଦେଇଥିଲା । ସହରତଳ ବସ୍ତି ଅଞ୍ଚଳରେ ଅଗ୍ରଗ୍ୟାଙ୍କ ଗ୍ରନ୍ଥରେ ମଧ୍ୟ ମୁଁ ଚିନାଦିଧାରେ ପ୍ରବେଶ କରିପାରୁଥିଲି ।

ଗରିଲ କୌଶଳ ଏବଂ ଆଗ୍ନେୟାସ୍ତ୍ର ଗୁଳନା ଆମକୁ ବର୍ଷବର୍ଷଧରି ଶିକ୍ଷା ଦିଆଯାଇଥିଲା । ସଗନ୍ଧ ବିପ୍ଳବ ହାବ ବତରରେ ସାମ୍ୟବାଦ ଆନୟନ ଆମର ଚରମ ଧ୍ୟେୟ ଥିଲା ।

ଅସମୟରେ ଦିନେ ବାପାଙ୍କ ଆଗମନ ବାଣ୍ଟାପାଇ ମୁଁ ଚମକ ପଡ଼ିଲି । ମେସ୍‌ର ବରମାନଙ୍କୁ ସେଦିନ ଗତିରେ ନମ୍ବେରିପାରିବାବ ସମ୍ଭବନା ସଫଳରେ ଅବରତ ଭଣ୍ଡାର ମୁଁ ବାପାଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶିତ ଠିକଣାରେ ଅବଳମ୍ବେ ପହଞ୍ଚିଲି ।

ସମରଦା'ଙ୍କ ଘରେ ହିଁ ବାପାଙ୍କ ସହ ମୁଁ ସାକ୍ଷାତ୍ କରିଥିଲି । ବାପା ସମରଦା'ଙ୍କ ପରିଚୟ ଦେଇ କହିଥିଲେ ସେ ଆମର ଦୁଇ ସପର୍କୀୟ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ଏବଂ ପରିବାରର ଜଣେ ଅକୃତ୍ରିମ ଶୁଭକାଞ୍ଚାଣୀ । ବାପା ପୁଣି କହିଥିଲେ ଯେ ତାଙ୍କର ଚିତ୍ର ଓ ଗୁଳଣ ଓ ମୋର ପାଠପଢ଼ାମୂଳରେ ବେଶୀ ଅବଦାନ ରହିଛି ସମରଦା'ଙ୍କର ।

ସମରଦା'ଙ୍କର ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କର ବ୍ୟବହାର ମୋତେ ବହୁତ ଭଲ ଲାଗିଥିଲା । ତା'ରା ହାସ୍ୟ ଏକ ସପ୍ରାନ୍ତ ସମରଦା'ଙ୍କର ଘରେ ରହିଥିଲେ ଓ ମୋର ମଧ୍ୟ ସେ ସପ୍ରାନ୍ତର ଅଧିକାଂଶ ସମୟ ବାପାଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ କଟିଥିଲା ।

ଦିନେ ଏକ ସୁରକ୍ଷିତ ସନ୍ଧ୍ୟାରେ କେବଳ ବାପା ଓ ମୁଁ ବସିଥିବାବେଳେ ବାପା କହିଲେ, ‘ବାଲା, ତତେ ମୁଁ ଛାଡ଼ି ଦୁଇକୁ ଯାଉଛି ସିନା, ମୋର ମନ ସବୁବେଳେ ତୋପାଖରେ ହିଁ ପଡ଼ିରହୁଛି ।’

‘ତମେ କାହିଁକି ଗୁଳରି କରୁଛ ବାପା ? ତମର ଗୁଳରି କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ତ ଏତେ ବେଶୀ ନାହିଁ ।

‘ସେ କଥା ହୁଏତେ ବୁଝିପାରିବୁନ ବାଳା । ତୋର ନଜ ପରିବାରର କୋଝି ଯେତେବେଳେ ତୋ ଉପରେ ପଡ଼ିବ, ସେତେବେଳେ ଯାଇ ବୁଝିବୁ ।’

‘ପରିବାର କହିଲେ ତ ମୁଁ ଜଣେ । ମୋର କୋଝି କ’ଣ ଏତେ ବେଶୀ ହୋଇଯାଇଛି ଯେ ଏତେ ଦୂରରେ ତମେ ରୁକିବ ନ କଲେ ଚଳୁନି ?’

ବାପାଙ୍କ ଆଖିରେ ଉଦାସ ରୁହାଣି ଫୁଟି ଉଠିଲା । ଫର୍ଦ୍ଦୀନାଣ୍ଡାସ ତ୍ୟାଗ କରି ସେ କହିଲେ, ‘ତତେ କେତେ କଥା କହିବି କହିବି ବୋଲି ବହୁ ଦିନରୁ ଶୁଣୁଛୁ ତେଲେ...’

‘କହୁନ ବାପା’, ମୋ ସ୍ଵରରେ ଅଭିମାନମୂଳକ ଅଳ୍ପ ମାନ୍ୟତା ଅସ୍ପଷ୍ଟ ନଥିଲା ।

‘ମୋର ଏକମାତ୍ର ଭଉଷା ହେଉଛି ତୁ । ସମ୍ଭବତଃ ତୁ ଜାଣିବୁ କିନ୍ତୁ ମୁଁ ସତେଜନ ଯେ ଏ ମାଟିର ଏକ ଖ୍ୟାତନାମା ବ୍ୟବସାୟୀ ତୁମ୍ଭରୁ ଆମେମାନେ ।’

‘ମୋର କାର୍ଯ୍ୟକଳାପର କୋଉଠି ତୁଟି ଦେଖିଲେ ବାପା ?’

‘ମୁଁ ଶୁଣିବାକୁ ପାଇଲି ତୁ ଶସ୍ତ୍ର ଚପୁଷା ଦଳର ସଭ୍ୟପଦ ଗ୍ରହଣ କରି ନେଇଛୁ ।’

‘ଆମର ସୁନାର ଦେଶରେ ଯେଉଁମାନେ ଶାସକର ବନ୍ୟା ବୁଢ଼ାଇଦେଇଛନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କର ଅପରାଧ ମାର୍ଜିତ୍ଵ ନୁହେଁ ବାପା ।’

‘ମୁଁ ତୋ ସହିତ ଫୁଲ୍ଲ କରିବାକୁ ଆସିନି ବାଳା । ତୁ କେବଳ ମୋତେ କଥାଟେ ଯେ ଯେକୌଣସି ପରିସ୍ଥିତିରେ ମଧ୍ୟ ତୁ କୌଣସି ହିଂସାକାଣ୍ଡ ସହିତ ସଲଗ୍ନ ହୋଇଯିବୁନ ।’

ମୁଁ ମରବ ଥିଲି । ମୋର କାର୍ଯ୍ୟକଳାପର ସୁନା ଯେ ସୁଦୂର ଓଡ଼ିଶାରେ ପହଞ୍ଚିବ ଏ ଆଶଙ୍କା ମୋର ନଥିଲା ।

‘ଆଉ କୋଟିଏ କଥା । ତୁ ଯେତେବେଳେ କୌଣସି ଅସୁବିଧାର ସମ୍ମୁଖୀନ ହେଉଥିବୁ ସମସ୍ତଙ୍କର ପରାମର୍ଶ ନେଉଥିବୁ ।’

ବାପାଙ୍କର କଥା ମୋର ଅବୋଧ ରହିଗଲା । ସମରଦା' ଉପରେ ତାଙ୍କର ଏତେ ଅଖଣ୍ଡ ବିଶ୍ୱାସ କାର୍ତ୍ତିକ, ଏ କଥାର ଭିତ୍ତିଭୂମି ମୁଁ ଖୋଜିପାରି ନଥିଲି ।

ବାପାଙ୍କ ସହିତ ସେହି କଥାବାର୍ତ୍ତା ଯେ ଶେଷ କଥାବାର୍ତ୍ତା ହେବ ଏହା ମୁଁ ସ୍ୱପ୍ନରେ ମଧ୍ୟ ଭାବିନଥିଲି । ଘର୍ବ ଦୁଇ ମାସପରେ ହଠାତ୍ ସମରଦା'ଙ୍କ ପାଖରୁ ଡାକରାପାଇ ଯେତେବେଳେ ଯାଇ ପହଞ୍ଚିଲି, ଦେଖିଲି ବାପାଙ୍କର ନିମ୍ବର ଶରୀର ଗୁଣିପଟେ ଡାକ୍ତରମାନେ ବସିଛନ୍ତି ଏବଂ ବାତାବରଣରେ ଉଚ୍ଚପ୍ରତି ମାରକତା ଗୁରୁଯାଇଛି ।

ସମର ଦା'ଙ୍କଠାରୁ କଥାଗପାଇ ଅଗୁଣେଧକର ବାହାଈକୁ ଖୁଲିଆସିଲି । ସମର ଦା' କହିଲେ, 'ଏ ଦେଉଛି ଏକ ମାରମୃତ ଧରଣର ହାଟ୍‌ଷ୍ଟୋକ୍ । ଏଥିରୁ ଗୋ ପାକନାର ଆଶା ଅତ୍ୟନ୍ତ କ୍ଷୀଣ ।'

ମନକୁ ଲପ୍ତାତକର ମର୍ମନ୍ତୁତ ଦୁଃଖକୁ ସହ ନେଇଗଲି । ସମର ଦା' ସେ ସମୟରେ ଯେଉଁଭଳି ସାହାଯ୍ୟ କରିଥିଲେ, ସେଥିରେ ସ୍ୱତଃ ମୋ ମନ ତାଙ୍କ ପ୍ରତି ଭକ୍ତିପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇପଡ଼ିଥିଲା ।

ସମର ଦା'ଙ୍କର ତେଷ୍ଟା ଫଳରେ ବାପାଙ୍କର ପ୍ରଭାବେଣ୍ଡ ପଣ୍ଡା, ଗ୍ରେଟରଟି ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଦେୟ ମିଳିବାରେ ଅସୁବିଧା ଦେଖାଦେଲେ । ଗାଁ ସମାଜର ଭାଷଣାବେଶଣ ଦାୟୀର ମଧ୍ୟ ସମର ଦା' ଶ୍ରମରେ ଗ୍ରହଣ କରିନେଲେ ।

ପାଠ ପଢ଼ାରେ ଶ୍ରେୟାଙ୍କ ଦେଖାଦେଲେ କାରଣ ଅର୍ଥ - ଅଭାବ - ନଥିଲା କିନ୍ତୁ ମୋ ମନକୁ ସବୁ ସମୟରେ ଏକରକମ ଔଦାସୀନ୍ୟ ଆଚ୍ଛାଦିତ ରଖୁଥିଲା ।

ବାପାଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ ଧକ୍କାର ଦା' ନଗୁଣ୍ଡୁ ଆଉ ଏକ ଆଦାତ ମୋତେ ମିଥୁମାଣ କରିଦେଲା । ବିପ୍ଳବୀ ସମ୍ମାନ ଭଙ୍ଗାବୁର୍ଯ୍ୟ ବର୍ତ୍ତମାନରେ ପୋଲିସ୍ ଗୁଳରେ ମୃତ୍ୟୁ ବରଣ କରିଥିଲେ ।

ମୋ ଆକାଶରେ ଚନ୍ଦ୍ର ସୂର୍ଯ୍ୟ ଅସ୍ତମିତ ହୋଇଯାଇଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ସଲ୍ଲଳ ଦା'ଙ୍କର ଚାଲିମ ମୋ ପକ୍ଷରେ ବ୍ୟର୍ଥ ସାବ୍ୟସ୍ତ ହୋଇନଥିଲା । ମୁଁ ମୋର ଜୀବନକୁ ପୂର୍ବ ମାଧ୍ୟାରେ ଅନାସୃକ୍ତିହୀନ କରିଦେଇଥିଲି ।

ସଲ୍ଲଳ ଦା'ଙ୍କ ଦମ୍ଭ ଦମ୍ଭ ମୁଖ କେତେ ପାଗୋରି ପାରୁନଥିଲା । ଶୋଷଣ ଚରୁଷରେ ନଜକୁ ଶାଣିତ ଓ ଦୃଢ଼ କରିବାର ଶିକ୍ଷା ମୁଁ ତାଙ୍କଠାରୁ ହିଁ ପାଇଥିଲି ।

ସଲ୍ଲଳ ଦା' ହିଁ ମୋତେ ଶିଖାଇଥିଲେ ଯେ ଆଇନ, ପୋଲିସ୍, ଅଦାଲତ, ଏ ସବୁ କେବଳ ସୁବିଧାଭୋଗୀ ଗୋଷ୍ଠିର ପ୍ରାଧାନ୍ୟ ଅନ୍ତର୍ଗତ ରଖିବାପାଇଁ ତିଆରି ।

ଦଳେ ପରଜାପୁଷ୍ଟ ବ୍ୟକ୍ତି ସମାଜର ସବୁ କିଛି ଆଧାରର ସାମଗ୍ରୀକୁ ନଜ ସେବାରେ ଲଗାଇ ଚାଲୁଥିଲେ ଓ ଦିନପରେ ଦିନ ଉପାଦେୟ ଲୁଣ୍ଠନର ଶିକାର ହୋଇ ଅଗଣିତ ନରନାରୀ ହୀନତାପ ଜୀବନ କଟାଇବାକୁ ବାଧ୍ୟ ହୁଅନ୍ତୁଥିଲେ ।

ଡିମ୍ବିରିତାଙ୍କ ସମ୍ପର୍କରେ ଆସିବା ପୂର୍ବରୁ ମୋର ହିଂସାରେ ଅଖଣ୍ଡ ବିଶ୍ୱାସ ଥିଲା । ଆମେ କେତେ ଜଣ ଭାତେଇ ରଜନ ଭବିଷ୍ୟତର ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖୁଥିଲୁ । ଏ ଉତ୍କଳ ଭବିଷ୍ୟତର କୁଆଁକୁଆଁ ଶୁଣାଇବାପାଇଁ ଆମେ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଭାବରେ ଯେ କୌଣସି ଡ୍ୟାଗ୍ କେଜାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ଥିଲୁ ।

ଏ ପୃଥିବୀରେ କ'ଣ ଶୋଷଣର ଇତି ନାହିଁ ? ଉଦ୍ଭଟ ଆଖି ଝଲସା ଭଳାସ ତଳେ ଅମାପ ଦାରିଦ୍ର୍ୟର ବିଭୟରୂପ କ'ଣ ସବୁଦିନେ ଦୃଷ୍ଟି ଗୋଚର ହେଉଥିବ ?

କ୍ଷୁଧା ହିଁ ପୃଥିବୀର ସବୁଠାରୁ ବଡ଼ ସତ୍ୟ ।

ତେଣୁ ଏ କ୍ଷୁଧାର ହିଂସ୍ରତାକୁ କମଳ-ଭୋଜୀଙ୍କୁ ରକ୍ଷା କରିବାପାଇଁ ପୋଲିସ୍ ଓ ସୈନ୍ୟ ବାହନର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିବ ।

ସଲ୍ଲଳ ଦା' ଠିକ୍ କି ଭୁଲ୍ ଏକଥା ଚର୍ଚ୍ଚାର କରିବାର ଅଧିକାର ଏ ମତ୍ତଭ୍ରଷ୍ଟ ସମାଜର ନାହିଁ ।

ସିମର ଦା' ଦିନେ ମୋତେ କହିଲେ, 'ବାଳା, ଉତ୍ସାହସହ ବୁଦ୍ଧିମତାର
ସଂସେ ଗ ନହେଲେ ତରୁଣ ଶାବନ ବପଦ୍ ସଙ୍କୁଳ ହୋଇପଡେ ।'

ଅସହସ୍ତ୍ର ଶ୍ରୀବ ଉତ୍ତର ଦେଇଥିଲି, 'ତମେ ବସ୍ତୁ ଶୀର୍ଷାଙ୍କ ମେଳ ପୁରୁଣା
ଶ୍ଳୋକ, ଯୋକ ଧ୍ୟାନସମ୍ପନ୍ନ, ପ୍ରଭୁରୁପ ବଚେକତା ଏକେକ ମଥ୍ୟନଥାୟ'
...ଆଦୃଷ୍ଟି କରନ ସମୀର ଦା' । ଗତାନୁଗତକତାକୁ ବ୍ୟାଲେଖି ଦେବା ହିଁ
ତାରୁଣ୍ୟର ଧର୍ମ ।'

ସମ୍ଭବତଃ ଆଦାତ ପାଇଥିଲେ ସମରଦା' ମୋର ଏ ଉତ୍ତର ଶୁଣି ।
କିନ୍ତୁ ତା' ଚିନ୍ତାରେ ସେ କହିଥିଲେ, 'ତୁ ବର୍ତ୍ତମାନ ଏଭଳି ଏକ ବୟସରେ
ପଦସ୍ଥିତ, ଯେତେବେଳେ ମୋର ତୋ ସହିତ ମିଶରୁନି ବ୍ୟବହାର କରିବା
ତରକାର । କିନ୍ତୁ ମୁଁ ଭୁଲିପାରୁନି ଏଇ ଥୋକୁ ଯେ ତୋର ବାପା ତୋର
ଭାର ମୋର ଦୁର୍ବଳ ସ୍ତନ ଉପରେ ନ୍ୟସ୍ତ କରିପାରିନଥିଲା ।'

'ପ୍ରକାଶର ଉପଦେଶ ଦେବାର ଅଧିକାରକୁ ମୁଁ ଅସ୍ୱୀକାର କରୁନି
ସମରଦା' । କିନ୍ତୁ ମୁଁ ଯଦି ମୁଁ ନହୋଇ ସମରଦା'ଙ୍କର ଏକନ୍ତ ମୁଣ୍ଡଟି
ହୁଏ ତେବେ ପ୍ରଗତିର ରଥଚକ କ'ଣ ଠିକ୍ ସଂସ୍ଥାରେ ଚାଲିପାରିବ ?'

'ମୁଁ ବୁଝୁଛି ବାଳା, ଏ ସମାଜରେ ଏଭଳି ପଥେଷ୍ଟ ଆବଳତା
ରହିଛି ଯାହା ତୋ ଭଳି ତରୁଣୀକୁ ଉତ୍ତେଜିତ କରୁଛି । କିନ୍ତୁ ଇଟାଲିକୁ
ଆଗ୍ନେୟଗିରିର କଳେରୁ ରକ୍ଷା କରିବାକୁ କେହି ଯଦି ଏହାର ଭେଦର
ଲକ୍ଷ୍ୟ ଦେଏ, ତେବେ ଆମ ସେହି କାର୍ଯ୍ୟକୁ କ'ଣ ଉଚିତ କାମ କହିବା ।'

ଏହାର ଗହ୍ୱରରେ ଲମ୍ବଦେଇଥିଲେ ପିପିଲିର ଯେଉଁ ଦାର୍ଶନିକ
ଜଣକ, ତାଙ୍କୁ ନେଇ ତ ଫେର କାବ୍ୟରଚନା କଲେ ଇ'ଲଣ୍ଡର ଭିନଜଣ
ପ୍ରସିଦ୍ଧ କବି, ମିଲ୍ଟନ, ମାଥ୍ୟୁ, ଆର୍ଣ୍ଣଲ୍ଡ ଏବଂ ମେଡେଡ୍ । ତୋ-
ରକତକାର ଶିଉଳି ଜମାଉଥିବା କୋଟି କୋଟି ଲୋକଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ
ଏମ୍ପେଡୋକ୍ଲସ୍‌ମାନେ ହିଁ କାବ୍ୟ ପୁରୁଷ ।'

'ସସ୍ତେ ପ୍ରେକ ଓ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଆବେଶବାଦରେ ବିଶ୍ୱାସ କରୁଥିବା
ନବମାନବ ଗୋଷ୍ଠରେ ତୁ ଯୋଗ ଦେଇଛ । ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଆବେଶବାଦ ଏକ

ଭୁଲ ଷ୍ଟ୍ରେଟିଙ୍ଗ୍ ଏବଂ ଏକ ଶକ୍ତିଶାଳୀ ସରକାର ବହୁତରେ ସଶସ୍ତ୍ର ବହୁବଳ ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖିବା ଏକ ପାଗଳାମି ।’

କୁମ୍ଭିଙ୍ଗ ଟାଙ୍ଗର ସରକାର ମଧ୍ୟ ଦିନେ ଶକ୍ତିଶାଳୀ ଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ମା ଓ କେନ୍ଦୁଙ୍କର ସଂଗଠନ ବାହ୍ୟ ଆଗରେ ତାକୁ ପରାଜୟ ସ୍ୱୀକାର କରିବାକୁ ପଡ଼ିଥିଲା ।’

‘ଗରତ ତୀନ୍ ଦୁହେଁ କମ୍ପା ମା ଓ କେନ୍ଦୁଙ୍କ ଦଳ ଭଲ ଏକ ସୁଫଳଦାୟକ ଦଳ ଏ ଦେଶରେ ନାହିଁ । ଦୁଇଦେଶ ମଧ୍ୟରେ କେତେକ ସଦୃଶ୍ୟ ତମଭଲ କେତେ ଜଣ ସବୁଜ ପ୍ରାଣକୁ ପ୍ରତାପିତ କରିବ । ତମେମାନେ ଗୋଲ୍ଡ୍ ଅଫିସରର ଶିକାର ଦେବାଛଡ଼ା ଏ ଦେଶରେ ଆଉ କିଛି ହୋଇ ପାରିବ ନାହିଁ ।’

ଆପଣଙ୍କ ପ୍ରତି ସମସ୍ତ ସମ୍ମାନ ସତ୍ତ୍ୱେ ମୁଁ କହୁଛି ଯେ ଆପଣ ଜଣେ ଅପରିଚ୍ଛେଦ୍ୟ ନୈରାଶ୍ୟବାଦୀ । ପରିଶ୍ରମ ଯାହା ହଜିନା କାହିଁକି, ମୁଁ ମୋର ବସ୍ତା ଜାଗ କରିପାରିବି ନାହିଁ ।’

ସମରତା’ଙ୍କ ପଡ଼ିତ ବାଉଁଶାଳାପର ଦୃଷ୍ଟିରେ ସେତିକିରେ ଶେଷ ହୋଇଯାଇଥିଲା । ମନରେ ଗର୍ବର ବିରକ୍ତି ନେଇ ମୁଁ ଫେରି ଆସିଲି ସମରତା’ଙ୍କ ଘରୁ ।

ବି. ଏ ପରିସାରେ ବର୍ତ୍ତମାନକାଳରେ ନରୁଥ ଗ୍ରାମ ଦଖଲ ଏବଂ କଲେଜର ଶ୍ରେଣୀ ତାଙ୍କିକ ହସାବରେ ସ୍ୱୀକୃତି ମୋର ମନକୁ ଆକାଶରେ ଉଡ଼ାଇବା ପାଇଁ ପଥେଷ୍ଟ ଥିଲା । ତରୁଣ ମଞ୍ଚଳରେ ଏକ ଅଗ୍ନିକଣା ରୂପରେ ପରିଚିତ ହେବା ମୋ ପକ୍ଷରେ ନାହିଁ ଓ ଆନନ୍ଦର ବସ୍ତୁ ଥିଲା ।

ବହୁଦିନ ପରେ ସମରତା’ଙ୍କ ଠାରୁ ଜନ୍ମିତ ନିମନ୍ତ୍ରଣ ପାଇ ମୁଁ ତାଙ୍କ ଘରକୁ ଯାଆଥିଲି । ସମରତା’ଙ୍କ ମୁହଁରେ ଅସାଧାରଣ ଗାମ୍ଭୀର୍ଯ୍ୟ ଦେଖି ମୁଁ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଥିଲି, କିନ୍ତୁ ବିଚଳିତ ହୋଇ ନ ଥିଲି ।

‘ମୋର ଆଶଙ୍କା ସତ୍ୟ ପ୍ରମାଣିତ ହେଲା ବାଲା । ‘ବନ ଗାଁ’ର ହତ୍ୟା ଓ ଡକାୟତରେ ତୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ବୋଲି ଗୋଲ୍ଡ୍ ସନ୍ଦେହ କରୁଛି । ଆସନ୍ତା ତବିଶ ଘଣ୍ଟା ଭିତରେ, ତତେ ସେମାନେ ଗିରଫ କରିବେ ।’

‘କିନ୍ତୁ ମୁଁ ତ ସେ ଡକାୟତ୍ କିମ୍ବା ହତ୍ୟା ସହ ସମ୍ବନ୍ଧ ନୁହେଁ ।’

‘ତୁ ନ ଥାଇପାରୁ, କିନ୍ତୁ ତମ ଦଳର କେତେ ଜଣ ଯୁବକ ସେଥିସହ ନିଶ୍ଚିତ ଭାବରେ ସମ୍ବନ୍ଧ ଅଛନ୍ତି । ତେଣୁ ସନ୍ଦେହରେ ତୁ ଗିରଫ ହବା ନିଶ୍ଚିତ ।’

ମୁଁ ନାବକ ଥିଲି ।

‘ମୋଲିସ୍, ଚକ୍ଷେଷକଃ ଅମର ଗାଙ୍ଗୁଲି ଭଳି ଇନ୍ଦ୍ରପ୍ରସେକ୍ତର, ସେ ବେପ୍ପୁମାନଙ୍କ ପକ୍ଷରେ କେତେ ଭୟାନକ ତା ତୁ ନିଶ୍ଚୟ ଜାଣୁ ।’

ଅମର ଗାଙ୍ଗୁଲି । ମହାବୀର ପ୍ରଭେ ପ୍ରଭେ ଆନେତନ ଅରମ୍ଭ ହୋଇଗଲା । ଅମର ଗାଙ୍ଗୁଲି ଜଣେ ସାହସୀ । ଦୋଷୀ ନିର୍ଦ୍ଦୋଷୀ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଅମାନୁଷିକ ଭାବରେ ଯନ୍ତ୍ରଣା ଦେଇ ସେ ଆନନ୍ଦ ପାଇଥାନ୍ତି ।

‘ତୋ ପାଟ୍ଟି କଥା ଆଦାୟ କରିବା ପାଇଁ ତୋତେ ନିଶ୍ଚୟ ଯନ୍ତ୍ରଣା ଦିଆଯିବ । ତୋର ନିର୍ଦ୍ଦୋଷୀତ୍ବ ବା Innocence ମଧ୍ୟ ତତେ ରକ୍ଷା କରିପାରିବନି ।’

କୌଣସି ଉତ୍ତର ଦେଇପାରି ନଥିଲି ।

‘ତୁ ଆଜି ରାତି ରାତିରେ କଲିକତା ଛାଡ଼ି ଚାଲିଯା । ଯଦୁନାଥ ତୋ ସାଥରେ ଯିବ । ଓଡ଼ିଶାର କୋରାପୁଟ ଜିଲ୍ଲାରେ ଉମରକୋଟ୍ରେ ମୋର କେତେଜଣ ବନ୍ଧୁ ଅଛନ୍ତି । ମୋଠାରୁ ସବୁଜ ସଙ୍କେତ ପାଇବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ତତେ ସେ ଅଞ୍ଚଳରେ ଅଜ୍ଞାତବାସ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ ।’

ତୋଳାଦଳମୟ ମହାନଗରରୁ ଚାଲିଆସିଲି ଡେଜା ଡେଜା ଗଛ ଓ ଖୁସିରେ ହିଆଁ ଡେଇଁ କରୁଥିବା ଝିଣୋର ଗନ୍ଧକୁ ।

ସିଣ୍ଡେଲ୍‌ସ୍‌ମାଲ୍ କୋରାପୁଟ ମୋତେ ଆକର୍ଷିତ କଲା । ମୋର ମନେହେଲା ଯେପରି ବହୁଦିନ ପରେ ମୁଁ ମାଆକୋଳକୁ ଫେରି ଆସିବି ।

ପାହାଡ଼ିଆ ଲୋକଙ୍କ ସହ ମୁଁ ମିଶିଲି ଓ ନିଜକୁ ନିଃଶେଷ କରି ଆପଣାକୁ କପରି ଅଜାତି ଦବାକୁ ହୁଏ, ତା ମୁଁ ସେମାନଙ୍କଠାରୁ ଶିଖିଲି ।

ମୁଁ ଭୁଲିଗଲି ମୋ ମୁଣ୍ଡ ଉପରେ ଏକ ଶାଣିତ ଖଜୁର ଅନବରତ ଝୁଲୁଛି । ମୁଁ ଭୁଲିଗଲି ମୁଁ ଯୋଲିପୁର ଅତ୍ୟାଚାରକୁ ଭରି ଅଜ୍ଞାତବାସ କରିବାକୁ ଆସିବି ବନବାସୀର ରାଜ୍ୟକୁ ।

କୋରପୁଟର ଶୋଷଣ ମତେ ଉଦ୍‌ଘୋଷ କଲ । ମୋର ରକ୍ତ ଟକମକ୍ ପୁଟିବାକୁ ଲାଗିଲ କୋରପୁଟର ସାହୁକାର ଓ ଧୋବଧାଉଳଗୋଷ୍ଠର କାରବାର ଦେଖି ।

ଧୀରେ ଧୀରେ ମୁଁ ସେହି ମାଟିର ପୁଅ ଦ୍ଵିଅମାନଙ୍କର ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ହୋଇଗଲି । ସେମାନେ ମୋତେ ଗ୍ରହଣ କରିନେଲେ ଓ ମୁଁ ତାଙ୍କର ନିଜର ନଣେ ହୋଇଗଲି । ତାପରେ ମୁଁ ସନ୍ତାନପାଇଲି ସେହି ଅତଳପ୍ରଣୀ ବ୍ୟକ୍ତିର ଯାହା ପ୍ରତ୍ୟକ କାର୍ଯ୍ୟନିକାସ ମୋତେ ବିକ୍ଷଳ କଲ ।

ମୁଁ ନିଷ୍ଠା ହୋଇଗଲି, ଶୂନ୍ୟ ହୋଇଲେ । ଏକ ଅବର୍ଣ୍ଣ୍ୟାୟ ମାଧୁର୍ୟ୍ୟମାଉର ବ୍ୟଥା ମୋର ହୃଦୟ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରବେଶ କରିଗଲା । ମୋର ମନେହେଲା ହିଂସା ଭଳି ମୋର ଶେଷ ଗୀତ ମୁଁ ଗାଇପିବି ଓ ନିଶ୍ଚିନ୍ତ ହୋଇପିବି ।

ଶିଖା ଓ ପୁଲର ପ୍ରଶଙ୍କରତ ପ୍ରଥମ ସାକ୍ଷାତ ଅତି ମାମୁଲି ଭଙ୍ଗରେ ହୋଇଥିଲା । ଉମରକୋଟର ଏକ ସାଧାରଣ ସନ୍ତାନ ଉପଲକ୍ଷେ ସେ ଉମରକୋଟକୁ ଆସିଥିଲେ । ଶ୍ରୋତାମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଅନେକେ ଉପାସରେ ବହୁତ ବାଟ ଖୁଲି ଆସିଥିଲେ କିନ୍ତୁ ସମସ୍ତଙ୍କ ଆଖିରେ ଏକ ନୂତନ ତମକ ଥିଲା ।

ମୁଁ ହିମାଗିବାକୁ ଦେଖିଲି ଓ ଆତ୍ମବିସ୍ମୟ ହୋଇଗଲି ।

ସମ୍ଭବତଃ ବାଲ୍ୟ କାଳର କୌଣସି ସୁଖଦାୟକ ଛାଇଛାଇଆ ସ୍ମୃତିର ଉଦ୍ଘୋଷଣା ମୋର ମନ ରାଜ୍ୟ ପୁଷ୍ପଫଳ ସମ୍ଭାରରେ ଭରିଯାଇଥିଲା ।

କୋରପୁଟରେ ଏକ ଆଲୋକ ଦେଖାଦେଇଥିଲା । ସମ୍ଭବତଃ ଇତିହାସର ଜୁଆର ଓ ବ୍ୟକ୍ତି ପ୍ରତିଭାର ମିଳନ ଏକ ନୂଆ ଯୁଗର ସ୍ଵାଗତ ଗୀତ ଗାଇବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେଉଥିଲା ।

ଉଲ୍ଲସିତ ହେଲି ଓ ଅନୁମାନ କଲି ସେଦିନ ହୃଦୟ ଦୁଇରେ ନାହିଁ, ଯେତେବେଳେ ମୁଁ ଏଇ ଯୁଗ ପୁରୁଷଙ୍କ ସହ ହାତ ମିଳାଇ ଖୁଲିବି ଏ ଦେଶରେ ସୂର୍ଯ୍ୟୋଦୟର ଘୋଷଣା କରିବାପାଇଁ ।

ଦଟଣାବଳୀ ପବନ ଦେଶରେ ମୋର ଅନାୟତ୍ତରେ ଆଗକୁ ମାଡ଼
ଭୁଲଗଲା । ଯଦୁନାଥ ପାଖେ ପାଖେ ଗଡ଼ି ମୋତେ ସାହାଯ୍ୟ କରୁଥିଲେ ଓ
କାରମ୍ଭାର ସୂଚନା ଦିଅଥିଲେ ଯେ ସମୟ ଦା'କ ପା'ରୁ ବସ୍ତା ସାମ୍ ସଙ୍କେତ
ମିଳିବାରେ ବିଶେଷ ଧ୍ୟାନ ନାହିଁ ।

ମୋର କଲିକତା ଫେରିବା କାମନା ଝୁରଟି ଶୁଣିଯାଇଥିଲା । କୋରସୁଟ
ମୋତେ ଦୁଇ ବାହୁରେ ଆଲିଙ୍ଗନ କରିଥିଲା ଓ ମୋର କୋରସୁଟ ମାଟିର
ତେରଟି ଗଢ଼ାଇକୁ ମାଡ଼ିଯାଇଥିଲା ।

କେବଳ ଉତ୍ତରକୋଟରେ ନରହି ଆମେ ବଢ଼ିଲୁ ଅଞ୍ଚଳ ବୁଲୁଥିଲୁ । ଏ
ଘଟଣାରେ ମୋତେ ଧରିବାପାଇଁ କଲିକତା ପୋଲିସ୍ କମିସନରୀ ତନାଦନା
ଉଦ୍ୟମ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଯାଇଥିଲା । କେବଳ ତଳର ଅନ୍ୟତମ ନେତ୍ରୀ ହେବାରୁ
ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷଭାବରେ ବା ପରୋପକ୍ଷରେ ଉକ୍ତାୟତ ବା ନରହିତା ସହିତ ସମ୍ପୃକ୍ତ
ନ ରହିତ ମୋତେ ଅପରାଧୀ ରୂପେ ସଜାଣିବାପାଇଁ ପୋଲିସ୍ କମିସନରୀ ଚେଷ୍ଟା
କରି ନଥିଲା ।

ସ୍ବୟଂଗତ ସହର ମୋତେ ଭଲ ଲାଗିଥିଲା । ତାର ପ୍ରାକୃତିକ ପରିବେଶ
ଅତ୍ୟନ୍ତ ଚମତ୍କାର ଥିଲା । ଦୁଇଟି ଦିଗରେ ଦୁଇଟି ସୁନ୍ଦର ନଦୀ ଜଳଜଳ
କଳକଳ ଶବ୍ଦକରି ଚାଲୁ ଯାଉଥିଲେ । କାଗଜ ତଳର ବଳାକାର ଫଳରେ
ନାରାବଳୀ ନଦୀଭଳି ଏକ ସୁନ୍ଦର ନଦୀର ଜଳ ବସାକୁ ହୋଇଉଠିଥିଲା ଓ
ଜଳରେ ଲୋଭନୀୟ ଉତ୍ତମ ଫଳର ଆଦିବାସୀ ଗାଁଗୁଡ଼ିକରେ ଫୁସ୍‌ଫୁସ୍ ଓ
କଣ୍ଠନଳୀର ଶବ୍ଦକୁ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରୁଥିଲା ।

ବେପାରୀମାନେ ଏ ସହର ତଥା ପାଖାପାଖି ଅଞ୍ଚଳର ଅର୍ଥନୀତିକୁ
ନିୟନ୍ତ୍ରିତ କରୁଥିଲେ । ସେମାନଙ୍କ ଅଲୋପସ୍ବ କରନରୁ ସହର ଓ ଆଖପାଖ
ଅଞ୍ଚଳର ଦରିଦ୍ର ଫମ୍ପତାୟ ମୁକୁଳିତା ପ୍ରାୟ ଅସମ୍ଭବ ଥିଲା ।

ବେଶ୍ କିଛିଦିନ ମୁଁ ସ୍ବୟଂଗତରେ କଟାଇଲି ।

ସେଦିନ ରାତି ପ୍ରାୟ ଦଶଟା ହେବ । ଯଦୁନାଥ ହଠାତ୍ ମୋ ରୁମ୍‌କୁ
ଝଡ଼ିପରି ପଶିଆସିଲେ । କହିଲେ, 'ବାଲା, ତମେ ଏକକ୍ଷଣି ଏ ହୋଟେଲ

ହୁଡ଼ିଯାଅ । ପାଖ ଗଳରେ ହମୀରିକାଙ୍କର ଘର ଅଛି । ପାର ଯଦି ସେଠାରେ ଆଶ୍ରୟ ନେଇଯାଅ । ଏ ସହର ଭିତରର କୌଣସି ଗୋଲିସ ସମ୍ଭାବନାଟା ଏମୁକେ ଗୋଲିସକୁ ଖବର ଦେଇଛି ।

ଅଶେଷଶ୍ରାପୀହୋଇ ମୁଁ ଗଳର ଦୂତଗଡ଼ରେ ଚାଲିବାକୁ ଲାଗିଲି । ଗଳଟି ପ୍ରାୟ ନିର୍ଜନ ଥିଲା । ହମୀରିକାଙ୍କ ଘରର ଅବସ୍ଥିତି ସମ୍ପର୍କରେ ମୋର ପ୍ରଶ୍ନ ଧାଇଁ ଥିଲା । ବହୁତାଂଶ ଭାବିଥିଲା ହମୀରିକାଙ୍କପତ୍ନୀ ଦେଖାକରିବ, କିନ୍ତୁ ମୋର ସେ ଲଘୁ କାର୍ଯ୍ୟରେ ପରିଣତ ହୋଇପାରୁନଥିଲା ।

ଦୂତଗଡ଼ରେ ଗସ୍ତା ଉପରେ ଚାଲୁଥିବାବେଳେ ହଠାତ୍ ଏକ ଅଦ୍ଭୁତ ଘୋଡ଼ାମା ମୁଣ୍ଡ ଛିଟାଇବାକୁ ଚାଲିଆସିଲା । କେମିତି ହୁଅନ୍ତା ମୁଁ ଯଦି ହମୀରିକାଙ୍କୁ ଅନୁରୋଧ କଲେ ମୋତେ ତାଙ୍କର ସ୍ତ୍ରୀବାଲି ପରିଚୟଦେଇ କିଛିଦିନ ନିରାଶ୍ରୟ ଆଶ୍ରୟ ଦେବାପାଇଁ ।

ମଣିଷ ଜୀବନରେ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ମୁହୂର୍ତ୍ତର ଗୁରୁତ୍ବ ଅତ୍ୟନ୍ତ ବେଶୀ । କୋଟି କୋଟି ସାଧାରଣ ମୁହୂର୍ତ୍ତ ମଧ୍ୟରେ ଏଇ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ମୁହୂର୍ତ୍ତକୁ ଅସାଧାରଣ କୁଦାସାଇପାରେ ।

ଏହି ପ୍ରକାଶ ବଶରେ ଶୂନ୍ୟ ସ୍ଥାନ ଏତେ ବେଶୀ ଯେ ଦୁଇଟି ନକ୍ସା ମଝେଇ ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ହେବାର ସମ୍ଭାବନା ଏକନିୟୁତ ମଧ୍ୟରେ ଏକ ସ୍ପଷ୍ଟ ମଧ୍ୟ ନୁହେଁ । ସେଭଳି ଏକ ପ୍ରାୟ— ଅସମ୍ଭବ ବ୍ୟାପାର ଘଟିବାଫଳରେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ନାମ ଗ୍ରହଣ କରିଥିବା ଏକ ନକ୍ସା ତାର ପରିବାର ସୃଷ୍ଟିକରିପାରିଲା । ପୃଥୀବୀର ଚକ୍ରାନ୍ତମାନେ ପ୍ରାୟ ଏକମତ ଯେ ପୃଥୀବୀରେ ଜୀବନ ସୃଷ୍ଟି ଏକ ଏକସ୍ଥିତିରେ ଫଳରେ ହିଁ ସମ୍ଭବ ହୋଇପାରିଲା ।

ବେଳେ ବେଳେ ପ୍ରତ୍ୟେ ଅଞ୍ଚଳର ଲୋକମାନେ ଲୋକେଲେ ଗୋଟି ହମୀରିକାଙ୍କର ଘରେ ସେଦିନ ମୁଁ ଯଦି ସବେଶ କରି ତାଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀର ଅଭିନୟ ଅଧିକାର ତାଙ୍କୁ ହାସଲ କରି ନଥାନ୍ତୁ, ତେବେ ମୋ ଜୀବନ ଆଉ ଏକ ଭିନ୍ନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଅଭିସର ହୋଇଥାନ୍ତା ।

ଜୀବନ ବୁଦ୍ଧିର ଅଧିକାରିଣୀ ବୋଲି ଗଟ୍ଟ କରୁଥିବା ସତ୍ତ୍ୱେ ମୁଁ ସେ ଦିନ ସାଂଘାତିକ ଭାବରେ ଠକ ହୋଇଗଲା । ହମୀରିକା ପରିସ୍ଥିତିର ରୂପରେ

ବାଧାହୋଇ ଯେତେବେଳେ ମୁଁ ତାଙ୍କର ଘାଁବୋଲି ଯୋଲିଏ ଏସ.ପି.କୁ ପଚାରିବୁ ତେଲେ, ସେତେବେଳେ ଏସ.ପି. ମୋତେ ଗିରଫ ନକରି ବିଦାୟ ନେଇଥିଲେ । ମୁଁ ସେ କଥାକୁ ସ୍ମରଣ ଓ ସ୍ମରଣ ଭାବରେ ଗ୍ରହଣ କରିନେବା ଫଳରେ ଉଦ୍‌ବିଗ୍ନତାର ଏକ ଶ୍ରେୟସ୍ବଳ କବଳରୁ ମୋତେ କିମ୍ବା ମୋ ସ୍ବାମୀକୁ ମୁକୁଳାଇ ପାରିଲି ନାହିଁ ।

ଅମାତ୍ୟ ଶମତାର ଅଧିକାରିଣୀ ହେବା ଫଳରେ ଯେତେବେଳେ ମୁଁ ସଞ୍ଚୟ ଦୃଷ୍ଟି ଲାଭ କଲି, ସେତେବେଳେ ନିଜର ବୁଦ୍ଧିଶାଳତାକୁ ଧିକ୍କାର କରିବାକୁ ଚିତ୍ତାହେଲି । ଯଦୁନାଥ ଯେ ଏକ ଶାନ୍ତ୍ୟାମୀ ସମ୍ପନ୍ନ ଗୁରୁତା ଅଫିସର ଏବଂ ସମର ଦା'କୁ ତଥା ମୋତେ ଯେ ଅତି ସୁସ୍ଥପ୍ରକାର ପ୍ରକାରଣର ସମ୍ପର୍କୀନ ହେବାକୁ ପଡ଼ିଥିଲା, ଏହା ମୁଁ ଗରେ ଜାଣିପାରିଲି । ମୋର ପୌରାଣିକ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ଶ୍ରୀମାନଙ୍କ ସଂପର୍କରେ କୌଣସି ଗୁପ୍ତ ତଥ୍ୟ ମୋ ଠାରୁ ଯଦୁନାଥ ଜାଣିବାପୂର୍ବରୁ ଶ୍ରୀମାନଙ୍କ ସହଯୋଗୀ ଭାବରେ ମୋର ଏକ ନୂଆ ଜୀବନର ସୁସମାପ୍ତି ହୋଇପାରିଥିଲା ।

ସମରଦା'ଙ୍କର ଚଣ୍ଡାଳୀ ଲୋକ ଭାବରେ ଅଭିନୟ କରି ଯଦୁନାଥ ମୋର ଯାତ୍ରା ଶୁଭ କଲେ ସେଥିପାଇଁ ମୋତେ ସାରା ଜୀବନ ଜଳିବାକୁ ପଡ଼ିଲା । ଶ୍ରୀମାନଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟି ସମ୍ମତ ଜାଣିଲି ଫଳେ ଗୋଟିଏ ମୁହୂର୍ତ୍ତ ବି ମୁଁ ଶାନ୍ତିରେ ନିଦ୍ରା ଯାଇ ପାରିନାହିଁ ।

ଯଦୁନାଥ ମୋର ପିତା ନେଇଥିଲେ ଗୁପ୍ତ ସମ୍ପାଦକ ସଂଗ୍ରହ କରି କେତେ ଜଣ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକଙ୍କୁ ସୁବଳକୁ ଜେଲର ଉଚ୍ଚା ପାତେର ଭିତରେ ଆବଦ୍ଧ କରିବା ସୁଯୋଗ ହାସଲ କରିବାଲାଗି, କିନ୍ତୁ ସେ କଥା ସମ୍ଭବ ହୋଇ ପାରିନାହିଁ ।

ଅପ୍ରମାଦକୁ ଧରିବାପାଇଁ ବଡ଼ ଆତ୍ମାସ ସତ୍ତାରେ ତିଆରି କରିଥିବା ଏକ ଯୋଗ ଦ୍ଵାରରୁ ଖସିଯାଉଥିବା ବୋଲି ଯଦୁନାଥ ଯେତେବେଳେ ହୃଦୟଙ୍ଗମ କରିଥିବେ ତାଙ୍କ ମନ ନିଶ୍ଚୟ ବିଷାଦ ରାଜ୍ୟର ପଥକ ହୋଇଯାଇଥିବ ।

ପିତ୍ତେ ପତେ ସେ ଉପରମହଲକୁ ସବୁକଥା ଜଣାଇଥିଲେ ଓ ଏକ ଜୟନ୍ତୀ ତଥା ଅନ୍ଧକାୟ ଶତ୍ରୁଯନ୍ତ୍ରର ଆଶୀର୍ବାଦ ଦେବାକୁ ତାଙ୍କୁ ଭୁଜା କମ୍ପି କର୍ତ୍ତା ଗୋପନ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଥିଲେ ।

ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟ ଅର୍ଜୁନଙ୍କୁ ଫଳା ଅବସ୍ଥା ମାନ୍ବିକମାନ ଗୁରୁଗୁଡ଼ା କେପ୍ରପାଳର ସୃଷ୍ଟି କରିଥିଲେ ବୋଲି କମ୍ପଦନ୍ତୀ କୋରସୁଟର ଶୁଣିବ, କିନ୍ତୁ ହିମାଳୟ ନରେ ସୁନୀପଣିଆର ଝର ସୃଷ୍ଟି କରବା ଯେ ଆହୁରି ବଞ୍ଚିବ, ଏହା ମୁଁ ଭବି ନଥିଲି ।

ରୁପବତୀ ବୋଲି ଯେଉଁ ବସମୋରଥିଲା ତାହା ଧୂଳିସାତ ହୋଇ ଯାଇଥିଲା । ହିମାଳୟ କହି ଦେଇ ସାଲ୍ୟ ମଧ୍ୟରେ ମୋର ବାବୁମାର ମନେମତ ଧଉଳି କୁମାର ସମ୍ବନ୍ଧରେ, ସେହି ଅମର ପକ୍ଷୀ, ‘ନନ୍ଦନ ରୂପ ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟ ପାଦଶା, ପ୍ରିୟେଷୁ ସୌଭାଗ୍ୟଫଳା ହି ରୁହନ୍ତା’ । ପାଦଶା ନନ୍ଦ ରୂପକୁ ନନ୍ଦା କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ, ପ୍ରିୟଙ୍କୁ ଯାହା ଆକର୍ଷିତ କରେ, ତାହା ହି ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ।

ପଟେ କରୁଣା ଲଭ କରିବା ପାଇଁ ଅଶ୍ରୁପୂର୍ବ ତପସ୍ୟାର ଆଶ୍ରୟ ନେଇଥିଲେ ଗୋଷ୍ଠୀ । ମୃଣାଳ ପେଲବ ଅଙ୍ଗକୁ ଅହର୍ନିଶ କଷଣ ଦେଇ ପ୍ରସିଦ୍ଧ ତପସ୍ୟାମାନଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ପ୍ରତିଯୋଗିତାରେ ପଛରେ ପକାଇ ଦେଇଥିଲେ ଉମା ।

ହିମାଳୟ ସାଙ୍ଗରେ ମୁଁ ସାରା ଭାରତ ଘୂରିବି । ଘନ ଜଙ୍ଗଲର କଣ୍ଠା ଓ ହିମାଳୟର ଆହମଣି ଭୟ, ପ୍ରତୀତି ତାହାଙ୍କର ମନ୍ତ୍ରଦେଶରେ ଯନ୍ତ୍ରାତାପୀ ପଦ୍ମାବତୀ, କୌଣସି କଷ୍ଟ ମୋତେ ନିରୁତ୍ସାହିତ କରିପାରିନା, କୌଣସି ବେଦନା ମୋ ମନର ବଳକୁ ଭାଙ୍ଗି ପାରିନା ।

ପଥର ଭରଜିବି । ଶିଳା ଦେହରେ ମଣିଷର ମନ ବସିଗଲେ ହୋଇବି । ହିମାଳୟ ମୋତେ ପୂର୍ବରୁ ଆସନ ଦେଇଛନ୍ତି ।

ତା’ପରେ...ତା’ପରେ ପୁଣି ଯଦୁନାଥ ଆସିବନ୍ତି ଆମର ପରିସର ଭିତରକୁ । ସାଲ୍ୟର ସୁଯୋଗ ନେଇ ସେ ସମସ୍ତଙ୍କ ଅଜ୍ଞାତରେ ହିମାଳୟକୁ

ଶାନ୍ତରେ ମିଶାଇ ଦେଇଛନ୍ତି କୌଣସି ସତୋଚେ ଚୂର୍ଣ୍ଣ । ଫଳରେ
ହୁମୀରତାକ ଠାରେ ହୃଦ୍‌ସ୍ପେଶର ଲକ୍ଷଣ ଦେଖାଦେଇଛି ।

ଆଉ ସେହି ହୃଦ୍‌ସ୍ପେଶ ଚକ୍ଷେଷଜ୍ଞଦଳ ! ସେହି ଉକ୍ତ ଚରମା ପ୍ରାପ୍ତ
ବେଳେ ଘୃଣ ପାପିଷ୍ଠମାନେ !! ସେମାନେ କ୍ଷୋଭରେ ଅଂଶୀତାର
ହୋଇଛନ୍ତି । ଔଷଧ ବଳରେ ମୋର ମସ୍ତିଷ୍କକୁ ସେମାନେ ସାମୟିକ୍ରେ
ପଞ୍ଜୁ କରିଦେଇଛନ୍ତି । ହୁମୀରତାକୁ ସ୍ଥାନାନ୍ତରିତକରି ହୁମୀରତାକ
ସାଦୃଶ୍ୟ ଥିବା ଏକ ଅଜ୍ଞାତ ବ୍ୟକ୍ତିର ଶବକୁ ତାଙ୍କ ସ୍ଥାନରେ ରଖି ହୁମୀରତାକ
ମୃତ୍ୟୁ ବସ୍ତ୍ର ଘୋଷଣା କରିଛନ୍ତି ।

ହୁମୀରତାକ ମୃତ୍ୟୁ ସମ୍ଭାବନା ମୋ ମସ୍ତିଷ୍କକୁ ଅତ୍ୟନ୍ତ କରିଦେଇଥିଲା ।
ଫଳରେ ମୁଁ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ହାତର ଶୀତଳତା ହୋଇଲେ ଏବଂ ଏକ ଅଜ୍ଞାତ
ବ୍ୟକ୍ତିର ଶବକୁ ସାଥରେ ନେଇ ଝଞ୍ଜାବଣୀ ନଦୀ କୂଳରେ ତାକୁ ଅଗ୍ନି ଗର୍ଭସ୍ଥ
କରାଇବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିଥିଲି ।

ସେହି ଉଦ୍‌ବାଚକ ଦିନରୁତକରେ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ସହଯୋଗ ମୋତେ
ବହୁଳତା କରିଦେଲା । ହୁମୀରତାକ ପ୍ରତି ତାଙ୍କର ଛଦାରେ ଯେ ଏବେ ଟିକିଏ
ଆଦଳତା ରହିଛି, ତା ମୁଁ ବିଶ୍ୱାସ କରିପାରିନଥିଲି ।

ପ୍ରତାରଣାର ଶ୍ରେଷ୍ଠ କାଳରେ ମୁଁ ତଳକୁ ତଳକୁ ଚଢ଼ିଗଲି । ମୋର
ବିଶ୍ୱାସର ଦୁରୁପଯୋଗକରି ସେମାନେ ମୋର ସ୍ୱାମୀକୁ କାଶ୍ମିରରେ ହତ୍ୟା
କଲେ ।

ମୃତ୍ୟୁର ଚରମ ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ମଧ୍ୟ ସେହି ଶୀତ ପୁରୁଷଙ୍କର ତେଜ ଶାସନ
କରିବା ମୁଖ୍ୟମାନଙ୍କୁ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ କରିଦେଇଥିଲା । ସମସ୍ତ ପ୍ରକାର ଅତ୍ୟାଚାର ସତ୍ତ୍ୱେ
ଶାସକଙ୍କକୁ ସମର୍ଥନ କରିଥିବା ଏକ ବହୁତରେ ହୁମୀରତା ସ୍ୱାକ୍ଷର ଦେବାକୁ
ମନା କରିଛନ୍ତି ।

ମୃତ୍ୟୁବଳୟୀ ଜଣେ କରପୁରୁଷଙ୍କର ସହଧର୍ମିଣୀ ଭାବେ ଯେତେକ
ଅମୁଷ୍ଟନୋଷ ମୁଁ ପାଇଛି, ସେତେକ ସନ୍ତୋଷ ଅନ୍ୟ କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟରେ
ମୁଁ ପାଇନି ।

ପ୍ରାନ୍ତରାଜ୍ୟରେ ଦୃଢ଼ତା ଦେଖିବା ପାଇଁ ଫଳରେ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ପ୍ରତି ଏ ଅଭିଯୋଗ ସମ୍ମାନ ଓ ଶ୍ରଦ୍ଧା ବହୁତ ବଢ଼ି ଯାଇଥିଲା ଓ ମୋର ଦୃଢ଼ ବିଶ୍ୱାସ ଲାଗି ଫୋଇଥିଲା ଯେ ଏକମାତ୍ର ସେହି ହିନ୍ଦୀଭାଷୀ ଆଦର୍ଶକୁ ଉତ୍ତମରୂପେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିପାରିବେ ।

ବହୁଦିନପରେ ଯେତେବେଳେ ସମସ୍ତ ବିଷୟ ଅନୁମତ ଶ୍ରେଣୀର ମୋର ଶୁଦ୍ଧ ଗୋଚର ହେଲା, ମୋ ମନର ସମସ୍ତ ଦିଗନ୍ତର କେବଳ ରକ୍ତ ଓ ପରମାତ୍ମା ବର୍ଣ୍ଣା ଆରମ୍ଭ ହୋଇଗଲା । ମୋର ମନ ହେଲା ମୁଁ ପାଗଳ ହୋଇଯିବି ।

ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ମୁଁଙ୍କୁ ବିଷୟର ସ୍ୱାଧୀନ ଚିନ୍ତାଧାରାକୁ ଅବହେଳା କରି ମୋତେ ବୁଝାଇ ଥିଲେ, ‘ଦେବଦାସା ଦେବୀ, ଆପଣମୋର କନ୍ୟାଭାବ । ଆପଣଙ୍କୁ ଓ ହିନ୍ଦୀଭାଷୀ ଆମ ବ୍ୟାପ୍ତିକୁ ଆଣିବା ଲକ୍ଷ୍ୟରଖି ମୁଁ ଏ ଶତଯନ୍ତ୍ର ପାଇଁ ନିଜର ସ୍ୱୀକୃତି ଅର୍ପଣ କରିଥିଲି । ମୁଁ ଭବିଷ୍ୟତ ହିନ୍ଦୀଭାଷୀ ସେମାନେ ହଟ୍ଟା କରିବେ ।’

ଗଙ୍ଗାନଦୀରେ ବହୁଜନ ଚୋଡ଼ିଯାଇଥିଲା । ତଥାପି ଯେଉଁ ଦୁର୍ଘଟଣାମାନେ ହିନ୍ଦୀଭାଷୀ ହଟ୍ଟା ଶତଯନ୍ତ୍ରରେ ଅଂଶିଦାର ଥିଲେ, ମୁଁ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ତର ସେମାନଙ୍କର ସଫଳତା କରିବାକୁ ଚିନ୍ତା କରିବାକୁ ଲାଗିଲି । ତାରଣ ସେତେବେଳକୁ ପ୍ରତିହତସାର ଲଳିତା ମୋର ସମସ୍ତ ଧନ ଓ ଶିଶୁପ୍ରାଣରେ ପ୍ରସରି ଯାଇଥିଲା ।

ଯଦୁନାଥଙ୍କଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ସବୋଇ ପ୍ରଭର ଅପିସରୁକ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରାନ୍ତରାଜ୍ୟ ମୁଁଙ୍କ ଦବାକୁ ପଡ଼ିଥିଲା ନିଜର କୃତକର୍ମପାଇଁ ।

ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ କିଛି ନ କରି ପାରିବାର ଅବଶେଷ ବେଳେବେଳେ ମୋର ମନକୁ ବ୍ୟାଧି କରି ଯମପଦ୍ମଣା ମୋତେ ଦେଇଛି; କିନ୍ତୁ ମୁଁ ନାସ୍ତର । ମୋର ଦୃଢ଼ତା ସଫଳତାରେ ମୁଁ ପ୍ରଥମରୁ ହିଁ ଲେଖିସାରିଛି ।

ମୋର କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ସଫଳତାରେ ମୁଁ କିଛି ସଫେଇ ଦେବାକୁ ଲଜ୍ଜାକରୁନି କାରଣ ସେଗୁଡ଼ିକ ମୋ ଜୀବନ ପୁସ୍ତକର ଏକ ଖୋଲପୃଷ୍ଠାରେ ଲିପିବଦ୍ଧ ରହିଛି ।

ମୋର ଗୀତାରେ ବଶ୍ୟାସ ରହିଛି । ତେଣୁ ଏ ଅପମୃତ୍ୟ ମୋର ଆତ୍ମାକୁ ନଷ୍ଟ କରିଦେବ ବୋଲି ମୁଁ ଭବୁନି । ଗୋଟିଏ ପୁରତନ ଲୁଗାକୁ ଫୋପାଡ଼ି ଦେଲେଇକି ମୋ ଆତ୍ମା ଆଜି ମୋର ଏ ପୁରତନ ଶରୀରକୁ ଫୋପାଡ଼ି ଦଉଛି । ମୋର କେବଳ ଏତିକି ଆଶା, ଆରଜନରେ ମୁଁ ମୋର ସ୍ବାମୀ ହିମାଞ୍ଜଳୀଙ୍କ ପ୍ରତି ଅନ୍ୟାୟ କରିବି ନାହିଁ । ମୁଁ ଅମୃତର ପୁଣି, ତେଣୁ ଏ ପରିସ୍ଥିତି ଜନିତ ସାମୟିକ କରୁଣ, ଯାହାପାଇଁ ମୁଁ ତରମ ମୁଲ୍ୟ ଦେଉଛି, ମତେ ଜ୍ୟୋତିର୍ମୟ ପଥର ପଦ୍ମରାଶୀରୁ ବରତ କରିପାରିବି ନାହିଁ ।

ଲେଖକଙ୍କ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବହିର ନାମ

ମଣିଷ ଚଳେ, କାନନ ଜଳେ (ଉପନ୍ୟାସ)

ମଶାଲର କୁହୁ (ଉପନ୍ୟାସ)

ରଞ୍ଜିତ ଅସିଧାରେ (ଐତିହାସିକ ଉପନ୍ୟାସ)

ରକ୍ତଚେଳାର ନାୟକ (ଐତିହାସିକ ଉପନ୍ୟାସ)

ମୋ ଦେଶାନୁରେ ଭୁବନେଶ୍ୱର (କବିତା)

ମୋ କବିତା ଛୁଅଁ ନାହିଁ (କବିତା)

ଅମ ପରବେଶ

କ୍ରାନ୍ତିବାନୀ ଲେଖକ ଓ ପାଠକ ସଙ୍ଘର ଆତ୍ମକଥନ

ଆମର ସ୍ଥାନ ଐଶ୍ଵର୍ଯ୍ୟ-ହୀନ ଦରବାର ନୁହେଁ; ଆମର ସ୍ଥାନ ବସନ୍ତ ମଣିଷର ଉଜ୍ଜ୍ଵଳ କୁଟୀରେ ଦ୍ଵାରଦେଶରେ । ଆମେ ମୁଣ୍ଡ ବନ୍ଦା ପକାଇବୁନି କେବେ କୁବେର କମ୍ପା ସମ୍ପାଦି ପାଖରେ ।

ଏ ମିଳିତ ସମାଜରେ ଆମର ଶ୍ରେଷ୍ଠ ପୁରସ୍କାର ଯୋଗ୍ୟର ଲଠି, ଗୁଣ୍ଡାବୁ ଭୁଗ କମ୍ପା ଶାସକର କାଗଜର । ଆମର ଗୁରୁ ମାର୍କସ୍, ବେବେଲନ, ଗାନ୍ଧୀ, ଲେନ୍‌ସ, ଜୟପ୍ରକାଶ, ଆମ୍ବେଦକର, କଙ୍ଗ୍, ଫେଡ୍ରାଦେଲି(ଗ୍ରୀନ୍‌ଡଲ) ମଧ୍ୟ ଓ ଗୋପବନ୍ଧୁ ।

ଆମର କଲମ ଗୁଲେ ଜୀବନର ଲୁହରେ । ମାନବ ଚେତନାକୁ ଜାତୀୟ ଭାବନା ପରିପୁଷ୍ଟକରେ ବୋଲି ଆମରବିଶ୍ଵାସ । ମଧ୍ୟ, ରୋଗବନ୍ଧୁଙ୍କ ଜୀବନ ଏହାର ସାକ୍ଷୀ । ଆମ ପ୍ରକାଶିତ ପ୍ରତ୍ୟେକ ପୁସ୍ତକ ଛୁତ୍ତି କମ୍ପା ପରବେଶ (ସାମାଜିକ ଜଣା ହାକୁତିକ) ପତେତନ ପ୍ରକ୍ରିୟାକୁ ବ୍ୟକ୍ତି କରି ପାରିବେ ଥାମ୍ବୁଲରେ । ଆମର ସମସ୍ତ ପୁସ୍ତକ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଧନ ବିକାଶରେ ହେବ କେବଳ ଉନ୍ନତ ମାନବ ପୁସ୍ତକ (ବିଶେଷତଃ ଉପନୟନ) ପ୍ରକାଶନ ପାଇଁ ।

ଆମେ ସୃଷ୍ଟିକୁ ସମ୍ମାନ ଦେଉ, ପ୍ରକୃତ ସ୍ଵାଧୀନ କମ୍ପା ଧନ ଆମପାଇଁ ଏକ ନିଷିଦ୍ଧାନ୍ତ ।

ଆମ ଲକ୍ଷ୍ୟସବୁ ଏକମତ ପ୍ରତ୍ୟେକ ବ୍ୟକ୍ତି, ଆମସଂଘର ଏକ ସମ୍ମାନିତ ସଦସ୍ୟ ବୋଲି ଆମେ ମନେକରୁ ।

ଆମ ପୁସ୍ତକ ଆପଣ ପାଠକର ଡେଇଁ ପାରିବେ ଅନ୍ଧ ଅବସ୍ଥାରେ ଏକ ସମ୍ପାଦକ ମଧ୍ୟରେ ଏକଟଙ୍କା (କବିତା ବହୁପାଇଁ ପରାମର୍ଶ ପରାମର୍ଶ) ଓ ମୁଦ୍ରମତ ବନ୍ଧନପରେ । ଏ ହୋଇନାହିଁ ପରାମର୍ଶ ମୂଲ୍ୟର ସ୍ଵାଧୀନ ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ କରାଯିବ । କାରଣ ଉପାଖ୍ୟାତ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ନୁହେଁ ପୁସ୍ତକ ପ୍ରକାଶ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ହୋଇ ଉଠିବ ।

ଆପଣଙ୍କ ଅଞ୍ଚଳରେ କାହାପାଖରେ ପୁସ୍ତକ ଆମେ ଜମାଦେବୁ, ଜଣାଇବେ ।